

Jaarstukken 2024

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Analyse resultaat	5
Leeswijzer	8
Overzicht van baten en lasten per programma	10
Onze aantrekkelijke leefomgeving	13
Passend wonen	22
Vitaal platteland	28
Nieuwe energie	34
Een toekomstbestendig sociaal domein	44
Sport en cultuur bewegen je!	58
Werken en leren	67
Veiligheid	77
Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	81
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	85
Paragrafen	88
Bedrijfsvoering	89
Wet open overheid	95
Grondbeleid	96
Lokale heffingen	104
Weerstandvermogen	110
Verbonden partijen	113
Financiering	124
Onderhoud kapitaalgoederen	128
Reserves	134
Jaarrekening	139
Balans per 31-12	140
Overzicht van Baten en Lasten	143
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	145
Toelichting op de balans	148
Toelichting overzicht van baten en lasten	161
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	163
Begrotingsrechtmatigheid	164
Rechtmatigheidsverantwoording	165
Incidentele baten en lasten	166
Gebeurtenissen na balansdatum	169
Overzicht taakvelden	170
WNT	172
Overzicht kredieten	173
Sisa	175
Controleverklaring	201
Bijlagen	208
Bijlage 1: Verplichte beleidsindicatoren	209

INLEIDING

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening 2024 aan. Een financiële en beleidsverantwoording van alle activiteiten die we ons met de programmabegroting voornamen. 2024 was een hectisch jaar met maatschappelijke, politiek/bestuurlijke en financiële ontwikkelingen en onzekerheden. Er is door onze organisatie, samen met inwoners, ondernemers en organisaties, veel werk verzet.

Financieel laat de jaarrekening een positief resultaat zien van € 8.089.000.

Bij de reguliere planning en control momenten hebben wij u het afgelopen jaar op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en onzekerheden in het resultaat. Bij de begroting 2024 begonnen we met € 1,6 miljoen positief.

In de Bestuursrapportage en de Slotwijziging hebben wij u geïnformeerd over de ontwikkelingen door het jaar heen. Met name een hogere Algemene uitkering, hogere renteopbrengsten en hoger dividend hadden een positief effect op het resultaat. Daarnaast hadden we minder geplande uitgaven/lasten dan verwacht. De hogere uitgaven voor WMO en Fijnder hadden een negatief effect op het resultaat.

De jaarrekening laat uiteindelijk nu een positief resultaat zien van € 2.640.000 meer dan we na de slotwijziging verwachtten.

Ongeveer een miljoen van dit voordeel is het gevolg van de ontwikkeling bij Fijnder/bijstelling BUIG en de uitkering van het Rijk voor inkomensondersteuning. Deze ontwikkelingen zijn in een apart raadsvoorstel gemeld naar aanleiding van de tweede BERAP van Fijnder en de bijstelling BUIG.

Het overige onvoorziene resultaat is € 1,6 miljoen. Dat is minder dan 1,5% van onze totale begrotingsomvang (van in totaal 151 miljoen) dat ons aangeeft dat we dit jaar ' dicht op de bal ' gezeten hebben. Het overschot komt voort uit de rijksbijdrage voor de opvang van ontheemde Oekraïners, het achterblijven van onderhoud aan gebouwen en lagere rentelasten. Hiertegenover staan wel nadelen bij de budgetten voor Jeugdzorg en ICT. Het resultaat is grotendeels incidenteel van aard. Toch laat het resultaat zien dat de bezuinigingen uit fase 1 realiseerbaar zijn. Dit legt wel druk op het resultaat van volgende jaren. Daarnaast zien we helaas ook enkele structurele nadelen die de saldo's voor de komende jaren onder druk zetten.

Burgemeester en wethouders van Berkelland

ANALYSE RESULTAAT

Resultaat

Het resultaat over 2024 is € 8.089.000.

Saldo rekening

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
010 Onze aantrekkelijke leefomgeving	-9.406	-8.928	-9.544	-9.225
020 Passend wonen	-4.216	-3.771	-3.769	-3.703
030 Vitaal platteland	-1.421	-512	-512	-503
040 Nieuwe energie	-2.291	-396	-396	-291
050 Een toekomstbestendig sociaal domein	-32.616	-34.926	-38.831	-38.637
060 Sport en Cultuur	-4.976	-5.104	-5.677	-5.321
070 Werken en leren	-16.568	-16.862	-17.191	-16.146
080 Veiligheid	-5.471	-5.746	-5.821	-5.813
090 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	-20.080	-20.278	-21.957	-21.475
100 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	102.577	98.155	109.148	109.204
Gerealiseerd resultaat	5.533	1.632	5.449	8.089

Analyse

Het gerealiseerde resultaat is het gevolg van de volgende ontwikkelingen:

	Bedrag x € 1.000	Incidenteel (I)/Structureel (S)
Groot onderhoud gebouwen	320	I
Specifieke uitkering CDOKE	105	I
Opvang Oekrainers	510	I
Welzijn en gezondheid inwoners	439	I
Jeugd	-938	I/S
Specifieke uitkering GALA	203	I
Re-integratie naar werk	1.014	I
Lonen SW-medewerkers	-122	I
Omgevingsdienst Achterhoek	-130	I
Wethouderspensioenen/wachtgeld	275	I
Paspoortpiek	104	I
Vergoeding detachering/ziektekosten medewerkers	184	S
Opleidingen	138	I
ICT	-408	S
Rentelasten	280	I
Toeristenbelasting	110	I
Diverse verschillen < 100.000	556	I
Verwacht resultaat	5.449	
Totaal	8.089	

Toelichting

Groot onderhoud gebouwen

Door capaciteitsproblemen is het niet gelukt het onderhoud aan gebouwen weg te zetten. Het onderhoud van 2024 gaan we zoveel als mogelijk combineren met het onderhoud van 2025.

Specifieke uitkering CDOKE

De bijdrage ad. € 105.000 aan het Energieloket Achterhoek is structureel opgenomen in de begroting. Vanwege de beschikbaarheid van CDOKE-middelen van het Rijk in 2024 hebben we dit structurele budget niet gebruikt.

Opvang Oekraïners

De totale bestedingen zijn € 4.880.000. Dit is een voordeel van € 510.000 ten opzichte van de raming. Het resultaat is gedeeltelijk ontstaan door een voordeel uit de geraamde locatiekosten en door een voordeel van € 136.000 uit leefgeld Oekraïne.

Welzijn en gezondheid inwoners

Het belangrijkste voordeel komt uit de vergoeding vanuit de IZA-gelden voor de Dorpskamer van € 155.000. Deze hadden we geraamd vanuit de reserve en blijft beschikbaar. Verder bestaat het saldo van dit voordeel uit een groot hoeveelheid kleine voordelen, zoals bijvoorbeeld dekking loonkosten uit GALA-gelden.

Jeugd

Bij de Regionale Inkoop Jeugdzorg is het huidige tekort ontstaan door een nadeel uit de eindafrekening 2022/2023 van € 461.000, hiervan hebben we voor een bedrag van € 257.000 al rekening gehouden in de slotwijziging. Daarnaast een nadeel uit de eindafrekening 2024 van € 306.000 en een voordeel uit de realisatie ten opzichte van de raming 2024 van € 119.000. Het totale nadeel bedraagt € 391.000.

Voor de Zorg in Natura zien we in de tweede helft 2024 met name een stijging in de ambulante jeugdzorg van € 661.000, veroorzaakt door complexere duurdere zorg en een stijging van de individuele overeenkomsten. Bij de landelijke afspraken is een nadeel ontstaan van € 84.000 door twee cliënten. Totaal nadeel € 745.000.

Daar tegenover zien we een aantal kleine voordelen van totaal € 198.000. De kosten voor vraagafhankelijk vervoer zijn moeilijk te sturen. Het totale nadeel voor de Jeugdzorg komt hiermee op € 938.000.

Specifieke uitkering GALA combinatiefunctionarissen

In 2024 zijn de inkomsten van de SPUK GALA niet geraamd, waardoor er een positief voordeel is ontstaan. Vanaf boekjaar 2025 wordt er wel rekening gehouden met de GALA-inkomsten.

Re-integratie naar werk

De definitieve BUIG (Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening gemeenten) is € 787.000 hoger dan begroot. In de 2e bestuursrapportage van Fijnder is er sprake van een voordeel van € 51.000. Dit is op 14 januari 2025 aan de raad meegedeeld. De resultaten hieronder zitten tussen de 1e bestuursrapportage van Fijnder en de definitieve cijfers van Fijnder over 2024: € 203.000 meer uitgaven voor loonkostensubsidie, € 67.000 overschot op re-integratie, € 162.000 overschot overhead en € 42.000 overschot op de bijdrage Inkomen. Daarnaast geeft de detacheringsvergoeding een overschot van € 108.000. Het totale voordeel komt daarmee uit op € 1.014.000.

Lonen SW-medewerkers

Voor het in dienst hebben van SW-medewerkers ontvangen wij, tot en met 2024 van de belastingdienst, een Lage InkomensVoordeel (LIV). De werkelijke vergoeding was aanzienlijk lager dan voorgaande jaren en lager dan wij hadden geraamd. Daarnaast is de vergoeding vanuit het UWV een stuk lager dan voorgaande jaren.

Omgevingsdienst Achterhoek

Per saldo is er een tekort ad. €145.100 op de begrote bijdrage aan de ODA. Dit tekort wordt veroorzaakt door een voordeel ad. €104.300 op de VTH-taken en een nadeel ad. €249.400 aan specialistische adviezen.

Wethouderspensioenen/wachtgeld

Het voordeel op deze activiteit betreft met name de toevoeging aan de voorziening wethouders pensioenen en wethouders wachtgeld. De actuariële berekening per 31 december 2024 zorgt voor een vrijval in plaats van een dotatie aan de voorziening. Over enkele jaren worden de pensioenen van de wethouders overgedragen aan het ABP. De verwachting is dat dan meer zal moeten worden overgedragen dan wij hebben voorzien. Dit is het gevolg van het feit dat pensioenfondsen een hogere dekkinggraad moeten hebben.

Paspoortpiek

We hebben uiteindelijk minder externe medewerkers nodig gehad om de paspoortpiek op te vangen. Bovendien heeft de gemeente meer leges ontvangen dan begroot.

Vergoeding detachering/ziektekosten medewerkers

De vergoeding die wij voor medewerkers ontvangen voor detachering, ziektekosten en loonkostensubsidie is behoudend geraamd. Het resultaat over 2024 is bovengemiddeld en leidt tot een groot voordeel.

Opleidingen

De opleidingskosten van medewerkers laten een voordeel zien. Voor 2023 bedroeg dit voordeel nog € 164.000. Daarmee is een stijgende trend van hogere studiekosten ingezet. De organisatieontwikkeling zal ook leiden tot meer opleidingen.

ICT

Het nadeel op deze activiteit bestaat enerzijds uit hogere lasten van € 755.000 en anderzijds uit hogere baten van € 335.000. De hogere lasten hebben vooral betrekking op hogere lasten voor het beheer van de ICT-infrastructuur. Hierin zitten onder andere hogere veiligheidseisen en hoge energielasten. De hogere baten ontstaat vooral door een hogere bijdrage van derden voor de verstrekte ICT-dienstverlening. De hogere lasten worden voor € 183.000 gedekt uit de reserve bedrijfsvoering. Een groot deel van de overschrijding heeft een structurele impact op de begroting van volgende jaren.

Rentelasten

De gemeente heeft een behoorlijke investeringsbehoefte (scholen/sporthallen/Centrumplannen/wegen/riolering). De uitvoering van veel plannen is later dan gepland. Daardoor hebben we nog steeds behoorlijk veel liquide middelen. Deze worden dagelijks weggezet bij het Rijk (schatkistbankieren). Voor het stallen van deze middelen ontvangen wij een mooie rentevergoeding. Ook het aantrekken van geldleningen was niet noodzakelijk en we hebben hier dan ook behoorlijk op bespaard.

Toeristenbelasting

De uiteindelijke afrekening van de toeristenbelasting voor voorgaande boekjaren is hoger uitgevallen dan we hadden begroot.

Saldo verschillen kleiner dan 100.000

In deze specificatie hebben we de grootste verschillen van 2024 in kaart gebracht. De jaarrekening kent meerdere afwijkingen, zowel voor- als nadelig. Per saldo hebben deze toch een behoorlijke omvang. Bij de programma's wordt nader ingegaan op deze mutaties.

LEESWIJZER

Financiële kaders

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat dat de raad de jaarstukken vaststelt die bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit programma's en paragrafen.

De programma's zijn een samenhangende verzameling van activiteiten, die gericht zijn op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke doelen en effecten. Hieraan zijn prestatie indicatoren gekoppeld (bron: waarstaatjegemeente.nl). In het BBV staat ook dat per programma een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten moet worden opgenomen. In deze samenvatting is net als in het jaarrekening-gedeelte een overzicht opgenomen waarin alle programma's op een rij staan. Naast het BBV staan in de Financiële verordening gemeente Berkelland 2024 regels over budgetbewaking en rapportage.

Indeling Jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. In het jaarverslag wordt vooral aandacht geschonken aan het gevoerde beleid en de daarbij behorende baten en lasten. De jaarrekening gaat meer in op de financiële positie van de gemeente.

Jaarverslag

Het jaarverslag is ingedeeld in 10 programma's, 8 verplichte paragrafen en 1 niet verplichte paragraaf. Binnen het programma kennen we speerpunten en activiteiten. De speerpunten geven aan wat we willen bereiken. De activiteiten geven aan wat we hebben gedaan om dit te realiseren. In het jaarverslag zijn de teksten van de begroting opgenomen. Bij de activiteiten is een toelichting opgenomen hoe het met deze activiteiten is gegaan. Hierbij maken we gebruik van 2 indicatoren, kwaliteit en geld. Bij activiteiten waar iets te melden is over de planning doen we dit bij de indicator kwaliteit. De indicator kwaliteit gaat daarmee over hoe de activiteit is uitgevoerd op inhoud en in de tijd. Is gedaan wat gedacht werd, is er meer gedaan of is er minder gedaan, is het sneller of langzamer gegaan.

De indicator geld gaat over het budget, is dit voldoende gebleken of is er overgebleven.

Om snel te zien hoe het met de indicatoren is gesteld, maken we gebruik van 3 kleuren. Hierna geven we per kleur aan wat dit betekent:

De indicator kwaliteit geeft aan hoe het gaat met de activiteit. Afwijkingen in de planning worden ook bij dit onderdeel benoemd.

G Niets bijzonders, in de meeste gevallen zal er ook geen verdere toelichting staan.

O Kleine aanpassing.

R Afwijking met impact.

De indicator geld geeft aan hoe het met de uitputting van de budgetten staat. Ook hier gebruiken we de 3 kleuren. Voor geld hebben we de volgende criteria gehanteerd.

G Een afwijking van minder dan € 50.000.

O Een afwijking tussen de € 50.000 en € 100.000.

R Een afwijking groter dan € 100.000.

Beleidsindicatoren

In bijlage 1 zijn beleidsindicatoren opgenomen. De beleidsindicatoren die nu zijn opgenomen zijn verplicht vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording. De beleidsindicatoren hebben in de meeste gevallen geen relatie met onze doelstellingen en activiteiten. De gegevens worden voor

het grootste gedeelte via de website 'Waar staat je gemeente' verzameld. Daar worden de nieuwste beschikbare cijfers gepubliceerd, net zoals de vergelijking met Nederland.

Jaarrekening

De jaarrekening is hoofdzakelijk financieel van aard en bestaat uit de balans van de gemeente plus een uitgebreide toelichting hierop. Verder is een overzicht van baten en lasten opgenomen en is een onderbouwing gegeven op de mutaties van de reserves en voorzieningen. Tenslotte is de verplichte bijlage Sisa verantwoording toegevoegd.

Lezen van tabellen

De tabellen in de begroting geven de bedragen weer x € 1.000 (duizenden euro's) tenzij anders vermeld. De lasten worden weergegeven met een – (min), de baten met een + (plus). Een programma met een negatief saldo betekent, dat er meer lasten in het programma zitten dan baten. Om de cijfers in de tabellen leesbaar te houden zijn bij de omschrijvingen afkortingen gebruikt.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
010 Onze aantrekkelijke leefomgeving				
Lasten	-22.712	-21.017	-22.542	-22.318
Baten	12.193	12.090	12.255	12.924
Onttrekkingen	1.724	0	743	743
Storting	-612	0	0	-574
Totaal 010 Onze aantrekkelijke leefomgeving	-9.406	-8.928	-9.544	-9.225
020 Passend wonen				
Lasten	-7.241	-7.004	-7.271	-5.621
Baten	3.778	3.131	3.256	2.413
Onttrekkingen	245	102	351	29
Storting	-997	0	-105	-525
Totaal 020 Passend wonen	-4.216	-3.771	-3.769	-3.703
030 Vitaal platteland				
Lasten	-1.334	-528	-1.702	-1.554
Baten	880	1	757	890
Onttrekkingen	188	15	496	260
Storting	-1.155	0	-63	-99
Totaal 030 Vitaal platteland	-1.421	-512	-512	-503
040 Nieuwe energie				
Lasten	-2.093	-1.209	-1.785	-1.204
Baten	1.100	813	1.313	884
Onttrekkingen	0	0	75	76
Storting	-1.299	0	0	-48
Totaal 040 Nieuwe energie	-2.291	-396	-396	-291
050 Een toekomstbestendig sociaal domein				
Lasten	-42.007	-36.466	-48.870	-48.618
Baten	9.169	1.540	9.494	9.792
Onttrekkingen	221	0	545	308
Storting	0	0	0	-118
Totaal 050 Een toekomstbestendig sociaal domein	-32.616	-34.926	-38.831	-38.637
060 Sport en Cultuur				
Lasten	-6.371	-5.342	-6.532	-6.425
Baten	987	238	529	831
Onttrekkingen	435	0	395	342
Storting	-26	0	-69	-69
Totaal 060 Sport en Cultuur	-4.976	-5.104	-5.677	-5.321
070 Werken en leren				
Lasten	-30.273	-28.318	-31.505	-31.541
Baten	12.311	11.454	12.578	13.641
Onttrekkingen	2.133	-20	2.068	2.176
Storting	-738	22	-332	-422
Totaal 070 Werken en leren	-16.568	-16.862	-17.191	-16.146

080 Veiligheid				
Lasten	-5.655	-5.870	-6.353	-6.396
Baten	151	124	499	583
Onttrekkingen	34	0	33	0
Totaal 080 Veiligheid	-5.471	-5.746	-5.821	-5.813
090 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering				
Lasten	-23.657	-22.522	-26.178	-25.738
Baten	2.722	2.003	2.883	3.811
Onttrekkingen	1.101	301	1.757	587
Stortingen	-245	-60	-420	-134
Totaal 090 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	-20.080	-20.278	-21.957	-21.475
100 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Lasten	-2.208	-7.145	-3.122	-2.162
Baten	104.784	105.300	112.270	111.365
Totaal 100 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	102.577	98.155	109.148	109.204
Gerealiseerd resultaat	5.533	1.632	5.449	8.089

ONZE AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING

Een aantrekkelijke, klimaatbestendige en biodiverse leefomgeving

Speerpunt

Opstellen omgevingvisie. (010.010)

Wat willen we bereiken?

Beschrijven van de maatschappelijke opgave en de te beschermen kernkwaliteiten van de gemeente Berkelland.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Opstellen omgevingsvisie (010.010.010)

De omgevingsvisie is dé basis voor beleidskeuzes. Onze planning is er op gericht voor eind 2023 de omgevingsvisie vast te stellen. Deze heeft een sturende werking op alle ontwikkelingen binnen het fysieke domein in de gemeente. In februari 2022 heeft de raads werkgroep een overdrachtsdocument aangeboden, aan de gemeenteraad wat als uitgangspunt en basis wordt gebruikt. Veel van de in andere programma's genoemde opgaven komen terug in de omgevingsvisie.

Kwaliteit ■

Geld ■

Opstellen transitieplan omgevingsplan.

Eén gemeente dekkend Omgevingsplan vervangt uiterlijk 2029 al de gemeentelijke bestemmingsplannen, verordeningen en beleidskaders op de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie biedt houvast en uitgangspunten voor het op te stellen Omgevingsplan. Op basis van een op te stellen transitieplan zullen we stapsgewijs, tot 2029, toewerken naar uniformering en integrale opname in het Omgevingsplan.

Kwaliteit ■

De eerste versie van het 'transitieplan omgevingsplan' is in juni 2024 opgesteld. De transitie van het tijdelijke omgevingsplan naar het permanente omgevingsplan duurt meerdere jaren. Op 1-1-2032 dient het gereed te zijn. In de tweede helft van 2024 is uitvoering gegeven aan het transitieplan zoals opgesteld.

Geld ■

Het project implementatie omgevingswet beschikt over middelen. Met deze middelen wordt onder andere de transitie van het omgevingsplan bekostigd. Echter het 'transitieplan omgevingsplan' is een meerjarig project. Het is nieuw, voor heel Nederland. We weten nog niet precies waar we tegenaan gaan lopen en wat de kosten zijn. Voor 2024 zijn we binnen het projectbudget gebleven. Het bedrag dat minder is besteed dan voor 2024 begroot, vloeit terug naar de reserve en is in 2025 weer beschikbaar.

Speerpunt

Gebiedsgericht werken. (010.020)

Wat willen we bereiken?

- Gemeente (en andere overheden) sluiten zo goed mogelijk aan op de specifieke behoeften in onze samenleving en ondersteunen onze buurten, wijken en kernen op de manier die het beste bij hun past.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We gaan voortdurend met onze inwoners en organisaties in gesprek over wat er speelt in de wijken en kernen, zodat onze activiteiten daarop aansluiten. (010.020.010)

Met onze gebiedsgerichte werkwijze spelen we samen in op de specifieke behoeften van inwoners, ondernemers, buurten, wijken en kernen. Daarbij denken we niet alleen aan de puur fysieke inrichting van onze leefomgeving, maar hebben we ook aandacht voor de sociale aspecten hierbinnen. Onze gebiedscontactpersonen zijn de verbindende schakel. Zij zijn voortdurend in contact met onze inwoners, buurten en wijken. Zij horen en zien veel en slaan de brug tussen samenleving en de overheid (gemeente, provincie, rijk). Voorop staan reële verwachtingen over en weer, met aandacht, waardering en zo nodig ondersteuning voor de vele initiatieven en activiteiten in onze samenleving.

Ervaring leert ons dat we hierdoor geen geld of tijd besparen. Sterker nog: deze werkwijze kost tijd en geld, maar doorgaans levert het resultaat van het gelopen proces daarna wel een integrale oplossing en meer draagvlak op in de samenleving.

We gebruiken het restantbudget vanuit de eenmalige middelen vanuit Samen investeren in Berkelland voor het onderdeel Gebiedsgericht werken, (voorheen wijk- en kerngericht werken genoemd) voor het ondersteunen van activiteiten in, voor en door de samenleving, bijvoorbeeld voor de zogenaamde dorpendeals (samen met de provincie Gelderland). Bij de dorpendeals werken inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden werken samen om de sociale verbondenheid en toekomstbestendigheid van de kern te bevorderen. Er zijn al dorpendeals met Rekken en Beltrum. In Gelselaar wordt aan een deal gewerkt en wellicht volgen meer kernen.

Ook ondersteunen we initiatieven uit de samenleving via een vervolg op het Berkellands Naoberfonds dat nu 5 jaar actief is en op veel waardering vanuit onze samenleving kan rekenen. Speciale aandacht is er de komende tijd voor 'participatie'. We werken toe naar een participatie visie. Dit traject lopen we in samenspraak met de commissie bestuurlijke vernieuwing en is gestart in augustus 2023. In het ambitiesdocument van de gemeenteraad vraagt zij het college om, samen met de raad, op papier te zetten hoe we onze inwoners kunnen betrekken bij besluitvorming.

Kwaliteit

Samen met de raads werkgroep bestuurlijke vernieuwing is in 2024 de participatievisie 'Samen maken we Berkelland' tot stand gekomen en vastgesteld door de gemeenteraad. Net als in voorgaande jaren is door organisatie veel ingezet op (heldere verwachtingen over) participatie. Zo was er aandacht voor participatie bij de in- en uitvoering van 'Projectmatig werken' en is in college- en/of raadsvoorstellen specifiek opgenomen welke (vorm van) participatie werd toegepast. We leren nog steeds.

Geld

De in 2024 niet bestede bedragen voor de projecten onder deze activiteit worden overgeheveld naar 2025. Bij de bestuursrapportage 2024 is hiertoe besloten door de raad. Bij het project Naoberfonds is vanaf 2025 nog een bedrag beschikbaar van € 153.000 en voor het project Gebiedsgericht werken is nog € 174.000 beschikbaar.

Speerpunt

Een klimaatbestendige leefomgeving. (010.030)

Wat willen we bereiken?

- Een aantrekkelijke leefomgeving die is aangepast aan het veranderende klimaat.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We voeren het watertakenplan uit. (010.030.030)

Op basis van de watervisie Berkelland 2030 die we samen hebben opgesteld met het Waterschap Rijn en IJssel is een nieuw uitvoeringsplan opgesteld: het watertakenplan 2024-2034.

We werken hierbij integraal samen met alle collega's in de openbare ruimte, het waterschap en onze inwoners. Waterinfiltratie (onder andere afkoppeling) en tijdelijke waterberging (in plaats van afvloeiing) zijn daarbij speerpunten. Uiteraard blijft een robuuste afvoer van vuilwater (riool) onze kerntaak waarbij we op basis van risico gestuurd beheer zo efficiënt en effectief mogelijk te werk gaan.

Kwaliteit

Het opgaveteam Water en Riolering heeft de afgelopen jaren te maken gehad met personeelwisselingen en moesten we noodzakelijkerwijs veel gebruik maken van externe inhuur. Ondertussen zijn er twee medewerkers in vaste dienst aangetrokken, en loopt het traject voor een derde. Hiermee wisten en weten we de lasten op externe inhuur te drukken en behouden we de vakkennis binnen onze organisatie.

De voorbereidingen zijn gedaan en de planning is gemaakt voor het reinigen en inspecteren van onze riolen, het verzorgen van aanbestedingen op drukriolering en het uitrollen van de basisrioleringsplannen van onze kernen, het maken van een degradatieanalyse van ons stelsel en een inventarisatie en verbeteren van ons overstort- grondwatermeetnet. Vanaf 2024 volgt de uitvoering.

Geld

Voor een verklaring van de verschillen tussen begroting en realisatie bij deze activiteit verwijzen we naar de paragraaf Lokale Heffingen

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen. (010.030.010)

Een schone, groene, duurzame, toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, vergroot de aantrekkelijkheid van Berkelland voor onze inwoners, maar ook voor nieuwkomers en toeristen. Dat willen we graag zo houden en verbeteren.

We moeten echter ook nog steeds de tering naar de nering zetten en met de beschikbare middelen het onderhoud uitvoeren. Daarom gaan we door met maken van zo onderhoudsintensief mogelijk openbaar groen. Meer (ruig) gras en struiken en minder perken bijvoorbeeld. Uiteraard wordt daarbij gekeken naar plekken die daarvoor het meest in aanmerking komen, maar het beeld van het openbaar groen zal blijven veranderen. Klimaatverandering zorgt ervoor dat de kwaliteit van ons groen onder grote druk staat. Zo hebben we bijvoorbeeld te maken met bomen- en plantensterfte door droogte. Daarom heeft het nemen van klimaatadaptieve maatregelen onze grote aandacht.

Een deel van het groenonderhoud gebeurt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het overige besteden we uit. We proberen daar waar mogelijk wensen van inwoners en ondernemers te respecteren en blijven ook met hen in gesprek om mogelijkheden van hun inzet daarbij te bespreken.

In 2022 is het beleidsplan Spelen en bewegen in de openbare ruimte (2022-2031) door de gemeenteraad vastgesteld en de komende jaren wordt hier volop uitvoering aan gegeven.

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderhoud van groen staat onder druk door beperkte onderhoudsbudgetten en een veranderend klimaat. Om binnen de onderhoudsbudgetten het groen in de dorpen en op de begraafplaatsen te kunnen onderhouden, zijn veel groenvakken omgevormd naar goedkoper te beheren groentypen. Het gaat vooral om het omvormen van gazons naar bloemrijk gras (ecologisch). Ook is de oppervlakte met de duurste groentypen, zoals vaste planten en hagen, verminderd. Dit heeft invloed op hoe de omgeving er uit ziet. Instandhouding van de kwaliteit is sterk afhankelijk van de bezetting van de buitendienst. Groeizame periodes in combinatie met een te kort aan personeel, door bijvoorbeeld ziekteverzuim, kan leiden tot achterstallig onderhoud. Dit is een zeer bepalende factor. Op gebied van bomen en landschapselementen is onderhoud op diverse locaties achterstallig. We zijn voornemens op in 2025 en 2026 een inhaalslag uit te voeren met de middelen die er zijn.

Spelen en bewegen:

Het huidige speelbeleid toont dat er een inhaalslag te maken is in deze assets. Dit is vastgesteld op basis van leeftijd en staat van de toestellen, demografische gegevens van de locaties waarin ze liggen en de inrichting van (sommige) speelplaatsen. Daarnaast is het onvoldoende inzichtelijk wat de kosten (geweest) zijn van onze bestaande speel- en beweegtoestellen en wat de potentiële vervangingskosten zijn om in staat te zijn gefundeerd meer-jaren assetmanagement te voeren. In zowel de uitvoering als de monitoring ligt dus een uitdaging.

Geld

De realisatie voor de geplande uitgaven voor huisvesting buitendienst is lager (€ 101.000) dan begroot. In 2024 is door langdurige afwezigheid van de medewerker gebouwenbeheer vertraging opgetreden bij het onderhoud van gebouwen. Het is niet gelukt om al het benodigde onderhoud uit te voeren. Hierdoor blijft er in 2024 geld over.

Er is een tekort op openbaar groen (€ 47.000). De kosten voor het snoeien van bomen viel hoger uit (achterstallig onderhoud en veranderingen in klimaat). Bomen in het snoeigebied zijn ouder/groter dan op andere locaties. Er is meer uitgegeven voor inhuur derden maaibeheer vanwege tekort aan chauffeurs. Door droogte/hevige regenval is jonge aanplant van afgelopen jaren afgestorven. Hiervoor is weer jonge aanplant ingeboet.

De baten begraafplaatsrechten zijn € 88.000 hoger dan begroot. Aflopende begraafplaatsrechten zijn verlengd en het aantal overlijdensgevallen lag hoger dan voorheen.

Verkoop openbaar groen geeft een overschot van € 51.000. Er zijn meer percelen verkocht dan verwacht. Dit is waarschijnlijk wel een tijdelijke trend, omdat er vanwege opschaling van het elektriciteitsnet steeds meer grond gebruikt wordt voor plaatsing kabels, leidingen en transformatorkasten.

Spelen en bewegen:

Ten behoeve van keuringen en reparaties is het budget toereikend gebleken. In 2024 was voor spelen € 55.800 beschikbaar voor vervanging/aanschaf. Hier bovenop was in 2024 € 59.311 beschikbaar van het jaar ervoor wat resulteert in € 115.111. Hiervan is ca. € 110.000 uitgegeven ten behoeve van nieuwe voorzieningen. Op basis van het huidige speelbeleid zullen er naar verwachting ca. 13 toestellen per jaar vervangen moeten worden (naast nieuwe initiatieven). Aangezien het budget in 2025 minder zal zijn voor vervanging/ aanschaf (€ 55.800) zal het lastiger worden om de doelstellingen te behalen. Enkele toezeggingen uit 2024 zullen in 2025 gefinancierd moeten worden.

We houden integraal rekening met de gevolgen van klimaatverandering zoals (extreme) wateroverlast, droogte en hitte.

Het is fijn leven in onze gemeente en dat willen we zo houden. Dat betekent dat we onze leefomgeving moeten aanpassen op de gevolgen van de klimaatverandering. We moeten onze leefomgeving (zowel onze kernen als ons buitengebied) bestendig maken tegen hevige regenval, droogteperioden en hoge temperaturen. We zijn daarbij afhankelijk van veel andere partners in het gebied. We moeten hen aanspreken, met hen samenwerken en zelf doen wat we kunnen als gemeente en gemeenschap. Samen met het waterschap en andere partners zetten we ons actief in zoals overeengekomen in de aanpak droogte Achterhoek. We proberen onze inwoners te verleiden tot klimaat adaptieve activiteiten (zoals bijvoorbeeld meer groen en minder steen, waterinfiltratie en -berging op hun eigen percelen).

Kwaliteit

We zetelen als gemeente Berkelland bij Samenwerking Water Achterhoek+ en Aanpak Droogte Achterhoek en Liemers. Daarnaast zijn we begunstiger van Stichting Steenbreek. Huidige lopende regionale projecten zijn Koers Neerslagextremen Achterhoek, 2e Achterhoekse stresstest en Water en Bodem Sturend. Binnen onze gemeente hebben we samen met Weet van Water een project opgestart om onze inwoner bewust te maken van de gevolgen van klimaatverandering. Doet doen we door een informatiedag in Ruurlo-West en het verzorgen van klimaatlessen op Berkellandse scholen.

Geld

Speerpunt

Mobiliteit. (010.040)

Wat willen we bereiken?

- Alle woningen, bedrijven en voorzieningen in Berkelland zijn voor iedereen bereikbaar.
- Veilige wegen en paden zowel in het buitengebied als in de kernen passen bij het gekozen kwaliteitsniveau 'overwegend laag'.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We onderhouden onze infrastructuur (wegen en paden). (010.040.010)

We onderhouden onze wegen op het afgesproken onderhoudskwaliteitsniveau 'overwegend laag'. De meer doorgaande wegen en de wegen in het centrum worden onderhouden op kwaliteitsniveau 'basis'. Voor de fietspaden is gekozen voor kwaliteitsniveau 'hoog'.

De kosten voor wegenonderhoud en de kapitaalslasten voor investeringen in wegen nemen de komende jaren toe en we zullen daarvoor in de komende jaren middelen moeten vrijmaken in de (meerjaren) begroting, willen we ons afgesproken niveau (overwegend laag) kunnen vasthouden. Vanaf 2023 is het structurele budget voor wegenonderhoud met € 500.000 verhoogd. Dit extra bedrag (€ 500.000) is echter ook bedoeld/wordt ingezet om (net als in 2023) de kapitaalslasten voor nieuwe investeringen in wegen (in 2024 en verder) te dekken. Het restant na aftrek van kapitaalslasten, wordt ingezet voor regulier onderhoud. Dit betekent dat dit bedrag dus met elke nieuwe investering kleiner wordt en er over enkele jaren geen dekking meer is voor nieuwe investeringen. We zijn voor het reguliere onderhoud dan weer terug bij het oorspronkelijke (lage) budget voor onderhoud.

Er is in 2024 en 2025 nog ruimte binnen bovengenoemd bedrag om de kapitaalslasten voor investeringen in nieuwe wegen te dekken. Vanaf 2025/2026 en verder zal dit budget (de toegevoegde € 500.000 in 2023) zijn opgebruikt. We staan voor grote investeringen in wegen de komende jaren. Hiervoor zal vanaf 2025/2026 en verder dekking gevonden moeten worden. Ook is structureel voldoende budget voor regulier onderhoud benodigd. Als we structureel te weinig onderhoud aan wegen uitvoeren, zullen de wegen eerder toe zijn aan een volledige reconstructie. Hierdoor zijn we op de langere termijn veel duurder uit. Om bovenstaande inzichtelijk te maken

en goed keuzes te kunnen maken, ligt begin 2024 een nieuw beleidsplan wegen voor aan de gemeenteraad ter besluitvorming.

We ondersteunen de beheerders van klompenpaden. We hebben aandacht voor de positie van de oude en nieuwe N18 in Eibergen, met oog voor het onderliggende wegennet. Begin 2025 ligt een nieuw ecologisch bermbeleids- en beheerplan voor aan de gemeenteraad.

Kwaliteit

We onderhouden onze infrastructuur op het kwaliteitsniveau 'overwegend laag'. De onderhoudsvraag stijgt echter uit boven de beschikbare middelen. Aan het eind van 2024 is dat verschil en daarmee de onderhoudsachterstand verder gegroeid. Dit ondanks de structurele en incidentele toevoegingen aan het onderhoudsbudget. Dit geldt zowel voor de verharde wegen en paden als de on- en halfverharde wegen en paden. Het laat in 2024 door inflatiecorrectie beschikbaar gekomen extra budget voor wegenonderhoud kon in 2024 echter niet meer ingepland en dus uitgegeven worden. Dit wordt ingehaald in en structureel meegenomen vanaf 2025.

Geld

Bij de bestuursrapportage 2024 heeft de raad besloten het resultaat van wegen te verrekenen met de reserve onderhoud wegen. Daarom is er een bedrag van € 573.000 in de reserve gestort zodat dit bedrag in 2025 kan worden besteed. Na deze verrekening resteert per saldo een tekort van € 67.000 op deze activiteit.

Dit wordt met name veroorzaakt door een tekort op openbare verlichting van € 65.000. De energielasten zijn hoger dan verwacht en de lasten van het 4^e kwartaal 2023 zijn in 2024 (dus 5 kwartalen) verantwoord.

We houden Berkelland bereikbaar.

We richten ons op goede doorstroming zodat we snel van A naar B komen. Goed en betrouwbaar regulier openbaar vervoer vinden we ook daarom onmisbaar voor onze inwoners. We zetten ons in voor het behoud van verbindingen in het openbaar vervoer en voor verbetering van het openbaar vervoer. We verzetten ons tegen een 'Noordtak' van de Betuwelijn door onze leefomgeving.

Kwaliteit

We richten ons op goede doorstroming zodat we snel en veilig van A naar B komen. Deze uitgangspunten blijven wij nastreven bij herinrichtingen van gemeentelijke wegen. Ook hebben wij aandacht voor inwoners zonder auto. Goed en betrouwbaar regulier openbaar vervoer vinden we onmisbaar voor onze inwoners. Dit jaar hebben we in samenwerking met de regio deze lijn uitgedragen in de concessieverlening Achterhoek-Rivierenland door de Provincie. Daarnaast hebben we de (regionale) lobby voortgezet tegen de noordtak van de Betuwelijn.

Geld

Speerpunt

Van Afval Naar Grondstof. (010.050)

Wat willen we bereiken?

- Huishoudelijk afval wordt op een duurzame wijze hergebruikt of verwerkt.
- We zamelen zo min mogelijk restafval per inwoner in (eerste doel: minder dan 100 kilo per inwoner per jaar).
- Geen zwerfafval in onze leefomgeving

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We werken een nieuw grondstoffenplan (Van Afval naar Grondstof 2023-2027) uit in maatregelen waarbij we inzetten op zoveel mogelijk grondstofhergebruik en zo min mogelijk restafval. (010.050.010)

Vanuit de landelijke doelstelling 'Van Afval naar Grondstof' (VANG) richten we ons op het verbeteren van de kwaliteit van afvalstromen. Uiteindelijk streven we ernaar om zoveel mogelijk kwalitatieve reststoffen als grondstof te hergebruiken zodat er niets of maar een heel klein deel restafval overblijft. Onze doelstelling is om minder dan 100 kilo huishoudelijk restafval per inwoner in te zamelen. We gaan, samen met de gemeenteraad, op zoek naar een methode die deze doelstelling gaat realiseren. Er zijn meer wegen die ons naar deze doelstelling kunnen leiden waarmee ook verschillende kostenplaatjes gemoeid zijn. We onderzoeken of zelf ophalen op een duurzame en economisch verantwoorde wijze uitvoerbaar is.

Kwaliteit

In 2024 is het besluit genomen om over te stappen naar een publieke dienstverlener voor de inzameling van huishoudelijk afval. Vanaf 1 januari 2025 voert Twente Milieu de inzameling van huishoudelijk afval voor ons uit. In 2024 is toegewerkt naar deze overgang. De containers zijn in 2024 vervangen en voorzien van registratie (chip). Daarnaast is in 2024 gewerkt aan een nieuwe wijze van en raadsbesluit over het inzamelen van oud papier. In 2025 zamelen de verenigingen het oud papier nog in. De voorbereiding voor de inzameling vanaf 2026 wordt samen met Twente Milieu uitgewerkt in 2025.

Geld

Voor een verklaring van de verschillen tussen begroting en realisatie bij deze activiteit verwijzen we naar de paragraaf Lokale Heffingen.

We gaan gericht zwerfafval tegen op basis van de halfjaarlijkse monitor zwerfafval. (010.050.020)

We weten waar zwerfafval het meest voorkomt en proberen met acties op maat het zwerfafval terug te dringen.

Kwaliteit

.De monitor zwerfafval is in september 2020 uitgevoerd door AtheaGroup.

Geld

Voor een verklaring van de verschillen tussen begroting en realisatie bij deze activiteit verwijzen we naar de paragraaf Lokale Heffingen.

Wat mag het kosten?

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2024 (primitief) en Gewijzigde begroting.

- Activiteit 010.010.010 Van het beschikbare budget voor projecten i.h.k.v. de omgevingswet is per saldo bij de bestuursrapportage 2024 en de slotwijziging 2024 € 327.000 onttrokken uit de reserve.
- Activiteit 010.020.010 Bij de bestuursrapportage 2024 is een bedrag van € 356.814 (baten en lasten) onttrokken uit de nog resterende gelden van 't Naaberfonds en gebiedsgericht werken.
- Activiteit 010.030.010 Bij de bestuursrapportage is er voor Onderhoud gebouwen (€ 95.752) meegenomen, voor speelvoorzieningen € 59.311 uit de reserve gehaald en voor onderhoud van poelen en vijvers € 25.000 bijgeraamd. Bij de slotwijziging 2024 is er voor Onderhoud voertuigen (€ 70.000) bijgeraamd.

- Activiteit 010.030.030 Bij de bestuursrapportage 2024 is voor een bedrag van € 100.000 voor verlenging inhuur derden en voor € 70.000 voor reinigen straatkolken uit de voorziening riolering gehaald en bij de slotwijziging is er € 245.000 voor onderhoud riolering uit voorziening gehaald.
- Activiteit 010.040.010 Bij de bestuursrapportage 2024 is er voor indexering onderhoud wegen € 384.100 bijgeraamd en is er voor € 213.680 via vrijval kapitaallasten vrijgekomen voor groot onderhoud. Bij de slotwijziging 2024 is er € 70.000 voor straatreinigen bijgeraamd.
- 010.700.010 Bij de bestuursrapportage 2024 is vanwege het achterblijven van verwachte investeringen de afschrijvingslasten verlaagd. Hierdoor hoeven we ook minder te lenen. Daarom zijn de rentelasten ook verlaagd.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
Lasten				
010.010.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	-455	0	-327	-285
010.020.010 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	-647	-75	-520	-344
010.030.010 We beheren ons openbaar groen, speelvoorzieningen en begraafplaatsen	-1.922	-1.747	-2.000	-1.945
010.030.030 We beheren onze waterhuishouding	-2.962	-2.571	-3.183	-3.341
010.040.010 We onderhouden onze infrastructuur	-4.974	-3.670	-4.398	-4.035
010.050.010 Afval scheiden	-3.094	-2.857	-3.107	-3.352
010.050.020 Zwerfafval	-7	-54	-54	-19
010.500.010 Loonkosten	-5.685	-5.829	-5.829	-5.829
010.700.010 Rente en afschrijving	-2.966	-4.215	-3.124	-3.168
Totaal Lasten	-22.712	-21.017	-22.542	-22.318
Baten				
010.010.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	4	0	0	0
010.020.010 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	50	0	88	88
010.030.010 We beheren ons openbaar groen, speelvoorzieningen en begraafplaatsen	347	343	340	482
010.030.030 We beheren onze waterhuishouding	7.145	7.570	7.570	7.797
010.040.010 We onderhouden onze infrastructuur	627	333	367	510
010.050.010 Afval scheiden	4.048	3.790	3.837	3.965
010.050.020 Zwerfafval	-27	54	54	81
Totaal Baten	12.193	12.090	12.255	12.924
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-10.519	-8.928	-10.287	-9.394

Onttrekkingen				
010.050.010 Afval scheiden	0	0	0	0
010.710.010 Reserves	1.724	0	743	743
Totaal Onttrekkingen	1.724	0	743	743
Stortingen				
010.710.010 Reserves	-612	0	0	-574
Totaal Stortingen	-612	0	0	-574
Mutaties reserves	1.113	0	743	169
Gerealiseerd resultaat	-9.406	-8.928	-9.544	-9.225

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Van Afval naar Grondstof
- Watertakenplan Berkelland 2024-2034
- Beleidsplan spelen en bewegen

PASSEND WONEN

Speerpunten

Passend wonen in Berkelland. (020.010)

Wat willen we bereiken?

- We faciliteren het toevoegen van woningen naar behoefte. Deze behoefte ligt zowel in 'reguliere woningen' als 'woningen voor aandachtsgroepen'. Onder aandachtsgroepen scharen we bijvoorbeeld senioren, inwoners met een psychische of psychosociale hulpvraag, inwoners met een beperking, arbeidsmigranten en inwoners met een woonwagencultuur.
- Randvoorwaarden en beleid op orde brengen. We hebben te maken met verouderd wonen & zorgbeleid, een nieuwe regionale woonagenda, de invoering van de omgevingswet en de Wet versterking regie volkshuisvesting. De komende jaren brengen we daarom ons beleid en bijhorende uitvoeringsinstrumenten zoals verordeningen en beleidsregels op orde, voortbordurend op de omgevingswet.
- Dat onze inwoners zo lang mogelijk, met eventuele ondersteuning, zelfredzaam en gezond blijven en daardoor zelfstandig kunnen wonen in een huis. In een duurzame en vitale omgeving die veiligheid en comfort biedt.
- Voldoende nultredenwoningen, geclusterde en zorggeschikte woningen wanneer thuis of een volledig zelfstandige woonsituatie niet passend is bij de vraag.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We vernieuwen en optimaliseren themabreed ons beleid en strategie. (020.010.040)

- We stellen een volkshuisvestingsprogramma onder de omgevingsvisie op. Dit volkshuisvestingsprogramma is breed en vervangt de woonvisie en woonzorgvisie. Het volkshuisvestingsprogramma omvat onder andere het tactisch beleid op woningbouw, wonen en zorg, wonen voor specifieke doelgroepen zoals inwoners met een woonwagencultuur en woonruimteverdeling. Het beleid volgt op de omgevingsvisie, de regionale woonagenda en de woondeal.
- We stellen een (regionale) huisvestingsverordening op.
- We maken prestatieafspraken met ProWonen, Habion en de huurdersverenigingen.
- We zijn gestart met het optimaliseren van het proces rondom wooninitiatieven en woonzorginitiatieven. We streven naar een betere dienstverlening. We willen initiatiefnemers snel helderheid bieden of een initiatief wel of niet kansrijk is.
- Zoals we er nu voor staan kunnen wij onze woondealprojecten die lopen tot en met 2030 (incl. 130%), invullen met planbegeleiding. Een deel van onze planningscapaciteit is ingevuld met tijdelijke externe inhuur tot 2025. We starten nu ook langzamerhand projecten voor na 2031. Wel ervaren we knelpunten waar het gaat om specialisten. Denk aan vergunningverleners of verkeerskundigen. Daar zijn financiën niet zozeer het probleem maar gaat het vooral om krapte in de arbeidsmarkt. Wanneer nodig, volgt een voorstel.
- We onderzoeken of ons beleid nog wel aansluit bij de vraag van inwoners met een verminderde zelfstandigheid of (naderende) hulpvraag. Als je thuis wil blijven wonen of in de nabijheid van je netwerk zijn er een aantal opties naast verhuizen. Mantelzorgwoningen, tijdelijke woningen of woningsplitsing. Doel van het onderzoeken is om ons beleid en bijbehorende procedures eventueel zo bij te stellen dat het beleid weer zo veel als mogelijk aansluit bij de vraag.

Kwaliteit

Het volkshuisvestingsprogramma is vanaf 2026 een verplicht programma op grond van de aangekondigde Wet versterking regie volkshuisvesting. Deze wet is als gevolg van landelijke politieke ontwikkelingen nog niet vastgesteld. In de regio is en wordt gewerkt aan een opzet voor

een lokaal volkshuisvestingsprogramma met als doel om de regionale componenten hierin al een plek te geven en het vervolgens als een handreiking aan gemeenten beschikbaar te stellen om dit te kunnen gebruiken als basis voor het opstellen van een lokaal volkshuisvestingsprogramma. In 2024 zijn we ver gevorderd met een visie op wonen, welzijn en zorg voor senioren. Deze visie wordt in 2025 verwerkt in het volkshuisvestingsprogramma. In de regio werken we samen voor wat betreft andere aandachtsgroepen.

Met de regiogemeenten, de provincie en het Rijk hebben we de woondeal geactualiseerd en de horizon verlengd naar 2034. De vaststelling ervan is gepland voor Q2 2025.

In regionaal verband is verder gewerkt aan het opstellen van een Huisvestingsverordening en urgentieregeling opgepakt. Dit traject loopt door in 2025 en de ingangsdatum voor inwerkingtreding is verschoven naar 1 januari 2026.

Lokaal hebben we de prestatieafspraken geactualiseerd met de huurdersverenigingen, ProWonen en Habion.

We hebben twee beleidsregels opgesteld voor pré-mantelzorgwoningen en voor woningbouw in tuinen. Vaststelling gebeurt na de ter inzagelegging begin 2025.

Geld ■

We voegen nieuwe woningen toe. (020.020.040)

- In de woondeal is afgesproken tot en met 2030 875 woningen toe te voegen. Dit betekent een gemiddelde toevoeging van 100 tot 120 nieuwe woningen per jaar, inclusief woonzorgwoningen.
- Voor woningbouwinitiatieven, niet gelieerd aan specifieke aandachtsgroepen, is de opgave tot en met 2030 in beeld en vastgelegd in de woondeal. Woningbouwinitiatieven kosten gemiddeld 7 jaar van initiatief tot oplevering. Dat betekent dat we gestart zijn met de opgave vanaf 2031.
- Bij woonzorginitiatieven geldt dat de lokale behoefte moet zijn aangetoond door de initiatiefnemer.
- Voor 2023 en 2024 is incidenteel budget uitgetrokken voor het toevoegen van nieuwe woningen. Deze bedragen zijn bedoeld voor de hele raadsperiode. Het overschot van 2024 wordt gereserveerd en toegevoegd aan het budget voor 2025.

Kwaliteit ■

Op grond van de woondeal voegt de gemeente Berkelland tot 2030, 875 woningen toe, waarvan er in 2024 ongeveer 80 woningen zijn gerealiseerd. 't Haantje in Neede, Meester Heuvelstraat in Gelselaar, de Maalderij in Rietmolen, Grotestraat in Eibergen en de Beltrumseweg 5 in Eibergen (voormalige Welkoop) zijn grotere projecten welke in 2024 zijn opgeleverd. Het totaal is een som van initiatieven die via beleid mogelijk zijn (bijvoorbeeld splitsing en rood voor rood), aangevuld met projecten uit de planvoorraad. Daarnaast zijn er voor ongeveer 130 woningen een vergunning verleend in 2024 (peildatum 6-11-2024).

We bouwen niet zelf. Voor het toevoegen van deze 500 woningen zijn wij afhankelijk van externe factoren zoals de snelheid van de verkoop en als gevolg daarvan de start van de bouw door de ontwikkelaar. Projecten worden daardoor soms vooruitgeschoven in tijd. Uit gesprekken met makelaars blijkt dat nieuwe woningen niet direct verkocht worden, onder andere door de (hoge) prijsstelling. Sinds de ondertekening van de woondeal, sturen we scherper op een goede verdeling in prijsklasse. Hier stuiten we soms op tegenstand bij initiatiefnemers. Om aan de voorkant meer regie te kunnen voeren op nieuwe plannen zijn wij een handreiking aan het schrijven waarin wij de initiatiefnemers meegeven wat onze uitgangspunten zijn en waaraan een nieuw plan minimaal moet voldoen.

Geld ■

Het budget voor deze post is projectgeld en gebruiken we voor de hele raadsperiode. Per (groot) initiatief waarbij wij planbegeleiding inzetten (dus geen eigen grondexploitatie) maken we een grootboeknummer waar onze gemaakte kosten op worden geboekt. Bij afronding van het project ontvangen we weer inkomsten door middel van kostenverhaal. Zo proberen we deze post

revoluerend te maken waarbij inkomsten en uitgaven op termijn in evenwicht zijn. In 2024 hebben we een bijdrage ontvangen uit de subsidie 'Steengoed benutten' van de provincie voor het project Kerkemeijer in Rekken. Dit bedrag wordt doorgesluisd wanneer aan de voorwaarden van de subsidie is voldaan.

We gebruiken onze gemeentelijke grondpositie om adaptief te kunnen programmeren. (020.010.060)

- Waar nodig zetten we actief grondbeleid in om te sturen op woningbouw. Dit wordt per casus/project afgewogen.
- De nota Kostenverhaal en herijkte nota grondbeleid worden rond de inwerkingtreding van de omgevingswet behandeld in de gemeenteraad.

Kwaliteit

De nota kostenverhaal en de nota grondbeleid zijn vertraagd en volgen naar verwachting in 2025.

Geld

We zetten voor alle doelgroepen in op goed wonen in een duurzame en toekomstbestendige bestaande woningvoorraad. (020.010.010)

- We stimuleren met verschillende (financiële) instrumenten woningeigenaren om de woning te verduurzamen.
Denk hierbij aan (financiële) ondersteuning door lening vormen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en het (Agem) energieloket. Het initiatief komt vanuit het programma nieuwe energie.
- Ook haken we actief aan bij overige initiatieven om woningen en wijken te verduurzamen zoals in prestatieafspraken met ProWonen en huurdersverenigingen.
- We gaan door met 'Heerlijk Thuis in Huis'. We willen graag tijdig bewustwording vergroten bij onze inwoners over het langer zelfstandig wonen. We nodigen onszelf uit met seniorenhuisbezoeken om in gesprek te gaan over welzijn en het zelfstandig wonen. Daarnaast bieden we de mogelijkheid om inwoners van 50 jaar en ouder te coachen op het gebied van comfort, veiligheid en duurzaamheid. Dit kan ook leiden tot doorstroming op de woningmarkt.
- We beheren woonwagenlocaties en hebben de ambitie enkele standplaatsen toe te voegen.

Kwaliteit

We hebben het project Heerlijk Thuis in Huis afgerond. Rondom de wonen, welzijn en zorg dorpsgesprekken hebben we gemerkt dat het actief in gesprek gaan met inwoners rondom de thema's van Heerlijk Thuis in Huis gewaardeerd wordt. De goede punten en lessen van het Heerlijk Thuis in Huis gaan we toepassen in de seniorenhuisbezoeken en onze bredere communicatiestrategie voor bewustwording ten aanzien van langer zelfstandig wonen. In 2024 hebben geïnteresseerden zich aangemeld voor nieuwe en vrijkomende woonwagenstandplaatsen. We willen extra standplaatsen toevoegen en hebben verder onderzoek uitgevoerd voor de realisatie hiervan.

Geld

Speerpunten

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (020.020)

Wat willen we bereiken?

- Er zijn veel doorlopende zaken in het programma wonen die jaarlijks terugkomen. Denk hierbij aan vergunningverlening, welstandstoezicht en het heffen van leges. De kosten en opbrengsten van deze doorlopende zaken zijn onder dit speerpunt en activiteit samengevoegd.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (020.020.030)

Er zijn veel doorlopende zaken in het programma wonen die jaarlijks terugkomen. Denk hierbij aan vergunningverlening, welstandstoezicht en het heffen van leges. De kosten en opbrengsten van deze doorlopende zaken zijn onder deze activiteit samengevoegd.

Kwaliteit

Het begroten van de legesinkomsten uit verleende omgevingsvergunningen is elk jaar een beredeneerde gok. De te ontvangen leges zijn immers gerelateerd aan het aantal en het soort vergunningaanvragen dat jaarlijks wordt gedaan. Daar heeft de gemeente geen invloed op. Voor 2024 gold nog de extra onzekerheid in verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet waarin voor sommige activiteiten de vergunningplicht is vervangen door een meldingsplicht. Voor meldingen mogen geen leges in rekening worden gebracht.

Eind 2023 heeft de gemeente Berkelland een voorlopig meldpunt slecht verhuurderschap ingericht, om te voldoen aan de uit de Wet goed verhuurderschap voortvloeiende verplichting om uiterlijk op 1 januari 2024 een dergelijk meldpunt te hebben. In 2024 zijn drie meldingen ingediend, alle drie over onderwerpen die niet vallen onder deze wet. Dat vraagt om de inrichting van een meldpunt met bijbehorend proces dat zo licht mogelijk wordt ingericht.

Geld

Speerpunten

We werken door aan de integrale wijkontwikkeling in Neede Noordoost. (020.030)

Wat willen we bereiken?

- In Neede Noordoost werken we met ProWonen en bewoners aan een integrale wijkaanpak door verschillende onderwerpen tegelijk te verbeteren. Dit om woningen én het samenleven in de wijk toekomstbestendig te maken. Denk aan gezondheid, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wijkaanpak Neede Noord Oost

Kwaliteit

Het afgelopen jaar (2024) hebben we wederom weer vol ingezet om de particuliere woningbezitters in Neede Noord Oost bewust en kennis te laten maken met de mogelijkheden die het Volkshuisvestingsfonds biedt. Tevens de bewoners motiveren en adviseren van deze subsidiemogelijkheden. Dit hebben we onder andere gedaan met behulp van het energieloket. Het energieloket was periodiek aanwezig tijdens een inloopsprekkuur. Daarnaast hebben we in

de nieuwsbrieven aandacht gegeven aan het Volkshuisvestingsfonds en het bijbehorende spreekuur. Ook is er weer een “open dag” georganiseerd voor de gehele wijk waarbij oa een aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen de deuren hebben geopend ter inspiratie. Dit alles heeft geresulteerd in 24 toegewezen subsidies in 2024. Grotendeels vallend onder “energiemaatregelen”. Plan is om komende jaren meer aandacht te besteden aan de andere pijlers (levensloopbestendig, klimaat adaptatie, asbestsaneringen woningen).

Afgelopen jaar is ook ingezet om de sociale wijkontwikkeling verder te concretiseren en daarmee verder uit te kunnen rollen in 2025. Wat tot nu toe gerealiseerd is: “laaghangend fruit” acties opgepakt. Plaatsen picknickbank, wekelijks spreekuur, veilig victor poppetjes, samen koken samen eten. In 2024 zijn de voorbereidingen getroffen voor het inrichten van een wijkplatform, op te pakken laaghangend fruitacties (Wijk fietsgroep - Verkeersveiligheid actie met en door wijkbewoners - Kennismaken en verbinden verschillende culturen in de wijk) en verder met buurtmaken.

Wat betreft fysieke ingrepen heeft het afgelopen jaar voornamelijk in het teken gestaan van het opzetten en organiseren van het bouwteam die de openbare ruimte gaat vernieuwen. In het eerste deel van het jaar lag de focus op de aannemersselectie door een aanbesteding.

Vervolgens zijn we de bouwteam/projectstructuur gaan neerzetten met de belangrijkste partners onder andere ook ProWonen. In het laatste deel van het jaar is er al een aanvang gemaakt met de voorbereidingen tot uitvoering. Dit behelst in hoofdzaak alle uitgangspunten/pve verzamelen en een start maken met het schetsontwerp met als doel om in 2025 het participatieproces te kunnen starten met de wijkbewoners en vervolgens tot de daadwerkelijke uitvoering over te gaan.

Geld

Wat mag het kosten

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2024 (primitief) en Gewijzigde begroting.

Activiteit 020.020.040: Het verschil wordt hoofdzakelijk verklaard door het toevoegen van het project Patrimoniumbuurt, zoals opgenomen in de bestuursrapportage 2024. Dit project is een samenwerking tussen de gemeente en ProWonen. ProWonen ontwikkelt extra woningen binnen het gebied, terwijl de gemeente verantwoordelijk is voor de aanleg en het onderhoud van de openbare ruimte. Deze werkzaamheden voert de gemeente uit in opdracht van ProWonen. De gemaakte kosten worden door de gemeente voorgeschieden en vervolgens gedeclareerd bij ProWonen. Zowel de baten als lasten zijn geraamd.

Activiteit 020.030.010: De lasten en baten zijn in de Slotwijziging 2024 bijgesteld op basis van de voortgang.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
Lasten				
020.010.010 we zetten voor alle doelgroepen in op goed wonen in duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad	-40	-68	-70	-31
020.010.040 We vernieuwen en optimaliseren themabreed ons beleid en strategie	-58	-50	-50	-52

020.010.060 We gebruiken onze gemeentelijke grondpositie om adaptief te kunnen programmeren	-1.978	-886	-886	-413
020.020.030 Goede dienstverlening rondom wonen	-317	-265	-265	-262
020.020.040 We voegen nieuwe woningen toe	-218	-300	-1.086	-191
020.030.010 integrale wijkontwikkeling Neede Noordoost	-238	-783	-298	-212
020.500.010 Loonkosten	-4.329	-4.435	-4.435	-4.435
020.700.010 Rente en afschrijving	-63	-218	-181	-24
Totaal Lasten	-7.241	-7.004	-7.271	-5.621
Baten				
020.010.010 we zetten voor alle doelgroepen in op goed wonen in duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad	45	43	43	37
020.010.060 We gebruiken onze gemeentelijke grondpositie om adaptief te kunnen programmeren	2.335	1.021	1.021	576
020.020.030 Goede dienstverlening rondom wonen	1.251	1.554	1.519	1.526
020.020.040 We voegen nieuwe woningen toe	66	0	521	120
020.030.010 integrale wijkontwikkeling Neede Noordoost	81	513	152	154
Totaal Baten	3.778	3.131	3.256	2.413
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-3.464	-3.873	-4.015	-3.208
Onttrekkingen				
020.710.010 Reserves	245	102	351	29
Totaal Onttrekkingen	245	102	351	29
Stortingen				
020.710.010 Reserves	-997	0	-105	-525
Totaal Stortingen	-997	0	-105	-525
Mutaties reserves	-752	102	246	-496
Gerealiseerd resultaat	-4.216	-3.771	-3.769	-3.703

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Omgevingsvisie
- Regionale Woonagenda 2023 - 2030
- Woonvisie gemeente Berkelland 2020-2025
- Beleidskader tijdelijke woningen
- Achtergrondinformatie tijdelijke woningen

VITAAL PLATTELAND

Een vitaal en innovatief buitengebied

Speerpunt

Een meer duurzame vorm van landbouw in Berkelland. (030.010)

Wat willen we bereiken?

- Een intensievere samenwerking met onder meer LTO, VKA en Marke om agrariërs te ondersteunen richting een meer duurzame vorm van landbouw, zoals kringlooplandbouw.
- Een sterkere verbinding tussen inwoners en agrariërs.
- Meer lokale initiatieven gericht op duurzame vormen van landbouw, zoals kringlooplandbouw.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We zoeken de samenwerking met partijen als de VK-Oost, LTO en de Marke gericht op ondersteuning van agrariërs richting een meer duurzame vorm van landbouw, zoals kringlooplandbouw.

Kwaliteit

Er is het afgelopen jaar verder gewerkt aan het plan van aanpak Duurzame Landbouw door onze nieuwe contactpersoon Buitengebied. Het plan van aanpak is in bestuurlijk overleg met LTO en VKOost besproken, in combinatie met de gemeente Lochem. Het plan van aanpak is in de afrondende fase en wordt gecombineerd met een onderzoek van Aveco De Bondt (agrarische analyse).

We zijn pro-actief aan de slag gegaan met de boeren die gebruik maken van de LBV (landelijke stoppers regeling).

We werkten samen met regiopartners actief mee aan het opstellen van het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). Dat programma is in september 2024 gestopt in verband met het schrappen van het NPLG. Daarnaast hebben we gewerkt aan het Regio Arrangement van de provincie Gelderland en werken we als regiopartners aan het opstellen van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We onderzoeken mogelijkheden voor stimulering van meer verbinding tussen agrariërs en inwoners. (030.010.020)

Kwaliteit

Onderdeel van het plan van aanpak toekomstbestendige landbouw zal ook de versterking van de verbinding tussen agrariër en inwoners zijn. Het plan van aanpak wordt in 2025 afgerond en daarna start de uitvoering.

In 2024 is er een specifiek communicatieplan opgesteld voor de agrarische sector in Berkelland om de communicatie tussen agrariërs en de gemeente te verbeteren.

We hebben ons als gemeente gecommitteerd aan de Foodstrategie Achterhoek. Platform Achterhoek Food is een samenwerkingsverband met als doel het samenbrengen van allerlei duurzame en gezonde initiatieven die voedsel gerelateerd zijn en het steunen van nieuwe (innovatieve) plannen. Zo ontstaat een brede bewustwording dat gezond, duurzaam en regionaal

voedsel ons verbindt én zorgt voor een mooie, aantrekkelijke regio om in te wonen, werken en recreëren.

Geld

We onderzoeken de mogelijkheden voor een nieuw vrijwillig kavelruil project. (030.010.030)

Kwaliteit

Het kavelruilproces is succesvol financieel afgerond in 2024. Er is 358 ha. geruild. De Provincie Gelderland heeft in 2024 subsidie toegezegd voor een pre-verkenning van een nieuwe kavelruil bij Stelkampsveld. Die gesprekken zijn in september 2024 gestart.

Geld

Speerpunt

Toekomstbestendige (agrarische) erven. (030.040)

Wat willen we bereiken?

- Minder leegstaande gebouwen door sloop- en/of hergebruik.
- Reductie van 30% asbestdaken in 2026 (kern en buitengebied) ten opzichte van 2022.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit. (030.040.010)

Kwaliteit

In 2023 is de subsidieregeling 'Groen voor Rood' vastgesteld. Hier is in 2024 geen gebruik van gemaakt.

Ook van de subsidieregeling 'sloop overtollige bebouwing' die in 2023 verruimd is, is in 2024 geen gebruik gemaakt.

Het aantal Rood voor Rood initiatieven is tot nu toe 36, waarvan er twee vergund zijn en in uitvoering zijn. Acht initiatieven hebben een principe besluit ontvangen en zijn bezig met het voorbereiden van een vergunningsaanvraag. De overige initiatieven zitten in een verkennende fase of liggen stil vanuit de initiatiefnemer.

In 2024 hebben we een sloopvoucherregeling voorbereid, die begin 2025 vastgesteld kan worden.

In 2024 hebben we onderzoek gedaan naar de wensen en behoeften voor een herijking van het functieveranderingsbeleid. De uitkomsten geven geen directe aanleiding tot een herijking. Situaties die afwijken van dit beleid worden in het vervolg besproken op de initiatieftafel waarbij de wenselijkheid beoordeeld wordt.

Het WATEA-traject (keukentafelgesprekken) is ook in 2024 afgerond. In totaal zijn er ongeveer 200 keukentafelgesprekken gevoerd en ruim 100 begeleidingstrajecten doorlopen. De helft van deze begeleidingstrajecten heeft betrekking op sanering van asbest. De andere helft is aangevraagd in het kader van agrarische bedrijfsvoering (stoppen, verbreding of doorgaan) of sociaal-emotionele problematiek binnen het bedrijf. We verkennen of en in welke vorm we deze keukentafelgesprekken in 2025 willen blijven aanbieden.

Geld

We voeren het plan van aanpak voor de stimulering van de sanering van asbestdaken uit. (030.040.020)

Met het plan van aanpak zetten we in op het saneren van 30% van de oppervlakte aan asbestdaken in Berkelland eind 2026. Hiervoor hebben we 3 instrumenten ontwikkeld: de subsidieregeling asbestdaken en de beschermingspakketten voor verwijdering van kleine asbestdaken in combinatie met gratis stort. Het project WATEA (gratis) keukentafelgesprekken in combinatie met kortingsvouchers voor vervolgstappen) is inmiddels afgelopen. Daarnaast zetten we verschillende communicatiemiddelen in om eigenaren te informeren, instrueren, motiveren en overtuigen om de sanering aan te pakken.

Kwaliteit

De subsidieregeling 'verwijderen asbestdaken' loopt goed door. In 2024 zijn er ongeveer 38 aanvragen geweest. Het betreft meer grotere asbestdaken dan in de voorgaande jaren. De mogelijkheid tot een gratis pakket beschermingsmiddelen/gratis stort liep ook in 2024 gelijkmatig door. Er is 27 keer gebruik van gemaakt. De opgave in Berkelland blijft groot. De subsidieregeling loopt tot eind 2026.

Geld

Onderdeel van de asbestsanering zijn de vouchers die in het kader van het WATEA-traject verstrekt konden worden. Dit traject is in 2024 afgerond. Voor dit type voucher was € 200.000 beschikbaar, waarvan nog € 186.000 over is. Deze resterende projectgelden worden betrokken bij de afweging de keukentafelgesprekken voort te zetten.

Speerpunt

Behoud en versterking van ons coulisselandschap en verhoging van de biodiversiteit. (030.020)

Wat willen we bereiken?

- Voor elke biotoop in Berkelland een verhoging van natuurwaarden in 2026 ten opzichte van 2021.
- Een vergrote bewustwording bij inwoners over de biodiversiteit en maatregelen die men kan nemen ter versterking van de biodiversiteit.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschap en het behoud van landschapselementen. (030.020.010)

Kwaliteit

In 2024 was er vanuit de bestaande landschapsregeling geen budget meer beschikbaar. Vanuit de provincie Gelderland is er daarop eenmalig € 130.000 beschikbaar gesteld om in 2024 projecten op te zetten om de groen-blauwe dooraarordering in Berkelland te versterken door het aanleggen van landschapselementen op grote erven. In 2024 hebben we hiervan samen met SLG (Stichting Landschapsbeheer Gelderland) en VAN Berkelland (Vereniging agrarisch natuurbeheer) en enkele particulieren in totaal 67 projecten verspreid in Berkelland voor € 100.000 uitgevoerd. Het restantbedrag wordt in 2025 uitgevoerd.

In 2024 is het project Akkerranden uitgevoerd. Waarbij ervoor in totaal 46.376 m² akkerrand is ingezaaid bij agrariërs en particulieren (ongeveer 40 deelnemers). Dit geeft een impuls aan de populatie akkervogels zoals de patrijs, geelgors en gele kwikstaart. Dit project is uitgevoerd door de VAN Berkelland.

Daarnaast is er door de gemeente ongeveer 5km bermrand van gemiddeld 3 meter breed, hersteld. Ongeveer 3 km hiervan is aangeplant met bomen en/of struiken.

Geld ■

We ondersteunen initiatieven en projecten in het kader van Leader. (030.020.020)

Kwaliteit ■

Het Leaderprogramma is in 2023 afgerond. In 2024 zijn er nog wel rekeningen op betaald met name overheadkosten die betrekking hebben op de voorgaande periode. In juli 2024 is LEADER opengesteld. De nieuwe lokale actiegroep (LAG) is gestart en voortvarend aan de slag gegaan. Er zijn al diverse initiatieven, ook uit Berkelland gepitcht. Dit heeft nog niet geleid tot een daadwerkelijke aanvraag uit Berkelland.

Geld ■

We voeren de uitvoeringsagenda van het biodiversiteitsplan uit. (030.020.030)

In juni 2023 is de uitvoeringsagenda van het biodiversiteitsplan opgeleverd. Deze uitvoeringsagenda is gebaseerd op het biodiversiteitsplan dat is vastgesteld in 2021 en de contourennota dat is vastgesteld in 2022. Samen met partners gaan we de komende jaren met de uitvoeringsagenda aan de slag.

Kwaliteit ■

We zijn verdergegaan met het uitvoeren van de uitvoeringsagenda. Zo is het project kruidenrijk grasland door Urgenda weer voor ons uitgevoerd. In 2024 was dit een groot succes. Al het budget is gebruikt en in totaal is er ongeveer 107 ha kruidenrijk grasland ingezaaid. Uit een enquête van Urgenda komt naar voren dat 75% van de deelnemers door blijft gaan met het gebruik van kruidenrijk grasland, ook zonder de subsidie. De reductie van het gebruik van kunstmest was 80%. Neveneffecten zijn de verbetering van de waterkwaliteit, het bodemleven en de biodiversiteit.

Met communicatiebureau De Linx is de campagne Bloeiende Berkelland opgezet. De uitvoering/start staat gepland voor 2025 maar heeft door personele wisseling wat stagnatie opgelopen. Bloeiende Berkelland is een bewustwordingscampagne om het biodiversiteitsbesef en bewustwording bij bewoners en bedrijven in het buitengebied te vergroten. Waarbij gebruik wordt gemaakt van de vier V's: Verbinding, verspreiding voedselaanbod en voortplanting. Ook is er een projectplan Landschap en biodiversiteit ingediend bij de provincie Gelderland waar we (met veel moeite) subsidie voor hebben gekregen. De gemeente Berkelland heeft € 200.000 cofinanciering vanuit het biodiversiteitsplan beschikbaar gesteld. Vanuit de provincie ontvangen we € 167.000 voor de komende vier jaar. De uitvoering vindt plaats in 2025 en verder.

Geld ■

Voor de uitvoeringsagenda Biodiversiteit is in 2022 door u € 500.000 beschikbaar gesteld voor projecten. Hiervan is nu ruim €300.000 in projecten uitgevoerd of belegd.

Speerpunt

Het toeristisch-recreatief aanbod in Berkelland is versterkt. (030.030)

Wat willen we bereiken?

- Het aantal vitale dag attracties en verblijfsaccommodaties is vergroot.
- De toeristische infrastructuur is doorontwikkeld.
- De toeristische informatievoorziening en gastheerschap is verder geprofessionaliseerd.
- De toeristische-recreatieve ontwikkelpotentie van Berkel, kernen en bijbehorende buitengebieden is beter benut.
- De zichtbaarheid van het vrijetijdsaanbod van Berkelland is vergroot.
- Jong en oud ontmoeten elkaar.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

De uitvoeringsagenda 'Beleef het in Berkelland 2021-2024 uitvoeren. (030.030.010)

Kwaliteit

In een raadsbrief van 16 mei 2024 (zaaknr 865507) hebben wij u uitgebreid geïnformeerd over de resultaten en voortgang van de uitvoeringsagenda 'Beleef het in Berkelland'. Er zijn goede resultaten bereikt onder andere door een slimme inzet van beperkte middelen. Eind 2024 zijn we gestart met de evaluatie/herijking en opstellen van een nieuwe uitvoeringsagenda 'Beleef het in Berkelland 2025-2028'. Om zo in 2025 aan u een onderbouwd verzoek te doen om nieuwe uitvoeringsmiddelen.

Geld

Wat mag het kosten

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2024 (primitief) en Gewijzigde begroting.

- 030.020.010 stimuleren aanleg nieuwe natuur en landschap: In de Bestuursrapportage is het restantbudget voor de projecten overgeheveld vanuit 2023.
- 030.030.010 de uitvoeringsagenda "beleef het in Berkelland" uitvoeren: In de Bestuursrapportage is het restantbudget voor de uitvoeringsagenda overgeheveld vanuit 2023.
- 030.710.010 Reserves: In de Bestuursrapportage is het restantbudget voor de projecten binnen dit programma overgeheveld vanuit 2023, met onttrekkingen uit de reserve.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
Lasten				
030.010.010 We zetten het project korte ketens door	-48	0	0	-9
030.010.020 We onderzoeken mogelijkheden voor stimulering van meer verbinding tussen agrariërs en inwoners	-25	-41	-108	-63
030.010.030 We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren	-45	0	0	-4
030.020.010 stimuleren aanleg nieuwe natuur en landschap	-255	-56	-329	-297
030.020.020 We ondersteunen projecten en initiatieven in het kader van Leader	-13	0	-75	-3
030.020.030 Biodiversiteitsplan uitvoeren	-3	0	-75	-53
030.030.010 de uitvoeringsagenda "beleef het in Berkelland" uitvoeren	-745	-198	-761	-820

030.040.010 We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit	-8	0	-23	0
030.040.020 We voeren het plan voor de stimulering van de sanering van asbestdaken uit	-93	0	-97	-73
030.500.010 Loonkosten	-95	-229	-229	-229
030.700.010 Rente en afschrijving	-3	-4	-4	-3
Totaal Lasten	-1.334	-528	-1.702	-1.554
Baten				
030.010.010 We zetten het project korte ketens door	48	0	0	6
030.010.030 We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren	45	0	63	62
030.020.010 stimuleren aanleg nieuwe natuur en landschap	44	0	146	138
030.030.010 de uitvoeringsagenda "beleef het in Berkelland" uitvoeren	553	1	548	643
030.040.010 We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit	189	0	0	40
Totaal Baten	880	1	757	890
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-454	-527	-945	-664
Onttrekkingen				
030.710.010 Reserves	188	15	496	260
Totaal Onttrekkingen	188	15	496	260
Stortingen				
030.710.010 Reserves	-1.155	0	-63	-99
Totaal Stortingen	-1.155	0	-63	-99
Mutaties reserves	-967	15	433	161
Gerealiseerd resultaat	-1.421	-512	-512	-503

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Structuurvisie Berkelland 2025.
- Bestemmingsplan Buitengebied 2020
- Woningplitsing buitengebied
- Structuurvisie bovenplanse sloop-bonus regeling.
- Beleidsregel Rood voor Rood
- Beleef het in Berkelland

NIEUWE ENERGIE

Speerpunt

Innovatie en ontwikkelagenda energietransitie (040.010)

Wat willen we bereiken?

- Flexibiliteit creëren om proactief te handelen in een snel veranderende omgeving.
- Samenwerken met andere programma's in het aanpakken van complexe opgaves.
- Pilots uitvoeren en daarvan leren

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We gaan aan de slag met de transitievisie warmte/koude. (040.010.100)

Kwaliteit

In 2024 zijn we projectmatig gestart aan de voorbereiding van het Warmte/koude programma met het vaststellen van een bestuursopdracht. Er is opdracht gegeven tot een aantal onderzoeken en er is een intern participatietraject gestart.

Geld

We ondernemen onderzoekende proefprojecten ter verrijking van onze dienstverlening. (040.010.040)

De bestaande regelingen werken voornamelijk stimulerend op doelgroepen die al overwogen mee te doen in de energietransitie. Het is tijd voor instrumenten die specifieke doelgroepen met afstand tot verduurzaming activeren en mogelijkheden bieden. Dit betekent enerzijds bestaande regelingen door ontwikkelen zodat er ruimte is voor nieuwe groepen, en anderzijds nieuwe regelingen optuigen met specifieke doelen en voorwaarden. Door middel van proeven, onderzoek, en pilots die de principes volgen van lerend evalueren kunnen wij samen met onze uitvoeringsorganisaties leren wat werkt ter ondersteuning van onze opgaves.

Kwaliteit

In 2024 zijn we gestart met het pilotproces Begeleiding verduurzaming maatschappelijke organisaties. Met de DOA (duurzaam ondernemerscentrum Achterhoek) zijn we een project Meten is weten gestart op het bedrijventerrein Ruurlo.

Geld

We faciliteren pilots, innovatie en andere nieuwe ontwikkelingen. (040.010.040)

Kwaliteit

In 2024 zijn wij naar aanleiding van een traject met de DET (dialoogplatform energie transitie) zijn wij een maatwerksubsidie gestart voor de ondersteuning van burgerinitiatieven in de energietransitie.

Geld

We werken richting een integrale aanpak die bijdraagt aan de verduurzaming van de buitengebieden.

We merken dat woningeigenaren en bedrijven in ons buitengebied nauwelijks gebruik maken van onze subsidiemogelijkheden en ondersteuning. Dit terwijl deze in de kernen succesvol zijn. Als één van de grootste plattelandsgemeenten van Nederland is dit niet passend. Daarom zetten wij ons handelingsonderzoek samen met collega's van opgaveteam platteland en opgaveteam economische zaken voort. Dit onderzoek stelt ten doel niet alleen te begrijpen waarom deze aansluiting ontbreekt, maar is ook gericht op het realiseren van verandering. Bruikbaarheid en toepasbaarheid van lessen in de praktijk staan dus voorop. Op het moment dat deze aanpak ver genoeg is ontwikkeld, kan deze geborgd worden via een eigen speerpunt.

Kwaliteit

In 2024 is met een groot aantal adviseurs en stakeholders in het buitengebied gesproken over de mogelijke oorzaken van het achterblijven van de verduurzaming van de panden in het buitengebied. Daarnaast is op diverse onderdelen data toegevoegd om zo in 2025 met een onderbouwde aanpak te komen.

Geld

We werken data geïnformeerd en verbeteren daarmee ons vermogen om de voortgang in de aanpak van de opgave te monitoren. (040.010.070)

Data kan ons inzicht geven in onze verduurzamingsopgave. Op dit moment hebben we veel data beschikbaar. Maar vanuit verschillende bronnen, tijdvakken en mate van kwaliteit. En soms hebben wij geen toegang tot data die we wel nodig hebben. We hebben meer specifieke en nauwkeuriger databundeling en -analyse nodig om te kunnen bepalen waar we staan en waar we de meeste impact kunnen maken. We gaan een verbeterslag maken in onze monitoring en dashboarding. Daarbij is niet alles in cijfers te vatten en is soms een indirecte relatie tussen onze inzet en de beoogde effecten.

Kwaliteit

Geld

We gebruiken strategische communicatie- en participatie instrumenten om ons beleid te klankborden met als doel het draagvlak te vergroten. (040.010.060)

Kwaliteit

In 2024 hebben we tot de zomer gewerkt met de Klankbordgroep Duurzaamheid vanuit de gemeenteraad. Daarnaast hebben we met de DET (dialoogplatform energietransitie) een serie bijeenkomsten georganiseerd rond om het thema Platteland aardgasvrij.

Geld

We onderzoeken slimme oplossingen die de door netcongestie beperkte vestigingsmogelijkheden voor bedrijven op de bedrijventerreinen verruimen. (040.010.090)

Mogelijke oplossingen zijn energieopslag, en het slim koppelen van energievraag en -aanbod. Het mede mogelijk maken van innovatie in de energietransitie in onze gemeente is nodig voor een fijne leefomgeving en een goed vestigingsklimaat. De gemeente kan dit soort initiatieven ondersteunen, bijvoorbeeld met ambtelijke capaciteit. We werken samen met Liander aan slimme oplossingen voor netcongestie en lobbyen dat Berkelland een hoge prioriteit krijgt.

Kwaliteit

Geld

We ontwikkelen een formule voor lokaal eigenaarschap van grootschalige opwek. (040.010.010)

Wij hebben in de RES Achterhoek de afspraak om richting 2030 de Berkellandse opgave voor wind en zon te volbrengen. Lokaal eigenaarschap vinden wij hierbij belangrijk; voor draagvlak, acceptatie en om de opbrengsten lokaal te houden. Berkelland streeft naar zoveel mogelijk lokaal eigendom, het liefst 100%. Wij willen dat de ontwikkeling, zeggenschap en opbrengsten in handen is van lokale partijen en inwoners. Daarom onderzoeken wij verschillende strategieën om lokaal eigenaarschap, eigendom en financiële voordelen voor onze inwoners te realiseren. Een mogelijkheid kan zijn dat de gemeente (mede-)investeert in een windpark en/of zonnepark of hier zelf het initiatief toe neemt. Dat kan op verschillende manieren invulling krijgen. Voorafgaand onderzoeken wij wat de gemeentelijke rol bij verschillende varianten zou kunnen zijn. De uitkomsten leggen wij voor aan de raad.

Kwaliteit

Geld

Speerpunt

Verduurzaming woningen. (040.060)

Wat willen we bereiken?

- Wij willen energieverbruik betaalbaar houden voor onze inwoners.
- Door vermindering van aardgasverbruik stoten we minder CO2 uit.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We informeren inwoners bij het maken van de juiste keuzes in de verduurzaming van woningen. (040.060.050)

We maken huiseigenaren bewust van de urgentie van verduurzaming, informeren hen over de mogelijkheden, en ondersteunen ze bij het nemen van maatregelen. We versterken de bestaande aanpakken zoals de coaching via het energieloket, en faciliteren het opzetten van lokale energiemarkten en avonden.

Kwaliteit

Het Energieloket Achterhoek heeft onze inwoners, namens de gemeente, van onafhankelijke en deskundige informatie voorzien. Voor Berkelland gaat het om gemiddeld twee telefoontjes per dag en ongeveer 30.000 websitebezoeken.

Geld

We ondersteunen inwoners door de inzet van financieel- en energieadvies. (040.060.030)

Kwaliteit

Het Energieloket adviseert namens de gemeente de inwoners van Berkelland over de verduurzaming van hun woning. In 2024 zijn er ongeveer 230 adviezen gegeven. Gedetailleerde informatie vindt u in de factsheets als bijlage bij deze jaarrekening.

Geld

We bieden gunstige financiële producten (leningen) aan om verduurzaming voor iedereen mogelijk te maken. (040.060.023)

Kwaliteit

In 2024 is er 1 aanvragen voor € 50.000 gedaan.

Geld

We stimuleren het nemen van concrete energiemaatregelen door de uitgifte van subsidies (040.060.020)

Kwaliteit

In de factsheets, als bijlage bij deze jaarrekening vindt u de verschillende subsidieregelingen en de resultaten per regeling.

Geld

Speerpunt

Verduurzaming bedrijven. (040.020)

Wat willen we bereiken?

- Wij stimuleren een toekomstbestendig bedrijfsleven.
- Door vermindering van aardgasverbruik stoten we minder CO2 uit.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We zorgen ervoor dat de Omgevingsdienst bedrijven controleert.

Kwaliteit

Geld

We bieden gunstige financiële producten (leningen) aan om verduurzaming voor iedereen mogelijk te maken. (040.060.023)

Kwaliteit

In 2024 is er 1 aanvragen voor € 50.000 gedaan.

Geld

We zetten in op informatievoorziening en advies om bedrijven te helpen de juiste keuzes te maken in de verduurzaming. (040.020.024)

Kwaliteit

In 2024 is het Duurzaam ondernemerscentrum Achterhoek (DOA) opgericht. Voor de resultaten verwijzen we naar de factsheets als bijlage bij deze jaarrekening

Geld

We stimuleren het nemen van concrete energiemaatregelen door het beschikbaar stellen van energie-adviezen. (040.020.024)

Kwaliteit

Geld

Speerpunt

Verduurzaming maatschappelijke instellingen. (040.040)

Wat willen we bereiken?

- Wij willen een toekomstbestendig verenigingsleven stimuleren.
- Door vermindering van aardgasverbruik stoten we minder CO2 uit.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We gaan door met de subsidieregeling maatschappelijke initiatieven. (040.040.040)

Kwaliteit

We hebben ervoor gekozen om in 2024 geen nieuwe subsidieregeling op te zetten in afwachting van de resultaten van de procesbegeleiding. We zien dat dit tot concrete resultaten heeft geleid waarop wij voor 2025 een nieuwe subsidieregeling hebben opgesteld.

Geld

We ondersteunen maatschappelijke instellingen en sportvereniging bij de verduurzaming van de eigen accommodatie door middel van procesbegeleiding. (040.040.010)

Door middel van procesbegeleiding zorgen we ervoor dat maatschappelijke instellingen worden voorzien van expertise op het vlak van duurzaamheid.

Kwaliteit

Geld

We bieden gunstige financiële producten aan om verduurzaming voor iedereen mogelijk te maken. (040.020.020)

Kwaliteit

Geld ■

Speerpunt

Gemeente als voorbeeld in de energietransitie. (040.030)

Wat willen we bereiken?

- Berkelland wil bewust, aantoonbaar en zichtbaar verduurzamen, zowel in beleid als met haar eigen bedrijfsvoering.
- Aanjaag en bewustwordingsrol binnen de organisatie.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wij voeren de reductiemaatregelen uit vanuit de CO2 prestatieladder en monitoren deze. (040.030.030)

Kwaliteit ■

In 2024 hebben we afscheid genomen van de CO2 prestatieladder als meetinstrument voor onze reductiemaatregelen. We doen onderzoek naar een beter passend instrument dat aansluit bij onze sturingsbehoefte.

Geld ■

We stappen over naar een energieleverancier die levert vanuit lokale en duurzame energiebronnen. (040.030.010)

Kwaliteit ■

In 2023 zijn wij overgestapt.

Geld ■

Wij adviseren over verduurzamingsmogelijkheden voor het gebouwbeheerplan en de eigen bedrijfsvoering. (040.030.020)

Kwaliteit ■

Door problematiek in de personeelsbezetting zijn hier in 2024 geen verdere stappen in gezet.

Geld ■

Speerpunt

Regionale samenwerking in de Achterhoek. (040.050)

Wat willen we bereiken?

- Maximale bijdrage aan de regionale doelstelling van 0,35 TWh zon-op-dak.
- Akkoord van Groenlo/RES.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We werken met andere overheden aan de regionale samenwerking voor de energietransitie. (040.050.020)

Kwaliteit

Naast de bestaande overleggen is er een extra regionale werkgroep op de warmtetransitie opgezet. Hierin stemmen de gemeentelijke warmtecoördinatoren hun acties onderling af. Er is een regionale warmtecoördinator aangesteld met regionaal SPUK-geld.

Begin 2024 hebben de colleges van de acht Achterhoekse gemeenten het Regionaal uitvoeringsprogramma vastgesteld als concrete uitwerking van het Akkoord van Groenlo. In 2024 is de uitvoering hiervan gezamenlijk ter hand genomen.

Een concrete actie die is opgepakt is het verbeteren van de afstemming en samenwerking tussen het Duurzaamheidscoördinatoren overleg en de Regionale Energie Strategie (RES) Achterhoek organisatie. Een voorbeeld is de afstemming over grootschalige energieopslag (bijvoorbeeld accu's).

Geld

Speerpunt

Grootschalige Opwek en Energie infrastructuur (040.070)

Wat willen we bereiken?

- Maximale bijdrage aan de regionale doelstelling van 0,35 TWh zon-op-dak.
- Handhaven van het max van 12 vergunningen voor zonneparken.
- Wind.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We stellen het herijkte RODE (Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energie) beleidskader vast en begeleiden initiatiefnemers voor energie opwek. (040.070.010)

Kwaliteit

Het gezamenlijk beleidskader grootschalige windinitiatieven is in het voorjaar door de gemeenteraden van Berkelland en Oost Gelre in concept vastgesteld en ter inzage gelegd. Voor Berkelland zijn er 25 reacties binnen gekomen. Deze zijn beoordeeld en verwerkt in een verslag van de terinzagelegging en zo nodig in een aanpassing van het beleidskader.

Naar aanleiding van Amendement Roodekerk (juni 2024, Tweede kamer) op de Energiewet hebben we de juridische basis gekregen voor een gemeentelijke verordening over lokaal eigendom. Het opstellen hiervan is in 2024 gestart.

In de factsheet, als bijlage bij deze jaarrekening, vindt u de stand van zaken rond zonneparken in Berkelland. De belangrijkste ontwikkeling is dat we hebben ingezet op een afwikkeling van de financiële participatie. De omwonenden van de zonneparken hebben zich georganiseerd en zijn het gesprek gestart met de exploitanten over een andere invulling van de participatieovereenkomsten.

Geld

Wat mag het kosten?

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2024 (primitief) en Gewijzigde begroting.

- Speerpunt 040.010: alle begrotingswijzigingen die hieraan ten grondslag liggen, zijn gerelateerd aan de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) en deze zijn opgenomen in de bestuursrapportage 2024. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar dit P&C-document.
- Speerpunt 040.060 (activiteiten 040.060.020/040.060.030): alle begrotingswijzigingen die hieraan ten grondslag liggen, zijn gerelateerd aan de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) en deze zijn opgenomen in de bestuursrapportage 2024. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar dit P&C-document.
- Speerpunt 040.060 (activiteit 040.060.040): de begrotingswijzigingen zijn grotendeels gerelateerd aan de specifieke uitkeringen Aanpak energiearmoede en Lokale Aanpak Isolatie. Deze wijzigingen zijn opgenomen in de bestuursrapportage 2024 en de slotwijziging 2024. Daarnaast omvat het nog het resterende deel van de reserve van de subsidieregeling Berkelland bespaart. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de genoemde P&C-documenten.

Toelichting verschillen groter dan € 50.000 tussen gewijzigde begroting 2024 en realisatie

- Speerpunt 040.010 (activiteiten 040.010.040/040.010.050/040.010.060/040.010.070): de lasten van het klimaat- en energiebeleid zijn gerealiseerd binnen meerdere speerpunten en activiteiten. Deze lasten vallen onder de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). In 2024 bedragen de totale lasten van CDOKE € 582.000. De baten die hiertegenover staan, worden volledig verantwoord binnen speerpunt 040.060 en activiteit 040.060.030. De resterende middelen zullen in 2025 en de daaropvolgende jaren worden ingezet.
- Speerpunt 040.010 (activiteit 040.010.100): bij de bestuursrapportage 2024 is er € 150.000 aan CDOKE-middelen op de begroting geplaatst voor de Transitievisie Warmte/Koude. De gemeente is projectmatig begonnen met de voorbereiding van dit programma. De uitvoering zal plaatsvinden in 2025 en verder.
- Speerpunt 040.060 (activiteiten 040.060.020/040.060.030): de lasten van het klimaat- en energiebeleid zijn gerealiseerd binnen meerdere speerpunten en activiteiten. Deze lasten vallen onder de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). In 2024 bedragen de totale lasten van CDOKE € 582.000. De baten die hiertegenover staan, worden volledig verantwoord binnen speerpunt 040.060 en activiteit 040.060.030. De resterende middelen zullen in 2025 en de daaropvolgende jaren worden ingezet.
- Aanvullende toelichting activiteit 040.060.030: de bijdrage ad. € 105.000 aan het Energieloket Achterhoek is structureel opgenomen in de begroting. Vanwege de beschikbaarheid van CDOKE-middelen van het Rijk in 2024 hebben we dit structurele budget niet gebruikt en toegevoegd aan de lijst bezuinigingen zoals met u gedeeld bij de startnotitie inventarisatie bezuinigingsmogelijkheden (raadsbesluit 14 januari 2025).
- Speerpunt 040.060 (activiteit 040.060.040): het betreft de specifieke uitkeringen Aanpak energiearmoede en Lokale Aanpak Isolatie, die de gemeente van het Rijk ontvangt. Uiteindelijk zijn er minder aanvragen binnengekomen dan we hadden ingeschat. Dit is bij de specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie te wijten aan het feit dat deze in 2024 van start is gegaan.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
Lasten				
040.010.040 A. Pilots en innovatie	-26	0	-25	-22
040.010.050 A. Extra uitvoeringsmiddelen ETD	-236	-813	8	-74
040.010.060 A. Bewustwording en Promotie	-18	0	-45	-42
040.010.070 A. Datagedreven werken	0	0	-1	0
040.010.100 A. Transitievisie warmte/koude	0	0	-150	0
040.020.024 C. Adviseren bedrijven	-28	0	0	0
040.030.020 G. Verduurzaming eigen vastgoed	-98	-65	-32	-17
040.030.030 G. CO2 prestatieladder	-12	0	0	0
040.040.010 D. Adviseren maatschappelijke initiatieven	-30	0	0	0
040.040.040 D. Subsidieren maatschappelijke initiatieven	-40	0	0	0
040.050.010 F. Regionale samenwerking Achterhoek	-34	0	-3	-10
040.060.020 B. Informeren Wonen	-155	0	8	-175
040.060.030 B. Adviseren Wonen (KVH)	-2	-105	-602	-191
040.060.040 B. Subsidieren Wonen	-1.083	0	-608	-340
040.070.010 E. vaststellen RODE	-112	0	-12	-11
040.500.010 Loonkosten	-211	-219	-315	-315
040.700.010 Rente en afschrijving	-7	-7	-7	-7
Totaal Lasten	-2.093	-1.209	-1.785	-1.204

Baten				
040.010.040 A. Pilots en innovatie	0	0	25	0
040.010.050 A. Extra uitvoeringsmiddelen ETD	677	813	88	0
040.010.060 A. Bewustwording en Promotie	0	0	45	0
040.010.070 A. Datagedreven werken	0	0	1	0
040.010.100 A. Transitievisie warmte/koude	0	0	150	0
040.040.040 D. Subsidieren maatschappelijke initiatieven	0	0	0	0
040.050.010 F. Regionale samenwerking Achterhoek	0	0	3	0
040.060.020 B. Informeren Wonen	0	0	-8	22
040.060.030 B. Adviseren Wonen (KVH)	22	0	497	582
040.060.040 B. Subsidieren Wonen	391	0	500	263
040.070.010 E. vaststellen RODE	10	0	12	17
Totaal Baten	1.100	813	1.313	884
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-992	-396	-472	-320
Onttrekkingen				
040.710.010 Reserves	0	0	75	76
Totaal Onttrekkingen	0	0	75	76
Stortingen				
040.710.010 Reserves	-1.299	0	0	-48
Totaal Stortingen	-1.299	0	0	-48
Mutaties reserves	-1.299	0	75	29
Gerealiseerd resultaat	-2.291	-396	-396	-291

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- EUP 2019-2022
- RODE beleidskader
- Motie M19-08 eigen gemeentelijk initiatief grootschalige opwek energie
- Plan van aanpak uitvoering motie M19-08

EEN TOEKOMSTBESTENDIG SOCIAAL DOMEIN

Speerpunt

Gelijke kansen en toegankelijkheid. (050.010)

Wat willen we bereiken?

We zorgen voor optimale afstemming tussen regelingen vanuit verschillende wetten en zorgen dat we toegankelijk zijn.

We stimuleren inwoners de regie over hun leven en gezondheid te houden of te herwinnen als dat nodig is. In plaats van voor iedere afwijking van het 'normale' een aparte (en veelal duurdere) oplossing te bedenken, willen we naar een inclusieve samenleving waarin dat niet nodig is.

We willen dat nieuwkomers, zowel mensen die inburgeren als vluchtelingen uit de regio van oorsprong (zoals nu de ontheemden uit Oekraïne), zo goed mogelijk ondersteund worden in onze gemeente.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wij richten ons op toegankelijkheid, kansengelijkheid en inclusie. (050.010.030)

Wij zetten ons in voor kansengelijkheid. We bouwen verder aan onze lokale/regionale coalitie Kansrijke Start. De eerste 1000 dagen van een kind (- 9 maanden tot ± 2,5 jaar) zijn cruciaal voor de ontwikkeling van een kind.

We voeren onze Lokale Inclusie Agenda uit, waarin we ons richten op de speerpunten gender en seksuele oriëntatie, inclusief onderwijs en laaggeletterdheid. Het inclusief onderwijs werken we uit in een visie en brengen we tot uiting in ons beleid.

We geven toegankelijkheid op verschillende manieren een impuls. Ten eerste geven we cliëntondersteuning een nieuwe vorm, waardoor deze levensbreed, lokaal en laagdrempelig kan worden ingezet, zo mogelijk met inzet van ervaringsdeskundigen. Ten tweede zorgen we voor toegankelijke informatie, onder andere via de Berkellandwijzer en aandacht voor de communicatie bij nieuw beleid. Ten derde pakken we binnen de regio Achterhoek gezamenlijk laaggeletterdheid aan.

Kwaliteit

Kansrijke Start is in 2024 ingezet. Voorzorg is een interventie binnen het actieprogramma Kansrijke Start. Het is een intensief huisbezoekprogramma voor jonge (aanstaande) moeders in een zeer kwetsbare situatie, die te maken hebben met een opeenstapeling van problemen. Zij krijgen ondersteuning tijdens de zwangerschap tot het kind twee jaar wordt. Voorzorg heeft bewezen een meerwaarde te leveren voor kwetsbare moeders en hun kinderen. Ook in 2025 en 2026 zetten wij hierop in.

Binnen de lokale inclusie agenda (LIA) zijn activiteiten uitgevoerd, waaronder gastgemeente zijn voor de Achterhoek Pride en activiteiten in de Week van de Laaggeletterdheid. Daarnaast hebben we blijvend aandacht voor inclusieve communicatie, meedoen bij sport- en cultuuractiviteiten (Zomertoer en BFF), toegankelijkheid bij verkiezingen en toegankelijkheid van openbare gebouwen en openbare ruimte. Niet het gehele budget (LIA) is uitgenut in 2024. Daarnaast zijn er in het kader van versterking Clientondersteuning in 2024 ook een aantal activiteiten uitgevoerd, o.a. door MEE.

Geld

In het project Versterking Clientondersteuning is nog een bedrag over van € 16.800 dat wordt doorgeschoven naar 2025.

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering. (050.010.020)

We zorgen voor een goede uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. Gemeenten zijn met deze wet verantwoordelijk voor een passend inburgeringsstelsel en de werkwijze die we hiervoor hebben ingezet moeten we borgen. Deze werkwijze bestaat uit een professionele en vrijwillige pijler, die er samen voor moeten zorgen dat de inburgeraar zich welkom voelt in de gemeente.

Kwaliteit

Op basis van leerbaarheid worden inburgeraars ingedeeld in leerroutes. De verdeling is als volgt (momentopname december 2024): B1-route 39, Z-route 25, Onderwijsroute 37, nog niet ingedeeld 60. In totaal gaat het om 161 inburgeringsplichtigen, waarvan 135 statushouders en 26 gezinsmigranten. We hebben de contracten met taalaanbieders verlengd met twee jaar.

De wet inburgering is in 2022 van start gegaan. Er zijn veel partijen betrokken bij inburgeraars, waarmee we de samenwerking hebben verstevigd. Intern hebben we kritisch gekeken naar de regierol van de gemeente met de inzet van een beleidsadviseur nieuwkomers. Ook hebben we verder gebouwd aan het opgaveteam nieuwkomers.

We hebben in 2024 ondersteuningstrajecten Jeugd GGZ ingezet voor AMV-ers.

In 2024 hebben we 77 statushouders gehuisvest. Dit zijn 35 personen minder dan de taakstelling beoogde. We proberen met kamergewijze verhuur en flexwoningen de taakstelling te volbrengen, maar het blijft een uitdaging.

Geld

Wij hebben een projectreserve opgebouwd van € 72.500 ten behoeve van de Jeugd GGZ AMV-ers. Deze reserve zetten we in voor bijvoorbeeld de ondersteuning van GG-Net door inzet van preventieve trajecten ten behoeve van ondersteuning statushouders die niet gefinancierd worden uit de Wet Inburgering 2021. Deze reserve gaan we in 2025 verder inzetten voor deze taak.

We ondersteunen nieuwkomers binnen een brede sociale basis. (050.010.010)

Vanuit het opgaveteam nieuwkomers voeren we integraal beleid voor de verschillende groepen waarin alle nieuwkomers optimale kansen krijgen. De algemene voorzieningen gericht op inburgeraars zetten we structureel op de kaart. We kijken samen met onze vrijwilligers (maatjes), sleutelpersonen en cultuurverbinders hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de nieuwe integrale aanpak van inburgering, integratie en participatie van vluchtelingen.

Kwaliteit

Met het project Talent in actie hebben we de mogelijkheid gehad om maatschappelijke partijen onderdeel te laten zijn van de inburgering en inburgeraars kennis laten maken met het lokale verenigingsleven. Sportfederatie en Culturijs hebben hier extra tijd voor kunnen inzetten. We onderzoeken nu hoe we deze inzet structureel onderdeel kunnen laten zijn van inburgering. Met de interviews 'nieuwkomers aan het woord' geven we nieuwkomers een podium om hun verhaal te delen.

In 2024 hebben we sessies Betekenisvol ontmoeten van de HAN (Hogeschool Arnhem Nijmegen) gevolgd, waarin we aandacht hebben gevraagd voor deelname van nieuwkomers aan sociale basis Berkelland. Dit heeft geleid tot meer bewustwording en betrokkenheid van alle partners in de sociale basis.

Vrijwilligers hebben door een bijdrage van de gemeente hun activiteiten voor en door nieuwkomers kunnen voortzetten: zwemlessen voor vrouwen in Neede, de Weggeefwinkel, wekelijks inloophoud van de Werkgroep Integratie Neede, taalmaatjes en een taalcafés in elke grote kern, fietslessen.

Geld

We dragen zorg voor vluchtelingen uit de regio.

Dit betreft de opvang voor Oekraïners. De oorlog in Oekraïne maakt dat we verantwoordelijk zijn voor de opvang van vluchtelingen uit onze regio. Deze opvang bedden we in binnen ons reguliere beleid en we spelen daarbij in op actuele ontwikkelingen vanuit het rijk.

Kwaliteit

In 2024 is het aantal beschikbare opvangplekken uitgebreid van 270 naar 290. Van 2 locaties is het huurcontract beëindigd en er zijn 3 nieuwe locaties bij gekomen; daarmee heeft de gemeente Berkelland nu 8 opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden in gebruik. We hebben ingezet op leefbaarheid op de opvanglocaties (minder bewoners per aantal m²), veiligheid (aanbesteding security), kindvriendelijke opzet, preventie op het psychosociale vlak (personele inzet casusregisseurs Oekraïne) en arbeidstoeleiding. We stimuleren het deelnemen aan taallessen Nederlands en faciliteren dit.

Geld

We hebben over 2024 een onderschrijving op de rijksmiddelen van € 1.693.000. Op deze onderschrijving wordt een bedrag van € 221.270 in mindering gebracht (de afrekening 2023 van € 86.270 en een verhoging van de dekking Onderwijshuisvesting Oekraïne met € 135.000, activiteit 070.010.020). Hierdoor wordt de totale onderschrijving € 1.471.730. De vergoeding voor de opvang in totaal bedraagt € 6.573.000. Uitgaven voor de opvang in totaal bedraagt € 4.880.000.

We zijn afhankelijk van het aantal opvangplekken dat we moeten realiseren van het Rijk. Er zijn 2 opvanglocaties gesloten en 3 nieuwe locaties geopend, waarvan 2 op het eind van het jaar. Bij het zoeken van nieuwe locaties hebben we nog geen zicht op de exacte opvangcapaciteit (en daarmee ook de inkomsten), eventuele aanpassingskosten en de overeengekomen huurprijs.

Speerpunt

Een sterke sociale basis gericht op preventie en gezondheid. (050.020)

Wat willen we bereiken?

Het huidige systeem van hulp en ondersteuning loopt vast. Zorgvragen nemen toe, de beroepsbevolking neemt af, de druk op mantelzorger en vrijwilligers wordt groter en de wachtlijsten nemen toe. Ook financieel is het systeem onhoudbaar. We kunnen niet alles met (meer) ondersteuning oplossen en dit is ook niet nodig, omdat we inzetten op zelf- en samenredzaamheid van inwoners. Dat vraagt om een sterke sociale basis van betrokken inwoners, vitale kernen en een goede infrastructuur aan algemene voorzieningen. Een basis die essentieel is voor inwoners waar sprake is van inclusie, cohesie, empowerment en economische zekerheid.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers. (050.020.010)

- We benutten, ondersteunen en coördineren de inzet van mensen die in Berkelland maatschappelijk betrokken en actief zijn.
- De netwerkcoördinator mantelzorgers en vrijwilligers draagt bij aan onze ambities om een samenhangend mantelzorgbeleid te voeren en om vrijwilligersorganisaties structureel met elkaar te verbinden.
- Met de training depressiepreventie bieden we een passend ondersteuningsaanbod om langdurige fysieke en mentale belasting bij mantelzorgers te voorkomen.
- De informatie over en de toegang tot vervangende zorg voor mantelzorgers is ingewikkeld. Met de online wegwijzer van Mantelzorg.nl bieden we ondersteuning en duidelijkheid.

Kwaliteit

We hebben vrijwilligersorganisaties en andere initiatieven ondersteund met onder andere Berkelland doet! de online plek voor vrijwilligersvacatures en burenhulp, nieuwsbrief voor vrijwilligersorganisaties en een actie opgezet voor een gratis workshops voor vrijwilligers t.g.v. De Dag van de Vrijwilliger.

We hebben de rol van de mantelzorgcoach (welzijnswerkers Voormekaar) extra onder de aandacht gebracht (flyer, communicatie). We hebben een regionale theatervoorstelling voor ouders van zorgintensieve kinderen ondersteund. We hebben bijgedragen aan het verminderen van de regeldruk door automatische uitbetaling mantelzorgwaardering aan mantelzorgers. We hebben extra (creatieve) workshops voor mantelzorgers en een training depressiepreventie ingezet. Tot slot wordt de online wegwijzer van Mantelzorg.nl ingezet en heeft Moventem een onderzoek gedaan naar wensen en behoeften m.b.t. respijtzorg onder mantelzorgers in Berkelland. Op basis hiervan wordt begin 2025 een plan van aanpak gemaakt.

Geld

We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze jeugd. (050.020.020)

We willen dat kinderen en jongeren gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen en een gezonde leefstijl hebben. Dit zijn de 3 preventieve doelstellingen voor jeugd, zoals in december 2021 vastgesteld door de gemeenteraad.

De omgeving van een kind is hierin bepalend. Daarom wakkeren we de dialoog tussen ouders, verzorgers, kinderopvang, onderwijs en huisartsen verder aan over hoe wij kinderen optimaal tot hun recht kunnen laten komen. We moeten problematiek niet onderschatten, maar we willen er ook voor waken dat we kinderen isoleren met een stempel 'abnormaal gedrag'. Voormekaar schoolt zich in positieve gezondheid en in de 5 principes van normaliserend werken. Dit omgevingsbewustzijn geven we ook vorm in de publieke ruimte: we maken ontmoeting tussen ouders en hun bredere netwerk mogelijk door bij werkzaamheden hier oog voor te hebben. Zo brengen we de gewenste cultuurverandering van normaliseren verder.

De focus ligt verderop de volgende activiteiten:

- Vanuit het Preventie Platform Jeugd bieden we laagdrempelige trainingen, cursussen en bijeenkomsten aan voor kinderen, ouders, opvoeders en professionals.
- We versterken de Jimmy's. Want Jimmy's is voor en door alle Berkellandse jongeren om zichzelf te ontplooien en iets voor een ander te betekenen. En het jongerenwerk bewijst zich in de kernen als een belangrijke partner om jongeren op het goede spoor te houden of daarheen te begeleiden.
- Humanitas zet vrijwilligers in bij het (herstellen van) het contact tussen kind(eren) en de uitwonende ouder na een scheiding. Dit is belangrijk voor een evenwichtige ontwikkeling en het welzijn van het kind. We gaan meer van deze trajecten financieren.
- Om een gezonde leefstijl van leerlingen te bevorderen, maken we jaarlijks voor scholen het preventief aanbod inzichtelijk.
- Met de POH-jeugd in de huisartspraktijk zorgen we voor laagdrempelige ondersteuning voor jongeren die zich met psychische klachten bij de huisarts melden. In 2 kernen zijn POH's jeugd actief. We versterken deze beweging door een vaste contactpersoon van Voormekaar te koppelen aan de huisartsen.
- We zetten tijdelijk praktische opvoedondersteuning in bij gezinnen ter voorkoming van grotere problemen. De thuisbegeleiders van Yunio voeren dit uit. In 2024 evalueren we dit.

Kwaliteit

Afgelopen jaar zijn er stappen gezet om de effectiviteit van subsidies en bijbehorende kosten inzichtelijk te maken. O.a. zowel de organisatiestructuur als de uitvoering van het Preventie Platform Jeugd (PPJ) is herzien. Dit met als doel de beschikbare middelen optimaal en doeltreffend in te zetten voor de jeugd van Berkelland.

Met betrekking tot het jongerenwerk: we zetten Jong in Berkelland in en we zetten jongerenwerk in op drie middelbare scholen. Dit doen we vanuit incidentele middelen.

We hanteren uitsluitend wetenschappelijk onderbouwde interventies om de kwaliteit en effectiviteit van onze aanpak te waarborgen. Een concreet voorbeeld hiervan is de geïmplementeerde Begeleide Omgangsregeling (BOR) van Humanitas. In 2024 hebben we de POH (Praktijkondersteuner) Jeugd ingezet bij enkele huisartsenpraktijken in Berkelland. Dit loopt goed. In 2025 willen we dit verder uitbreiden. Thuisbegeleiding van Yunio is goed ingezet, kort geëvalueerd en wordt gecontinueerd in 2025. Vanaf de tweede helft van 2024 is gestart met het onderzoek naar de herijking van de (interne) welzijnstaken. Tot slot is in 2024 is het denkkader "Sociale Basis" vastgesteld. Dit dient als basis voor een aantal processen zoals het onderzoek welzijnstaken en de herijking subsidies.

Geld

Afgelopen jaar waren er tekorten op subsidies voor trajecten in het voorliggend veld en in de structurele begroting, die tijdelijk zijn gedekt met middelen vanuit Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Zo was het budget voor Integrale Vroeghulp (IVH) van MEESamen in 2024 onvoldoende voor het volledige jaar aan vragen. Dit gold ook voor de Thuisbegeleiding door Yunio.

Er zit een voordeel in de POH Jeugd door een creditering op de bijdrage HZOA uit 2023 en 2024. Daarnaast zijn de bestedingen voor subsidies trajectbegeleiding voor het Zone college en Graafschap college ondergebracht bij SPUK NPO (Nationaal Programma Onderwijs).

We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners. (050.020.030)

Met een integrale benadering (samenhang tussen alle domeinen) vanuit welzijn, sport, cultuur, preventie, participatie, wonen en gezondheid komt er een verschuiving van aandacht voor zorg en ziekten naar gedrag en gezondheid. We doen dit met inwoners, maatschappelijke organisaties in de formele en informele sociale basis, de gecontracteerde zorgaanbieders en de 1e lijn zorg (fysiotherapeuten, huisartsen, maatschappelijk werk en wijkverpleegkundigen). Als gemeente nemen we daarin verschillende rollen: we faciliteren, verbinden, stimuleren, zijn initiatiefnemer en soms aanjager. Dit vertaalt zich concreet in de volgende punten:

- We rollen de methodiek positieve gezondheid verder uit.
- We rollen welzijn op recept verder uit naar fysiotherapeuten en wijkverpleegkundigen en zetten sport en cultuur in voor preventie.
- We zijn zichtbaar, dichtbij en laagdrempelig bereikbaar in de kernen en zoeken locaties die een sociaal-culturele functie hebben en die bijdragen aan de sociale cohesie en inclusie.
- We zien dat steeds meer (kwetsbare) inwoners zelfstandig blijven wonen. Om dit te faciliteren streven we ernaar om ondersteuning zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving van de inwoner te organiseren. We gaan het maatschappelijk debat aan over de toekomst op de onderwerpen; eerder denken over later, vitaal ouder worden, oud maar niet óut', passend wonen en passende zorg en ondersteuning op het juiste moment. We doen dit samen met de seniorenvrijwilligers.
- We zoeken de verbinding met inwonersinitiatieven. Daarnaast gaan we tussenvormen in wonen onderzoeken (zie programma een passende woning).
- We onderzoeken mogelijkheden voor collectieve voorzieningen voor thuiswonende inwoners met beginnende vorm van dementie.
- We sluiten aan bij de coalitie Eén tegen eenzaamheid.

Kwaliteit

In 2024 is de lokale projectleider GALA gestart. De uitvoering van de 5 ketenaanpakken en de overige regelingen van GALA zijn verder vormgegeven. De In-Balans training in het kader van valpreventie is gestart. Vanuit de 2e lijn kan er verwezen worden naar welzijn op recept. Er zijn digitale middelen beschikbaar om in contact te komen met jongeren. Binnen de ketenaanpakken wordt er samengewerkt met de regio Achterhoek, de GGD NOG en Proscop.

Er wordt gebruik gemaakt van een monitor en evaluatie cyclus om de voortgang van de doelen te evalueren. De monitor van 2024 laat zien dat Berkelland voor de ketenaanpakken valpreventie, kinderen naar gezond gewicht en volwassenen naar gezond gewicht de gewenste voortgang is. In Berkelland zijn lokale werkgroepen gevormd, is er een GALA kick-off voor professionals en een vitaliteitsdag voor inwoners georganiseerd.

Berkelland is aangesloten bij JOGG (Jongeren op gezond gewicht) en sluit aan bij de landelijke coalitie Een tegen eenzaamheid.

Geld

Dit voordeel is voornamelijk ontstaan uit SPUK Gala en SPUK IZA. De totale inkomsten van € 736.600 zijn geheel verantwoord, maar voor een gedeelte met bestedingen uit andere activiteit. Voor de GGD is er een afrekening uit 2023 ontvangen met een voordeel van € 19.000. In 2024 lopen de bijdragen aan de GGD NOG binnen de begroting.

Speerpunt

Uitvoering van de WMO. (050.030)

Wat willen we bereiken?

We willen dat inwoners geholpen worden met kwalitatief goede en effectieve ondersteuning, die - ook op langere termijn- betaalbaar is. Vanaf 1 juli 2022 werken we met de huidige aanbesteding voor Wmo en jeugd. De samenwerking met zorgaanbieders en een nieuw zorglandschap bestendigen we.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning indien zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren in de samenleving. (050.030.010)

We zien dat steeds meer inwoners met een Wlz-indicatie zelfstandig blijven wonen. Hierdoor verwachten we een toename van indicaties voor hulpmiddelen voor inwoners met een Wlz-indicatie. Dit vergroot de druk op de Wmo, zowel op het personeel als op het budget.

We kijken bij de inzet van ondersteuning eerst naar oplossingen en mogelijkheden dichtbij huis in de vorm van voorliggende en/of algemene voorzieningen en met behulp van het sociale netwerk. Daar waar het echt niet kan, bieden we passende ondersteuning in de vorm van een maatwerkvoorziening (hulp-op-maat). Inwoners kunnen daarbij gebruikmaken van ingekochte ondersteuning (zorg in natura) of zij kopen de ondersteuning zelf in (persoonsgebonden budget). We gaan met de volgende acties aan de slag:

- We bouwen herstelgerichte ondersteuning verder uit.
- We gaan inwoners meer wijzen op de mogelijkheden van fondsenwerving als alternatieve financiering voor hulpmiddelen als financiering vanuit de Wmo niet passend is.
- We gaan onderzoeken hoe we hulpmiddelen meer collectief kunnen inzetten bij inwoners met Wlz-indicatie.

Kwaliteit

Herstelgerichte ondersteuning is verder uitgebouwd van inwoners naar met een hulpvraag voor huishoudelijke ondersteuning, naar ook inwoners met een vervoers- en woonvoorzieningen. Ook is de leeftijdsgrens verlaagd van 60 naar 55 jaar. We zien een stabiele instroom aan deelnemers.

We zien dat de indicaties voor huishoudelijke ondersteuning minder hard zijn toegenomen dan verwacht kijkend naar het VNG-voorspelmodel en onze eigen historische gegevens. Er is zelfs een afname van het aantal indicaties zichtbaar startend in de loop van 2023 en doorlopend tot eind 2024. We zien hier een samenhang met de inzet van herstelgerichte ondersteuning vanaf de start in maart 2023.

Vanuit de Wmo wordt van inwoners verwacht dat zij hun eigen kracht en eigen mogelijkheden maximaal benutten als zij een hulpvraag hebben. Een hulpvraag kan soms geheel of deels opgelost worden door fondsen te benaderen of aan te schrijven. In de keukentafelgesprekken benoemt Voormekaar, als dat van toepassing is, ook de mogelijkheid van fondsenwerving.

Er zijn gesprekken gevoerd met over de collectieve inzet van hulpmiddelen. De mogelijkheden zijn er en de laatste rechterlijke uitspraak benadrukt dat wij als gemeente verantwoordelijk zijn. Dit onderwerp is opgenomen in de notitie Stuurmaatregelen Sociaal Domein en zal van daaruit verder opgepakt worden.

Geld

Het tekort is met name ontstaan bij de regionale inkoop door de afrekening 2022/2023 als gevolg van de bandbreedte van € 78.000. Daarnaast ontstond er uit de af/verrekening 2024 een aanvullend nadeel van € 58.000.

We verbinden waar nodig zorg, wonen en veiligheid voor passende ondersteuning van inwoners. (050.030.030)

Voor de komende jaren zien we een nieuwe ontwikkeling op ons afkomen: de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Hierbij komt de verantwoordelijkheid voor deze inwoners bij ons als lokale gemeente te liggen. Uitgangspunt bij deze opgave is dat mensen met een psychische kwetsbaarheid een zo normaal mogelijk leven moeten kunnen leiden, waarbij ondersteuning zoveel mogelijk in een eigen gekozen leefomgeving wordt geboden. Dit betekent dat zij veel meer (zelfstandig) wonen in een wijk en veel minder in een instelling voor beschermd wonen. Daarnaast zien we dat een grote groep inwoners vanuit beschermd wonen doorgestroomd zijn naar de Wlz. Het Rijk treft maatregelen om deze instroom te beperken. We gaan met de volgende acties aan de slag:

- De voorzieningen in de sociale basis (waaronder de dorpskamer) worden doorontwikkeld. We onderzoeken alternatieve woonoplossingen en zorgen voor geschikte woningen
- We geven uitvoering aan de maatregelen die het Rijk stelt om de instroom richting de Wlz te beperken.

Kwaliteit

De invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen is wederom uitgesteld, wat zorgt dat er nog geen objectief verdeelmodel voor de middelen naar de lokale gemeenten komt. De verwachte ingangsdatum is nu 1 januari 2026. In de regio is afgesproken dat we nu al de toegang lokaal organiseren. Ook hebben we lokale uitstroomafspraken met onze woningcorporatie, die goed lopen. We sturen op minder indicaties beschermd wonen en meer (ambulant) beschermd thuis. Daarnaast ontwikkelen we lokale 'leun en steunmaatregelen', zoals goede nazorg, terugval preventie of een laagdrempelige inloopvoorziening in de sociale basis zoals de dorpskamer. Eind 2024 is een onderzoek naar het functioneren van de dorpskamer gestart.

In 2024 is besloten om de huidige contracten voor Wmo (waaronder Wonen en begeleiding) niet te verlengen en is er een inkoopprocedure gestart.

In 2024 is gewerkt aan een herijkte Achterhoekse Visie Dak- en thuislozen. Regionaal wordt de oproep gedaan om o.a. tot lokale tussenvoorzieningen d.w.z. crisisopvang te komen. In onze gemeente is in 2024 in geval van een crisis op zoek gegaan naar een passende oplossing op dat moment.

In 2024 hebben we in lokaal en regionaal verband verder gewerkt aan het opstellen van een wonen, welzijn en zorgvisie. Daarin beschrijven we hoe we iedereen een thuis zouden willen bieden. Dit geldt voor alle doelgroepen met een (toekomstige) zorgvraag.

Geld

We ontwikkelen met ZOOV een nieuw concept voor vraagafhankelijk vervoer. (050.030.020)

De provincie Gelderland heeft de subsidie op het Wmo-vervoer afgebouwd. Daarnaast is er ook een sterke relatie tussen het Wmo-vervoer en inclusie en duurzaamheid. Het nieuwe vervoerconcept moet borgen dat vervoer beschikbaar blijft voor iedereen die het nodig heeft. We onderzoeken regionaal welke maatregelen het beste aansluiten bij onze visie, zoals het stimuleren van het gebruik van openbaar vervoer en vrijwilligersvervoer, tarieven meer kostendekkend maken en de keuze van vervoer meer afstemmen op de mogelijkheden van de reiziger.

Kwaliteit

Een regionale werkgroep is in 2024 aan de slag gegaan met het proces om te komen tot een nieuw vervoerconcept. Er zijn veel partijen o.a. het Rijk, Provincie, regio Achterhoek en de Achterhoekse gemeentes mee gemoeid.

Geld

De kosten voor vraagafhankelijk vervoer zijn moeilijk te sturen. In 2024 hebben we hier een incidenteel voordeel van € 138.500.

Speerpunt

Uitvoering van de Jeugdwet. (050.040)

Wat willen we bereiken?

We blijven werken aan de 3 doelstellingen die betrekking hebben op jongeren die jeugdhulp nodig hebben (vastgesteld door de gemeenteraad, december 2021):

- Zoveel mogelijk jongeren met jeugdhulp wonen 'zo thuis mogelijk'.
- Alle jongeren met jeugdhulp (inclusief jeugdbescherming) krijgen de juiste zorg op de juiste plek.
- Alle jongeren vanaf 16 jaar met jeugdhulp hebben perspectief op werk, onderwijs, eigen woonruimte, relatie.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wij bieden onze jonge inwoners en hun ouders/verzorgers jeugdhulp. (050.040.010)

- We sturen op de beschikbaarheid en kwaliteit van zorg en ondersteuning binnen de Jeugdwet en Wmo door deelname aan de regionale accountteams. We gaan aan de slag met de uitkomsten van de evaluatie van de inkoop van eind 2023. Met de huidige kosten en de rijksmiddelen is het stelsel financieel onhoudbaar. We sturen daar waar mogelijk op de kosten.
- In bovenregionaal verband verwerven we de essentiële jeugdhulpfuncties.
- De landelijke hervormingsagenda jeugd is vastgesteld in 2023. Dit betekent dat er voor de Jeugdwet een scherper kader komt waar we als gemeente verantwoordelijk voor zijn en hoe we inkopen. Het vergt nog nieuwe landelijke wetgeving, maar duidelijk is dat het Voormekaar team een grotere rol krijgt. De maatschappelijke dialoog over wat we normaal vinden krijgt een landelijke impuls en er zal een groter beroep gedaan worden op de eigen kracht van jongeren en gezinnen. Dit past bij de door ons ingeslagen weg. We stellen om ons hierop voor te bereiden een implementatieplan Hervormingsagenda Jeugd op. Daarbij maken we gebruik van een landelijk ondersteuningsprogramma van de VNG.
- We geven met het regulier onderwijs invulling aan de collectieve onderwijs-jeugdhulp arrangementen.

Kwaliteit

Ondersteuning is nadrukkelijk gericht op versterking van de eigen kracht en het benutten van het eigen netwerk. Daarmee blijft onze focus gericht op onze integrale toegang (Voormekaar en

Fijnder), het resultaatgerichte werken en de samenwerking tussen voorliggende voorzieningen en zorgaanbieders. Landelijk, regionaal en lokaal wordt er gewerkt aan de uitwerking en implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd (HVA). De Hervormingsagenda Jeugd bevat een omvangrijk pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Gemeenten en het rijk gaan structureel investeren in de landelijke kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Daarnaast wordt de Jeugdwet aangepast, waardoor duidelijker wordt waarvoor kinderen en ouders hulp kunnen krijgen.

Eind januari 2024 namen de Achterhoekse gemeenten het besluit om de huidige contracten voor Wmo/Jeugdhulp niet te verlengen. Dit betekent dat er inmiddels een nieuwe inkoopprocedure is gestart om ervoor te zorgen dat er vanaf 1 januari 2026 nieuwe contracten kunnen ingaan.

De gemeente Berkelland heeft zich samen met het SDA aangesloten bij de G7 Gelderse jeugdhulpregio's om de beschikbaarheid en bereikbaarheid van hoog specialistische jeugdhulp (ook wel essentiële functies genoemd) te verbeteren qua kwaliteit en nabijheid.

Landelijk zien we dat het aantal jeugdigen dat een beroep doet op zorg toeneemt. Het aantal jeugdigen met een hulpvraag voor geïndiceerde zorg stijgt binnen Berkelland op dit moment niet noemenswaardig, wel de zorgvraag qua duur en intensiteit. Er is een aantal redenen dat de kosten zijn gestegen het afgelopen jaar. Allereerst de indexering van de tarieven als gevolg van de aanpassing van de CAO's in de jeugdhulp. Daarnaast zien we dat de kosten voor hulpverleningstrajecten per jeugdige stijgen. Dit komt o.a. door de lasten van hoog complexe zorg met verblijf (HCV). Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van HVC is gestegen van 7 jeugdigen in 2022 naar 12 jeugdigen in 2024. De lasten per jeugdige zijn binnen deze zorgvorm dus fors gestegen. Hier is vooral de ombouw/afschaling naar kleinschalige voorzieningen debet aan. Deze zijn veel duurder dan de (grotere) groepen in traditionele instellingen, zoals JeugdzorgPlus, die worden afgebouwd of al afgebouwd zijn. Daarnaast zijn de trajecten (in de regionale inkoop) van een groot aantal jongeren dat ambulante psychiatrische hulp ontvangt niet korter geworden, eerder langer. Ook zijn de plekprijzen herijkt, hetgeen een nadelig effect heeft op de kosten, en heeft er een verrekening in de regio plaatsgevonden, die eveneens nadelig uitpakte.

Geld

De activiteit “We bieden onze jonge inwoners en hun ouders/verzorgers jeugdhulp”, sluit met een nadeel ten opzichte van de begroting van € 938.000.

Dit ondanks het feit dat de begroting in de loop van 2024 om een aantal redenen is aangepast (verhoogd):

- Voor de doorwerking (structureel effect) van de herijking plekprijzen vanaf 1 juli 2023;
- Als gevolg van autonome stijging van de zorgvraag onder jeugdigen;
- Door incidentele nadelen die voorkomen uit de afrekening van de regionale inkoop jeugdzorg over de periode 1 juli 2022 tot en met 2023 waarvan de lasten in 2024 genomen moeten worden.

Ondanks de aanpassing van de begroting voor jeugdzorg constateren we een tekort in de jaarrekening op jeugdzorg, als gevolg van:

- Aanvullende, niet voorziene lasten uit de verrekening over de periode 1 juli 2022 tot en met 2023 (€ 204.000);
- Niet geraamde lasten uit de afrekening regionale inkoop 2024 (€ 306.000)
Daar staat tegenover dat de daadwerkelijk gerealiseerde zorg een klein voordeel laat zien ten opzichte van de begroting (€ 119.000).

Naast de regionale inkoop verstrekken we zorg in het kader van individuele overeenkomsten en zorg op basis van landelijke afspraken. Dit betreft situaties waarin de regionale inkoop niet voorziet. Met name in de tweede helft van 2024 is sprake van een toename van deze zorg en stijgen het aantal individuele overeenkomsten. Dit levert een nadeel op van € 745.000 ten opzichte van de begroting.

Naast deze nadelen constateren we dat er op het gebied van persoonsgebonden budget, respijtzorg, jeugdvervoer en jeugdbescherming een aantal voordelen zijn gerealiseerd ten opzichte van de begroting tot een bedrag van € 198.000.

Leerlingenvervoer en vraagafhankelijk jeugdvervoer zijn beschikbaar binnen onze gemeente. (050.040.030)

Gezamenlijk met de Achterhoekse gemeenten en Arriva onderzoeken we hoe we jongeren kunnen helpen om zelfstandig te kunnen reizen in plaats van met leerlingenvervoer.

Kwaliteit

In 2024 was dit in ontwikkeling. Eind 2024 en in 2025 wordt er op subregionaal niveau gewerkt aan uniforme beleidsregels die het onderzoek naar de inzet van leerlingenvervoer door de lokale teams vereenvoudigen.

Geld

De kosten voor vraagafhankelijk vervoer zijn moeilijk te sturen. In 2024 hebben we hier een incidenteel voordeel van € 93.500.

Wij verbeteren de samenwerking tussen ouders, school, politie en hulpverleners voor het veilig en 'zo thuis mogelijk' opgroeien van onze jeugd. (050.040.020)

- We zetten het regieoverleg jongeren Berkelland voort met politie, Boa's, onderwijs, leerplicht, Voormekaar, jongerenwerk en zorg.
- We leggen de verbinding met de Woonzorgstrategie om doorstroom naar zelfstandige woonruimte te realiseren voor 18-jarigen die in een pleeggezin, gezinshuis of residentiële jeugdinstelling wonen.

Kwaliteit

Het regieoverleg jongeren Berkelland met politie, Boa's, onderwijs, leerplicht, Voormekaar, jongerenwerk en zorg is in 2024 voortgezet.

In andere paragrafen van deze jaarrekening is aandacht besteed aan de samenwerking van Voormekaar met scholen of de woonbehoeften van jongeren 18 plus (wonen welzijn zorgvisie).

Geld

De kosten voor het sociaal domein Achterhoek worden betaald uit de Jeugdzorg complexe Casuïstiek (RET/JBT) en de Regionale Samenwerking Sociaal Domein (activiteit 050.500.020). Gezamenlijk lopen deze posten binnen de begroting.

Speerpunt

Een robuuste uitvoering en toegang. (050.500)

Wat willen we bereiken?

Voormekaar staat voor een robuuste toegang waarin de dienstverlening aansluit bij nieuwe ontwikkelingen. Onze Voormekaar teams zijn de kern van de uitvoering van de Wmo, de Jeugdwet, de Wet op schuldhulpverlening, de leerplichtwet, leerlingenvervoer en een deel van de P-wet.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Voormekaar staat voor een robuuste toegang waarin de dienstverlening aansluit bij nieuwe ontwikkelingen.

De afgelopen jaren is Voormekaar uitgegroeid tot een stevige partner in de toegang en dienstverlening van het sociaal domein.

Als accenten voor de komende periode zien we:

- Evaluatie en doorontwikkeling opgaveteam zorg en veiligheid;
 - Expertiseschil inrichten, inzet van specialistische kennis van buitenaf.
 - Voorbereiden op toekomstscenario kind en gezin (2026)

- De ontwikkeling van de lichte hulpverlening,
- De huidige aanbesteding jeugd en Wmo blijft vragen om via 'actieve casusregie' (hoe we als gemeente zorg toewijzen en hier verder bij betrokken zijn) te blijven sturen op resultaten en waar mogelijk ook op doorlooptijden.
- Datagedreven werken en de business intelligence-tool (BI-tool) gebruiken om het werk effectiever te doen.
- Sinds 2023 doen we een pilot voor arbeidsmatige dagbesteding. We willen de toeleiding tot deze pilot verbeteren.

Kwaliteit

Het opgaveteam Zorg en Veiligheid heeft zich doorontwikkeld tot een team met structurele dekking. Er is een expertiseschil ingericht. VMK kan in elke (jeugd)casus met complexe (veiligheid) problematiek ondersteuning vragen van dit team.

Lichte hulpverlening wordt ingezet door de POH- jeugd, welzijnswerkers en jongerenwerkers. De casusregisseurs passen de methodiek van positieve gezondheid toe en nemen inwoners op deze manier mee in een andere kijk op hun problematiek.

We zijn een groepsaanbod aan het ontwikkelen voor ouders van kinderen in de basisschoolleeftijd (lichte opvoedvragen).

Cijfers worden op dit moment uit de bestaande registratiesystemen gehaald om de ontwikkeling van de meldingen en de actieve caseload te volgen.

Teams krijgen overzichtslijsten aangereikt om hun werk beter te kunnen plannen.

Er is een nieuwe projectopdracht gestart om een BI tool te gaan bouwen.

Er zijn nieuwe onderdelen aan dossiervorming toegevoegd ter voorbereiding op de gewenste monitoring.

Geld

Wij versterken onze regionale samenwerking en zoeken verbanden wanneer dit onze effectiviteit verbetert.

De regionale samenwerking is binnen het sociaal domein van groot belang. Samen met de andere Achterhoekse gemeente zijn we een stevige gesprekspartner voor zorgaanbieders en andere samenwerkingsrelaties. Daarin werken we samen waarin dit van meerwaarde is, maar kiezen we voor lokale inkleuring wanneer dat beter past. Voorbeelden van deze regionale samenwerking zijn het meldpunt niet-acute zorg en de inzet van zorg in natura. Om te komen tot een robuuste samenwerking evalueren de governancestructuur en geven we deze regionaal opnieuw vorm.

Kwaliteit

In 2024 is een traject gestart om te komen tot een robuuste governance structuur in de regio Achterhoek. In 2025 wordt er een besluit genomen.

Geld

De kosten voor het sociaal domein Achterhoek worden betaald uit de Jeugdzorg complexe Casuïstiek (RET/JBT) en de Regionale Samenwerking Sociaal Domein (activiteit 050.500.020). Gezamenlijk lopen deze posten binnen de begroting.

We hebben oog voor de tevredenheid van onze inwoners.

We gaan aan de slag met de cliëntervaringsonderzoeken (continu). We bekijken de mogelijkheid om ook kwalitatief onderzoek uit te voeren naar de ervaringen van onze inwoners.

Kwaliteit

We hebben inwoners bevestigd naar hun ervaringen met de dienstverlening van Voormekaar na het (keukentafel)gesprek. Dit gebeurt met een continu onderzoek bij inwoners met nieuwe- en

herindicaties, maar ook bij inwoners die geen indicatie toegekend krijgen. We sturen twee vragenlijsten: Eén na het (keukentafel)gesprek en één na een periode van (mogelijk) ingezette hulp-op-maat. De eerste vragenlijst gaat over de ervaringen tijdens het (keukentafel)gesprek. De tweede vragenlijst gaat over de kwaliteit en effecten van de ingezette hulp-op-maat. De uitslagen gebruiken wij als input voor het evalueren van ons beleid en onze uitvoering.

Geld

Wat mag het kosten?

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2024 (primitief) en Gewijzigde begroting.

- 050.010.020 Lasten uit de BERAP 2024 2 projecten Talent in Actie en AMV Rekken totaal € 195.200, SPUK AMV € 81.700, 2e BERAP Fijnder € 91.700 en € 73.000 uit de reserve voor niet wettelijke taken.
- 050.010.050 Lasten uit de BERAP 2024 € 160.850 Arbeidstoeleiding Fijnder, € 50.000 SWR Sensire en € 5.362.000 voor de opvang van Oekraïners. Baten uit de BERAP 2024 € 5.280.000 en Slotwijziging 2024 € 1.100.000 zijnde verwachte baten uit SPUK Opvang ontheemden Oekraïne.
- 050.020.030 Lasten uit de BERAP 2024 met name GALA/IZA € 544.900, uit de reserve PRJCT Dorpskamer € 166.131 en daarnaast de bijraming VTNOG en indexering subsidies. Baten uit de BERAP en Slotwijziging 2024 GALA.
- 050.030.010 Lasten uit de BERAP en Slotwijziging 2024 aframing Huishoudelijke Verzorging € 574.000, Voorzieningen € 238.000 en PGB € 146.000. Bijraming Onderhoud voorzieningen € 14.000 en Regionale Inkoop € 1.280.000. Baten uit de BERAP 2024 Indexering Huishoudelijke verzorging Eigen Bijdrage € 34.800 en de Slotwijziging 2024 Beschermd Wonen € 611.000.
- 050.040.010 Lasten uit raadsbesluit 826966 € 1.514.000 (herijking plekprijzen regionale inkoop), uit de BERAP 2024 Jeugdzorg indexeringen op Jeugdzorg (IAJ), Verblijf (GWV), complexe Jeugdzorg (HCV), Dyslexie en PGB van totaal € 693.300 en de Slotwijziging 2024 een voordeel op Jeugdbescherming/reclassering (JB/JR) van € 95.000 en een nadeel Jeugdzorg (IAJ) € 638.000, Verblijf (GWV) € 480.000 en fors hogere kosten voor de hoog complexe zorg met verblijf (HCV) € 1.350.000.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
Lasten				
050.010.010 Flankerend beleid nieuwkomers	-76	-116	-48	-41
050.010.020 Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering	-899	-924	-1.366	-1.273
050.010.030 Toegankelijkheid, kansengelijkheid en inclusie	-405	-519	-467	-483
050.010.050 Opvang vluchtelingen Oekraïne	-4.266	-18	-5.591	-5.030
050.020.010 We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers	-44	-123	-49	-47

050.020.020 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze jeugd	-1.910	-1.946	-2.182	-1.959
050.020.030 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners	-1.012	-916	-1.660	-1.401
050.030.010 We bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning	-12.060	-12.016	-12.976	-13.058
050.030.020 We ontwikkelen met ZOOV een nieuw concept voor vraagafhankelijk vervoer	-960	-982	-1.073	-1.021
050.030.030 We verbinden waar nodig zorg en veiligheid voor passende ondersteuning van inwoners	-35	-76	-77	-39
050.040.010 We bieden onze jonge inwoners en hun ouders/verzorgers jeugdhulp	-12.811	-11.562	-16.078	-17.017
050.040.020 We verbeteren de samenwerking tussen ouders, school, politie en hulpverleners	-109	-47	-47	-114
050.040.030 Leerlingenvervoer en vraagafhankelijk jeugdvervoer zijn beschikbaar binnen onze gemeente	-1.004	-1.147	-1.076	-983
050.050.010 covid-regelingen	-14	0	0	0
050.500.010 Loonkosten	-6.082	-5.740	-5.740	-5.740
050.500.020 We versterken onze region. samenwerking en zoeken verbanden wanneer dit onze effectiviteit verbetert	-293	-318	-371	-348
050.500.030 We hebben oog voor de tevredenheid van onze inwoners	-27	-15	-68	-63
Totaal Lasten	-42.007	-36.466	-48.870	-48.618
Baten				
050.010.020 Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering	439	601	782	787
050.010.030 Toegankelijkheid, kansengelijkheid en inclusie	388	333	343	419
050.010.050 Opvang vluchtelingen Oekraïne	6.673	68	6.477	6.487
050.020.020 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze jeugd	111	0	191	111
050.020.030 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners	769	0	545	737
050.030.010 We bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning	659	465	1.111	1.079

050.030.020 We ontwikkelen met ZOOV een nieuw concept voor vraagafhankelijk vervoer	130	74	45	133
050.040.030 Leerlingenvervoer en vraagafhankelijk jeugdvervoer zijn beschikbaar binnen onze gemeente	0	0	0	0
050.500.020 We versterken onze region. samenwerking en zoeken verbanden wanneer dit onze effectiviteit verbetert	0	0	0	40
Totaal Baten	9.169	1.540	9.494	9.792
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-32.838	-34.926	-39.377	-38.826
Onttrekkingen				
050.710.010 Reserves	221	0	545	308
Totaal Onttrekkingen	221	0	545	308
Stortingen				
050.710.010 Reserves	0	0	0	-118
Totaal Stortingen	0	0	0	-118
Mutaties reserves	221	0	545	190
Gerealiseerd resultaat	-32.616	-34.926	-38.831	-38.637

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Beleidskader Schuldhulpverlening 2021-2024
- Koersdocument Doorontwikkeling Voormekaar
- Beleidskader Publieke gezondheid 2022-2026
- Beleidsdoelstellingen jeugdhulp 2022
- Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek
- Beleidskader Samen Denken Samen Doen
- Beleidskader preventie 2021-2025

SPORT EN CULTUUR BEWEGEN JE!

Speerpunt

Sport en Cultuur dragen bij aan een sterke sociale basis. (060.010)

Wat willen we bereiken?

We willen dat wat wij doen, bijdraagt aan een sterke sociale basis. Dat kunnen wij bereiken door partners en partijen bewust te maken van hun rol en bijdrage aan deze sociale basis en door hen in de gelegenheid te stellen die rol ook te pakken. Daar stellen we op verschillende vlakken een tegenprestatie, bijvoorbeeld in de vorm van subsidie, tegenover.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We zetten combinatiefunctionarissen in (brede impuls) die verbindingen leggen tussen sport, cultuur en welzijn. (060.010.100)

- We zetten combinatiefunctionarissen in (Brede Regeling Combinatiefunctionarissen) die verbindingen leggen tussen sport, cultuur en welzijn.
- De periode is gestart op 1 juli 2022 en loopt tot 1 juli 2026.

Kwaliteit

De huidige aanbesteding (2022-2026) is verleend aan: Sport Federatie Berkelland (SFB), Stichting Culturijs, Beweeg Wijs B.V. en Stichting 't Timpke (t.b.v. Campus de Wildbaan). Onderstaand is een selectie van activiteiten uit 2024 opgesomd:

- Met behulp van sportparkmanagement is Campus de Wildbaan geformaliseerd. Er zijn nieuwe samenwerkingen en activiteiten op sportpark de Wildbaan, 't Haantje, de Bijenkamp, Pickerhal, Ruurlo, Haarlo, Rekken, denk hierbij aan de Pickerinstuif, Sportspeeltuin, vakantie-BSO).
- (Sport)verenigingen zijn ondersteund in hun organisatorische basis en het kader is geschoold via thema-avonden en cursussen, zoals 'Sociaal Veilig Sportklimaat' en 'Assistent Wandeltrainer'. Daarnaast zijn diverse 1-op-1 trajecten opgezet, mede mogelijk gemaakt door vouchers uit het Lokaal Sportakkoord.
- De inzet van de cultuur- en erfgoedcoach is gecontinueerd en de zichtbaarheid van de coach neemt toe; er komen meer doorverwijzingen binnen. Het gaat hier om zowel korte als lange adviestrajecten en twee Cultuurcanon bijeenkomsten. Daarnaast is ondersteuning geboden bij kleine en grote subsidieaanvragen, wat in het schooljaar 2023-2024 heeft geresulteerd in een opbrengst van ongeveer € 95.000 aan subsidies. Culturele organisaties krijgen begeleiding en advies op maat bij hun vraagstukken.
- Platform BerkellandActief.nl is doorontwikkeld met activiteiten aanbod voor volwassenen en Berkelland Doet! (vrijwilligersbank en burenhulpvragen). Sjors Sportief Creatief (aanbod voor de jeugd) en Max Vitaal (aanbod voor 55-plussers) waren al langer te vinden op het platform.
- De beweegmakelaar voert gesprekken met inwoners en begeleidt hen naar een passend sport- en beweegaanbod.
- Er hebben veel activiteiten plaatsgevonden voor kinderen onder, en buiten schooltijd. Het gaat hier onder andere om programma's ten behoeve van een gezonde leefstijl (e.g. bewegen, voeding), speel- en beweegprogramma's, motorische screenings en vaardigheidsprogramma's, sportclinics, intro- en oriëntatielessen en een onderzoek onder meer dan duizend leerlingen in het basisonderwijs. Verder heeft ook de zomertoer, een activiteitenprogramma voor kinderen van 6 tot en met 12 jaar, wederom plaatsgevonden.
- Leeratelier Betekenisvol contact in de wijk (vanuit Hogeschool Arnhem-Nijmegen) - CF samen met contactpersonen vanuit vluchtelingen, Oekraïne, inclusie/vrijwilligers, jeugd, welzijn, sport en cultuur, evenementen, gebied en bibliotheek en Fijnder werken aan waardevolle ontmoetingen en een sterke sociale basis in de wijken. Dit is een initiatief vanuit de werkgroep Berkelland Friends Festival.

- Zomertoer 2024 - zomeractiviteiten voor kinderen ism verenigingen met 347 deelnemers bij sport- en cultuuractiviteiten en 373 deelnemers via de zomersportapp van SFB.
- Berkelland Friends Festival op 12 oktober 2024 - Festival voor verbinding en (culturele) ontmoeting met 400 bezoekers
- Gezamenlijke subsidieaanvragen resulteerde in aanvullend budget voor Talent in actie (programma voor inburgeraars) en Gewoon Doen (programma rondom dementie door Fit Art)
- Kreggel en Kwiek (230 deelnemers 23-24), Beweegmakelaar toegenomen (65 trajecten in schooljaar), aanbod kinderen onder en na schooltijd (sportontdekking en sportmotivatie, sporthorizonverbreding)

Geld

In 2024 is op de begrotingspost combinatiefunctionarissen een overschot ontstaan, voortvloeiend uit een geraamde bijdrage van €276.000 vanuit GALA is ontvangen, terwijl de bijbehorende uitgaven niet volledig volgens planning zijn gerealiseerd.

Strategie, Beleid en Innovatie. (060.010.010)

- We voeren de Sport- en beweegvisie uit.
- Volgend op de Sport- en beweegvisie, de museumvisie, cultuurakkoord en het onderzoek door de rekenkamer naar de doelmatigheid van onze subsidies, herijken we in 2024 de subsidieregeling kunst, cultuur, sport en welzijn. Dit heeft gevolgen voor alle subsidies die vallen onder verschillende activiteiten.
- We experimenteren met pilots preventie om door middel van inzet van sport en cultuur tot een toekomstige besparing in de voorliggende zorg te kunnen komen. We starten met de uitwerking na afronding van de sportvisie en het uitvoeringsprogramma bij de cultuur- en erfgoedvisie, vermoedelijk in 2024 of 2025. Een belangrijk aandachtspunt is de meetbaarheid van het succes van de pilot.
- We voeren de uitvoeringsagenda van de cultuur- en erfgoedvisie uit. Wanneer er uit de samenleving projecten volgen die bijdragen aan de doelen van de cultuur- en erfgoedvisie en het uitvoeringsprogramma, kunnen we participeren.
- We ondersteunen initiatieven uit de samenleving waar nodig en waar het bijdraagt aan de sociale basis.

Kwaliteit

In 2024 het denkkader sociale basis vastgesteld. Dit denkkader vormt een basis voor de herijking van de subsidies. Er is gewerkt aan een (concept)startnotitie over de herijking van de subsidies die begin 2025 aan de gemeenteraad aangeboden is.

In 2024 is, na het uitvoeren van een second opinion en hulp bij beheersmaatregelen, sportaccommodatie 't Timpke in Borculo ondersteund met een extra financiële bijdrage om sluiting te voorkomen.

De start van de ronde van de Achterhoek vond op 25 augustus 2024 plaats in Neede, hier hebben we financieel aan bijgedragen.

In Eibergen is een spectaculaire archeologische vondst gedaan in de vorm van een bronsdepot dat in 2024 is gepresenteerd aan het publiek. Wij hebben bijgedragen in archeologisch onderzoek en de bescherming van de vindplaats.

In 2024 is een start gemaakt met het scenario onderzoek toekomstbestendig binnenzwemlandschap.

In 2024 hebben we de Bibliotheek Oost Achterhoek ondersteund in haar zoektocht naar een nieuwe vestiging in Borculo, leidend tot een raadsvoorstel begin 2025.

Het Berkellands Muziek Overleg (BeMO) is gestopt, we hebben een subsidie opgesteld voor de muziekverenigingen.

Geld

Heel Berkelland beweegt. (060.010.020)

- Achterhoek in Beweging is het regionale samenwerkingsverband tussen gemeenten waarmee we sport en bewegen centraal stellen. Thema gericht wordt er samengewerkt onder het mom van: 'regionaal aanjagen, lokaal uitvoeren!'. We indexeren de bijdrage aan Achterhoek in Beweging tot een bedrag van € 45.000 ten behoeve van de regionale inzet op, en verbinding van, sport en bewegen met preventie. We sorteren hiermee ook voor op het feit dat er vanuit het IZA/GALA per 1 januari 2024 een Regionale Preventiestructuur met 5 ketenaanpakken moet zijn uitgewerkt waarbinnen AiB logischerwijs een rol gaat vervullen. We zien ook kansen tot het maken van de koppeling met de pilotprojecten preventie.
- We subsidiëren sportverenigingen aan de hand van het aantal jeugdleden en we compenseren de OZB van verenigingen (deze laatste is opgenomen onder het speerpunt 'toekomstbestendige accommodaties'). We herijken deze subsidies (zie activiteit 'Strategie, beleid en Innovatie').
- We subsidiëren de Sport Federatie Berkelland (SFB) en zorgen voor doorontwikkeling en vernieuwing van de vereniging ondersteunende activiteiten. De bezuiniging van € 10.000 op de SFB draaien we terug. We kijken met de SFB hoe het aanbod van de SFB breder toegankelijk wordt (ook voor verenigingen die nu (nog) geen lid zijn).
- We ondersteunen de uitvoering van het lokale sportakkoord.
- We ondersteunen het jeugdfonds sport en cultuur. De gemeentelijke bijdrage stijgt van € 6.000 per jaar naar € 12.000 per jaar. We zetten ons in voor de zichtbaarheid van het jeugdfonds, met name op het onderdeel cultuur.

Kwaliteit

Topsport en uniek sporten zijn onderwerpen die zijn ondergebracht in de regio bij AiB. AiB heeft bijgedragen aan de komst van de Ronde van de Achterhoek op 25 augustus 2024 naar Neede als start-finish. Er is ingezet op het thema sociaal veilig sportklimaat.

Het Lokaal Sportakkoord is in 2024 samen met de partners herijkt en richt zich nu op de thema's: (1) Inclusie en diversiteit; (2) Vitaal en veilig sportklimaat; (3) Vaardig in bewegen; (4) Sport en preventie.

In 2024 zijn er 49 aanvragen bij het jeugdfonds Sport en Cultuur goedgekeurd. Van de 49 aanvragen waren er 4 voor cultuur, 4 voor scouting en 45 voor sport. Er zijn in totaal 19 meer aanvragen dan vorig jaar. Voor 2025 is er een nieuwe eenjarige overeenkomst getekend.

Geld

Educatie en participatie. (060.010.030)

- Stichting Culturije geeft vorm aan muziek-, kunst- en cultuureducatie in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. We ondersteunen Culturije.
- Het Berkellands Muziek Overleg (BeMO) stopt. We herijken de muziek subsidies (zie activiteit 'Strategie, beleid en innovatie').
- We ondersteunen het jeugdfonds sport en cultuur (deze post is opgenomen onder de activiteit 'Heel Berkelland beweegt').
- We nemen deel aan het cultuur- en erfgoedpact (CEPA). Deelname aan het huidige pact is te danken aan de inzet van Culturije waardoor we kostenneutraal kunnen aanhaken. Het pact loopt tot en met 2024. In 2024 vormen we ons standpunt over een vervolg.

Kwaliteit

De muziekverenigingen (voornamelijk HAFABRA) hebben afzonderlijk een subsidie ontvangen voor de leselden van hun leerlingen (onder de 21) op basis van maatwerk en de Algemene subsidieverordening.

In begin 2025 kan de regio Achterhoek bij de provincie een nieuwe aanvraag doen voor een subsidie cultuur- en erfgoedpact. De voorbereiding van het plan is in 2024 gestart door de coalitie

van culturele partijen samen met de betrokken gemeenten. Het college zal in 2025 besluiten over deelname aan de nieuwe pact periode.

Geld ■

Cultureel erfgoed. (060.010.040)

- We subsidiëren het behoud van monumenten. Dit omvat bijvoorbeeld subsidie voor het onderhoud van molens of buitenschilderwerk aan gemeentelijke monumenten. In 2024 verwachten we duidelijkheid over de bezuinigingen door de provincie Gelderland op de provinciale cofinanciering. Wanneer nodig, passen we onze subsidieregeling aan.
- We voeren de museumvisie uit.
- We subsidiëren Museum de Scheper, het Brandweermuseum en de Lebbenbrugge. We herijken de museum subsidies (zie activiteit 'Strategie, beleid en innovatie').
- We subsidiëren het erfgoedcentrum Achterhoek-Liemers (ECAL). Op basis van de begroting van het erfgoedcentrum stijgt onze bijdrage met € 35.000 naar € 288.000 per jaar. De stijging wordt veroorzaakt door loon- en prijsstijgingen.

Kwaliteit ■

Er zijn 13 subsidies verleend voor het onderhoud van monumenten. De provinciale cofinanciering voor 2025 is aangevraagd.

Er is nog niet gestart met de herijking van de subsidies van de musea.

Wij hebben het ECAL een bijdrage gegeven van € 288.000 per jaar. Zij hebben hiervoor in regionaal verband een wettelijke taak uitgevoerd (het beheer van het openbaar archief, Archief wet 1995).

Geld ■

De afwijking in lagere uitgaven ten opzichte van de begroting zit in de daling van aanvragen voor monumentensubsidies.

Taal en media. (060.010.050)

- We subsidiëren de kernfuncties van de bibliotheek, deze bijdrage is geïndexeerd. Vanaf 2024 start de Bibliotheek Oost Achterhoek met een nieuw beleidsplan. Het Rijk stelt budget voor jeugdlidmaatschap beschikbaar via de gemeenten via de algemene uitkering. Wij maken dit over naar de Bibliotheek Oost Achterhoek.
- Het Rijk stelt vanaf 2025 structureel gemiddeld € 3 per inwoner per gemeente extra beschikbaar voor bibliotheken. Deze structurele middelen worden waarschijnlijk toegevoegd aan het gemeentefonds volgens een nader te bepalen verdeelmodel. Wij gaan op basis van de huidige berichtgeving uit van ongeveer € 132.000 extra per jaar. Zodra de definitieve uitwerking bekend is, worden deze middelen opgenomen in de reguliere P&C cyclus en bestemd voor de Bibliotheek Oost Achterhoek.
- We subsidiëren de (vrijwilligers van de) Dorpsbōke in alle kleine kernen met een kleine financiële bijdrage. We evalueren de Dorpsbōke. Wanneer nodig herijken we de subsidies aan de Dorpsbōke (zie activiteit 'Strategie, beleid en innovatie').
- We subsidiëren de lokale omroep Regio8 structureel.

Kwaliteit ■

De Bibliotheek Oost Achterhoek is gesubsidieerd voor de 5 wettelijke taken van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) en het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Er is regelmatig overleg geweest over een concrete nieuwe locatie voor de vestiging in Borculo. Het onderzoek naar de Dorpsbōkes is gestart.

Regio08, de lokale omroep van Berkelland, heeft subsidie voor haar activiteiten ontvangen. Via radio en tv hebben zij aandacht besteed aan lokale onderwerpen. Met de andere gemeenten in

de regio Achterhoek is overlegd over verwachte wijzigingen in het stelsel rond de lokale publieke omroepen. Naar verwachting treedt de nieuwe mediawet vanaf 1 januari 2028 in werking.

Geld

In 2024 zijn verschillende specifieke uitkeringen voor de Bibliotheek Oost Achterhoek ontvangen van het Rijk zoals de SPUK-informatiepunten digitale overheid (IDO) en een SPUK voor een nieuwe vestiging in Borculo.

Podia, muziekcultuur en amateurkunst.

- We subsidiëren verenigingen en het muziekonderwijs, dit wordt gedekt uit de activiteit 'Educatie en participatie'.

Kwaliteit

Geld

Buitenkunst, Vormgeving en Architectuur in de openbare ruimte.

- We onderhouden kunst in de openbare ruimte. Onderhoud van gemeentelijke kunst in de openbare ruimte wordt meegenomen in algemeen onderhoud van de openbare ruimte en gedekt vanuit het programma 'Onze aantrekkelijke leefomgeving'.
- We inventariseren waardevolle architectuur uit de wederopbouwperiode en wijzen panden aan als monument. Dit proces willen we starten na actualisatie van de erfgoedverordening.

Kwaliteit

Geld

Evenementen.

- We subsidiëren evenementen en kleinschalige activiteiten die gericht zijn op de vergroting van de leefbaarheid in een plaats of buurtschap.
- We maken ruim baan voor onze 400+ evenementen. We willen nog meer mensen verbinden en helpen organisaties met een evenementenmakelaar. We starten in 2024 met een evenementenmakelaar. We starten met een periode van 2 jaar en evalueren tegen het eind van deze periode de inzet en de effecten.

Kwaliteit

Eind 2023 is de evenementenmakelaar (kwartiermaker evenementen) gestart. De Evenementenmakelaar brengt werkbezoeken op locatie van de evenementen en organiseert informatieavonden.

Geld

Project: Transformatiefonds cultuur en erfgoed.

- Op 1 juli 2022 is het transformatiefonds cultuur en erfgoed geopend. De regeling loopt tot en met 31 december 2024.

Kwaliteit

In 2024 zijn er vanuit het transformatiefonds cultuur en erfgoed 8 subsidies verleend. Dit waren subsidies voor, onder andere, Reurpop voor een pilot met hardcups, muziekverenigingen

Euphonia en Excelsior Eibergen voor een onderzoek naar mogelijkheden tot een fusie, en voor de herbestemmingsplannen van de kerk in Rietmolen en de kerk op 't kip in Rekken. Alle middelen uit het transformatiefonds zijn inmiddels verleend. In totaal zijn er vanuit het transformatiefonds tussen 2022 en 2024 17 subsidies aan de hand van een projectplan verleend. Het transformatiefonds is per 31 december 2024 afgesloten.

Geld

Speerpunt

Toekomstbestendige accommodaties. (060.020)

Wat willen we bereiken?

We willen dat maatschappelijke accommodaties toekomstbestendig worden. Daarvoor zijn activiteiten nodig die bedrijfsvoering verbeteren en zichtbaarheid van accommodaties vergroten. Deze activiteiten zijn genoemd onder het speerpunt 'Sport en cultuur dragen bij aan een sterke sociale basis'. De accommodaties zelf, 'de stenen', dienen ook toekomstbestendig te zijn. Hiervoor is een uitvoeringsagenda voor sportvastgoed, inclusief zwembaden, opgesteld. We willen bereiken dat over een periode van 15 jaar ons sportvastgoed en zwembaden toekomstbestendig zijn gemaakt, in lijn met het beoogd gebruik.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Sportaccommodaties. (060.020.020)

- We beheren gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties: de Pickerhal en gymzaal de Rekstok in Eibergen, de Sonders in Beltrum, de sportzaal Oranjelaan en gymzaal Dumasweg in Neede, gymzaal Noord in Borculo en het Asterloo in Rekken.
- We verhuren gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties: de Pickerhal en gymzaal de Rekstok in Eibergen, de Sonders in Beltrum, de sportzaal Oranjelaan en gymzaal Dumasweg in Neede, gymzaal Noord in Borculo en het Asterloo in Rekken.
- We subsidiëren OZB van verenigingen. We herijken deze subsidies (zie activiteit 'Strategie, beleid en innovatie').

Kwaliteit

In 2024 hebben we sportverenigingen en instellingen met een eigen accommodatie via een subsidieregeling gecompenseerd voor de OZB.

Geld

Zwembaden. (060.020.030)

- We subsidiëren zwembaden. Naar aanleiding van de Sport- en Beweegvisie actualiseren we deze subsidies en exploitatiebijdragen.
- De subsidie- en exploitatiebijdragen aan de Berkellandse zwembaden worden jaarlijks geïndexeerd. Ontwikkeling van energieprijzen is onderdeel van de indexatie. In 2023 zagen we een flinke indexatie als gevolg van stijgende energieprijzen in 2022. Hiervoor zijn we (gedeeltelijk) gecompenseerd door het Rijk. Voor 2024 staat er geen compensatie van het Rijk klaar. Na een mogelijke negatieve indexatie ten gevolge van dalende energieprijzen, zullen we vermoedelijk nog steeds (ruim) boven de bedragen (€ 1,1 miljoen) uitkomen die we gewend waren in eerdere jaren. In afstemming met zwembadstichtingen werken we toe naar nieuwe meerjarige overeenkomsten met ingang van 2024.

Kwaliteit

In 2024 is, na het uitvoeren van een second opinion en hulp bij beheersmaatregelen, sportaccommodatie 't Timpke in Borculo ondersteund met een extra financiële bijdrage om sluiting te voorkomen.

Wegens prioritering in werkzaamheden door diverse ontwikkelingen (o.a. sporthal Ruurlo en sporthal Borculo) zijn er nog geen nieuwe meerjarige overeenkomsten opgesteld, maar is de bestaande systematiek voor het verstrekken van een subsidie gecontinueerd.

Geld

Culturele accommodaties. (060.020.010)

- We subsidiëren dorpshuizen en kulturhusen. Naar aanleiding van de dorpshuizenvisie, actualiseren we, wanneer nodig, het subsidiekader. De dorpshuizenvisie wordt ten tijde van het opstellen van de begroting 2024 opgesteld.
- We beheren en onderhouden musea (Brandweermuseum in Borculo en museum de Scheper in Eibergen) en monumenten in eigendom van de gemeente.
- We subsidiëren OZB van verenigingen. We herijken deze subsidies (zie activiteit 'Strategie, beleid en innovatie').

Kwaliteit

Dorpshuizen en kulturhusen zijn gesubsidieerd op basis van de verwachte onderhoudskosten (raadsbesluit 19 december 2017). Wegens capaciteit is nog geen traject opgestart om tot een visie op dorpshuizen (en andere multifunctionele ontmoetingsplekken) te komen.

De gemeente is o.a. eigenaar van het pand van Het Brandweermuseum en van twee monumentale panden van Museum De Scheper (De Villa en De Vuurrever). Museum De Scheper betaalt huur voor deze panden aan de gemeente.

In 2024 hebben we sport- en cultuurverenigingen en organisaties met een eigen accommodatie via een subsidieregeling gecompenseerd voor de OZB. Bij de herijking van subsidies wordt opnieuw gekeken naar de subsidies aan verenigingen. (Zie Strategie, Beleid en Innovatie. (060.010.010)

Geld

Vanwege lagere capaciteit in 2024, is een deel van het geplande onderhoud niet uitgevoerd in 2024. Dit geplande onderhoud wordt doorgeschoven naar 2025.

Verduurzaming accommodaties.

- We subsidiëren buurten, wijken, verenigingen, stichtingen, maatschappelijke instellingen, netwerken, groepen inwoners en ondernemers voor concrete plannen die leiden tot 33% energiebesparing of duurzame energieopwekking op de project locatie. Dit valt onder het programma 'Nieuwe energie'.

Kwaliteit

Geld

Wat mag het kosten?

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2024 (primitief) en Gewijzigde begroting.

- 060.010.100 We zetten combinatiefunctionarissen in: De stijging van de lasten wordt gecompenseerd door een bijdrage van het Rijk uit GALA.

- 060.020.030 Zwembaden: Op 04-06-2024 heeft de raad besloten om incidenteel in totaal € 384.000 beschikbaar te stellen voor 't Timpke.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
Lasten				
060.010.010 Strategie, beleid en innovatie	-44	-49	-89	-57
060.010.020 Heel Berkelland beweegt	-270	-230	-240	-268
060.010.030 Educatie en -participatie	-381	-405	-420	-394
060.010.040 Cultureel erfgoed	-416	-481	-481	-394
060.010.050 Taal en Media	-873	-761	-761	-1.017
060.010.060 Transformatiefonds cultuur	-153	0	-90	-110
060.010.070 Transformatiefonds sport	-3	0	-41	-3
060.010.090 Evenementen	-38	-121	-146	-163
060.010.100 We zetten combinatiefunctionarissen in	-481	-417	-693	-470
060.020.010 Culturele accommodaties	-374	-286	-337	-285
060.020.020 Sportaccommodaties	-933	-657	-779	-783
060.020.025 Aan de slag met sportaccommodaties inclusief zwembaden	-40	0	0	0
060.020.030 Zwembaden	-1.665	-1.102	-1.726	-1.761
060.500.010 Loonkosten	-605	-629	-629	-629
060.700.010 Rente en afschrijving	-98	-205	-101	-92
Totaal Lasten	-6.371	-5.342	-6.532	-6.425
Baten				
060.010.010 Strategie, beleid en innovatie	0	0	0	1
060.010.020 Heel Berkelland beweegt	0	0	0	14
060.010.030 Educatie en -participatie	15	0	15	15
060.010.040 Cultureel erfgoed	28	28	28	27
060.010.050 Taal en Media	44	6	6	226
060.010.100 We zetten combinatiefunctionarissen in	266	0	276	291
060.020.010 Culturele accommodaties	34	20	20	41
060.020.020 Sportaccommodaties	259	184	184	216
060.020.030 Zwembaden	341	0	0	0
Totaal Baten	987	238	529	831
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-5.384	-5.104	-6.003	-5.594

Onttrekkingen				
060.710.010 Reserves	435	0	395	342
Totaal Onttrekkingen	435	0	395	342
Stortingen				
060.710.010 Reserves	-26	0	-69	-69
Totaal Stortingen	-26	0	-69	-69
Mutaties reserves	408	0	326	273
Gerealiseerd resultaat	-4.976	-5.104	-5.677	-5.321

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Sportakkoord Achterhoek in Beweging 2016-2020
- Cultuur- & Erfgoedvisie 'Cultuur & Erfgoed: de smeerolie van Berkelland
- Uitvoeringsprogramma 'Verder met Cultuur en Erfgoed 2022-2026'

WERKEN EN LEREN

Een warm welkom voor werk

Speerpunt

Goede onderwijshuisvesting en onderwijs dat aansluit op de lokale en regionale arbeidsmarkt. (070.010)

Wat willen we bereiken?

- Scholen beschikken over passende, inclusieve en toekomstbestendige huisvesting zodat zij in staat zijn om optimaal onderwijs geven.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We investeren in passende toekomstbestendige huisvesting van scholen en houden rekening met onder andere demografische ontwikkelingen. (070.010.020)

We investeren in adequate onderwijshuisvesting. Dit doen we op basis van overleggen daarover met de verschillende schoolbesturen en samen hebben hiervoor een integraal huisvestingsplan 2020-2036 (IHP) opgesteld waarmee is ingestemd door de gemeenteraad. In het IHP is de fasering van plannen opgenomen. Als nieuwe ontwikkelingen daartoe aanleiding geven dan wordt dit plan geactualiseerd. Dit is aan de orde. Gezien de prijsontwikkeling van de afgelopen periode (en ervaringscijfers van recente aanbestedingen) zijn de benodigde/geraamde investeringsbedragen in IHP dat in 2019 is vastgesteld flink toegenomen. Voor de uitvoering van fase 1 (tot 2024) is in de begroting dekking gevonden in de vrijvallende kapitaalslasten vanuit onderwijshuisvesting. Voor de uitvoering van fase 2 (2024 en verder) is echter geen ruimte/dekking in de begroting opgenomen (Er vallen ook nagenoeg geen kapitaalslasten meer vrij de komende periode). Er is voor gekozen om de toekomstige investeringen in onderwijs te dekken uit de reserve onderwijshuisvesting. Deze is echter op dit moment niet voldoende om alle geplande investeringen in onderwijshuisvesting te bekostigen. Dat betekent dat we de komende jaren deze reserve moeten aanvullen met (incidentele) dotaties of toch ruimte binnen de begroting moeten vinden/vrijmaken om de kapitaalslasten voor onderwijshuisvesting te kunnen dekken. Mocht de benodigde financiële ruimte niet gevonden worden, dan betekent dat dat de plannen binnen het IHP noodgedwongen worden opgeschoven naar de toekomst.

We zetten ons in voor een zelfredzame, diverse en inclusieve samenleving. Inclusief onderwijs, waar kinderen met en zonder beperking of ziekte samen naar school gaan, is hier een belangrijk onderdeel van. Wanneer speciale voorzieningen 'samenbouwen' met reguliere voorzieningen is op loopafstand sociaal contact, expertise uitwisseling, hybride vormen van onderwijs en het bundelen van krachten mogelijk. Hiervoor is maatwerk en samenwerking tussen schoolbesturen, samenwerkingsverbanden en gemeentes essentieel. Het gaat om een grote maatschappelijke opgave en aanzienlijke investeringen, zowel voor aanpassing van bestaande onderwijshuisvesting als voor nieuwbouw.

Kwaliteit

Geld

Het verschil van € 60.000 wordt veroorzaakt door de ozb voor de Herenlaan en Beukenlaan als gevolg van het niet slopen van deze panden en door het meer herstellen van schades aan schoolgebouwen dan verwacht.

Bewaken dat er goed onderwijs is dat aansluit op lokale en regionale arbeidsmarkt.

Dit doen we onder andere via onze deelname aan de Bedrijvenkring Berkelland, smarthub Achterhoek en werkgroep werkgelegenheid, bedrijf en school (PO, VO, MBO, HBO, WO). We zetten in op onderwijs voor en promotie van kansrijke sectoren zoals techniek en zorg en proberen samen met alle betrokkenen ons arbeidspotentieel (jong en oud) zo goed mogelijk te laten aansluiten op de (toekomstige) vraag vanuit de markt (bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties). Binnen Berkelland en de regio is er nu en in de toekomst veel vraag naar mensen met een technische of zorg opleiding of achtergrond. Dit past ook bij Berkelland als onderdeel van de smarthub regio. We werken bijvoorbeeld mee aan het Technieklokaal, de Techniekdag en de Open bedrijvendag.

Kwaliteit

Dit onderwerp blijft een vast agendapunt op de agenda van en met de Bedrijvenkring. Ondernemers vinden steeds beter zelf de aansluiting op en met het onderwijs/de onderwijsinstellingen. Daarnaast zijn er steeds meer (vooral technische bedrijven) welke interne opleidingen verzorgen (maatwerk binnen het eigen bedrijf). In 2024 en komende jaren zal er specifiekere aandacht worden geschonken aan het STO (Sterk Techniek Onderwijs). Het enthousiasmeren van 10- tot 14-jarigen met als doel een hoger percentage jongeren dat voor techniek kiest op het VMBO en uiteindelijk ook kiest voor een technisch georiënteerde vervolgopleiding. Ook wordt er vanuit het Technieklokaal Berkelstreek (Borculo) de samenwerking gezocht, waarbij er een doorlopende leerlijn (vanaf PO tot VO) kan ontstaan. Daarnaast is er een pilot gestart "Adopt Idee". Op basis van actuele vraagstukken in het bedrijfsleven/bij de ondernemers, kinderen uit het basisonderwijs inzetten om tot creatieve oplossingen voor deze vraagstukken te komen.

Geld

Speerpunt

Actieve deelname aan de arbeidsmarkt voor iedereen die dat kan. (070.020)

Wat willen we bereiken?

- De verwachting vanuit het Rijk is dat het bijstandsbestand na jaren van daling de komende jaren weer (iets) zal stijgen. Onze ambitie om bijstandsgerechtigden terug naar de arbeidsmarkt te begeleiden blijft echter onverminderd hoog en daarom streven we naar een bestandsontwikkeling die op zijn minst gelijke tred houdt met het landelijke gemiddelde.
- Iedereen is van waarde en we willen dat iedereen een betekenisvol leven leidt. Deelname aan de samenleving via betaald werk is daarbij leidend en één van de meest effectieve manieren.
- Regulier betaald werk is niet voor iedereen haalbaar (op de korte termijn). De afgelopen jaren is het gelukt om bijna iedereen die wil en kan werken vanuit de bijstand terug te leiden naar de arbeidsmarkt. Het overgrote deel dat zich nu nog in het bijstandsbestand bevindt, heeft te maken met een afstand tot de arbeidsmarkt. In de praktijk betekent dit dat kennis en vaardigheden naar een hoger niveau brengen en de zelfredzaamheid vergroten.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wij ondersteunen inwoners in re-integratie en toeleiding naar (betaald) werk. (070.020.010)

- In de uitvoering van de Participatiewet door Fijnder zien we opgaven, kansen en uitdagingen voor de lange termijn. Matching van vraag en aanbod vindt met name plaats door het Werkgeversservicepunt Achterhoek (WSPA).

- Uiteraard blijven we inzetten op directe uitstroom naar de arbeidsmarkt. Daarnaast gaan we nog meer nadruk leggen op de ontwikkeling van bijstandsgerechtigden die een langere periode nodig hebben om (weer) deel te gaan nemen aan de arbeidsmarkt. Dit maken we ook meetbaar door te monitoren op de ontwikkeling van de groep bijstandsgerechtigden met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt ('Meedoengroep' bij Fijnder), de groep met een middelgrote afstand ('Perspectiefgroep') en groep bijstandsgerechtigden met een korte afstand ('Werk direct' groep bij Fijnder).
- Voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt zetten we in op activiteiten als arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk, proefplaatsingen, werkervaringsplaatsen, maatschappelijk nuttige activiteiten of participatieplaatsen. Dit doen we, in samenwerking met Fijnder, zo lokaal mogelijk met werkgevers, welzijnsorganisaties, vrijwilligersorganisaties en andere samenwerkingspartners binnen onze eigen gemeente.
- Sinds de invoering van de Participatiewet zijn gemeenten verantwoordelijk voor nieuwe instroom van inwoners met een arbeidsbeperking, maar nog wel arbeidsvermogen hebben. Deze groep wordt elk jaar wat groter. Het is in de regel moeilijker om hen te bemiddelen dan zij die geen arbeidsbeperking hebben, maar Fijnder heeft de afgelopen jaren veel expertise en ervaring opgebouwd ten aanzien van deze doelgroep. Dit heeft ertoe geleid dat we in Berkelland relatief veel bijstandsgerechtigden met een arbeidsbeperking naar de arbeidsmarkt bemiddelen, afgezet tegen landelijke gemiddeldes. Deze inzet continueren wij in 2024, waarbij we deze specifieke doelgroep nauwkeuriger gaan monitoren.
- We onderzoeken de mogelijkheden of detachering kan bijdragen aan duurzame uitstroom naar regulier betaald werk.
- Als volledig betaald werk op korte termijn niet haalbaar is, stimuleren we bijstandsgerechtigden om zo actief mogelijk te blijven. Bijvoorbeeld door de mogelijkheden op inkomensvrijlatingen maximaal te benutten. In dat kader bereiden we in 2024 ook de Participatiewet in Balans voor. Deze wetswijziging voorziet in een aantal maatregelen die ervoor moeten zorgen dat gedeeltelijk werken, vrijwilligerswerk of het volgen van een opleiding niet gelijk gevolgen heeft voor de bijstandsuitkering.
- Bemiddeling waarbij sprake is van een directe match tussen vacature en bijstandsgerechtigde wordt steeds uitdagender. Daarom leggen we nog meer nadruk op Fijnder als ontwikkelbedrijf. Hierbij ontwikkelt Fijnder nieuwe innovatieve instrumenten, waarbij zij bijvoorbeeld inzetten op een ontwikkellab, trajecten voor anderstaligen, IPS-trajecten en maatwerktrajecten voor bijstandsgerechtigden met grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Kwaliteit

- Het Werkgeversservicepunt Achterhoek heeft in totaal 846 plaatsingen weten te realiseren voor de arbeidsmarktregio. Dit zijn er 141 meer dan in 2023. Daarnaast is in 2024 voor het eerst bijgehouden hoeveel werkervaringsplaatsen zijn gerealiseerd (die gelden als belangrijke opstap naar werk). Dit waren er 259.
- In 2023 nam het bijstandsbestand fors toe. Na een aanvankelijke stijging in 2024 is het bestand sinds de zomer van 2024 gestabiliseerd en geldt dat er op 31 december 2024 550 Berkellandse inwoners in de bijstand zaten, waar op 1 januari 2024 nog sprake was van 510 bijstandsgerechtigden. 64 van hen zijn gedeeltelijk aan het werk of komen in aanmerking voor directe bemiddeling naar werk. 330 van hen, hebben een iets grotere afstand en dienen een traject te volgen (Perspectief groep), terwijl 156 van hen een grote afstand tot arbeidsmarkt hebben (Meedoen groep).
- De gemeente Berkelland heeft, sinds de invoering van de Participatiewet in 2015, 150 inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk geholpen met een loonkostensubsidie. Hiermee doet de gemeente Berkelland het relatief een stuk beter dan de landelijke gemiddeldes
- In 2024 hebben we onderzocht of een eigen detacheringsfaciliteit zou kunnen bijdragen aan extra uitstroom. Gebleken is dat een eigen detacheringsfaciliteit, op dit moment, geen extra meerwaarde heeft.

- Het lag in de lijn der verwachtingen dat de Participatiewet in Balans in 2024 ingevoerd zou worden. Deze is echter verschillende keren uitgesteld, waarbij de verwachting is dat een deel van de wetgeving in 2025 alsnog zal worden ingevoerd.

Geld

De definitieve BUIG (Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening gemeenten) is € 787.000 hoger dan begroot. In de 2e bestuursrapportage van Fijnder is er sprake van een voordeel van € 51.000. Dit is op 14 januari 2025 aan de raad meegedeeld. De resultaten hieronder zitten tussen de 1e bestuursrapportage van Fijnder en de definitieve cijfers van Fijnder over 2024: € 203.000 meer uitgaven voor loonkostensubsidie. Daarnaast zijn er overschotten op re-integratie (€ 67.000), overhead (€ 162.000) en op de bijdrage Inkomen (€ 42.000). Daarnaast geeft de detachingsvergoeding een overschot (€ 108.000).

Wij stimuleren inwoners om maximaal te participeren in de samenleving. (070.020.020)

- Vanuit de Berkellandse visie zetten we erop in dat iedereen kan participeren naar vermogen. Daarbij is het streven dat kwetsbare inwoners zoveel mogelijk in hun eigen, lokale, omgeving kunnen werken. Hiertoe blijven wij investeren in lokale initiatieven.
- De 'meedoengroep' bij Fijnder kenmerkt zich door de afstand tot de arbeidsmarkt. Het is voor deze inwoners niet realistisch om te verwachten dat zij een duurzame arbeidsovereenkomst aangaan. Via Fijnder vragen wij deze doelgroep om, zover mogelijk, wel mee te doen aan de maatschappij door bijvoorbeeld laagdrempelig vrijwilligerswerk te doen, deel te nemen aan arbeidsmatige dagbesteding of door Fijnder georganiseerde activiteiten gericht op ontwikkeling.

Kwaliteit

Geld

Speerpunt

Goed vestigingsklimaat voor ondernemers. (070.030)

Wat willen we bereiken?

- Een aantrekkelijk, toekomstbestendig vestigingsklimaat in Berkelland met voldoende, duurzame, innovatieve en toekomstbestendige lokale en regionale bedrijventerreinen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We voeren de economische agenda uit.

De economische agenda 2020-2024 is opgesteld en we voeren samen met de Bedrijvenkring Berkelland de agenda uit. We doen dit met zeer beperkt budget vanuit de gemeente, dus als er financiering nodig is zoeken we daar financierders bij. Vanuit het team Economische Zaken zoeken we nadrukkelijk de verbinding op tussen onze organisatie en het bedrijfsleven, om zo bestaande en nieuwe bedrijven zo goed mogelijk te faciliteren. De economische agenda wordt geactualiseerd.

Kwaliteit

Ook in 2024 hebben we de Economische Agenda als uitgangspunt gebruikt voor onze werkzaamheden. Hierbij is er veel aandacht uitgegaan naar de ontwikkeling van de verschillende centra's, de oplevering van het Regionaal Programma Werklocaties en de eerste slag in verkenning van uitbreidingsmogelijkheden op de lokale bedrijventerreinen. Ook het onderwerp aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt wordt een steeds groter vraagstuk waar we onze aandacht op (moeten) vestigen. Naast de hoofdonderwerpen was 2024 ook een jaar waarin er zeer veel

directe bedrijfscontacten zijn geweest. Niet alleen vanuit Team Economische Zaken, maar ook meerdere bedrijfsbezoeken met de portefeuillehouder en het college van B&W. In 2025 zal er een nieuwe Economische Agenda worden voorgelegd. Doelstelling zal zijn om het aantrekkelijke economische klimaat in Berkelland te behouden en waar mogelijk te versterken. Er zijn verschillende doelstellingen geformuleerd welke we in de agenda als focusgebieden zien.

Geld ■

In 2024 was er een budget beschikbaar van € 50.000. Een aanzienlijk deel hiervan wordt gebruikt voor jaarlijks terugkerende uitgaven. De gedachte om dit budget ook of juist te kunnen gebruiken als stimuleringsgeld komt hiermee niet helemaal uit de verf.

We creëren voldoende fysieke ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe of bestaande ondernemers.

We gaan op zoek naar lokale en regionale uitbreidingsmogelijkheden van bedrijventerreinen (onder andere via het regionaal programma werklocaties) en zetten in op de ontwikkeling van groene, duurzame en innovatieve (van nieuwe en bestaande) bedrijventerreinen. Met ondernemers in kleine kernen en buurtschappen denken we mee in mogelijkheden en maatwerk. We willen dat zowel bestaande als nieuwe ondernemers zich zeer welkom en geholpen voelen en 'direct' weten wat de mogelijkheden (o.a. via Bedrijvenatlas) zijn en tot vestiging of uitbreiding kunnen overgaan.

Kwaliteit ■

In samenwerking met de Bedrijvenkring Berkelland wordt doorlopend gekeken naar de ontwikkelingsmogelijkheden voor ondernemers in Berkelland. Deze mogelijkheden betreffen zowel de centra als de bedrijventerreinen.

Voor wat betreft de centra zijn we volop bezig met de revitalisering van de 4 grote centra. Voor wat betreft de bedrijventerreinen zijn we met een verkenning bezig om te kijken naar uitbreidingsmogelijkheden (4 grote kernen) binnen de kaders van het vastgestelde RPW (Regionaal Programma Werklocaties). Dit zal in 2025 een beeld moeten geven van mogelijke uitbreidingslocaties in Berkelland, ook rekening houdend met actuele thema's (o.a. netcongestie). Daarnaast is er (doorlopend) contact met de gebiedsonderneming (Regionaal Bedrijventerrein) Laarberg voor vestiging van bedrijven met een grotere ruimtevraag en / of hogere milieucategorie.

Geld ■

Het tekort uit de Grex bedrijventerreinen wordt via een onttrekking uit de reserve gedekt. Een specificatie staat in de paragraaf grondbeleid

Speerpunt

Vitale winkelcentra. (070.040)

Wat willen we bereiken?

- Concentratie van winkels in het kernwinkelgebied.
- Toekomstbestendige centra met aantrekkingskracht.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Samen met inwoners, ondernemers en organisaties via zogenaamde taskforces voor elke kern (en centrum), gaan we aan de slag met de revitalisering van de centra. (070.040.020)

Hiervoor zijn de vastgestelde centrumvisies leidend. In Eibergen is de revitalisering nagenoeg afgerond en in Neede en Borculo worden de plannen uitgevoerd. De centrumvisie van Ruurlo is

in ontwikkeling en na vaststelling door de gemeenteraad (inclusief benodigd budget) kan worden overgegaan tot (detail)ontwerp en realisatie.

Kwaliteit ■

De centrumvisies zijn leidend.

In Eibergen, Borculo en Neede zijn de revitalisering afgerond.

De centrumvisie van Ruurlo is vastgesteld en een uitvoeringsbudget door de gemeenteraad ter beschikking gesteld. Er is overleg tussen de Ruurlose Ondernemersvereniging (ROV) en de gemeente om tot het uitvoeringsplan te komen

Geld ■

Voor de uitputting van de centrumplankredieten zie overzicht kredieten verderop in de jaarrekening.

Faciliteren van het ondernemersfonds. (070.040.010)

Het ondernemersfonds is door de ondernemers zelf in het leven geroepen. Ondernemers willen met eigen middelen hun gezamenlijke slagkracht vergroten. Het fonds wordt gefaciliteerd door de gemeente Berkelland, want het wordt gevuld met gelden die geïnd worden via het gemeentelijke instrument 'reclamebelasting'. Zo wordt voorkomen dat zogenaamde 'freeriders' meeliften op de inspanningen en investeringen van de rest.

Kwaliteit ■

Ook in 2024 is het ondernemersfonds gevuld op basis van reclamebelasting. In 2024 is er geen sprake geweest van verhoging van de tarieven. De Stichting Ondernemersfonds komt ca. 3 x per jaar bijeen om de voortgang te bewaken en ook te kijken naar de tariefstelling. Ook is er vanuit de Stichting Ondernemersfonds rechtstreeks contact met GBTwente.

Geld ■

Ook in 2024 zijn er een drietal voorschotbedragen aan de Stichting Ondernemersfonds betaald op basis van de te verwachten opbrengsten in het jaar 2024. In het voorjaar van 2025 wordt dan op basis van de definitieve opbrengst een slotafrekening gemaakt. De bedragen worden dan door de Stichting Ondernemersfonds (na aftrek perceptiekosten GBTwente) ten gunste gebracht van de Bedrijvenkring Berkelland en de verschillende Berkellandse ondernemersverenigingen naar rato van ingebrachte middelen.

Speerpunt

Promotie van Berkelland (en de Achterhoek). (070.050)

Wat willen we bereiken?

- Beleving bij bewoners, bedrijven en bezoekers dat Berkelland aantrekkelijk is om te leven, ondernemen en recreëren.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Plan maken en uitvoeren waarbij duidelijk is wat de strategie is, hoe promotie effectief kan worden ingezet en welke doelgroepen we daarmee bereiken. (070.050.010)

In de vorige raadsperiode is de basis gelegd voor een goede profilering van de gemeente Berkelland. Het is nu zaak om deze profilering (door de gemeenteraad op 8 maart 2022 vastgesteld via het zogenaamde Merkpaspoort) verder uit te voeren in daadwerkelijke promotie van Berkelland. In het merkpaspoort zijn de identiteit en de positionering van Berkelland opgenomen. Op basis hiervan is voor de onderdelen bewoners, bedrijven en bezoekers een merkroute beschreven, inclusief mogelijke strategieën. We wilden een strategisch actieplan

opstellen via een hybride organisatie, waarin alle relevante stakeholders - inclusief de gemeente - zijn vertegenwoordigd, die gezamenlijk de financiering dragen. Gezien onze financiële beperkingen en prioritering in werkzaamheden is er weinig tot geen voortgang geboekt op deze activiteit.

Kwaliteit

Voor het project 'Positionering van Berkelland' (promotie, branding, citymarketing) is een marsroute uitgezet met als onderdelen: Identiteit, Positionering, Strategie en Organisatie. De onderdelen 'Identiteit' en 'Positionering' zijn afgerond en opgenomen in het merkpaspoort van Berkelland, dat de raad op 8 maart 2022 heeft vastgesteld. Er is inmiddels ook een handzame versie van het merkpaspoort aan de medewerkers ter beschikking gesteld.

Het college van B&W heeft 'Strategieën voor de profilering van Berkelland' vastgesteld. Het onderdeel strategie is daarmee afgesloten. Een strategisch actieplan met organisatieopzet ligt klaar om uitgevoerd te worden. Dit is een strategisch actieplan om Berkelland voor bewoners, bedrijven en bezoekers te profileren.

Dit project is in 2024 afgerond.

Geld

Het nog resterende projectgeld is niet uitgegeven om bovenstaande redenen.

Speerpunt

Gerichte armoedebestrijding. (070.060)

Wat willen we bereiken?

In de afgelopen jaren is het thema armoede op verschillende manieren meer op de agenda komen te staan. Er is in toenemende mate een kloof ontstaan in de inkomenspositie van inwoners. We richten ons met name op:

- Voorzien in bestaanszekerheid door het bieden van een wettelijk minimuminkomen, aanvullend minimabeleid en schuldhulpverlening.
- Vergroten van het bereik van de minimaregelingen.
- Maatwerk bieden vanuit het werken vanuit de bedoeling. Werken vanuit de bedoeling is een werkmethode die we binnen onze Voormekaarteam doorontwikkelen in 2024.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Wij bieden aanvullende inkomensondersteunende regelingen voor inwoners. (070.060.010)

De gemeente Berkelland kent een breed scala aan regelingen, gericht op het voorkomen van armoede of het bestrijden van de effecten van armoede.

- Met ons geactualiseerd minimabeleid bieden we een pakket aan regelingen om onze inwoners goed te verzekeren voor zorgkosten of bieden we financiële vergoedingen om inwoners mee te kunnen laten doen.
- We passen de communicatiekanalen aan en verbeteren daarmee de vindbaarheid van ondersteuningsregelingen armoede.

Kwaliteit

Inwoners maken gebruik van de minimaregelingen via Fijnder en Stichting Jeugdfonds Sport en Cultuur. Het beleid wordt in 2025 geactualiseerd. Dan verbeteren we ook het bereik van de regelingen en andere ondersteuning. In 2024 zetten we de klankbordgroep bestaanszekerheid op. Deze groep bestaat uit Berkellandse inwoners met ervaring met armoede en schulden. Vanuit hun ervaring dragen zij bij aan een beleid dat beter aansluit op de leefwereld van de doelgroep en daarmee effectiever is.

Geld

Wij investeren in de lokale aanpak schuldhulpverlening. (070.060.030)

De ontwikkelingen in de aanpak schuldhulpverlening volgen elkaar in rap tempo op. We spelen hier op de volgende manier op in:

- We onderzoeken of en hoe we invulling gaan geven aan het adviesrecht bij de instelling van beschermingsbewind.
- We versterken het team Hulp bij geldzaken en gaan effectiever samenwerken met de Stadsbank en vrijwilligersorganisaties.
- We bereiden een nieuw beleidskader schuldhulpverlening 2025-2028 voor.

Kwaliteit

Het team Voormekaar/Hulp bij Geldzaken is uitgebreid met een nieuw teamlid. Zij zijn hierdoor in staat de gemeentelijke taken binnen de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening goed uit te voeren.

Geld

Dit budget is bedoeld voor de betaling van de applicatie van het team vroegsignalering. En daarnaast voor uitgaven 'maatwerk'. Het team Hulp bij Geldzaken dat de vroegsignalering uitvoert heeft in 2024 geen groot beroep hoeven doen op het maatwerkbudget (overschot € 60.000).

Wij werken samen binnen een dekkend netwerk met externe ketenpartners.

In Berkelland kennen wij een breed netwerk aan ketenpartners die onze inwoners op uiteenlopende inkomens- en werkvraagstukken ondersteuning bieden. Het is belangrijk dat we dit aanbod op een heldere en laagdrempelige manier bij zowel inwoners als medewerkers onder de aandacht brengen. Verder zetten we een netwerkplatform armoedebestrijding op om samen met onze ketenpartners de aanpak tegen armoede te verstevigen en te bestendigen.

Kwaliteit

Een versterkte samenwerking tussen verschillende vrijwilligers- en professionele organisaties is in 2024 tot stand gekomen. Om inwoners beter te bereiken, gelijk door de juiste partij te laten helpen én in een goede afstemming met andere partners. Dit wordt geformaliseerd in 2025 met het nieuwe integrale beleidsplan Bestaanszekerheid (minimabeleid en schuldhulpverlening).

Geld

Wat mag het kosten?

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2024 (primitief) en Gewijzigde begroting.

- Activiteit 070.010.020: Bij de bestuursrapportage 2024 is er € 120.000 overgeheveld vanuit de reserve voor het project onderwijshuisvesting de Marke en Alfrinkschool en is er voor huurkosten van de Korte Dreef € 72.000 bijgeraamd. Bij de slotwijziging 2024 is er € 50.000 bijgeraamd voor gymnastiekonderwijs en is er voor € 135.000 bijgeraamd voor Onderwijshuisvesting Oekrainers
- Activiteit 070.020.010: In de bestuursrapportage 2024 zijn de mutaties van de 1e bestuursrapportage Fijnder meegenomen in de gewijzigde begroting
- Activiteit 070.700.010: In de slotwijziging zijn voor de sloop van panden aan de Oudestraat kapitaallasten bijgeraamd.
- Activiteit 070.020.010 (baten): In de bestuursrapportage 2024 is de voorlopig vastgestelde Gebundelde uitkering (BUIG) bijgeraamd en de voordelen van de 1e bestuursrapportage van Fijnder
- Activiteit 070.010.010: In de bestuursrapportage 2024 zijn er onttrekkingen uit de reserve gedaan voor sloop Maxx school en energietoeslag. In de slotwijziging zijn er onttrekkingen uit de reserve gedaan voor het project Marke en Alfrinkschool,

energietoeslag en sloop panden Oudestraat. In de bestuursrapportage 2024 is er een storting in de reserve gedaan voor vrijvallende afschrijvingslasten Onderwijshuisvesting en in de slotwijziging 2024 is een storting in de reserve gedaan voor overschot Maxx en verkoop Veldhoekschool.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
Lasten				
070.010.020 Huisvesting	-1.146	-850	-1.267	-1.326
070.020.010 Wij ondersteunen inwoners in re-integratie en toeleiding naar (betaald) werk.	-15.111	-16.005	-17.131	-16.960
070.020.020 Wij stimuleren inwoners om maximaal te participeren in de samenleving.	-125	-174	-180	-130
070.030.030 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	-500	-433	-434	-627
070.040.010 Faciliteren van ondernemersfonds	-212	-218	-218	-233
070.040.020 Aan de slag met de revitalisering van de centra	-60	-35	-35	-58
070.050.010 Effectief inzetten promotie	0	0	0	-3
070.060.010 We bieden aanvullende inkomensondersteunende regelingen voor inwoners	-3.890	-2.234	-2.357	-2.513
070.060.030 We investeren in de lokale aanpak schuldhelpverlening	-96	-185	-185	-125
070.500.010 Loonkosten	-7.152	-6.604	-6.604	-6.812
070.700.010 Rente en afschrijving	-1.980	-1.580	-3.094	-2.755
Totaal Lasten	-30.273	-28.318	-31.505	-31.541

Baten				
070.010.020 Huisvesting	404	7	233	233
070.020.010 Wij ondersteunen inwoners in re-integratie en toeleiding naar (betaald) werk.	10.748	10.594	11.412	12.247
070.020.020 Wij stimuleren inwoners om maximaal te participeren in de samenleving.	6	8	8	4
070.030.030 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	623	504	504	482
070.040.010 Faciliteren van ondernemersfonds	212	203	203	213
070.040.020 Aan de slag met de revitalisering van de centra	60	59	59	56
070.060.010 We bieden aanvullende inkomensondersteunende regelingen voor inwoners	8	80	80	240
070.500.010 Loonkosten	250	0	80	166
Totaal Baten	12.311	11.454	12.578	13.641
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-17.962	-16.864	-18.926	-17.900
Onttrekkingen				
070.710.010 Reserves	2.133	-20	2.068	2.176
Totaal Onttrekkingen	2.133	-20	2.068	2.176
Stortingen				
070.710.010 Reserves	-738	22	-332	-422
Totaal Stortingen	-738	22	-332	-422
Mutaties reserves	1.395	2	1.735	1.754
Gerealiseerd resultaat	-16.568	-16.862	-17.191	-16.146

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Economische Agenda 2020 - 2024
- Inrichtingsplan Samen aan het Stuur
- Integraal Huisvestingsplan

VEILIGHEID

Veilig zijn in Berkelland? Daar zorgen we samen voor!

Speerpunt

Veiligheid, integraal en risicobewust. (080.030)

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Doorontwikkeling Zorg en veiligheid.

Kwaliteit

In twee raadsinformatieavonden hebben wij u meegenomen in het Uitvoeringsplan 2024. In maart 2025 blikken wij inhoudelijk met u terug op de resultaten van 2024 en kijken we vooruit naar het uitvoeringsplan 2026

Geld

We stellen een uitvoeringsplan integrale veiligheid op. (080.020.010)

Kwaliteit

Geld

Het positieve resultaat op deze activiteit is voornamelijk toe te schrijven aan de lagere lasten voor ongediëtebestrijding ad. € 60.000.

Speerpunt

Crisisbeheersing. (080.020)

Afgelopen jaren hebben we gezien dat we altijd voorbereid moeten zijn op een mogelijke crisis. Dit kan een landelijke crisis zijn, maar ook bijvoorbeeld een brand in een appartementencomplex waarbij de inwoners niet meer meteen terug kunnen naar hun woning.

We zorgen dat er binnen het gemeentehuis een groep ambtenaren voldoende opgeleid en getraind is om te kunnen helpen bij een landelijke of lokale crisis.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We dragen bij aan de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland. (080.020.020)

Kwaliteit

Geld

Speerpunt

Vergunningverlening en handhaving. (080.010)

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Verdere professionalisering en digitalisering vergunningverlening. (080.010.020)

Kwaliteit

Binnen bestaande formatie is er een kwaliteitsslag gemaakt in beleid en juridische ondersteuning om de kwaliteit van de producten verder te verbeteren. We onderzoeken de verdere mogelijkheden ten aanzien van het verder optimaliseren van een eenduidige werkwijze in het integrale vergunningsproces.

Geld

Per saldo is er een tekort ad. € 145.100 op de begrote bijdrage van de ODA. Dit tekort wordt veroorzaakt door een voordeel ad. € 104.300 op de VTH-taken en een nadeel ad. € 249.400 aan specialistische adviezen.

Actualisering handhavingsbeleid. (080.010.010)

Kwaliteit

Het VTH-beleidsplan is opgesteld in samenwerking met medewerkers uit verschillende teams. Hierdoor is een goed integraal beeld samengesteld. Het wordt ter vaststelling aangeboden aan het college.

Geld

Op deze activiteit wordt een klein positief resultaat behaald. Dit komt onder andere doordat we meer baten (ca. € 33.000) uit verbeurde dwangsommen hebben ontvangen. Daarnaast worden de beschikbare middelen van het Rode stippenbeleid ad. € 33.000 pas in 2025 ingezet. Deze middelen blijven in de reserve beschikbaar. Bij de slotwijziging 2024 is een bedrag ad. € 30.659 aan baten en lasten niet opgenomen in de begroting voor het project uit de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap, omdat er toen nog enige onduidelijkheid bestond over dit bedrag. Het bedrag is later wel uitgekeerd en hier staan inkomsten van de provincie Gelderland tegenover.

Speerpunt

Ondermijning

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We blijven sterk inzetten op bewustwording met betrekking tot ondermijning.

Kwaliteit

Er worden op diverse lokaties in het buitengebied inwoners met lege schuren bezocht door de vrijwillige politie en de boa's.

Geld

Wat mag het kosten?

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2024 (primitief) en Gewijzigde begroting.

- Speerpunt 080.010 (activiteit 080.010.010): de begrotingswijzigingen die hieraan ten grondslag liggen, zijn gerelateerd aan het handhavingsbeleid (bestuursrapportage 2024) en de afronding van een project onder de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap van de provincie Gelderland (slotwijziging 2024). Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de P&C-documenten waarin deze wijzigingen zijn opgenomen.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
Lasten				
080.010.010 Gemeentelijke handhaving	-60	-9	-418	-413
080.010.020 Omgevingsdienst Achterhoek	-1.462	-1.524	-1.524	-1.669
080.020.010 Integrale veiligheid	-565	-450	-519	-455
080.020.020 Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland	-2.852	-3.044	-3.059	-3.044
080.030.010 Informatieveiligheid	0	-145	-15	0
080.500.010 Loonkosten	-665	-634	-764	-764
080.700.010 Rente en afschrijving	-51	-64	-54	-51
Totaal Lasten	-5.655	-5.870	-6.353	-6.396
Baten				
080.010.010 Gemeentelijke handhaving	30	0	375	439
080.010.020 Omgevingsdienst Achterhoek	0	0	0	16
080.020.010 Integrale veiligheid	121	124	124	129
Totaal Baten	151	124	499	583
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-5.504	-5.746	-5.854	-5.813
Onttrekkingen				
080.710.010 Reserves	34	0	33	0
Totaal Onttrekkingen	34	0	33	0
Mutaties reserves	34	0	33	0
Gerealiseerd resultaat	-5.471	-5.746	-5.821	-5.813

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Integraal Veiligheidsplan Achterhoek Oost 2019-2022
- Handhavingsplan Openbare ruimte 2016

Beleidsindicatoren

Indicator	Geschikte data	Eenheid	Activiteit
Boa's beschikken over de noodzakelijke kennis en kunde	De permanente her- en bijscholing (PHB), de RTGB (regionale toetsing geweldsbeheersing) zijn jaarlijks terugkomend en voorzien van een examen. Daarnaast zijn jaarlijks incidentele opleidingen in het kader van omgaan met jeugd, alcohol en drugs, ondermijning, verward gedrag, radicalisering, etc.	% gevolgde vereiste opleidingen	We richten ons op onveiligheidsgevoelens
Boa's zijn zichtbaar voor de inwoners	De Boa's dragen het herkenbare uniform, rijden en fietsen met herkenbare voertuigen.	JA-NEE	We creëren en behouden een vertrouwensband
Boa's zijn zichtbaar en aanspreekbaar voor de inwoners	Aanwezigheid op die plekken waar aandacht noodzakelijk is. Ook vanuit preventief oogpunt.	Aantal evenementen-, horeca-, overlast- en jeugdcontroles dat wordt uitgevoerd. (Kwantitatief en Kwalitatief)	We creëren en behouden een vertrouwensband
Boa's hebben een krachtig netwerk met partners	De Boa's nemen structureel deel aan het sociaal overleg, het jeugdregie overleg, de overleggen van de gebiedsteams, kernen, wijkagenten, horeca, ondermijning, ondernemers.	Aantal (gekwalficeerde) multidisciplinaire overleggen dat gevolgd wordt.	We zijn betrokken bij buurtbewoners en partners
Meldingen worden snel afgehandeld	Registratie terugbelverzoeken via KCC en Operationeel Centrum Politie en zaken via zaaksysteem.	Het aantal dagen tussen het binnenkomen van een melding en de afhandeling, stijging/daling.	We creëren en behouden een vertrouwensband
Herhaalmeldingen	Registratie via zaaksysteem van meldingen over al bestaande zaken.	% en trend	We creëren en behouden een vertrouwensband

ALGEMEEN BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING

Speerpunt

Algemeen bestuur en bedrijfsvoering.

Wat willen we bereiken?

- In 2024 werken we door aan het verbeteren van onze dienstverlening. Dit doen we op basis van een vastgestelde visie op dienstverlening welke eind 2023 door het college is vastgesteld en begin 2024 aan de gemeenteraad is gepresenteerd. Bij deze visie is ook de impact opgenomen die het de komende jaren heeft op onze dienstverlening. In 2024 geven we verdere uitvoering van de projecten die in het uitvoeringsprogramma zijn opgenomen en starten we met de initiatieven die nog niet gestart zijn. Zo zorgen we ervoor dat de servicenormen die in de visie zijn vastgesteld niet alleen in de werkprocessen worden opgenomen, maar deze daadwerkelijk ook zo goed als mogelijk worden gehaald! We monitoren dit nauwlettend om zo onze inwoners en ondernemers zo veel mogelijk op de hoogte te laten zijn hun de (aan)vraag over een product of dienst. We blijven als organisatie daarover met elkaar in gesprek en we laten in onze houding en gedrag zien dat we gaan voor een proactieve dienstverlening!
In de visie op dienstverlening hebben we ook aangegeven welke kanalen we bij voorkeur gebruiken voor het contact met onze inwoners en ondernemers, zoals baliebezoek, de telefoon, e-mail, de gemeentelijke website en social media. In 2024 zorgen we ervoor dat deze contactvormen op dezelfde wijze ingericht zijn zodat een inwoner of ondernemer geen verschil zal merken in de behandeling van zijn of haar (aan)vraag over een product of dienst. Oftewel: we gaan voor een uniforme werkwijze, ongeacht het kanaal wat gekozen wordt. Dit zal niet in zomaar in een paar maanden gerealiseerd zijn, maar we blijven investeren in het verbeteren van de dienstverlening en blijven hierop aanspreekbaar.
- We communiceren nog actiever naar onze inwoners en ondernemers hoe en wanneer we bereikbaar zijn. Bovendien blijven we onze inwoners en ondernemers bevragen of zij tevreden zijn met onze dienstverlening. We vragen dan ook wat aandacht nodig heeft om zo niet alleen onze dienstverlening continu te blijven verbeteren, maar ook om te laten zien dat we gaan voor een optimale dienstverlening!

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Bestuur. (090.010.010)

De gemeente Berkelland gaat in 2024 de Europese parlementsverkiezingen organiseren.

Kwaliteit

Ontwikkelingen college en Raad

In 2024 was een roerig politiek jaar. Net vóór de zomer heeft de raad na een motie van wantrouwen in de richting van drie van de vier wethouders deze ontslagen. Aanleiding was een rapport over grensoverschrijdend gedrag. Drie weken later zijn deze wethouders herbenoemd. In de zomerperiode is een analyse gemaakt van hoe te werken aan herstel van verhoudingen en daarmee aan vertrouwen tussen leden van de raad, ook in relatie tot het college. Ook daarna (en ook nu nog) wordt uitvoering gegeven aan Motie M-24-10 (Herstel van vertrouwen) van 2 juli 2024. De bestuurlijke crisis had drie afsplitsingen in de raad tot gevolg: er zijn eind 2024 27 raadsleden in 11 fracties vertegenwoordigd. Ook is er geen coalitie meer. Wel is afgesproken om met de Lange Termijn Agenda te blijven werken.

In 2024 werd het eerste Jeugdlintje uitgereikt. Ook is er een cursus Politiek Actief georganiseerd waaraan 28 geïnteresseerde inwoners deelnamen. De Jongerenraad heeft zijn eerste adviezen gepresenteerd over Jeugdzorg en Openbaar Vervoer.

Onderzoeken Rekenkamer

In 2024 rondde de Rekenkamer een onderzoek af naar effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente. De raad besloot om de conclusies uit het rekenkameronderzoek te onderschrijven en de aanbevelingen uit het onderzoek over te nemen. Daarnaast is de Rekenkamer een onderzoek gestart naar het functioneren en de effectiviteit van de sociale wijkteams/VoorMekaaTeams. De resultaten uit dit onderzoek worden in 2025 aan de raad gepresenteerd.

Geld

- Activiteit 090.010.010
Het voordeel op deze activiteit betreft met name de toevoeging aan de Voorziening wethouders pensioenen en wethouders wachtgeld. De actuariële berekening per 31 december 2024 zorgt voor een vrijval in plaats van een dotatie aan de voorziening.
- Activiteit 090.010.020
Het voordeel op deze activiteit bestaat vooral uit lagere lasten voor accountantskosten van € 26.000 (minder meerwerk) en lagere lasten voor de invulling van de rekenkamer functie van de Raad van € 21.000. Vanaf 2024 zijn er extra middelen beschikbaar voor implementatie van de "Wet versterking decentrale rekenkamers" welke in 2024 niet volledig benut zijn.

Speerpunt

Klantgerichte dienstverlening. (090.020)

Wat willen we bereiken?

- We zijn bereikbaar en betrouwbaar.
- We hebben volledige digitalisering van werkprocessen.

Speerpunt

Moderne bedrijfsvoering. (090.030)

Wat willen we bereiken?

- In de paragraaf Bedrijfsvoering is de inhoudelijke informatie over de bedrijfsvoering opgenomen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Bedrijfsvoering. (090.030.010 t/m 090.030.050)

Bedrijfsvoering

In de paragraaf Bedrijfsvoering is de inhoudelijke informatie over de bedrijfsvoering opgenomen.

Kwaliteit

Er ligt een concept visie op bedrijfsvoering. Deze sluit aan op de organisatieontwikkeling.

Geld

- Activiteit 090.030.010: Algemeen en 090.030.020 Personeel (€ 1.375.000 voordeel)
Het voordeel op deze activiteit bestaat enerzijds uit lagere lasten van € 1.176.000 en anderzijds uit hogere baten van € 199.000. De lagere lasten hebben vooral betrekking op lagere opleidingskosten (€ 109.000) en daarnaast lagere personeelskosten. Dit heeft vooral te maken met lagere lasten voor inhuur van personeel. De hogere baten zijn met name hogere bijdragen van het UWV.
- Activiteit 090.030.050 ICT (€ 420.000 nadeel)
Het nadeel op deze activiteit bestaat enerzijds uit lagere lasten van € 755.000 en

anderzijds uit hogere baten van € 335.000. De hogere lasten hebben vooral betrekking op hogere lasten voor het beheer van de ICT-infrastructuur. Hierin zitten o.a. hogere veiligheidseisen en hoge energielasten. De hogere bate ontstaat vooral door een hogere bijdrage van derden voor de verstrekte ICT-dienstverlening. De hogere lasten worden voor € 183.000 gedekt uit de Reserve bedrijfsvoering. Een groot deel van de overschrijding heeft een structurele impact op de begroting van volgende jaren.

Wat mag het kosten?

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2024 (primitief) en Gewijzigde begroting.

- Activiteit 090.020.010: Burgerzaken
Bij de bestuursrapportage 2024 en de slotwijziging zijn de lasten verhoogd met respectievelijk € 243.000 en € 68.000. Het aantal aanvragen voor nieuwe paspoorten of identiteitskaarten stijgt fors, ook wel de “paspoortpiek” genoemd. De hogere lasten betreffen extra inzet van medewerkers en hogere afdrachten aan het Rijk. De hogere lasten worden volledig gedekt door hogere baten uit ontvangen leges.
- Activiteit 090.030.010: Algemeen, 090.030.020: Personeel en 090.710.010 Reserves
Bij deze activiteiten is er per saldo een nadeel van € 753.000, welke voortvloeien uit de Bestuursrapportage 2024. Dit zijn vooral toevoegingen van looncompensatie (€ 285.000) en prijsindexaties welke gedekt zijn uit de Algemene baten en lasten in programma algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
Lasten				
090.010.010 Bestuur	-353	-359	-403	-344
090.010.020 Ondersteuning	-459	-313	-435	-376
090.020.010 Burgerzaken	-201	-228	-539	-537
090.020.030 Visie op dienstverlening	-108	0	-67	-48
090.030.010 Algemeen	-3.217	-1.669	-4.665	-3.682
090.030.020 Personeel	-1.496	-2.268	-1.694	-1.501
090.030.030 Huisvesting	-750	-642	-875	-839
090.030.040 Facilitair	-574	-488	-504	-537
090.030.050 ICT	-2.570	-2.174	-2.352	-3.107
090.500.010 Loonkosten	-12.255	-12.958	-13.241	-13.224
090.700.010 Rente en afschrijving	-1.673	-1.425	-1.402	-1.542
Totaal Lasten	-23.657	-22.522	-26.178	-25.738
Baten				
090.010.010 Bestuur	0	0	0	215
090.020.010 Burgerzaken	513	526	829	993
090.020.020 DVO's	866	889	889	904
090.030.010 Algemeen	974	461	984	1.181
090.030.020 Personeel	14	0	50	52
090.030.040 Facilitair	0	4	4	3
090.030.050 ICT	356	123	128	463
Totaal Baten	2.722	2.003	2.883	3.811
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-20.935	-20.519	-23.295	-21.927

Onttrekkingen				
090.710.010 Reserves	1.101	301	1.757	587
Totaal Onttrekkingen	1.101	301	1.757	587
Stortingen				
090.710.010 Reserves	-245	-60	-420	-134
Totaal Stortingen	-245	-60	-420	-134
Mutaties reserves	855	241	1.337	452
Gerealiseerd resultaat	-20.080	-20.278	-21.957	-21.475

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Treasury. (100.010)

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We zorgen voor voldoende liquiditeit.

Kwaliteit

Geld

In de tweede helft van het jaar hadden we meer liquide middelen dan we nodig hadden. Deze middelen hebben we volgens de geldende regels bij het ministerie van financiën gestald. Hierdoor hebben we meer rente ontvangen dan begroot.

We beheren onze financiële middelen.

Kwaliteit

Geld

Dekkingsmiddelen. (100.020)

Wat willen we bereiken?

Een stabiele en reële (meerjaren)begroting met financiële ruimte voor nieuwe investeringen. Dit doen we door de wensen realistischer af te zetten tegen wat de mogelijkheden die er zijn om de zaken uit te voeren. Door fasering neemt de druk af en maken we op korte termijn ruimte vrij voor incidentele onderwerpen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

We innen belastingen.

Kwaliteit

Het GBTwente verzorgde ook in 2024 voor ons de belastinginning.

Geld

De lasten voor de uitvoering van de WOZ vallen lager uit dan begroot met name doordat de proceskostenvergoeding lager uitkomt dan verwacht. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 120.000. De opbrengst voor de toeristenbelasting is toegenomen met € 80.000 ten opzichte van 2023. De opbrengst van de onroerendezaakbelasting niet-woningen is in 2024 ook € 80.000 hoger dan verwacht.

We ontvangen algemene uitkering.

Kwaliteit

Geld

We betalen vennootschapsbelasting.

Kwaliteit

Geld

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Financiële verordening
- Treasurystatuut

Wat mag het kosten?

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2024 (primitief) en Gewijzigde begroting.

- Activiteit 100.010.010: In de Bestuursrapportage zijn de wijzigingen als gevolg van renteontwikkelingen toegelicht.
- Activiteit 100.010.020: In de Bestuursrapportage is de raming voor dividend bijgesteld. Ook is de verkoop van een gebouw in de Bestuursrapportage verwerkt.
- Activiteit 100.020.020: Bij de eerste begrotingswijziging, de Bestuursrapportage en de slotwijziging is de raming voor de algemene uitkering bijgesteld op basis van de laatst beschikbare circulaires.
- Activiteit 100.030.010: Bij de eerste begrotingswijziging, de Bestuursrapportage en de slotwijziging zijn de op algemene baten en lasten opgenomen kosten verdeeld over programma's of toegevoegd aan het resultaat. Voor het voorbereidingskrediet voor de visie op dienstverlening (28-5-2024) is ook een beroep gedaan op deze post.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
Lasten				
100.010.010 We zorgen voor voldoende liquiditeit	-1.531	-127	-1.052	-1.345
100.010.020 We beheren onze financiële middelen	-149	-158	-148	-126
100.020.010 We innen belastingen	-617	-1.966	-1.802	-617
100.020.030 We betalen vennootschapsbelasting	171	-25	-25	11
100.030.010 Onvoorzien	-3	-4.779	-11	-3
100.500.010 Loonkosten	-79	-82	-82	-82
100.700.010 Rente en afschrijving	0	-7	-2	0
Totaal Lasten	-2.208	-7.145	-3.122	-2.162

Baten				
100.010.010 We zorgen voor voldoende liquiditeit	1.709	502	1.622	1.743
100.010.020 We beheren onze financiële middelen	2.024	1.480	2.224	2.199
100.020.010 We innen belastingen	11.205	12.783	12.996	12.033
100.020.020 We ontvangen algemene uitkering	89.804	90.447	95.340	95.341
100.030.010 Onvoorzien	42	88	88	49
Totaal Baten	104.784	105.300	112.270	111.365
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	102.577	98.155	109.148	109.204
Gerealiseerd resultaat	102.577	98.155	109.148	109.204

PARAGRAFEN

Bedrijfsvoering

Berkelland goed georganiseerd!

De bedrijfsvoering maakt de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers, instellingen en bestuur mogelijk. We zijn in verbinding met onze in- en externe klant en leveren mooi werk. Werk wat ertoe doet in de samenleving en waar wij trots op zijn. We groeien toe naar een situatie waarin we in control zijn en tegelijkertijd de flexibiliteit hebben om mee te bewegen met de behoeften uit de samenleving. Daarom is het belangrijk dat we de organisatie ondersteunen met de juiste middelen en werkprocessen en werken vanuit een stevig fundament

In 2024 hebben wij gewerkt aan het opstellen van een visie op bedrijfsvoering. Deze visie helpt in het stellen van prioriteiten. Maar geeft ook houvast voor de organisatie wanneer waarvoor een beroep op de bedrijfsvoeringsorganisatie gedaan kan worden en op welke manier deze dienstverlening plaatsvindt. De leidende principes hierin zijn:

1. We zijn een betrouwbare businesspartner van onze (interne) klanten (bestuur en organisatie)
2. We staan voor een goede en efficiënte bedrijfsvoering
3. We staan ook voor heldere kaders en richtlijnen en handelen daarnaar.

Trends en ontwikkelingen

De wereld om ons heen verandert snel. De afgelopen periode heeft ons geleerd dat sommige ontwikkelingen zo snel gaan, dat we ze niet kunnen voorzien en dat we daar snel op in moeten spelen. Trends en ontwikkelingen vragen van om een open blik en een flexibele werkwijze. Daarom volgt de bedrijfsvoeringsorganisatie de trends en ontwikkelingen in de samenleving.

We merken al langere tijd een toename aan opgaven vanuit het Rijk op gemeentelijk niveau. Maar ook een toename van verantwoordingsplicht in diverse regelingen. Dit vraagt ook wat van de bedrijfsvoeringsorganisatie en de capaciteit die daarvoor beschikbaar is.

Doorontwikkeling planning en control

Helder geformuleerde beleidsdoelen, daaruit voortvloeiende prestaties en de benodigde budgetten. Dat is onze ambitie voor een goede planning en control.

Als de omstandigheden daar om vragen kan een P&C-product ook incidenteel in opzet gewijzigd worden. We hebben stappen gezet om uw raad beter te informeren over de cumulatieve effecten van besluiten met budgettaire consequenties op het begrotingssaldo en de reserves. Indien nodig ook tussentijds. Vanzelfsprekend is dit met inbegrip van wijzigingen door tussentijdse rapportages van de gemeenschappelijke regelingen. Het geprognosticeerde positieve saldo na de slotwijziging is € 5,6 miljoen. Helaas kon de begrotingswijziging van de Participatiewet niet meer worden meegenomen. Hiermee geeft het college aan dat het resultaat nog € 0,9 miljoen verbeterd. Al met al hebben de tussenrapportages geleid tot een betere prognose van het financiële resultaat. Met fase 1 van de ombuigingen wordt ook de volgende stap naar “scherper aan de wind varen” gezet. Hiermee zullen naar verwachting de overschotten afnemen.

In 2024 zijn verder de adviezen uit de managementletter 2023 geprioriteerd en deels opgevolgd. Daarnaast is in 2024 voor het eerst een rechtmatigheidsverklaring door ons opgesteld.

De structurele uitvoering van de verbijzonderde interne controle (VIC) is in 2024 op de bedrijfsvoeringsprocessen sociaal domein (WMO en Jeugdzorg), subsidies, inkoop (facturen) en spendanalyse grondig aangepakt en verder doorontwikkeld.

HRM/personeelsbeleid

Wij werken continu aan een HRM-beleid dat passend is voor onze organisatie en de opgaven die we hebben. Hierbij vertalen we ook regelgeving en effecten van de CAO in ons beleid. Maar ook wensen uit het bestuur en de organisatie. Een veilige werkomgeving is hierin een belangrijk punt. Maar ook het inspelen op de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt. We hanteren het Strategische personeelsontwikkelplan/Strategische personeelsplanning als instrument om samen met de teams te zorgen dat onze formatie kwalitatief en kwantitatief berekend is op de opgaven die we hebben.

Organisatieontwikkeling

De gemeentesecretaris heeft haar 100 dagen bevindingen gedeeld met college en met de organisatie. Naar aanleiding van deze bevindingen heeft het college haar opdracht gegeven aan de slag te gaan met organisatieontwikkeling. De gemeentesecretaris heeft hiervoor de projectgroep Organisatieontwikkeling Mooi Wark ingesteld en opdracht gegeven een advies voor te bereiden. Het doel van de opdracht is: Optimaal benutten van het ambtelijk vakmanschap om zo de kwaliteit van onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers blijvend aan te passen aan veranderende omstandigheden. Daar is professionele autonomie en eigenaarschap voor nodig. Dat vraagt om een heldere concerngedachte met kaders en kernwaarden, rolduidelijkheid, eigenaarschap, aandacht voor het ambtelijk vakmanschap en ontwikkeling daarvan. Zo werken we samen aan een 'Mooi Wark organisatie'. Het beoogde resultaat van de opdracht is:

- Een analyse op basis van wat er al aan input ligt en op basis van dialoog vanuit diverse perspectieven (medewerkers, CO/PM, COO, huidige 'middenlaag' en OR), over de vraag hoe een middenlaag ons kan helpen bij de regeltaken, aandacht en rolduidelijkheid.
- Een opzet voor de nieuw in te richten managementstructuur waarin onderscheid is gemaakt op strategisch, tactisch en operationeel niveau.
- Een uitwerking op hoofdlijnen van de kenmerken van deze niveaus en bijbehorende rollen, aangevuld met duidelijke voorbeelden (taken, verantwoordelijkheden, mandaat, overlegstructuur).

Integriteit

Integere bestuurders en ambtenaren zijn een basisvoorwaarde voor het vertrouwen van inwoners in de lokale overheid. Integriteit is dan een groot goed en daarmee een belangrijk onderwerp in onze organisatie. We vinden het belangrijk dat we een goed werkgever zijn. Het afgelopen jaar is er veel extra aandacht besteed aan een veilige werkomgeving. We er zijn bijeenkomsten geweest over het bewustzijn van onze medewerkers over integer handelen en zorgen voor een veilige omgeving waarin grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar gemaakt kan worden.

Daarnaast is een aantal randvoorwaarden geregeld die bijdragen aan een veilige werkomgeving. Denk hierbij aan trainingen over het agressieprotocol, trainingen over ambtelijk/bestuurlijk samenspel, de livegang van een gemeentelijke incidenten registratie en beschikbaarheid van onze vertrouwenspersonen.

Arbeidsmarkt

In tegenstelling tot de landelijke afkoeling van de arbeidsvraag neemt de vraag naar nieuw personeel bij gemeenten toe. In het laatste kwartaal van 2023 bereikte het aantal ontstane vacatures bij gemeenten een historisch hoog niveau. Een mogelijke verklaring voor de afwijkende trend is de stijgende vraag naar uitkeringen en sociale voorzieningen (zoals bijstandsuitkeringen, schuldhulpverlening en jeugdzorg), evenals de belangrijke rol van gemeenten in een aantal grote maatschappelijke opgaven (zoals woningbouw, de energie- en stikstofvraagstukken en veiligheidsvraagstukken). Aanvullend kan het relatief hoge aantal 60-plussers dat bij gemeenten werkt een rol spelen. Hierdoor valt een hogere uitstroom naar pensioenen te verwachten.

Ook binnen onze organisatie is sprake van een toename van het aantal vacatures. In 2017 waren dit nog 33 vacatures per jaar, in 2022 waren er 71 vacatures, in 2023 waren er 84 vacatures en in 2024 hebben we in totaal 89 vacatures gesteld. In alle domeinen zijn vacatures vaak moeilijk vervulbaar. Toch lukt het, eventueel met inzet van externe partijen, inzet en opleiden van trainees/starters en doorstroom van eigen medewerkers, om het merendeel van de vacatures te vervullen. Aannemelijk is wel dat de schaarste de komende jaren gaat toenemen waardoor vacatures nog moeilijker te vervullen zijn.

Het afgelopen jaar hebben we extra ingezet op arbeidsmarktcommunicatie op diverse social media. We laten hierbij zien hoe mooi en uitdagend het werken voor de gemeente Berkelland is. Wij bieden moderne en aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en bieden medewerkers mogelijkheden om een goede werk-privé balans te hebben en te houden. Daarnaast krijgen nieuwe medewerkers bij ons een vliegende start in ons introductieprogramma en al voor de eerste werkdag is er contact. Vertrekkende medewerkers laten we met een goed gevoel de organisatie verlaten; zij zijn immers ook onze ambassadeurs. We houden contact met oud-medewerkers, ook met medewerkers die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt omdat zij mogelijk nog werkzaamheden voor ons kunnen/willen vervullen. Maar ook hebben we aandacht voor de zittende medewerkers en bevorderen we interne doorstroming waar mogelijk.

Privacy en informatieveiligheid

We zijn een onderzoek gestart naar de consequenties van de invoering van nieuwe Europese wetgeving. Een nieuwe richtlijn ter bescherming tegen cyberincidenten, bekend onder 'de Network and Information Security directive', ofwel NIS2-richtlijn richt zich onder andere op een aantal nieuwe sectoren, zoals de overheid. Daarmee worden steeds hogere eisen gesteld aan de fysieke beveiliging en worden de kosten van aanschaf, beheer en onderhoud van hard- en software relatief duurder. Het komend jaar worden de gevolgen van deze wettelijke eisen verder in beeld gebracht inclusief de financiële gevolgen.

In het voorjaar 2024 hebben we ons privacybeleid geëvalueerd en opnieuw vastgesteld. En in het najaar 2024 hebben we ons informatiebeveiligingsbeleid geëvalueerd en opnieuw vastgesteld.

Fiscale risico's

Eind 2023 is het convenant Horizontaal Toezicht getekend. Dit convenant verplicht ons om in 2024 (en de komende jaren) verdere stappen te zetten om de fiscale processen te monitoren. In 2024 hebben we veel van de processen met fiscale risico's bij personeelsregelingen zoals reiskosten en declaraties gedigitaliseerd. Daarnaast hebben we ondersteunend systeem geïmplementeerd waardoor we vastleggen welke stappen in analyse en controle doorlopen moeten worden en welke ook daadwerkelijk zijn doorlopen.

ICT en informatievoorziening

In 2023 zijn we op basis van de iVisie en cloudstrategie gestart om onze IT-infrastructuur te vervangen en de ICT beheerorganisatie om te vormen tot een ICT regie organisatie. Eigen apparatuur in de infrastructuur en het beheer daarop wordt nu als dienst afgenomen. We zijn overgegaan van traditioneel beheer naar opdrachtgeverschap, waarbij de overgangperiode extra financiële lasten met zich meebrengt.

Met name door het specialistische karakter en de krapte op de arbeidsmarkt hebben we ook andere beheeronderdelen uitbesteed. In verband ook met deze (organisatorische) ontwikkeling zijn we genoodzaakt geweest personeel in te huren.

We maakten een transitie naar Microsoft 365 en het werken met Teams om het hybride werken en digitaal en samenwerken verder te optimaliseren.

Wetgeving

Op grond van de Wet elektronische publicaties moeten vanaf 1 juli 2023 documenten, naast de terinzagelegging op een fysieke locatie, ook elektronisch ter inzage worden gelegd. Dit geldt voor documenten die onderdeel vormen van de procedure op grond van afdeling 3.4 Awb. Dit is inmiddels geïmplementeerd.

Met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 zijn de mogelijkheden van volksvertegenwoordigers om de eigen controlerende en kaderstellende rol bij gemeenschappelijke regelingen te versterken aangepast en uitgebreid. Ook wordt de democratische legitimatie van de besluitvorming binnen een dergelijk samenwerkingsverband vergroot. De wijziging is door alle gemeenschappelijke regelingen waaraan Berkelland deelneemt uiterlijk op 1 juli 2024 geïmplementeerd. Behalve door de Openbaar Lichaam Vuilverwerking Noord Oost Achterhoek. Dit betreft een "slapende" regeling, waaraan Oost-Gelre en Berkelland deelnemen.

Op 1 november 2024 is de eerste tranche verplichte informatiecategorieën ten aanzien van de actieve openbaarmaking op grond van de Wet open overheid (Woo) ingegaan. Hier wordt in de paragraaf over de Woo dieper op ingegaan.

Naast deze nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wetgeving die organisatiebreed impact hebben, zijn er ook diverse specifieke wetgeving met vergaande impact. Dit betreft onder andere:

- Wet aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein (kortweg Wams)
Met deze wet wordt domeinoverstijgende gegevensdeling in het sociaal domein (o.a. Jeugdwet, Wmo, Participatiewet) mogelijk. De invoering van de wet is door de val van het kabinet in 2024 vertraagd. Het wetsvoorstel is daarna controversieel verklaard. Onduidelijk is op dit moment of en wanneer de behandeling in de Tweede Kamer wordt opgepakt.
- Omgevingswet
Deze is op 1 januari 2024 in werking getreden. Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen.
- Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw).
De Eerste Kamer heeft op 10 december 2024 ingestemd met deze wet. Hiermee krijgt de gemeente aanvullende juridische instrumenten om sturing te geven aan de energietransitie.
- Wijziging Gemeentewet uitbreiding van de sluitingsbevoegdheid voor de burgemeester is ter handhaving van de openbare orde.
Hierdoor heeft de burgemeester de bevoegdheid om panden tijdelijk te sluiten in geval van ernstige verstoringen van de openbare orde, zoals beschietingen, het aantreffen van vuurwapens en munitie in een woning, of het gebruik van vuurwerk en explosieven tegen gebouwen.

Rechtmatigheid

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie (beheersmaatregelen) ondernomen worden om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen. We zetten structureel in op de interne controle van de rechtmatigheid die nodig is ter onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording. We werken met een intern controleplan gebaseerd op analyse

van de belangrijkste risico's. De in- en externe controle worden in samenwerking met de accountant zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. Ondanks de nodige voorbereiding in voorgaande jaren heeft de rechtmatigheidsverantwoording de nodige inspanningen geleverd. De verantwoordingsgrens is 3% van de lasten inclusief reserves en daarmee € 4,607 miljoen. Een eventueel totaal aan onrechtmatigheden boven deze grens moet verplicht worden opgenomen in en toegelicht in de "Rechtmatigheidsverantwoording". We blijven onder deze grens. De rapporteringsgrens is 5% van 1% (materialiteitsgrens) en daarmee € 77.000. Eventuele overschrijdingen van deze laatste grens lichten we hier in de paragraaf bedrijfsvoering toe.

Uitgangspunt voor de beoordeling van de financiële rechtmatigheid, ofwel de rechtmatige totstandkoming van financiële beheershandelingen, zijn drie verantwoordingscriteria: Het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium en het M&O criterium (misbruik & oneigenlijk gebruik). Per criterium volgt een korte beschrijving, gevolgd door de stand van zaken binnen onze organisatie en welke maatregelen eventueel genomen worden voor verbetering.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium doelt op het budgetrecht van de gemeenteraad. Het is aan de raad in hoeverre afwijkingen van de begroting acceptabel zijn. Onderschrijdingen in de lasten (of kredieten) zijn, in lijn met het raadsbesluit van 26 november over de slotwijziging, acceptabel. Omdat ze bij deze rekening ook gemeld zijn, zijn ze niet alleen acceptabel maar ook rechtmatig. De lasten op twee programma's (Werken en leren en Veiligheid) zijn samen overschreden voor € 79.000. Vier kredieten zijn in totaal met € 78.000 overschreden. De totale begrotingsonrechtmatigheid bedraagt afgerond € 0,2 miljoen.

Voorwaarden criterium

Het voorwaarden criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Het voorwaarden criterium komt tot uiting bij de interne audits die uitgevoerd worden volgens het intern controleplan. In elk van de uitgevoerde audits wordt getoetst of aan de eisen van de specifieke wetgeving is voldaan. Hier volgt een toelichting van de belangrijkste geconstateerde afwijkingen.

Subsidies

In tegenstelling tot het jaar 2023 in 2024 geen onrechtmatigheden geconstateerd bij subsidies.

Aanbestedingsregels werken

€ 2,9 miljoen onrechtmatig specifiek voor wat betreft werken. Werken hebben een hogere aanbestedingsgrens dan leveringen/diensten. Onrechtmatigheden gaan hierdoor gelijk over grotere bedragen. Ondanks dat op de onrechtmatigheid van de betreffende inkoop wel wat is af te dingen of kanttekeningen bij zijn te maken, hebben we toch geoordeeld dat deze onrechtmatig is. We respecteren de grens zo mogelijk royaal. Deze kan in bepaalde gevallen, gemotiveerd, wel worden opgezocht.

Aanbestedingsregels diensten/levering inclusief inhuur

€ 1,0 miljoen. Deze onrechtmatigheid is onderverdeeld in een 14-tal dossiers/contracten. Net als in 2023 zit hier ook nog inhuur tussen. De bedragen zijn echter afgenomen omdat inhuur steeds vaker gedocumenteerd via Werken in Gelderland (het Dynamisch Aankoop Systeem) loopt, en oude contracten aflopen. De andere casussen betreffen deels inkopen die we al jaren niet aanbesteden om zo verschillende (lokale partijen) te kunnen contracteren. We kunnen administratief echter onvoldoende onderbouwen dat het afzonderlijke opdrachten betreft die niet opgeteld en aanbesteed hoeven te worden.

Opvolging intern inkoopbeleid

Net zoals we een aantal keren achteraf kunnen concluderen dat we de Europese aanbestedingsregels niet hebben gevolgd is ook een aantal keren het interne inkoopbeleid niet

gevolgd. Terugkerende onderwerpen in de bevindingen rondom de opvolging van het intern inkoopbeleid zijn centrale vastlegging en volledige dossiervorming.

In 2024 zijn reeds enkele wijzigingen in werkwijzen geïmplementeerd die hierin verandering brengen. Vanuit de (verbijzonderde) interne controle (VIC) zal de nadruk gelegd worden op monitoring en borging van de te zetten stappen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Met misbruik en oneigenlijk gebruik wordt bedoeld op het door derden opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Daarbij gaat het om het aangaan van rechtshandelingen die wel in overeenstemming zijn met de bewoordingen van de regelgeving maar die in strijd zijn met het doel en de strekking ervan. Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen zijn beheersmaatregelen nodig die functioneren. Veelal zijn deze al geformuleerd als voorwaarde uit de betreffende wet- en regelgeving. Maar ook aanvullende maatregelen in de administratieve organisatie en bestaande werkprocessen kunnen hierin ondersteunen.

Stand van zaken in Berkelland

De gemeente Berkelland beschikt niet over een overkoepelende nota M&O. Toch wordt in de te controleren processen van de VIC aandacht geschonken aan het M&O-criterium. In de VIC zijn geen specifieke fouten boven de rapporteringsgrens met betrekking tot het M&O-criterium geconstateerd.

Sommige voorwaarden zijn evengoed M&O-gevoelige meetpunten en dekken in combinatie met andere beheersmaatregelen het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik af. De regelmatige uitvoering van de VIC kan in deze gezien worden als een eerste beheersmaatregel. De vragenlijsten die voor de VIC gebruikt worden zijn onderdeel van de controleapplicatie Checkpoint-IC. Per vraag wordt verwezen naar de wettelijke tekst van het betreffende toetsingskader. Elk jaar worden deze vragenlijsten voor het begin van het nieuwe controlejaar geüpdatet volgens de actuele regelgeving.

Andere beheersmaatregelen zoals het vier-ogen-principe en functiescheiding hebben een preventief karakter en vormen daarom op de VIC een aanvulling in de mix aan beheersmaatregelen. Ook de aanwezigheid van dit soort maatregelen zijn getoetst in de verschillende vragenlijsten van diverse processen.

Fraude

In 2024 hebben we geen fraude geconstateerd.

De Wet Fido, schatkistbankieren, Ufdo en Ruddo

Volgens de Kadernota rechtmatigheid dient aanvullende informatie opgenomen te worden over de niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het naleven van bepalingen in de Wet Fido en bijbehorende regelingen. Deze regelingen gaan over treasury. Onder treasury verstaan we beheershandelingen die uitgevoerd worden rondom de financiering van de gemeente middels leningen en de verplichting om via kasstortingen en -opnames overtollige middelen in de schatkist aan te houden en de mogelijkheid om overtollige middelen onderling uit te lenen. Om duidelijkheid te krijgen of hier sprake is van financiële (on)rechtmatigheid is het proces Treasury in 2023 doorgelicht via een VIC. Er zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd. Omdat in 2024 de financieringsbehoefte van gemeente Berkelland wederom klein was is er niet opnieuw een VIC uitgevoerd. De regelgeving uit het statuut voldoet voor de processen maar geeft geen risicoanalyse met bijbehorende beheersmaatregelen weer.

Wet open overheid

Wettelijk kader

De Wet open overheid (Woo) is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De wet is bedoeld om de overheid transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen. De Woo maakt toegang tot publieke informatie expliciet tot een recht van burgers.

De Woo voorziet in een opener overheid dan de Wob. Een belangrijk verschil met de Wob is dat, naast informatieverstrekking op verzoek, gemeenten ook verplicht zelf informatie openbaar moeten maken. Actieve openbaarmaking heet dit in deze wet. De gemeente Berkelland is verplicht 11 informatiecategorieën actief openbaar te maken zodat een burger toegang heeft tot deze informatie. De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden en wordt gefaseerd ingevoerd. De eerste 4 categorieën moet de gemeente Berkelland al actief openbaar maken. In artikel 3.5 van de Woo staat dat in de begroting en de jaarrekening een aparte paragraaf over dit onderwerp wordt opgenomen.

Toelichting

In 2024 zijn er stappen gezet voor de implementatie van de Woo. Er is een impactanalyse gemaakt van de Woo op de organisatie, het ambitieniveau is vastgesteld op 'basis' (voldoen aan de wettelijke verplichtingen), en er is een plan van aanpak opgeleverd over hoe de Woo verder te implementeren. Ook is de wettelijke verplichting om eerste vier informatiecategorieën actief openbaar te maken ingegaan in november 2024, waaraan de gemeente Berkelland voldoet. Dit betreft wetten en algemeen verbindende voorschriften, de overige besluiten van algemene strekking, de organisatie en werkwijze en de bereikbaarheidsgegevens.

Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf komen de uitgangspunten over het gemeentelijke grondbeleid aan de orde. In het jaarverslag staat tot welke resultaten het beleid in 2024 heeft geleid. Ook analyseren we de risico's die verbonden zijn aan de ontwikkeling van de plannen.

Beleid

Algemeen grondbeleid

Grondbeleid is geen doel op zich: het exploiteren van grondposities is een middel om doelen te bereiken op de beleidsterreinen woningbouw, bedrijvigheid en werkgelegenheid en de inrichting van de openbare ruimte. De gemeente kiest voor actief grondbeleid waar dit mogelijk en gewenst is. Ook faciliteert de gemeente particuliere ontwikkelingen door binnen de kaders van de publiekrechtelijke verantwoordelijkheid mee te werken aan planologische procedures.

De Aanvullingswet Grondeigendom is per 1 januari 2024 opgenomen in de Omgevingswet. Deze wet geeft de kaders voor het verhalen van de kosten die de gemeente maakt voor gebiedsontwikkelingen door derden. In de praktijk zet de gemeente Berkelland in op het aangaan van anterieure overeenkomsten met initiatiefnemers voorafgaande aan het wijzigen van het omgevingsplan of het verlenen van een vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Bij het kunnen ontwikkelen en exploiteren van grondposities vormen de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030 en het Regionale Programma Werklocaties het operationele kader. De financiële verantwoording van de exploitaties moet voldoen aan de Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken van de commissie BBV (december 2023). Ook de fiscale regelgeving rond vennootschaps- en omzetbelasting stellen eisen aan de wijze waarop de administratie is ingericht.

Financiële positie

Omdat de gehele looptijd van planvoorbereiding tot en met de verkoop van de laatste kavel en het woonrijp opleveren vaak meerdere jaren duurt, kunnen de verwachte en werkelijke resultaten binnen de grondexploitatie variëren. Kosten kunnen tegenvallen, maar ook de verkoop van kavels kan tegenvallen. De jaren 2008 tot 2018 lieten zien dat de effecten van de economische crisis en de stagnerende woningmarkt hebben geleid tot verliezen op de grondexploitaties. De bestaande woningvoorraad biedt echter onvoldoende aanbod om in de behoefte van specifieke doelgroepen te voorzien. Dit leidt tot een vraag naar extra bouw kavels om het beoogde type woning te realiseren of om de gewenste doorstroming te stimuleren. De prognoses van de complexen bouwgronden in exploitatie zijn hierdoor in de periode 2019-2023 aanmerkelijk verbeterd. Deze trend heeft zich in 2024 doorgezet. De voorraad direct beschikbare kavels is beperkt.

De lopende grondexploitatie projecten actualiseren we minimaal jaarlijks. In deze paragraaf gaan wij onder het hoofdstuk Jaarverslag 2024 in op de resultaten. Een actueel overzicht van de lopende projecten is in de jaarrekening opgenomen onder de balanspost voorraden, onderdeel Bouwgronden in exploitatie. Grondposities waarbij een reëel en stellig voornemen tot ontwikkeling ontbreekt verantwoorden we met ingang van 2016 volgens de BBV-voorschriften onder de post Materiële vaste activa.

Reserve bouwgrondexploitatie

Uitgangspunt is dat onze grondexploitatie "selfsupporting" is. Winsten en verliezen moeten elkaar op termijn compenseren. Het product grondexploitatie wordt daarom budgettair neutraal in de begroting opgenomen. Om in de toekomst tegenvallers op te vangen werken we met een reserve grondexploitaties. Na afloop van elk boekjaar wordt de stand van zaken per balansdatum opgemaakt en worden de exploitatiebegrotingen geactualiseerd. Naar rato van de voortgang van de exploitatie wordt winst verantwoord. Voor verwachte verliezen vormen we een voorziening.

Winsten worden toegevoegd en verliezen worden onttrokken aan de reserve bouwgrondexploitatie. Met ingang van 2021 verwerken we het resultaat al in de reserve grondexploitatie vóórafgaande aan de resultaatbestemming. Op deze manier wordt het algehele resultaat van de jaarrekening minder beïnvloed door fluctuaties in de uitkomsten van de grondexploitaties.

In 2023 is via de Nota Reserves en Voorzieningen een wenselijke bandbreedte voor de hoogte van de reserve gedefinieerd. De ondergrens is bepaald op de ratio waarbij het weerstandsvermogen nog voldoende is om de risico's op te vangen. Het plafond is bepaald op een ratio van 2 maal de benodigde weerstandscapaciteit.

Risicomanagement

De reserve grondexploitaties moet eventuele toekomstige tegenvallers op kunnen vangen. Het is daarom belangrijk om een goede inschatting te maken van eventuele tegenvallers. De hoogte van de reserve grondexploitaties stemmen we daarop af. De gemeente werkt met een methode van risicoanalyse om het risico op tegenvallende resultaten zo betrouwbaar mogelijk in te schatten. Daarbij beoordelen we marktrisico's en specifieke project risico's.

Marktrisico's bestaan uit kostenstijgingen, daling van grondprijzen en vertraging van de ontwikkelingen. Voor deze factoren worden parameters voor twee scenario's gehanteerd. Samen met de specifieke projectrisico's leidt de berekening tot een inschatting van de bandbreedte waarbinnen de risico's zich bevinden. Deze bandbreedte geeft een goede indicatie van de benodigde weerstandscapaciteit.

Deze benodigde capaciteit vergelijken we met de beschikbare weerstandscapaciteit. De beschikbare capaciteit bestaat uit meerdere delen. Allereerst bestaat deze capaciteit uit de Algemene reserve grondexploitatie. Daarnaast kunnen risico's in de toekomst mogelijk worden gecompenseerd door begrote winsten of door in de begroting opgenomen posten voor onvoorziene uitgaven. Voorzichtigheidshalve nemen we slechts een deel van deze begrote ruimte mee voor het bepalen van de aanwezige dekking.

De ratio tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstands-capaciteit geeft een indicatie van het weerstandsvermogen. Verderop in deze paragraaf Grondbeleid lichten we de uitkomsten van deze analyse toe.

Jaarverslag grondexploitatie 2024

Het resultaat van het product Grondexploitatie over het jaar 2024 laat een verlies vóór vennootschapsbelasting zien van € 45.671. In 2023 werd € 527.220 winst verantwoord. Het verlies over 2024 is met name het gevolg van het treffen van een voorziening voor toekomstige verliezen voor de exploitatie van een bedrijfsterrein.

Het verlies is samen met een bedrag van € 40.750 vennootschapsbelasting onttrokken aan de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie.

De inhoud van dit jaarverslag bestaat uit de volgende hoofdstukken:

- Analyse van het resultaat 2024 vóór vennootschapsbelasting
- Waardering grondposities per eind 2024
- Reserves en voorzieningen ten behoeve van de grondexploitatie
- Risicoanalyse grondexploitatie
- Korte beschouwing van de stand van zaken van de afzonderlijke exploitaties
- Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2024

Analyse van het resultaat vóór vennootschapsbelasting

Dit hoofdstuk behandelt de uitkomsten van de grondexploitatie over het jaar 2024.

Het verlies over het boekjaar 2024 ad € 45.671 is als volgt samengesteld:

Plan	Resultaat	Mutatie voorziening	Totaal resultaat
Kieft 4 Eibergen	48		48
Everskamp Ruurlo		-185	-185
Vonderman Noordijk	64		64
Olland Noord Rietmolen	18		18
Hondelinkweg Neede	3		3
De Heuver Gelselaar	65		65
Elbrink Heure Borculo	77		77
Bouwgronden in exploitatie	275	-185	90
			0
Lichtenhorst Borculo	-15		-15
Leusinkbrink Noord Ruurlo	-17		-17
Overige complexen per saldo	8		8
Algemene kosten	-112		-112
Materiële vaste activa en overige gronden	-136	0	-136
Totaal resultaat (winst)	139	-185	-46

Korte toelichting resultaat

Het voorgeschreven systeem van winstbepaling ['percentage of completion'] leidt tot tussentijdse resultaatneming bij de complexen Bouwgrond in exploitatie naar rato van de voortgang. De voortgang wordt uitgedrukt in een percentage waarbij de werkelijke uitgaven en opbrengsten worden afgezet tegen de begroting. Het positieve resultaat over 2024 op de Bouwgronden in exploitatie ad € 275.000 is overwegend het gevolg van deze tussentijdse winstnemingen. Daar staat tegenover dat voor het bedrijfsterrein Everskamp in Ruurlo een aanvullende verliesvoorziening van € 185.000 is getroffen. De tegenvallende kosten van archeologisch onderzoek, de stijging van de verwachte civiele investeringen voor het woonrijp maken en de langere looptijd leiden begrotingstechnisch tot een hoger toekomstig verlies. Het complex Hondelinkweg in Neede is in 2024 administratief afgesloten met een klein plusje. Per saldo bedraagt de winst op de Bouwgronden in exploitatie in 2024 afgerond € 90.000 (na mutatie verliesvoorziening).

Naast de winstneming voor de Bouwgronden in exploitatie is sprake van een negatief resultaat op de (nog te ontwikkelen) gronden onder de Materiële vaste activa. Dit wordt onder meer verklaard doordat voor de locaties Lichtenhorst in Borculo en Leusinkbrink Noord in Ruurlo voorbereidingskosten voor de planologische procedure zijn verantwoord. Deze kosten zijn – in lijn met de uitspraken van de commissie BBV – niet geactiveerd maar direct ten laste van het resultaat gebracht.

De overige resultaten zijn voornamelijk het gevolg van reguliere activiteiten (uitgaven en verkopen) en jaarlijkse actualisatie van de meerjarenbegroting. Voor zover relevant lichten wij deze uitkomsten per complex verderop in deze paragraaf toe.

Waardering grondposities per einde boekjaar

De waardering van de ingenomen grondposities per einde boekjaar is als volgt (in €):

	Rekening 2024	Rekening 2023
Niet in exploitatie genomen gronden	2.999	2.999
Erfpachtgronden	38	38
Overige gronden	314	314
Subtotaal Materiële vaste activa	3.351	3.351
Voorraad Bouwgronden in exploitatie	1.906	2.277
Totaal boekwaarde	5.257	5.628
Af: voorzieningen voor kosten/verliezen	-252	-67
Totaal balanswaarde	5.005	5.561

De balanswaarde van de verschillende grondexploitaties is in 2024 afgenomen met € 556.054 van € 5.559.807 naar € 5.003.753. Deze afname is als volgt te specificeren (bedragen in €):

	Rekening 2024	Rekening 2023
Kapitaallasten (2,05% respectievelijk 2,40%)	23	15
Uren eigen dienst	107	103
Uitgaven op projectbasis	256	2.074
Totaal kosten en investeringen	386	2.192
Opbrengsten (verkoop / subsidie)	897	718
Per saldo af-/toename door exploitatie	-511	1.474
Verantwoord resultaat (excl. bijdrage reserves)	-46	527
Totaal mutatie balanswaarde	-557	2.001

De totale balanswaarde van de voorraad Bouwgronden in exploitatie en de overige gronden onder de Materiële vaste activa is in 2024 met name gedaald als gevolg van relatief beperkte investeringen in verhouding tot de verkoopopbrengsten. Ook het verhogen van de verliesvoorziening leidt tot een lagere balanswaarde. In 2023 waren de uitgaven hoger door de aankoop van gronden in Leusinkbrink Zuid in Ruurlo.

Voor een nadere specificatie van de balanswaarden en de verantwoorde resultaten voor de lopende projecten verwijzen we naar de toelichting op de balans in de jaarrekening, onderdeel Bouwgronden in exploitatie onder voorraden.

Reserves en voorzieningen ten behoeve van de grondexploitaties

In dit hoofdstuk komt het verloop van de reserve bouwgrondexploitatie aan bod. Ook lichten we de mutaties en de stand van de voorziening voor verwachte verliezen toe.

Algemene reserve bouwgrondexploitatie en resultaatbestemming 2024

De algemene reserve bouwgrondexploitatie bedroeg per eind 2023 € 6.382.370. In de jaarrekening 2024 is het verlies over 2024 ad € 45.671 samen met de toegerekende vennootschapsbelasting ad € 40.750 onttrokken aan de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie. Daarmee bedraagt de reserve voor Bouwgrondexploitatie – die nodig is om verliesgevende exploitaties en risico's in het grondbedrijf op te vangen – per eind 2024 € 6.295.949.

Voorzieningen individuele projecten grondexploitatie

De voorziening voor individuele projecten is noodzakelijk om verwachte verliezen op dat specifieke plan in de toekomst op te vangen. De benodigde voorziening wordt jaarlijks berekend op basis van de geactualiseerde exploitatiebegroting. De voorziening komt overeen met de hoogte van het verwachte toekomstige tekort, berekend tegen netto contante waarde. We berekenen deze waarde tegen een discontovoet van 2,0%.

Er is per eind 2024 slechts een complex Bouwgrond in exploitatie waarvoor – als gevolg van geactualiseerde prijzen voor woonrijp maken - een verlies wordt begroot. Dat betreft bedrijventerrein Everskamp in Ruurlo. De voorziening voor dit complex bedraagt eind 2024 € 252.000 (vorig jaar € 67.000). De verhoging ad € 185.000 is in 2024 ten laste van het resultaat gebracht.

Risicoanalyse grondexploitaties

Dit hoofdstuk maakt inzichtelijk op welke wijze de risico-omvang van projecten binnen de grondexploitatie is becijferd. De omvang van een risico is het product van het effect en de kans dat dit zich voordoet. Het risico wordt afgezet tegen de aanwezige mogelijkheden om tegenvallers binnen de projecten op te vangen. De risico's die niet binnen de projecten zelf

kunnen worden opgevangen vormen samen de benodigde weerstandscapaciteit. Het bedrag dat beschikbaar is voor het opvangen van risico's noemen we de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde capaciteit zetten we af tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De verhouding tussen deze beide termen – het weerstandsvermogen - bepaalt in welke mate de gemeente in staat is om de risico's die samenhangen met het exploiteren van grondposities af te dekken.

Bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van risico's binnen de grondexploitatie is een model ontwikkeld. In dit model maken we onderscheid tussen twee typen risico's. We onderkennen marktrisico's en specifieke projectgebonden risico's.

Voor het bepalen van de omvang van marktrisico's hanteren we parameters voor kostenstijgingen, daling van opbrengsten en vertraging van de ontwikkeling. Uitgangspunt voor deze berekening is de geactualiseerde begroting per complex Bouwgrond in exploitatie. In deze begrotingen is uitgegaan van zo realistisch mogelijke ramingen voor nog te maken kosten en verwachte opbrengsten. Voor het bepalen van de omvang van risico's zijn vervolgens twee scenario's doorgerekend. Een scenario met tegenvallende ontwikkelingen en een scenario "kritiek".

Voor de strategische grondposities die sinds 2016 verantwoord worden onder de Materiële vaste activa (voorheen Niet in exploitatie genomen gronden) hanteren we een percentage van de boekwaarde om het marktrisico te bepalen.

In onderstaande tabel zijn de gehanteerde parameters voor de bepaling van de omvang van de marktrisico's weergegeven.

Effecten voor bepaling marktrisico	Tegenvallend scenario	Kritiek scenario
Bouwgronden in exploitatie		
Jaarlijkse kostenstijging boven inflatieniveau	10%	20%
Daling opbrengstverwachting	5%	10%
Vertraging looptijd in jaren	3	7
Kans op gezamenlijk optreden van deze effecten	50%	33%
Materiële vaste activa		
Percentage van de boekwaarde strategische gronden	5%	10%

In de exploitatiebegrotingen houden we rekening met prijsindexatie over de verwachte uitgaven. Over 2025 rekenen we op 5% inflatie en over de jaren 2026 en 2027 op 4%. Met ingang van 2028 hanteren we het langjarig gemiddelde inflatiecijfer van 2%. De onzekerheid op de markt als gevolg van de situatie in Oekraïne hebben we begin 2022 vertaald in een hoger risicoprofiel. In het model hanteren we een risico van 10% respectievelijk 20% kostenstijging boven op de begrote prijsstijging. Deze parameters blijven we voorzichtigheidshalve hanteren.

De effecten worden per complex Bouwgrond in exploitatie opgeteld. Omdat het niet realistisch is dat al deze effecten zich in alle plannen tegelijkertijd en gezamenlijk voordoen, kwantificeren we het risico door het totale effect met een kans van 50% respectievelijk 33% te vermenigvuldigen. Deze percentages zijn de afgelopen jaren ook gebruikt.

Voor specifieke projectrisico's is een inschatting gemaakt van mogelijk negatieve effecten die zich binnen dat plan kunnen voordoen naast de al becijferde marktrisico's. Nadelige effecten met een kans groter dan 50% worden in de exploitatiebegroting zelf verwerkt en leiden daarom niet tot een extra risico.

De totale risico-omvang is in het tegenvallende scenario ingeschat op € 581.000. In het kritieke scenario komt de berekening op basis van bovengenoemde parameters uit op € 814.000. In onderstaande tabel is dit gespecificeerd:

	Tegenvallend scenario marktrisico	Kritiek scenario marktrisico	Project specifieke risico's	Totaal risico tegenvallend scenario	Totaal risico kritiek scenario
Bouwgronden in exploitatie	270	354	90	360	444
Materiële vaste activa	151	300	70	221	370
Benodigde weerstandscapaciteit	421	654	160	581	814

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit twee verschillende componenten. Allereerst is de Algemene reserve bouwgrondexploitatie beschikbaar om risico's op te vangen. Ten tweede kunnen risico's binnen projecten worden opgevangen als deze gecompenseerd worden door verwachte winsten of als hiervoor binnen de begroting budget beschikbaar is in de vorm van posten onvoorzien.

Overigens zal binnen enkele plannen de boekwaarde lager zijn dan de huidige marktwaarde. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de gronden die in erfpacht zijn uitgegeven. Deze zogenaamde stille reserves nemen we voorzichtigheidshalve niet mee bij het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit.

De Algemene reserve bouwgrondexploitatie bedraagt na verwerking van het resultaat over 2024 € 6.295.949. Deze reserve is direct beschikbaar als capaciteit om risico's binnen de lopende gemeentelijke grondexploitaties op te vangen. Voor zover deze capaciteit onvoldoende blijkt, moet een beroep gedaan worden op de Algemene reserve. Met een eventuele onttrekking van het surplus van de reserve boven het vastgestelde plafond is hierbij geen rekening gehouden. Het totaal begrote positieve eindresultaat voor de Bouwgronden in exploitatie bedraagt per eind 2024 € 2.270.000. Binnen de projecten is voor onvoorziene posten € 76.000 opgenomen. Voor de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt voorzichtigheidshalve 50% meegenomen in het tegenvallende scenario en 33% in het kritieke scenario. Dit leidt tot een beschikbare capaciteit in de komende jaren van € 1.173.000 respectievelijk € 774.000.

Samengevat kan de totaal beschikbare weerstandscapaciteit als volgt worden weergegeven:

	Begroot	Beschikbare capaciteit	
		Tegenvallend scenario	Kritiek scenario
Aandeel van begroot		50%	33%
Winstprognose vanaf 2024	2.270	1.135	649
Post onvoorziene uitgaven	76	38	-55
		1.173	594
Algemene reserve grondexploitatie		6.296	6.296
Beschikbare weerstandscapaciteit		7.469	6.890

Weerstandsvermogen grondexploitatie

De verhouding tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit noemen we het weerstandsvermogen. In het tegenvallende scenario is deze verhouding per eind 2024 12,9 (2023: 12,1). In het kritieke scenario is de ratio 8,7 (2023: 8,2). Een ratio tussen de 1,0 en 1,4 wordt als "voldoende" gezien. De beschikbare capaciteit is dan groter dan de benodigde capaciteit. In de vastgestelde Nota Reserves en voorzieningen 2023 is dit als ondergrens voor de minimaal beschikbare reservebuffer aangeduid. Een ratio boven de 2,0 geldt als "uitstekend". Deze ratio geldt als uitgangspunt voor het plafond van de reserve grondexploitatie.

Het weerstandsvermogen is de afgelopen jaren fors verbeterd. Belangrijkste verklaring daarvoor is dat de Algemene reserve bouwgrondexploitatie door de gerealiseerde winsten in de periode 2020 – 2023 is verbeterd. Ook geldt dat de voortgang in projecten zorgt voor nauwkeuriger prognoses over een kortere looptijd, hetgeen resulteert in een daling van de specifieke projectrisico's.

Het weerstandsvermogen binnen de grondexploitatie blijft komende jaren van belang als buffer voor het opvangen van tegenvallende ontwikkelingen. De economische effecten als gevolg van de situatie in Oekraïne op de korte tot middellange termijn en de demografische ontwikkelingen op langere termijn zullen medebepalend zijn voor de resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties. De buffer biedt daarnaast, indien gewenst, ook mogelijkheden om actief in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.

Door de gestegen stichtingskosten van woningen en stijging van investeringskosten in de openbare ruimte staat de betaalbaarheid van woningen onder druk. Hierdoor kunnen tekorten ontstaan in de gemeentelijke grondexploitaties. Het kan ook betekenen dat niet alle kosten voor de inrichting van de openbare ruimte kunnen worden verhaald op een particuliere ontwikkelaar. Er is dan sprake van een publieke onrendabele top. Voor een drietal projecten is daarom in 2023

een beroep gedaan op een bijdrage vanuit de landelijke Woningbouw Impuls 5e tranche. Daarmee kan 50% van het tekort worden afgedekt. Het restant moet door de gemeente (in de vorm van cofinanciering) worden bijgedragen. Ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening is een voorstel aan de gemeenteraad gedaan om uit de Reserve grondexploitatie een bedrag van € 1.750.000 over te hevelen naar de Reserve bestuurlijke claims.

Korte beschouwing van de (financiële) stand van zaken van de afzonderlijke exploitaties

Hieronder volgt per complex een korte toelichting op het verloop van de boekwaarde in 2024 en de verwachte prognose voor komende jaren. Niet alle complexen komen daarbij aan bod, alleen plannen met een boekwaarde of mutaties boven € 250.000 worden genoemd. Voor een compleet overzicht van de gemeentelijke complexen verwijzen we naar de toelichting op de balans (onderdeel Voorraden).

Bedrijventerrein Kieft IV Eibergen

Vanaf 2021 zien we lokaal en regionaal een groeiende belangstelling voor bedrijfskavels. In 2023 bedroeg de opbrengst uit verkochte kavels € 303.000, in 2024 is dit gestegen tot € 442.000. Eind 2024 is nog bijna 1 ha uitgeefbaar, waarbij voor een deel van de kavels concrete belangstelling bestaat.

De investeringen in 2024 bedroegen slechts € 25.000. Het noordelijk deel van het terrein is in 2022 en 2023 al woonrijp gemaakt. Als gevolg van de voorgeschreven systematiek van tussentijdse resultaatbepaling is over 2024 een positief resultaat van € 48.000 (2023 € 86.000) verantwoord. Per saldo is de boekwaarde van het complex gedaald van € 2.018.000 eind 2023 tot € 1.646.000 eind 2024.

De aanleg van de N18 en de bijbehorende op- en afritten is ten koste gegaan van het aantal uitgeefbare en bouwrijpe kavels. Eind 2015 is een compensatievoorstel van Rijkswaterstaat ontvangen. In maart 2018 is over de voorwaarden van compensatie en de aankoop van ruilgronden mondeling akkoord bereikt met Rijkswaterstaat. Het traject om te komen tot financiële en notariële afwikkeling duurt helaas veel langer dan verwacht. Afgelopen jaren moesten nog de nodige (aanvullende) bodemonderzoeken worden verricht. Ook vergde het vervaardigen van de juiste overdrachtstekeningen veel tijd. In 2024 zijn de overeenkomsten inhoudelijk afgerond. In 2025 kan dan eindelijk definitieve besluitvorming plaatsvinden en kunnen de betreffende percelen worden overgedragen.

Bedrijventerrein Everskamp Ruurlo

De boekwaarde van dit complex bedraagt eind 2024 € 514.000. Het tempo van verkopen bleef tot enkele jaren geleden achter bij de verwachtingen, mede omdat door ondernemers werd geïnvesteerd in leegkomende bedrijfspanden. In 2022 en 2023 zijn kavels verkocht met een omvang van 6.050 m² respectievelijk 2.470 m². In boekjaar 2024 zijn geen kavels geleverd. Voor een deel is dat te verklaren door uitgebreid archeologisch onderzoek naar restanten van een voormalige boerderij.

Er is per eind 2024 nog ongeveer 10.000 m² (1 ha) uitgeefbaar. Voor deze kavels is wel de nodige belangstelling en zijn opties vergeven.

Regionaal bedrijventerrein De Laarberg

Gebiedsonderneming De Laarberg ontwikkelt het gelijknamige regionale bedrijventerrein. De gemeente Berkelland is samen de gemeente Oost-Gelre aandeelhouder in de opgerichte vennootschappen. Beide gemeenten hebben zich financieel garant gesteld voor € 12,5 miljoen. In de paragraaf “Verbonden partijen” is meer informatie opgenomen.

Meerjaren perspectief grondexploitaties

Het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties [MPG] is een aanvullend instrument in de planning en control cyclus voor de gemeentelijke Bouwgronden in exploitatie.

De financiële uitgangspunten die van belang zijn voor de waardering en resultaatbepaling zijn erin opgenomen. Bovendien is per complex Bouwgrond in exploitatie de geactualiseerde exploitatiebegroting en de resultaatprognose per 1 januari 2025 opgenomen in het MPG. In de toelichting op de balanspost Voorraden in de jaarrekening 2024 is vermeld dat de totale winstverwachting per 2025 € 1.995.870 bedraagt. Dit bedrag is als volgt samengesteld:

Bouwgrond in exploitatie	Boekwaarde	Uitgaven	Opbrengsten	Resultaat
	31 december 2024 na bestemming	met ingang van 2025	met ingang van 2025	met ingang van 2025
Bedrijventerreinen				
Kieft 4 Eibergen	1.646	314	2.471	511
Everskamp Ruurlo	514	893	1.134	-273
Woongebieden				0
Zwilbroekseweg Eibergen	-73	44		29
Op de Bleek Eibergen	-11	8		3
Vonderman Noordijk	-53	41		12
Olland Noord Rietmolen	-20	13		7
De Mölle Haarlo	-46	48		-2
De Heuver Gelselaar	-47	38		9
Leusinkbrink Ruurlo	-17	33	21	5
Elbrink De Heure Borculo	-144	68		76
Elbrink Leenkamer Borculo	156	80	1.853	1.617
Bouwgronden in exploitatie	1.905	1.580	5.479	1.994

We wijzen erop dat in bovenstaande opstelling géén rekening is gehouden met rentelasten die het directe gevolg zijn van de voorgeschreven winstbepaling op basis van de Percentage of Completion Methode. Door tussentijdse winstnemingen stijgt de boekwaarde van een complex en dit leidt in volgende jaren tot een hogere rentelast. In het MPG 2024 is dit effect per complex wel becijferd. Totaal leidt dit tot een beperkt nadelig effect van € 40.000 ten opzichte van de geraamde € 2.407.000 winst.

Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen. Na de Algemene uitkering uit het gemeentefonds vormen de lokale heffingen (belastingen, leges en rechten) de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente.

Gemeenten zijn beperkt in de belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Naast belastingen heft de gemeente rechten (leges) voor individuele diensten aan haar inwoners. De tarieven van deze rechten dienen zo te worden gesteld dat de opbrengsten de kosten niet te boven gaan. De opbrengsten hebben een directe relatie met de kosten voor de dienstverlening (gebonden heffingen) en zijn daarmee maximaal 100% kostendekkend.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de kaders, de ontwikkelingen van de verschillende belastingen en heffingen en de consequenties daarvan voor onze inwoners. Verder wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van een heffing en wordt het kwijtscheldingsbeleid kort toegelicht.

Beleid

Voor 2024 hebben we de volgende uitgangspunten gehanteerd voor het berekenen van de tarieven:

- De lokale heffingen stijgen in principe niet meer dan met het inflatiepercentage. Voor 2024 hanteren we een inflatiepercentage van 2,4%.
- Bij afvalstoffen- en rioolheffing streven wij naar 100% kostendekkendheid. Bij het berekenen van de kostendekkendheid houden we rekening met de directe kosten, de kosten van overhead en btw. Het streven naar 100% kostendekkendheid kan betekenen dat de tarieven met meer dan het inflatiepercentage stijgen.

Geraamde opbrengsten uit lokale heffingen

Onderstaand een overzicht van de lokale heffingen.

Opbrengsten lokale belastingen, heffingen en retributies (x € 1.000)	Realisatie 2023	2024 (vastgesteld)	2024 (na wijzigingen)	Realisatie 2024	Vershil gewijzigde begroting - realisatie
Onroerendezaakbelastingen	10.522	11.191	11.391	11.470	79
Afvalstoffenheffing	3.185	3.260	3.260	3.275	15
Rioolheffing	7.132	7.540	7.540	7.284	-256
Begraafrechten	280	270	265	353	88
Leges Omgevingsvergunning	1.119	1.331	1.331	1.352	21
Reclamebelasting	212	203	203	213	10
Toeristenbelasting	684	368	448	564	116
Secretarieleges	494	501	744	947	203
Marktgelden	60	59	59	56	-3
Totaal	23.688	24.723	25.241	25.514	273

Ontwikkeling lastendruk

De belastingen en heffingen die inwoners betalen, verschillen per gemeente. Toch bestaat de behoefte om gemeenten te vergelijken. Voor het vergelijk maken we gebruik van de gegevens van de Atlas lokale heffingen van het COELO. We vergelijken de woonlasten van Berkelland met de gemiddelde van de provincie Gelderland. Onder woonlasten wordt verstaan de OZB, riool- en afvalstoffenheffing.

	2021	2022	2023	2024
Huurder 1 persoonshuishouden				
Gemiddelde provincie Gelderland	279	280	285	313
Gemiddelde gemeente Berkelland	193	163	225	232
Huurder meerpersoonshuishouden				
Gemiddelde provincie Gelderland	370	375	376	406
Gemiddelde gemeente Berkelland	354	324	346	357
Eigenaar-bewoner 1 persoonshuishouden				
Gemiddelde provincie Gelderland	724	834	860	916
Gemiddelde gemeente Berkelland	705	689	846	897
Eigenaar-bewoner meerpersoonshuishouden				
Gemiddelde provincie Gelderland	808	916	940	997
Gemiddelde gemeente Berkelland	867	851	967	1.022

Belastingen

De opbrengsten van de algemene belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten vrij te besteden zijn. Het gaat om de onroerendezaakbelastingen, toeristenbelasting en reclamebelasting. De opbrengsten uit reclamebelasting worden overgedragen aan het ondernemersfonds.

Onroerendezaakbelastingen.

Onroerende zaakbelastingen (OZB) zijn de belastingen op de waarde van een woning of bedrijf. De hoogte van de OZB is afhankelijk van de waarde van de onroerende zaak. Voor de gemeente zijn het de belangrijkste vrij besteedbare gemeentelijke belastingen. Sinds 2009 zijn de tarieven van de OZB vastgesteld op een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Dit betekent dat de tarieven mee moeten bewegen met de waardeontwikkeling van de onroerende zaak. Stijgt de waarde dan moeten de tarieven neerwaarts worden bijgesteld om de opbrengst niet meer te laten stijgen dan de inflatiecorrectie. Dit voorkomt dat bij waardeinstijgingen de eigenaren onevenredig worden belast. Bij waardedaling geldt het omgekeerde.

Categorie	Tarief 2023	Tarief 2024
Eigenaar woning	0,0970%	0,1041%
Gebruiker niet woning	0,1840%	0,1809%
Eigenaar niet woning	0,2351%	0,2340%

Voor 2024 komen de opbrengsten uit onroerendezaakbelastingen van € 11.470.000

Toeristenbelasting

Onder de naam 'toeristenbelasting' wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding.

Het tarief bedraagt € 1,25 per persoon per nacht.

De opbrengst over 2024 is € 564.000

Reclamebelasting

Onder de naam 'reclamebelasting' wordt een directe belasting geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg.

We heffen reclamebelasting als dienstverlening voor de ondernemers van Berkelland. De opbrengsten van de reclamebelasting worden na aftrek van onze kosten overgedragen aan het ondernemersfonds. Vanuit dit fonds kunnen ondernemersactiviteiten financieren.

Over 2024 dragen we € 199.000 over aan het ondernemersfonds.

Bestemmingsheffingen

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen op begrotingsbasis maximaal kostendekkend zijn.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is bedoeld om de kosten van afvalinzameling en afvalverwijdering te dekken. Wij streven naar 100% kostendekking bij de afvalstoffenheffing. De werkelijke opbrengsten zijn lager dan de lasten, waardoor het kostendeckingspercentage op 93% uitkomt. Het bedrag dat we uit de voorziening afval halen is € 229.757. Dit komt bijna exact overeen met het begrote bedrag van € 226.000. De lasten bij de inzamelcontracten voor huishoudelijk afval en kunststof zijn flink hoger dan is begroot.

De totale begroting en realisatie bij de afvalstoffenheffing is als volgt:

	2024 (vastgesteld)	2024 (na slotwijziging)	Realisatie
Taakveld Afval lasten	-3.161.889	-3.208.889	-3.618.774
Taakveld Afval baten	404.500	404.500	771.008
Netto lasten taakveld Afval	-2.757.389	-2.804.389	-2.847.766
Toe te rekenen lasten	-55.000	-55.000	-36.000
Taakveld Overhead	-120.217	-120.217	-120.217
BTW (compensabel)	-520.220	-520.220	-514.242
Totaal lasten	-3.452.826	-3.499.826	-3.518.225
Opbrengst Afvalstoffenheffing	3.260.081	3.260.081	3.275.250
Dekking	94%	93%	93%
Mutatie egalisatievoorziening	179.397	226.397	229.757

Hieronder staan de tarieven voor 2023 en 2024.

Maatstaven	2023	2024
Basispakket 140 grijs	138,24	142,44
Basispakket 240 grijs	189,36	195,12
Verzamelcontainers	138,24	142,44

Rioolheffing

De gemeente heeft de zorg voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater en hemelwater en de structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand. De kosten hiervan worden betaald uit de rioolheffing. Er is een bewuste keuze gemaakt om de heffing te splitsen in een gebruikersdeel en een eigenarendeel. De gebruiker betaalt, omdat hij of zij afvalwater op het riool loost. De eigenaar omdat de aansluiting op de riolering de gebruikswaarde van zijn pand verhoogt.

Het uitgangspunt voor de rioolheffing is 100% kostendekkende tarieven op termijn. Op basis van het watertakenplan 2019- 2023 is de inschatting gemaakt dat de tarieven de komende jaren, naast de inflatiecorrectie, jaarlijks met max. 2% extra moeten stijgen om op een kostendekkend niveau te komen.

Tekorten of overschotten op het taakveld riolering worden verrekend met de egalisatievoorziening riolering. Deze voorziening dient om tegenvallers en meevallers op te vangen en voorkomt grote schommelingen in de tarieven.

In 2024 zijn de totale lasten hoger dan de baten.

Er is € 481.000 meer uitgegeven dan binnengekomen op riolering. Er is flink meer uitgegeven op elektriciteit en gas (€ 220.000) De btw op uitgaven (met name kredieten) was hoger dan begroot (€ 220.000). De uitgaven op materiaal en revisie units gemalen Neede/Eibergen was ook hoger dan begroot (€ 50.000). Er is ruim € 230.000 minder aan rioolheffingen ontvangen dan begroot. In 2025 gaan we de opbouw van het begrote bedrag voor rioolheffing daarom nader analyseren. Het bedrag van € 481.000 wordt uit de egalisatie voorziening riolering gehaald.

	2024 (vastgesteld)	2024 (na slotwijziging)	Realisatie
Taakveld Riolering lasten	-5.602.197	-5.399.688	-5.951.322
Taakveld riolering baten	30.000	30.000	31.919
Netto lasten taakveld riolering	-5.572.197	-5.369.688	-5.919.403
Toe te rekenen lasten	36.000	36.000	36.000
Taakveld Overhead	-543.058	-536.058	-486.732
BTW (compensabel)	-1.175.000	-1.175.000	-1.395.290
Totaal lasten	-7.254.255	-7.044.746	-7.765.425
Opbrengst heffing	7.539.835	7.539.835	7.284.338
Dekking	104%	107%	94%
Mutatie egalisatievoorziening	-285.580	-495.089	481.087

Hieronder staan de tarieven voor 2024.

Maatstaven	2023	2024
Eigenarendeel	210,98	217,52
0 m³ - 1000 m³ bedrag per m³	1,28	1,32
1001 m³ - 2500 m³ bedrag per m³	1,22	1,26
2501 m³ - 5000 m³ bedrag per m³	1,11	1,14
2501 m³ - 5000 m³ bedrag per m³	0,65	0,67
Maximum	60.000	60.000

Retributies/rechten

Een retributie kan alleen worden geheven voor het gebruik van bezittingen, werken of inrichtingen van de gemeente, bv. begraafrechten en marktgelden, en het verlenen van diensten. De verwachte opbrengst mag niet hoger zijn dan de kosten die met het gebruik of de dienstverlening verbonden zijn.

Begraafrechten

Begraafrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel voor wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. De baten en lasten zijn hieronder opgenomen.

	2024 (vastgesteld)	2024 (na slotwijziging)	Realisatie
Taakveld begraafplaatsen lasten	-327.193	-329.188	-360.753
Taakveld Overhead	-95.200	-95.200	-95.200
Nettolasten taakveld begraafplaatsen	-422.393	-424.388	-455.953
Opbrengsten begraafrechten	270.000	265.000	352.930
Taakveld begraafplaatsen baten	4.832	6.240	6.256
Totaal baten	274.832	271.240	359.186
Dekking	65%	64%	79%

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een markt als bedoeld in de marktverordening gemeente Berkelland en voor het genot van de diensten die in verband daarmee worden verleend.

	2024 (vastgesteld)	2024 (na wijziging)	Realisatie
Markten lasten	-44.885	-45.720	-67.542
Markten opbrengsten	3.400	3.400	3.487
Nettolasten Markten	-41.485	-42.320	-64.055
Toe te rekenen lasten	-1.285	-1.285	-1.285
Taakveld overhead	-24.300	-24.300	-24.771
Btw (compensabel)	-6.540	-6.540	-6.540
Totaal lasten	-73.610	-74.445	-96.651
Opbrengsten marktgelden	58.800	58.800	55.760
Dekking	80%	79%	58%

Leges

De gemeente heft leges voor het verlenen van diensten die in het individuele belang van de aanvrager van de dienst zijn. De leges dekken de kosten van de dienstverlening. Voor bepaalde diensten zijn door het Rijk maximumtarieven vastgesteld, bv. rijbewijzen, reisdocumenten.

Hoofdstuk	Onderwerp	Taakveld	Werkelijke lasten	Werkelijke baten	Dekking
Titel 1	Algemene dienstverlening				
1	Burgerlijke stand	Burgerzaken	-69.193	70.591	102%
2	Reisdocumenten	Burgerzaken	-875.016	621.880	71%
3	Rijbewijzen	Burgerzaken	-344.902	183.081	53%
4	Verstrekingen uit Basis Registratie Personen	Burgerzaken	-66.556	53.026	80%
5	Verstrekingen uit Kiezersregister	Burgerzaken			
6	Verstrekingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens	Burgerzaken			
7	Bestuursstukken				
8	Vastgoedinformatie	Burgerzaken	-24.130	57.342	238%
9 t/m 19	Diversen	Openbare orde en Veiligheid	-17.141	7.526	44%
	Subtotaal		-1.396.938	993.446	71%
Titel 2	Omgevingsvergunning	Wonen en bouwen	-4.606.388	1.352.323	29%
Titel 3	Dienstverlening		-11.285	0	0%
	Totaal		-6.014.611	2.345.769	39%

Kwijtscheldingsbeleid

Voor mensen met een minimuminkomen bestaat de mogelijkheid gehele of gedeeltelijke kwijtschelding te krijgen voor de volgende gemeentelijke belastingen:

- a. OZB;
- b. Reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing);
- c. Rioolheffing.

Wij verlenen gehele kwijtschelding als er aan alle voorwaarden voor kwijtschelding is voldaan. In onze gemeente hanteren wij de zogenaamde 100% kwijtscheldingsnorm. Dit betekent dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau, zonder vermogen, altijd in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Weerstandsvermogen

Wat speelt er?

De samenleving en de economie zijn in beweging. Dat betekent dat er ontwikkelingen zijn waar nog geen rekening mee is gehouden. Huishoudens hebben de afgelopen jaren in het bijzonder de gevolgen van de hoge inflatie gemerkt, en dat heeft zijn weerslag op de economie. Dit heeft ook deels onvoorziene gevolgen gehad voor onze bedrijfsvoering. Het is daarom verstandig om te reserveren voor eventuele tegenvallers. Hoeveel we moeten reserveren hangt af van de risico's die we lopen. In Berkelland is besloten dat we € 5.000.000 willen reserveren om risico's af te dekken. Ook alleen al het inventariseren van de risico's helpt al bij het inspelen op de mogelijke gevolgen. We letten meer op de risico's en proberen eerder in te grijpen. Overigens is het voorkomen van risicovolle activiteiten geen doel op zich. Grondexploitatie wordt bijvoorbeeld gezien als een van de risicovolle activiteiten van gemeenten maar dit is ook een krachtig instrument om inhoudelijke beleidsdoelen te bereiken en levert in bepaalde jaren ook geld op.

Wettelijk kader

Het algemeen wettelijk kader met betrekking tot weerstandsvermogen en risicobeheersing is beschreven in het besluit begroting en verantwoording. Het BBV schrijft voor dat er een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgenomen in de begroting en jaarrekening. In deze paragraaf moet in ieder geval staan:

- Het beleid met betrekking tot de weerstandscapaciteit en de risico's.
- Een inventarisatie van de risico's.
- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.
- Een aantal verplichte kengetallen en beoordeling van hun onderlinge verhouding.

De raad van de gemeente Berkelland heeft geen nadere kaders vastgesteld. Wij volgen dus de wettelijke vereisten.

Inventarisatie risico's

Als we ons verdiepen in risico's kunnen we zeer omvangrijke overzichten maken van alle mogelijke risico's. Dat is niet de scope van deze paragraaf, we pretenderen ook niet volledig te zijn. Er zijn altijd risico's die we nog niet onderkennen. De volgende risico's nemen we niet mee:

- Alle risico's met een uiterst kleine kans.
- Alle risico's met een kleine kans en tegelijk ook kleine financiële gevolgen.
- Alle risico's die we als gemeentelijke organisatie onderkennen en waarvoor we afdoende interne beheersmaatregelen hebben genomen.
- Alle risico's die via verzekeringen voldoende afgedekt zijn.

Toelichting op gehanteerde begrippen:

- Geschatte omvang: hoe groot is het financieel gevolg als dit risico zich op enig moment voordoet.
- Geschatte kans: hoe groot is de kans dat dit risico zich in dit begrotingsjaar voordoet. Als we inschatten dat een risico zich hooguit eens in de 10 jaar voordoet, rekenen we met een kans van $1/10 = 10\%$.
- Financieel effect is de uitkomst van de omvang vermenigvuldigd met de kans. Wanneer de omvang en de kans goed zijn ingeschat zou de optelling de uitkomst in een gemiddeld jaar zijn. Jaren waarin alle of geen van de risico's zich voordoen zijn immers veel onwaarschijnlijker dan een mix van wel en niet.
- De genoemde omvang en kans zijn inschattingen van verschillende medewerkers van onze organisatie.

We hebben beperkt feitenmateriaal waarmee we de inschattingen kunnen onderbouwen. We vinden dat deze schatting voldoende is voor het doel van deze paragraaf: het bepalen van het (benodigde) weerstandsvermogen.

Risico	Geschatte omvang in €	Geschatte kans in %	Financieel effect van het risico in €
Samenwerkingspartijen (GR'en/DVO's)	27.000.000	5	1.350.000
Sociaal domein Jeugdwet	14.000.000	10	1.400.000
Sociaal domein WMO	13.000.000	10	1.300.000
Klimaatveranderingen	5.000.000	10	500.000
Privacy/Datalek	820.000	10	82.000
Uitval ICT	2.000.000	10	200.000
Garantiestelling Laarberg	12.500.000	2	250.000
Overige Garanties	2.200.000	2	44.000
Waarborgfonds Sociale Woningbouw	P.M.	-	P.M.
Uitstaande leningen (inclusief SVN)	45.000.000	1	450.000
Organisatorische risico's (fouten door mindere continuïteit)	500.000	10	50.000
Planschadeclaims	250.000	10	25.000
Totaal	122.270.000		5.651.000

Van bovenstaande, in de Programmabegroting 2024 opgenomen, risico's is vooral het bekende risico op kostenstijgingen van de Jeugdwet manifest geworden.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

Onze weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve. De gehele algemene reserve van € 26.320.000 is beschikbaar als weerstandscapaciteit en er zijn geen claims op de algemene reserve. Daarnaast is in de begroting € 200.000 (na 2024 is dit bedrag gehalveerd) opgenomen voor onvoorzien. Dit komt overeen met het bedrag dat is opgenomen in de financiële verordening. We tellen de post onvoorzien niet bij de weerstandscapaciteit.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Als we de algemene reserve van € 26.320.000 relateren aan de risico's die we voor 2024 hebben geïnventariseerd van gewogen € 5.651.000 dan komt het weerstandsvermogen uit op 4,7. Dit is uitstekend. De algemene reserve is ook buffer voor nadelen in algemene zin die op ons afkomen zoals de korting op het Gemeentefonds. Het biedt enig soelaas als de korting niet direct volledig opgevangen kan worden met ombuigingen.

Risicobeheersing

Risicomanagement bestaat niet alleen uit het inventariseren van risico's. Het gaat juist ook om het in kaart brengen van maatregelen die leiden tot het voorkomen en/of beter beheersen van risico's. We kunnen constateren dat we bepaalde risico's, bijvoorbeeld in het sociaal domein, niet beheersen. Het uitvoeren van opneemeregelingen voor het Rijk waarbij wij de risico's lopen blijft een probleem dat we ook niet zelf kunnen oplossen. Dit is niet anders dan voorgaande jaren.

Kengetallen financiële positie

We lichten de 6 kengetallen over de financiële positie hierna kort toe.

1. Netto schuldenquote
De netto schuldenquote geeft aan of de gemeente haar schulden kan betalen met de inkomsten die ze heeft. De richtlijn van de provincie Gelderland is dat bij een netto schuldenquote van 90% een risico ontstaat. Bij een schuldenquote boven de 130% is de gemeente nauwelijks nog in staat de schulden te betalen.
2. Netto schuldenquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Als we geld uitleenen levert dat inkomsten op. Die inkomsten dekken een gedeelte van de

schuld. Daarmee zijn we in ieder geval al in staat een gedeelte van de schuld te betalen. Er zit natuurlijk wel een risico aan het uitlenen van geld. Degene die het geld leent kan misschien het geld niet terugbetalen. De provincie Gelderland hanteert dezelfde percentages voor de risicobepaling als bij de netto schuldenquote.

3. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft aan of de gemeente haar schulden kan betalen. Het gaat er hier dus niet om of de schulden betaald kunnen worden uit de inkomsten maar ook uit het bestaande bezit. De provincie Gelderland vindt een solvabiliteit van minder dan 50% al risicovol en een solvabiliteit van minder dan 20% erg risicovol. In het beleid bestemming overschotten hebben wij de grens gesteld dat we bij een solvabiliteit van minder dan 35% eerst de algemene reserve aanvullen.

4. Structurele exploitatieruimte

Met dit kengetal kunnen we zien of we structureel in staat zijn de lasten die we als gemeente hebben te betalen. Dit kengetal is uiteindelijk het belangrijkste voor de vorm van toezicht waar de provincie Gelderland ons onder plaatst. Voor het repressief toezicht is het van belang dat of de begroting of de meerjarenraming een kengetal laat zien dat groter is dan 0%. Wij streven naar een situatie waarbij de begroting en de meerjarenraming een percentage groter dan 0 laten zien.

5. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de gronden zich verhoudt tot de inkomsten van de gemeente. De provincie Gelderland vindt een percentage minder dan 20 weinig risicovol. Een percentage van meer dan 35 is volgens de provincie Gelderland erg risicovol.

6. Belastingcapaciteit

Dit kengetal laat zien hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het cijfer is er alleen op gericht om gemeenten te kunnen vergelijken op dit gebied. In het cijfer zijn alle gemeentelijke woonlasten meegenomen. Als het percentage onder de 100 ligt heffen we minder belasting dan gemiddeld in Nederland. Is het percentage hoger dan 100 dan heffen we meer belasting dan gemiddeld in Nederland. Er wordt geen rekening gehouden met de verschillen die er tussen gemeenten bestaan. De provincie Gelderland vindt een percentage van meer dan 105 erg risicovol.

Investerings (groter dan de jaarlijkse afschrijvingslast, dus uitbreiding van onze activa) leiden tot een verslechtering van de financiële positie. Het doen van investeringen vraagt dat we meer geld lenen. Dit gaat ten koste van de solvabiliteit. Overigens is (her)investeren ook gewoon nodig om onze voorzieningen en dienstverlening op niveau te houden. Bij forse mutaties in de kengetallen (welke kant op dan ook) is het van belang te beseffen waar het door komt.

Kengetallen	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Netto schuldenquote	37,17%	57,08%	32,81%
Netto schuldenquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	12,39%	30,50%	10,04%
Solvabiliteitsratio	50,66%	41,70%	53,39%
Structurele exploitatieruimte	0,72%	1,37%	3,72%
Grondexploitatie	1,49%	1,04%	1,05%
Belastingcapaciteit	98,08%	95,65%	98,87%

Verbonden partijen

Samenwerkingspartijen

'Partijen waarmee we samenwerken en hun kernactiviteiten'.

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, als de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Bij verbonden partijen gaat het om publiekrechtelijke en privaatrechtelijke organisaties. Publiekrechtelijke organisaties zijn gemeenschappelijke regelingen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Privaatrechtelijke organisaties zijn bv. een NV, BV of stichting.

De gemeente heeft de volgende verbonden partijen:

Bedragen x € 1.000	Eigen Vermogen 1-1	Eigen Vermogen 31-12	Vreemd Vermogen 1-1	Vreemd Vermogen 31-12	Bijdrage	Resultaat
Gemeenschappelijke regelingen						
Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers	106	76	600	510	287	
GGD Noord-Oost Gelderland	2.656	3.182	8.787	13.266	906	
Omgevingsdienst Achterhoek	-134	500	2.878	2.609	1.669	
8RHK ambassadeurs	6.229	6.591	787	263	327	
Fijnder	3.666	3.456	10.198	10.447	19.341	
Stadsbank Oost Nederland	1.349	1.369	15.215	11.396	360	
Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland	17.324	18.990	70.214	26.019	3.044	
Vennootschap/Coöperaties						
BNG NV	4.615.000	4.721.000	107.459.000	110.819.000	0	
Alliander NV	4.570.000	4.749.000	6.106.000	6.877.000	0	
Vitens NV	649.500	677.700	1.446.600	1.559.700	0	
Twence Holding BV	175.964	169.261	163.228	162.475	0	
Gebiedsonderneming Laarberg BV	18.440	18.485	31.003	35.149	0	
Gebiedsonderneming Laarberg CV			24.038	24.738	0	
AGEM Gemeentelijke Energie BV						
Coöperatie Energieloket Achterhoek U.A.	212	230	1.390	1.669	0	
Leisurelands BV (2022)	79.651	77.432	15.651	15.023	0	

Speerpunten

Gemeenschappelijke regelingen

Wat is hiervoor gedaan?

8RHK ambassadeurs, Doetinchem.

Kwaliteit

In 2024 heeft de Achterhoek opnieuw een Regio Deal met het Rijk afgesloten. Eea is verwoord in een convenant en de basis voor de overeenkomst is "Hoger springen - Krachtiger landen".

In juli 2024 heeft er een zogenaamde 'lichte evaluatie' plaatsgevonden van de Achterhoek 8RHK samenwerking.

Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen om te voldoen aan de gestelde bezuinigingsopgave.

Geld

GGD Noord- en Oost Gelderland, Apeldoorn.

Doelstelling en belang:

GGD NOG voert de Wet publieke gezondheid uit namens 22 colleges van B&W. Publieke gezondheid gaat over het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de bevolking.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder W.A. Wormgoor: Algemeen Bestuur

Deelnemers:

Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Hattem, Harderwijk, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen.

Programma:

De GGD NOG levert een bijdrage aan de programma's 'Een toekomstbestendig Sociaal domein' en 'Sport en cultuur bewegen je!'.

Ontwikkelingen:

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

Kwaliteit

Samenwerking met GGD heeft laatste kwartaal in het teken gestaan van het ontwikkelen van het regioplan IZA en het opstellen van het Plan van aanpak GALA

De werkelijke uitgaven verschillen minder dan 5% met de begroting.

Geld

Fijnder, Oost Gelre.

Doelstelling en belang:

Fijnder heeft als taak de uitvoering van de wet- en regelgeving op het gebied van de sociale zekerheid voor de gemeente en richt zich op de zelfredzaamheid en participatie van inwoners.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder H.A. Leliveld: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Wethouder W.A. Wormgoor: Algemeen Bestuur

Deelnemers:

Oost Gelre, Winterswijk en Berkelland.

Programma:

Fijnder levert een bijdrage aan programma 'Werken en leren'.

Ontwikkelingen:

Samen met Fijnder en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag. Voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt zorgen we voor een doorgaande ontwikkellijn, waarin deze groep integraal ondersteund wordt.

Daarnaast werken we in 2021 verder aan 'Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein'. In deze bestuursopdracht aan Fijnder positioneren we deze als tweedelijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de integrale toegang en regie op de dienstverlening aan onze inwoners.

Risico's:

De economische gevolgen vanwege corona zullen effect hebben op het aantal cliënten van Fijnder. Het is onzeker of we daar voldoende voor worden gecompenseerd.

Kwaliteit

Jaarrekening nog niet binnen. Deze volgt later.

Geld**Stadsbank Oost Nederland, Enschede.****Doelstelling en belang:**

De Stadsbank Oost Nederland (SON) levert bijzondere financiële dienstverlening aan consumenten.

SON ondersteunt de aangesloten gemeenten in hun sociale beleid, zonder winstoogmerk.

Tenslotte voorziet de bank op een zowel maatschappelijk als zakelijk verantwoorde wijze in de behoefte aan geldkrediet, schuldhulpverlening, budgetbeheer, afgifte van verklaringen ex artikel 285 lid 4 Faillissementswet, de beschikbaarstelling van bewindvoerders ter uitvoering van bepalingen inzake de wettelijke schuldsanering natuurlijke personen.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder H.A. Leliveld: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Deelnemers:

Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Montferland, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Winterswijk, Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Lochem, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Twenterand, Tubbergen, Wierden.

Programma:

De SON levert een bijdrage aan het programma 'Werken en leren'.

Ontwikkelingen:

Het afgelopen jaar heeft de Stadsbank, vanuit de positie van uitvoeringsorganisatie, initiatieven opgestart om tot een modernisering van de schuldhulpverlening te komen onder andere met betrekking tot de buddy-app, collectief schuldregelen, inzet van het instrument saneringskredieten en een kleine pilot met automatische incasso. Deze ambitie wordt in de komende jaren voortgezet.

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

Kwaliteit

Jaarrekening nog niet binnen. Deze volgt later.

Geld

Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland, Apeldoorn.

Doelstelling en belang:

Samen met vele stakeholders zorgt de VNOG voor de kwaliteit en efficiency van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, bevolkingszorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Burgemeester J. van Oostrum: Algemeen Bestuur

Deelnemers:

De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Montferland, Oude-IJsselstreek, Winterswijk, Apeldoorn, Brummen, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Heerde, Hattem, Lochem, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Voorst, Zutphen

Programma:

De VNOG draagt bij aan het programma Veiligheid.

Ontwikkelingen:

De verdere implementatie van de in 2020 vastgestelde toekomstvisie.

Risico's:

Financiële risico's zijn beperkt. De weerstandscapaciteit is voldoende. Eventuele tekorten in de exploitatie dienen door de deelnemende gemeentes te worden aangevuld.

Kwaliteit

Geld

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL), Doetinchem.

Doelstelling en belang:

- Het beheer en aan publiek openstellen van de historische archieven van de deelnemende gemeenten op basis van Archiefwet 1995.
- Uitvoering taken en activiteiten Stichting Staring Instituut.
- Het beheren, verzamelen, ordenen en ontsluiten van historische informatie (gebaseerd op de Archiefwet en het Archiefbesluit).
- Een groter en breder publiek voor erfgoed en streekcultuur aanspreken.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Burgemeester J. van Oostrum: Algemeen Bestuur

Deelnemers:

Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk

Programma:

Het ECAL levert een bijdrage aan het programma "Sport en cultuur bewegen je!"

Ontwikkelingen:

Het ECAL heeft een E-depot gerealiseerd. Dit is een digitale bewaarplaats voor permanent te bewaren digitale archiefstukken. Het doel is toekomstige waarborging van duurzaamheid en toegankelijkheid van digitale archieven. In de komende periode wordt het E-depot verder doorontwikkeld.

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

Kwaliteit

ECAL is een Gemeenschappelijke Regeling van acht Achterhoekse/Liemerse gemeenten. De deelnemende gemeenten zijn: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

Met de in stand houding van ECAL voldoen wij als gemeente aan de wettelijke verplichting, zie Archiefwet.

Geld **Omgevingsdienst Achterhoek, Bronckhorst.****Doelstelling en belang:**

De Omgevingsdienst Achterhoek heeft als taak het verstrekken van omgevingsvergunningen en zien erop toe dat bedrijven voldoen aan actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid). Daarnaast adviseert de Omgevingsdienst Achterhoek over verschillende (milieu)onderwerpen zoals bodem, geluid en externe veiligheid.

Het belang van de partners van de Omgevingsdienst Achterhoek is tevens een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland (Gelders Stelsel).

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Burgemeester J. van Oostrum: voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Deelnemers:

De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de provincie Gelderland.

Programma:

De Omgevingsdienst Achterhoek is één van de samenwerkingspartijen en draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.

Ontwikkelingen:

In het kader van het interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (IBP VTH) heeft de ODA een plan van aanpak opgesteld om in 2026 te voldoen aan het robuustheidscriteria en een zestal kritische prestatie indicatoren (kpi's). Het plan is ingediend bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De beoordeling volgt in september van dit jaar.

Andere ontwikkelingen zijn de implementatie van de Omgevingswet die gevolgen heeft op de werkprocessen en de normering van de producten en diensten die de ODA aan ons levert.

Evenals de doorontwikkeling van de risicogerichte aanpak van milieutaken om deze in overeenstemming te brengen met de uitgangspunten van de Omgevingswet.

Risico's:

Geen.

Kwaliteit

In 2021 presenteerde de commissie Van Aartsen haar rapport "Om de leefomgeving: Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur". Het rapport analyseert het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en concludeert dat het onvoldoende functioneert. Daarom is een Interbestuurlijk programma (IBP) ingericht dat de aanbevelingen van de commissie uitvoert. De ODA heeft hiervoor in 2024 een plan van aanpak opgesteld.

In 2017 is de ODA gestart met een risicogerichte aanpak van milieutaken. Hierbij is gezamenlijk met de partnergemeenten een risicoanalyse voor de VTH-taken opgesteld. Nieuwe inzichten

(productieprocessen, stoffen en wetgeving) en nieuwe normen rond aanvaardbare risico's maken het noodzakelijk om nieuwe keuzes te maken. Ook hiervoor heeft de ODA voorstellen uitgewerkt die in 2025 aan de partners worden voorgelegd.

Geld

Speerpunten

Overige verbonden partijen

Wat is hiervoor gedaan?

Euregio.

Kwaliteit

Het nieuwe programma INTERREG VI is gestart en loopt door tot 2027. In 2024 is het 10-jarig bestaan van de Euregiocommissies gevierd en stond het jaar in het teken van de Europese verkiezingen. Verder is samengewerkt op projectniveau, onder meer in de strijd tegen de georganiseerde misdaad en tegen misbruik van arbeidsmigranten. Meer is te lezen in het jaarverslag op de site euregio.eu.

Geld

Speerpunten

Stichtingen en verenigingen

Wat is hiervoor gedaan?

P10.

Kwaliteit

Door de werkgroep Europa is een Europastrategie ontwikkeld die gericht is op de samenwerking met de VNG richting Europa. Dit heeft ertoe bijgedragen dat ook in de volgende periode het platteland vertegenwoordigd is in het Comité van de Regio's, een adviesorgaan voor regio's en steden in Europa. Wethouder A.K. van Gijssel is voorgedragen en benoemd. Verder is gewerkt aan sterke regio's met aandacht voor zorg, bereikbaarheid, landbouw en energietransitie. Ook is besloten om een lobbyist in te huren voor 2 jaar en in te zetten op scholing op het gebied van lobby.

32 plattelandsgemeenten zijn inmiddels lid geworden van de P10! Daarmee is de P10 uitgegroeid tot een samenwerkingsverband waarmee Den Haag graag aan tafel zit. De stem van het platteland wordt gehoord!

Geld

De verhoging van de bijdrage aan de P10 is incidenteel betaald uit het lopende budget van het programma Vitaal Platteland.

Speerpunten

Vennootschappen en coöperaties

Wat is hiervoor gedaan?

BNG Bank N.V., Den Haag.

Doelstelling en belang:

Het behoud van een belangrijk marktaandeel in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en rendement voor de aandeelhouders. De gemeente heeft met een aantal van 305.877 aandelen een belang van 0,55%.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: wethouder H. van der Noordt.

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Risico's:

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Kwaliteit

Geld

De BNG keerde in 2024 € 61.000 meer dividend uit dan verwacht.

Alliander N.V., Arnhem.

Doelstelling en belang:

Alliander is een netwerkbedrijf en zorgt voor een betrouwbare, betaalbare en bereikbare energievoorziening (gas en elektra). De gemeente heeft met een aantal van 633.991 aandelen een belang van 0,46%.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder H. van der Noordt; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering.

De gemeente neemt deel aan het Nuval-platform. Deelnemers hebben afgesproken in een aantal onderwerpen met één stem op te treden tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van Alliander. Een vertegenwoordiger van het Nuval-platform neemt deel aan het Grootaandeelhoudersoverleg van Alliander.

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Risico's:

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Kwaliteit

Geld

Alliander keerde in 2024 € 158.000 meer dividend uit dan verwacht.

Vitens N.V., Zwolle.

Doelstelling en belang:

Vitens is een waterleidingbedrijf dat zorg draagt voor de drinkwatervoorziening. De gemeente heeft met een aantal van 24.034 aandelen een belang van 0.42%.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder H. van der Noordt; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering.

De gemeente neemt deel aan het Nuval-platform. Deelnemers hebben afgesproken in een aantal onderwerpen met één stem op te treden tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van Vitens. Een vertegenwoordiger van het Nuval-platform neemt deel aan het Grootaandeelhoudersoverleg van Vitens.

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Risico's:

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Kwaliteit

Geld

Vitens keerde in 2024 zoals verwacht geen dividend uit.

Twence B.V., Hengelo.

Doelstelling en belang:

Twence is een afvalverwerker die uit afval energie haalt nadat het afval van herbruikbare materialen is ontdaan. Twence draagt daarmee bij aan duurzaamheid. De gemeente heeft met een aantal van 45.251 aandelen een belang van 5,33%.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder H. van der Noordt; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering.

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Risico's:

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Kwaliteit

In 2022 is een proces gestart dat moet leiden tot de vervreemding van (het grootste gedeelte) van de aandelen door Almelo, Oldenzaal en Twenterand. Dit proces is eind 2024 afgerond. In 2021 is AVR een juridische procedure gestart tegen Twence en naar aandeelhouders over de verwerkingsovereenkomst van huishoudelijk afval. Deze procedure is nog niet afgerond.

Geld

Twence keerde over 2024 € 17.000 minder dividend uit dan verwacht.

Coöperatie Energieloket Achterhoek U.A.

Doelstelling en belang:

De Coöperatie Energieloket Achterhoek U.A. levert een bijdrage aan de verduurzaming van de energievoorziening in de Achterhoek, duurzame energie in de Achterhoek te doen ontwikkelen, de productie en de levering van duurzame energie in de Achterhoek te stimuleren en het gebruik van duurzame energie in de Achterhoek te bevorderen. De coöperatie is 100% eigenaar van het regionale energieloket: Energieloket Achterhoek B.V..

De gemeente is lid van de coöperatie. Alle leden hebben evenveel stemrecht.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van leden: Wethouder H.A. Leliveld; afgevaardigde ledenvergadering. Wethouder H.A. Leliveld is daarnaast voorzitter van de coöperatie.

Programma:

Het belang levert een bijdrage aan programma Nieuwe Energie.

Risico's:

Op dit moment zijn er geen voornemens voor investeringen. Voor eventuele toekomstige investeringen dient een gemeentelijk besluit te worden genomen.

Kwaliteit ■

De Agem heeft als doel een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de energievoorziening in de Achterhoek, duurzame energie in de Achterhoek te doen ontwikkelen, de productie en de levering van duurzame energie in de Achterhoek te stimuleren en het gebruik van duurzame energie in de Achterhoek te bevorderen. De gemeente is lid van de coöperatie. Alle leden hebben evenveel stemrecht. Deze coöperatie heeft een naamswijziging ondergaan en heet Coöperatie Energieloket Achterhoek UA. De Coöperatie is eigenaar van Energieloket Achterhoek BV.

Geld ■

Gebiedsonderneming Laarberg B.V., Oost Gelre.

Doelstelling en belang:

Gebiedsonderneming Laarberg B.V. treedt op als beherend vennoot van Gebiedsonderneming Laarberg C.V. Gebiedsonderneming Laarberg heeft als doel het ontwikkelen en exploiteren van Regionaal Bedrijventerrein Laarberg. Het geplaatste aandelenkapitaal bestaat uit 180 aandelen van € 100 nominaal, totaal € 18.000. De gemeenten Oost Gelre en Berkelland nemen beide voor 50% deel in de besloten vennootschap.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder H. van der Noordt.

Deelnemers:

De gemeenten Oost Gelre en Berkelland nemen ieder voor 50% deel in de vennootschap. De gemeente Oost Gelre is hierbij als grondgebied gemeente verantwoordelijk voor de ruimtelijke procedures.

Programma:

Gebiedsonderneming Laarberg draagt bij aan het programma 'Werken en Leren'.

Ontwikkelingen:

De grondverkoop is mede afhankelijk van economische omstandigheden. Medio 2024 is nog ongeveer 37 ha terrein uitgeefbaar, waarvan al ongeveer 6 ha is gereserveerd. Voor uitbreiding van bedrijventerreinen geldt het Regionale Programma Werklocaties als provinciaal kader. Daarin is verwoord dat voor Laarberg een uitbreidingsambitie voor de langere termijn geldt van

30-35 ha.

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt door het lage ingebrachte kapitaal.

Kwaliteit ■

De grondexploitatie van het bedrijventerrein is mede afhankelijk van economische omstandigheden. Voor uitbreiding van bedrijventerreinen geldt het Regionale Programma Werklocaties als provinciaal kader.

Geld ■

Gebiedsonderneming Laarberg C.V., Oost Gelre.

Doelstelling en belang:

Gebiedsonderneming Laarberg C.V. is een commanditaire vennootschap, waarvan Gebiedsonderneming Laarberg B.V. de beherend vennoot is. Gebiedsonderneming Laarberg heeft als doel het ontwikkelen en exploiteren van Regionaal Bedrijventerrein Laarberg. Het ondernemingsvermogen is ingebracht door beide commanditaire vennoten, de gemeenten Oost Gelre en Berkelland, en hebben beide een belang van € 1 in dit vermogen.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Vergadering van Vennoten; Wethouder H. van der Noordt.

Deelnemers:

De gemeenten Oost Gelre en Berkelland hebben als commanditaire vennoten ieder 48% zeggenschap. Gebiedsonderneming Laarberg B.V. heeft als bestuurder 4% zeggenschap. Programma:
Gebiedsonderneming Laarberg draagt bij aan het programma 'Werken en Leren'.

Ontwikkelingen:

Zie hiervoor de toelichting bij Gebiedsonderneming Laarberg B.V.

Kwaliteit ■

Beide gemeenten staan voor € 12,5 miljoen garant jegens de BNG uit hoofde van de aangetrokken financiering door de B.V./C.V..
De gemeenten Oost Gelre en Berkelland hebben als commanditaire vennoten ieder 48% zeggenschap. Gebiedsonderneming Laarberg B.V. heeft als bestuurder 4% zeggenschap.

De grondexploitatie van het bedrijfsterrein is mede afhankelijk van economische omstandigheden. Voor uitbreiding van bedrijventerreinen geldt het Regionale Programma Werklocaties als provinciaal kader.

Geld ■

Agem Gemeentelijke Energie B.V..

Doelstelling en belang:

De Agem Gemeentelijke Energie is de energieleverancier (gas en elektra) voor de bedrijfsvoering van Berkelland. Ze levert een bijdrage aan de energietransitie waarbij het streven is alle energie die wij verbruiken, zelf duurzaam op te wekken.
De 8 Achterhoekse gemeenten zijn de aandeelhouders. De gemeente bezit 38 aandelen en heeft een belang van 12,5%.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder H. van der Noordt; afgevaardigde

aandeelhoudersvergadering.

Programma:

Het belang levert via haar ambities een bijdrage aan programma Nieuwe Energie. Daarnaast is het de energieleverancier voor onze bedrijfsvoering.

Risico's:

Het investeren in projecten voor de opwek van duurzame energie kent de in de markt gangbare bedrijfseconomische risico's. Agem Gemeentelijke Energie heeft een investering gedaan in zonnepark Braamt. Voor investeringen dient een aandeelhoudersbesluit te worden genomen.

Kwaliteit ■

De Agem Gemeentelijke Energie BV heeft als doel een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de energievoorziening in de Achterhoek, duurzame energie in de Achterhoek te doen ontwikkelen, de productie en de levering van duurzame energie in de Achterhoek te stimuleren en het gebruik van duurzame energie in de Achterhoek te bevorderen, via de gemeentelijke energievoorziening. De gemeente is aandeelhouder van AGE BV. Alle aandeelhouders hebben evenveel stemrecht.

Geld ■

Financiering

Financiering

'Geld lenen kost geld!'

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op het treasurybeleid en de wijze waarop dit in de begroting is opgenomen. De financieringsparagraaf geeft daarnaast inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop de rente aan grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Het gemeentelijke treasurybeleid is opgenomen in de financiële verordening 2024 en het treasurystatuut 2018.

Renteontwikkelingen

Een belangrijk onderdeel voor de randvoorwaarden van het treasurybeleid is de renteontwikkeling. De korte rente is in 2024 gedaald. De rente die we bij het Rijk ontvangen was begin 2024 3,906 % en aan het eind van het jaar 2,905%. In het 2e deel van 2024 hadden we een ruimere liquiditeitspositie bij het Rijk. Dit leverde ondanks een dalende rente toch een mooie rentebate op. De rente op de kapitaalmarkt was ook minder stabiel in 2024. Aan het begin en einde van het jaar relatief laag en hoger in het midden van 2024. Per saldo was er sprake van een stijging. Richting einde van het jaar kwamen de tarieven van leningen met verschillende looptijden meer uit elkaar te liggen. We hebben in 2024 geen nieuwe langjarige leningen aangetrokken.

Ontwikkeling	3 maands euribor	10 jaars rente
1-1-2024	3,905%	2,389%
31-12-2024	2,714%	2,599%

Liquiditeitsontwikkeling

Onze liquiditeitspositie is verbeterd gedurende 2024. Het 1e deel van het jaar zijn er nog kasgeldleningen aangetrokken. Dit was in het 2e deel van 2024 niet meer nodig. De ontvangen bedragen uit het btw-compensatiefonds en voor de opvang Oekraïners medio 2024 hadden veel invloed op de positieve ontwikkeling van de liquiditeitspositie. Ondanks dat de BNG Bank besloot de hybride lening niet af te lossen is het niet nodig geweest financiering aan te trekken in 2024.

Risicobeheer

In het treasurystatuut staat dat de financieringsfunctie dient tot het beschermen tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's. Hierna wordt aangegeven in welke mate deze risico's zich voordoen en op welke wijze deze risico's worden beheerst.

Kasgeldlimiet

Omschrijving (toelichting)

Met de kasgeldlimiet wordt een beperking opgelegd aan de omvang van de netto vlottende schuld. Deze bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. Voor 2024 is dat 11,5 miljoen (135,4 miljoen x 8,5%). In het 1e deel van 2024 zijn er nog

kasgeldleningen aangetrokken. In de 2e helft van 2024 was dat niet meer nodig. Hierdoor bleven we ruim onder de kasgeldlimiet.

Omvang begroting op 1 januari 2024

135.420.853

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1 Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
In bedragen	11.511	11.511	11.511	11.511
2 Omvang vlottende schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	6.667	5.667		
Schuld in rekening-courant	37	4	331	31
Gestorte gelden door derden < 1 jaar				
Totale omvang van de vlottende schuld	6.704	5.671	331	31
3 Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	6	8	10	7
Tegoeden in rekening-courant	7.763	13.273	13.845	17.102
Overige uitstaande gelden < 1 jaar				
Totale omvang van de vlottende middelen	7.769	13.281	13.855	17.109
4 Toets kasgeldlimiet				
Totale netto vlottende schuld (2-3)	-1.065	-7.610	-13.524	-17.078
Toegestane kasgeldlimiet	11.511	11.511	11.511	11.511
Ruimte (+)/Overschrijding (-) (1-4)	12.576	19.121	25.035	28.589

Renterisico

Omschrijving (toelichting)

De renterisiconorm bepaalt het maximum aan leningen met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer die geherfinancierd moeten worden of waarvan de rente herzien moet worden. Deze bedraagt 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. De ontwikkeling van de renterisiconorm is in onderstaand overzicht weergegeven.

Stap	Variabelen renterisiconorm	2024
1	Renteherzieningen	
2	Aflossingen	2.648
3	Renterisico (1 +2)	2.648
4	Renterisiconorm	27.084
5	Ruimte onder risiconorm (+) of overschrijding risiconorm (-)	24.436
4a	Begrotingstotaal	€ 135.420,85
4b	Percentage regeling	20
4 = 4a x 4b/100	Renterisiconorm	27.084

Er is in 2024 geen lange financiering aangetrokken en er hebben alleen reguliere aflossingen van de bestaande leningportefeuille plaatsgevonden. Er bleef daarom voldoende ruimte onder de renterisiconorm.

Koersrisico's

Koersrisico's worden gelopen op deelneming door daling van de waarde van de aandelen. Ultimo 2024 bezat de gemeente aandelen in de volgende partijen:

Twence, Agem, BNG Bank, Alliander, de Laarberg en Twente Milieu.

De koersrisico's op deze deelnemingen worden laag ingeschat.

Kredietrisico's

Kredietrisico's worden gelopen bij het uitzetten van overtollige middelen en het verstrekken van leningen en garantstellingen. Kredietrisico's worden beperkt door de eisen die de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) stelt en door de specifieke eisen die de gemeente stelt aan de partij waaraan middelen worden verstrekt.

Eventuele tijdelijke overtollige kasmiddelen zullen worden uitgezet in overeenstemming met de wettelijke kaders voor het schatkistbankieren.

Hieronder een overzicht van de verwachting van de verstrekte leningen in 2024.

Overzicht verstrekte leningen bedragen x € 1.000	Stand per 1-1-2024	Stand per 31-12-2024
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	5.148	6.531
Kapitaalverstrekingen aan gemeenschappelijke regelingen	72	72
Kapitaalverstrekingen aan overige verbonden partijen	3.516	3.401
Leningen aan deelnemingen	22.802	22.802
Leningen aan overige verbonden partijen	7.959	8.231
Overige langlopende leningen	4.276	4.060
Leningen aan openbare lichamen	1.648	537
Totaal	45.421	45.634

Liquiditeitsrisico's

De gemeente beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op de liquiditeitsplanning.

Valutarisico's

Valutarisico's worden in de gemeente uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro's.

Rentelasten en baten

Rentelasten

De rentelasten in de begroting zijn gebaseerd op de langlopende leningen en geraamde financieringsbehoefte. De financieringsbehoefte wordt bepaald door de ontwikkeling van de reguliere exploitatie, het investeringsplan en de mutaties op de grondexploitatie.

De werkelijke rentelasten in 2024 waren € 1.184.500 voor verwachte rentelasten. Hieronder de stand van de lening portefeuille begin en eind 2024.

Lening (x € 1.000)	Looptijd	Rente %	Saldo 1-1-2024	Aflossing	Opname	Saldo 31-12-2024
BNG Bank	25 jaar lineair	2.99 %	37.911	1.648		36.263
BNG Bank	10 jaar lineair	-0.05 %	7.000	1.000		6.000
BNG Bank	5 jaar fixed	0.5 %	10.000			10.000
Totaal			54.911	2.648	0	52.263

Rentebaten

De rentebaten betreffen de inkomsten uit:

- Personeelshypotheek: € 44.643
- Verstrekte leningen: € 1.212.684

Doorberekende rente/renteresultaat

In de begroting wordt rente doorberekend aan de grondexploitatie en aan taakvelden. Er wordt uitgegaan van totaal financiering. Dit houdt in dat aangetrokken leningen betrekking hebben op alle activiteiten van de gemeente. De wijze waarop er wordt doorberekend is als volgt:

Grondexploitatie

De aan de grondexploitatie doorberekende rente is in overeenstemming met de voorschriften van het BBV. Het percentage wordt berekend op basis van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Voor 2024 is deze 1 %.

Taakvelden

Aan taakvelden wordt rente toegerekend op basis van een omslagpercentage.

Het begrote omslagpercentage wordt berekend door de totale begrote rentelasten te delen door het begrote saldo van de investering op 1 januari van het begrotingsjaar. Als de afwijking bij realisatie tussen de werkelijke rentelasten en de voor gecalculeerde toegerekende rentelasten groter is dan 25% moet er gecorrigeerd worden. Die afwijking is bij ons meer dan 25% Daarom is er een herrekening doorgevoerd voor de toe te rekenen rente. In de herberekening is een percentage van 0% toegepast. (In de begroting 2024 is een percentage van 0,25% aangehouden).

Renteresultaat

Het renteresultaat geeft het saldo weer van rentelasten en toegerekende rente aan taakvelden.

Het renteresultaat maakt onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen.

Schema rentetoerekening begroting	2024
Externe rente korte en lange financiering	1312416
Externe rentebaten	1741993
Saldo rentelasten en rentebaten	-429.577
Toerekening bijzondere rentes:	
Rente grondexploitatie	22.769
Rentebaten projectfinanciering	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	22.769
Saldo door te rekenen externe rente	-452.346
Rente eigen vermogen	0
Rente voorzieningen	0
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	-452.346
Werkelijk aan taakvelden toegerekend	316.488
Renteresultaat op taakveld Treasury	-768.834

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

'We zorgen goed voor onze kapitaalgoederen'

Inleiding

In deze paragraaf staat hoe we met onze kapitaalgoederen omgaan. Kapitaalgoederen zijn goederen met een meerjarig nut. Denk aan wegen, gebouwen, riolering en openbaar groen. Zoals wettelijk is voorgeschreven worden investeringen met een meerjarig nut afgeschreven. De afschrijvingstermijn die daarbij wordt gebruikt komt overeen met de economische levensduur van de investering. Wij hanteren wel een ondergrens. Investerings met een waarde van minder dan € 20.000 worden niet geactiveerd maar komen direct ten laste van de exploitatie.

Het onderhoud van de kapitaalgoederen wordt zoveel mogelijk in samenhang uitgevoerd in integrale projecten, bijvoorbeeld bij wegen en riolering.

Wij streven naar een verantwoord beheer van onze kapitaalgoederen. In deze paragraaf geven we een indicatie over de staat van onderhoud en welke middelen voor het onderhoud in de begroting zijn opgenomen.

Daarbij gaan wij uit van:

- Een rioolstelsel dat wordt beheerd overeenkomstig het watertakenplan.
- Een kwaliteitsniveau van de wegen volgens het scenario 'overwegend laag'.
- Een kwaliteitsniveau voor openbaar groen dat past bij het budget.
- Een gedifferentieerd onderhoudsniveau voor gemeentelijke gebouwen.

Riolering en water

In het watertakenplan is de inrichting en het beheer van de afvalwaterketen (riolering en zuivering) en het watersysteem beschreven. Met het watertakenplan geven wij invulling aan de planverplichting uit de Wet milieubeheer. Met de inhoud van dit plan wordt de basis gelegd voor de zorgplichten van de gemeente en de zorgplichten van het waterschap. Naast onze zorgplichten spelen wij met dit watertakenplan in op het veranderende klimaat, de duurzaamheidsopgaven en technologische ontwikkelingen. Zo kunnen we ook in de toekomst een veilig en goed functionerende afvalwaterketen en watersysteem waarborgen.

Kerncijfers

- 298 kilometer vrijval riool
- 688 kilometer persleiding (inclusief aansluitleidingen)
- 86 gemalen, 6 bergbezinkvoorzieningen en 1973 drukriool installaties
- 8000 inspectieputten
- 16.750 kolken en 2,3 kilometer lijngoten

Beleid/kaders

- Watervisie Berkelland 2030 (in samenwerking met het waterschap opgesteld)
- Watertakenplan
- Beheerplan riolering
- Regenwaterstructuurplan

Huidige staat en ontwikkelingen

Binnen taakveld riolering kennen wij alleen onderhoudsniveau 'goed', anders kunnen er gevolgen voor de volksgezondheid ontstaan. Met het watertakenplan is een stap gemaakt in het toepassen van risicogestuurd beheer. Bij risicogestuurd beheer wordt afgestapt van een louter cyclisch beheer. Wij reinigen, inspecteren, renoveren of vervangen dan niet meer alleen omdat het zoveel jaar geleden is gedaan, maar kijken naar de technische kwaliteit en noodzaak tot vervanging. Bij de planning van de uitvoering van

rioolvervanging/onderhoud wordt integraal afgestemd met de wegbeheerders.

Financiën

In de paragraaf lokale heffingen wordt een totaaloverzicht gegeven van de kosten die worden toegerekend aan riolering. De jaarlijkse lasten voor beheer en onderhoud worden gedekt door tarieven. Op basis van het watertakenplan zijn de tarieven op termijn nog niet kostendekkend. Een tekort of overschot in een jaar wordt onttrokken of toegevoegd aan de voorziening voor rioolheffing.

Onderhouden van wegen

De gemeente Berkelland beheert een areaal verharde wegen met een oppervlakte van 4,36 miljoen m², ofwel bijna 440 hectare. Hiervan ligt 55% buiten de bebouwde kom en 45% binnen de bebouwde kom. Het grootste deel van het areaal bestaat uit asfaltverharding (ongeveer 59%). Daarnaast is er 40% elementenverharding (tegels, betonstraatstenen, klinkers. etc.) en een klein gedeelte (ongeveer 1%) cementbetonverharding.

Wegenareaal Berkelland	Verhardings-type	Rijbaanlengte [m]	Oppervlakte [m ²]	Percentage [%]
Binnen bebouwde kom	Elementen	112.162	1.251.805	32
	Asfaltbeton	107.586	550.680	14
	Cementbeton	12	1.769	0
	Totaal	219.760	1.804.254	46
Buiten bebouwde kom	Asfaltbeton	480.687	1.843.970	47
	Elementen	62.474	258.853	7
	Cementbeton	7.239	23.690	1
	Totaal	550.400	2.126.513	54

De volgende kenmerken zijn van invloed op het onderhoud van het wegenareaal:

- We hebben een groot areaal van (met name oude asfalt) wegen gelegen in het buitengebied, dat door een toename van in de loop van de tijd steeds zwaarder wordend verkeer ook steeds zwaarder belast wordt en daardoor sneller slijt en sneller aan reconstructie toe is.
- Het wegenareaal is over het algemeen verouderd met als resultaat dat diverse wegconstructies het einde van de levensduur naderen of al hebben bereikt.
- We hebben per inwoner ca. 100 m² verharding in beheer; veel meer dan gemiddeld in Nederland (58m²).
- De profilering van wegen voldoet op veel plekken niet meer aan huidige eisen en het hedendaagse gebruik. Bermen worden te veel bereden en de combinatie met natte(re) winters levert een groeiende onderhoudsdruk.
- We hebben veel last van wortelopdruk van bomen die inmiddels dicht langs onze wegen staan.
- Binnen de verschillende kernen zijn de wegen voornamelijk uitgevoerd in (dure) elementen.
- Sterk gestegen en nog stijgende prijzen.

Beleid/kaders

Herijking wegbeheer 2021-2025

Met de raad is afgesproken om voor de onderhoudskwaliteit van de wegen het scenario 'overwegend laag' te hanteren. In deze ambitie is voor grotere delen van het areaal gekozen voor kwaliteitsniveau 'Laag'. De meer doorgaande wegen en de wegen in het centrum worden onderhouden op kwaliteitsniveau 'Basis'. Voor de fietspaden is gekozen voor kwaliteitsniveau 'Hoog'.

Wegenbeleidsplan 2024-2034

In 2025 brengen we een vernieuwd wegenbeleidsplan naar de gemeenteraad.

Gewenste kwaliteit		Centrum-gebied	Wijkont-sluitings-wegen	Woon-straten	Industrie-wegen	Erftoe-gangswegen buiten de kom	Overige wegen buiten de kom
Asfalt	Rijbaan	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Fietspaden	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
	Voetpaden	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Overige	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
Elementen	Rijbaan	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Fietspaden	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
	Voetpaden	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Overige	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag

Huidige staat en ontwikkelingen

Op basis van de medio 2023 uitgevoerde globale visuele wegininspectie is de werkelijke kwaliteit vergeleken met het vastgestelde kwaliteitsscenario 'overwegend laag'. In onderstaande figuur is dit per deelareaal weergegeven. Peildatum: begin 2024.

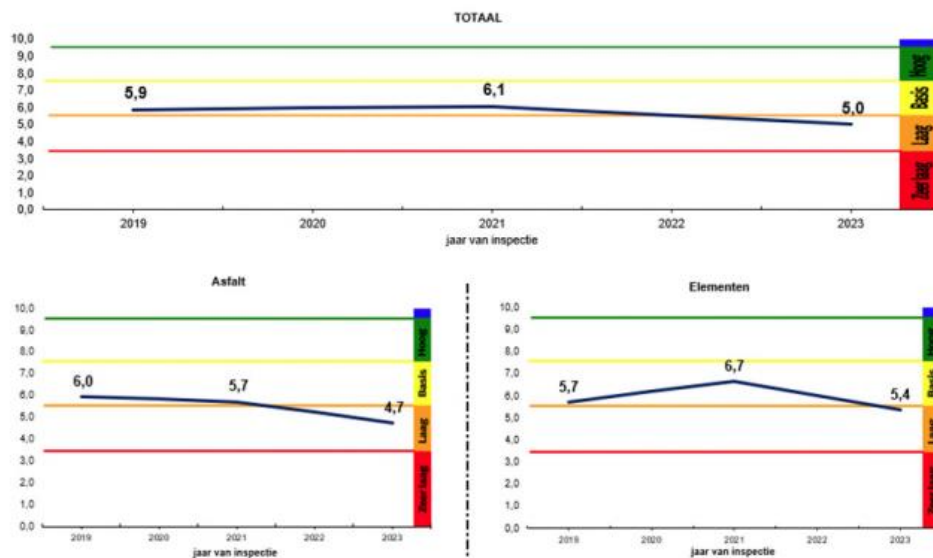
gemeente Berkelland anteagroup

Overwegend laag
Vergelijking inspectieresultaten 2023 met gestelde kwaliteitsambities 2021-2025

Areaal	Centrumgebied	Wijkontsluitings-wegen	Woonstraten	Industriewegen	Erftoegangswegen Buiten de kom	Overige wegen Buiten de kom
A s f a l t	Rijbanen	Onder	Op	Boven	Op	Op
	Fietspaden	Op	Onder	Onder	Onder	Onder
	Voetpaden		Op			Boven
	Parkeren en overige		Op	Boven		Boven
E l e m e n t e n	Rijbanen	Op	Boven	Boven	Boven	Op
	Fietspaden		Onder	Onder		
	Voetpaden	Op	Onder	Op		Boven
	Parkeren en overige	Op	Onder	Boven	Op	Op

Trendlijnen en ontwikkelingen

In de onderstaande grafieken is de trend in de kwaliteitsontwikkeling duidelijk te zien. De verwachting is dat de herijking medio 2025 verder dalende lijnen laat zien.

Er is dalende trend in kwaliteit gedurende de afgelopen periode, van een kwaliteitsscore van 5,9 in 2019 naar een 5,0 in 2023. De dalende trend is verklaarbaar gezien het verouderende areaal, klimaatverandering (natte perioden) en wortelopdruk in met name trottoirs en buitenwegen. Ook zijn veel asfaltdeklaagen in de periode 2000 - 2010 aangebracht. Deze bereiken nu tegelijk het einde van hun technische levensduur. Dit is met name zichtbaar bij de fietspaden, die in de afgelopen jaren een sterk dalende trend in de kwaliteit hebben gehad. Voor fietspaden en -stroken met rood asfalt gaat die achteruitgang nu razendsnel. Concluderend kan gezegd worden

dat het areaal gedeeltelijk in kwaliteit is afgenomen, maar dat het areaal ook beter in beeld is gebracht met een hogere betrouwbaarheid en vullingsgraad van beheerdata en inspectiegegevens.

Medio 2025 vindt een volgende tweejaarlijkse inspectieronde plaats. Op basis van de resultaten van die inspectie herijken we het kwaliteitsniveau opnieuw. De overtuiging is dat de dalende lijnen zicht over 2024 hebben doorgezet.

Financiën

Het structureel beschikbare budget binnen de exploitatiebegroting voor het uitvoeren van het geheel van groot én klein onderhoud aan weg- en bermverhardingen en markeringen in 2023 en 2024 is ruim € 1,5 miljoen lager dan de behoefte. Het door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveau 'overwegend laag' is daarom niet meer te handhaven en kapitaalvernietiging ligt op de loer. De veroudering van het wegennet gaat de komende decennia zorgen voor een piek in de investeringsbehoefte.

We inspecteren elke 2 jaar alle wegen op de aanwezigheid van schades, we monitoren het kwaliteitsverloop en herijken de onderhoudsbehoefte. Op basis daarvan maken we jaarlijks onderhoudsplanningen en voeren die uit. Als uit de 2-jaarlijkse inspectieresultaten blijkt dat wegen of wegvlakken aan het einde van de levensduur zijn dan nemen we die op in het meerjaren investeringsprogramma (MJIP). Medio 2025 volgt de volgende inspectieronde.

Openbare verlichting

Gemeente Berkelland beheert en onderhoudt ongeveer 9.000 lichtmasten en armaturen. Een areaal dat jaarlijks groeit door nieuwbouw in- en uitbreidingen en herinrichting van openbare ruimte. Op ongeveer 3.950 lichtmasten brandt een LED-lamp. Dit betekent dat 45% van het areaal in Berkelland LED is.

Huidige staat en ontwikkelingen

Ongeveer 10% van alle lichtmasten en ongeveer 20% van alle armaturen is ouder dan de theoretische levensduur. Met name op het gebied van armaturen geeft dat problemen, omdat het voorkomt dat vervangende lampen en onderdelen niet meer leverbaar zijn. De veroudering van de installatie wordt nijpender. We moeten in de toekomst dus meer gaan vervangen.

Beleidskaders

We hebben een beleidsplan openbare verlichting 2024-2033 gereed dat bovenstaande verder uitwerkt en in 2025 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Financiën

Op dit moment zijn de onderhoudsbudgetten voor openbare verlichting niet toereikend. Met name de kosten voor energie, storingen en lampvervangingen zijn flink gestegen. Het vernieuwen (en dus 'VerLEDden') van de installatie zorgt voor vermindering van energiekosten én de kosten van storingen, maar hiervoor zijn wel financiële middelen noodzakelijk (want dit kan niet uit het onderhoudsbudget bekostigd worden).

Groen en speelvoorzieningen

Berkelland heeft 172 hectare groen in de bebouwde kommen. Hiervan is ongeveer 35 hectare gazon, 74 hectare ruw/bloemrijk gras, 40 hectare bosplantsoen en 16 hectare heesters, hagen en vaste planten.

Gemeente Berkelland is eigenaar van 16.000 bomen in de bebouwde kom. Daarnaast zijn er 81.000 bomen buiten de bebouwde kom.

Er zijn 502 speel- en beweegtoestellen in Berkelland in de openbare ruimte. Relatief veel toestellen zijn oud (ouder dan 15 jaar). Op basis van het beleidsplan "Spelen en bewegen in de openbare ruimte" is er een inhaalslag gaande om verouderde toestellen te verwijderen en nieuwe toestellen te plaatsen die aansluiten bij de doelgroepen in de wijk of in het dorp en het beleid.

Beleid/kaders

- Groenbeleidsplan en groenstructuurplan 2023-2032.
- Beleidsplan spelen en bewegen in de openbare ruimte 2022-2031.
- Bomenbeleidsplan 2020-2029

Huidige staat en ontwikkelingen in het groen

De staat van het onderhoud is wisselend: over het algemeen is de staat van het groen redelijk tot goed, maar er zijn ook diverse locaties die verouderd zijn. De budgetten voor het onderhoud zijn echter beperkt. Het groenbeleidsplan geeft hier handvaten en kaders voor. Dit plan is gebaseerd op o.a. de volgende uitgangspunten:

- Meer ecologisch groenbeheer ten behoeve van een grotere biodiversiteit.
- Klimaatadaptatie (hitte, verdroging, wateropvang).
- Aantrekkelijke groene plekken in de kernen.
- Voldoende kwaliteit van het groenonderhoud, en de inrichting waar nodig beter afstemmen op het onderhoudsbudget.
- Het groen moet meer uitnodigen om te ontmoeten en te bewegen, voor jong en oud.

Spelen:

De toestand van de assets zijn erg divers: Er is een inhaalslag te maken qua staat, geschiktheid en inrichting van het terrein. Veel locaties zijn verouderd en sluiten onvoldoende aan bij het huidige beleid en de lokale demografie. Voor spelen is er een tekort voor het behalen van de beleidsdoelen als het gaat om vervanging en vernieuwing. Het gaat vaak niet enkel om de toestellen maar ook de bijbehorende (val)ondergronden. De budgetten voor het onderhoud zijn net aan toereikend, maar dat is op voorhand momenteel niet te voorspellen omdat er data uit het verleden ontbreekt. Dit hangt af van de inspecties. Echter; een gezond assetbestand aan speelelementen zal tot op zekere hoogte een positief effect hebben op de uitkomst van de inspecties.

Het beleidsplan spelen en bewegen voorziet in handvaten en kaders. Dit plan is gebaseerd op o.a. de volgende uitgangspunten:

- Stimulans om te bewegen. Zowel qua voorzieningen alsook de omgeving die aansluit bij de lokale behoefte. Hierin bestaat vaak een overlap met groen.
- Kwaliteit en kosten in balans: Onderhoudsarm, gekeurd en in lijn met de doelgroep.
- Klimaatadaptatie: Schaduwvorming ten behoeve van verkoeling, minimale verharding en water infiltratie waar mogelijk.
- Onderzoeken of we één van de twee jaarlijkse inspecties kunnen laten uitvoeren door enkele betrokken medewerkers van onze eigen buitendienst na de nodige opleiding.

Financiën

Het structurele budget voor onderhoud bedraagt € 687.000 (exclusief loonkosten en kapitaallasten).

Onderhoud gebouwen

Het onderhoud aan gebouwen wordt uitgevoerd op basis van het meerjarenonderhoudsplan. Het onderhoudsplan heeft betrekking op 51 gebouwen/bouwwerken waarvan:

- 11 leegstaande panden
- 5 gymzalen
- 3 museums
- 2 molens
- 3 sporthallen
- 1 woning
- 2 gemeentewerven
- 5 kerktorens
- 15 overig

Beleid

In 2020 heeft er een inspectie plaatsgevonden van de gemeentelijk gebouwen. Hierbij is de actuele onderhoudsstaat van de gebouwen vastgelegd. Voor het onderhoud onderscheiden we de volgende onderhoudsniveau's:

Niveau 1	Uitstekend	Nieuwbouwkwaliteit en/of met nieuwbouw vergelijkbare kwaliteit.
Niveau 2	Goed	Nieuwbouwkwaliteit met de eerste tekenen van feitelijke veroudering.
Niveau 3	Redelijk	Het verouderingsproces is over vrijwel de gehele linie duidelijk op gang gekomen.
Niveau 4	Matig	Het verouderingsproces heeft het bouwdeel duidelijk in zijn greep.
Niveau 5	Slecht	Het verouderingsproces is min of meer onomkeerbaar geworden.
Niveau 6	Zeer slecht	Een zodanig slechte toestand dat dit niet meer te classificeren valt onder conditie 5.

Om een goed en veilig gebouw te kunnen bieden is ervoor gekozen om de gemeentelijke gebouwen in onderhoudsniveau 3 te houden/krijgen. Uitzondering hierop is het gemeentehuis en de gemeentewerf. Hiervoor is onderhoudsniveau 2 aangehouden.

Uitvoeringsplannen 2024

Op basis van het meerjaren-onderhoudsplan wordt het uitvoeringsplan voor groot onderhoud in 2024 opgesteld en uitgevoerd. Daarnaast wordt ook het dagelijks/regulier onderhoud aan de gebouwen uitgevoerd.

Financiën

In de begroting is jaarlijks € 425.000 gereserveerd voor de vervanging van technische installaties. Voor het dagelijks onderhoud is een budget beschikbaar van € 269.000. Het totale budget voor onderhoud gebouwen bedraagt € 694.000.

Reserves

Wat speelt er?

Bij de nota reserves en voorzieningen zijn de reserves herschikt. Daarbij zijn nog 7 reserves in stand gebleven, waarvan 6 bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn ingesteld om toekomstige lasten te kunnen dekken. De reserves zijn een spaarpot voor uitgaven die we verwachten. Dit betekent niet dat er concrete plannen zijn. Als er een concreet plan is hevelen we het benodigde bedrag over van de betreffende bestemmingsreserve naar de bestemmingsreserve bestuurlijke claims. De werkelijke kosten worden vervolgens gedekt uit de reserve bestuurlijke claims. Hierna is per reserve nog eens aangegeven voor welk doel ze zijn ingesteld.

Overzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Stand 1-1-2024	Bestemming resultaat	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering door afschrijving	Stand 31-12-2024
Algemene reserve	26.320					26.320
Bestuurlijke claims	27.957	2.850	871	4.512	1.858	25.308
Egalisatiereserve investeringen	8.627		2.564		241	10.950
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	6.382		148	235		6.295
Onderhoud wegen	190		574			764
Onderwijshuisvesting	16.648	1.342	352			18.342
Sportvastgoed	9.439	1.342	69	264		10.586
Totaal	95.563	5.534	4.578	5.011	2.099	98.565

Algemene reserve

Algemene reserve	
Doel	Buffer voor het opvangen van nadelen
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaatbestemming
Stand 1 januari	26.320
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	0
Stand 31 december	26.320

Bestuurlijke claims

Bestuurlijke claims	
Doel	Het dekken van projecten waarover een bestuurlijk besluit is genomen.
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Uitname uit andere reserves voor projecten
Stand 1 januari	27.957
Toevoegingen	3.721
Bestemming resultaat 2023	2.850
PRJCT sloopfonds	40
Afrekening Staring College	70
Onderzoek binnenzwembaden	40
PRJCT Initiatieven nieuwbouw	226
PRJCT gemeente als voorbeeld	48
PRJCT WOO	100
PRJCT kavelruil Stelselkamp	59
PRJCT jeugd GGZ AMV-ers Rekken	80
PRJCT Neede Noord Oost	151
Toevoegingen < 25.000	57
Onttrekkingen	6.370
Vrijwillige pijler (inburgering)	61
PRJCT kosten welzijnorganisatie	44
Revitalisering Centrumplan Borculo	2.564
Kapitaallasten ICT	183
Omgevingswet	285
Vorbereiding herinrichting N18	80
Transformatie Oudestraat	1.611
Meer bomen	127
Organisatie-ontwikkeling	40
RI&E	47
Lokale culturele voorzieningen	110
Marke-Kardinaal Alfrinkschool	118
Sloop oude locatie Maxx	85
Energietoeslag	112
PRJCT noaberfonds	59
PRJCT biodiversiteit	53
PRJCT Achterhoek bespaart	76
PRJCT dienstverlening	42
Arbeidstoeleiding	107
Sensire Oekranië	42
Neede Noord Oost openbare ruimte	130
Asbestfonds	73
Wijk- en kerngerichtwerken	119
Groenonderhoud en klimaat	59
Regionale samenwerking sociaal domein	53
Onttrekkingen < 25.000	90
Stand 31 december	25.308

Egalisatiereserve investeringen

Egalisatiereserve investeringen	
Doel	Het dekken van afschrijvingslasten van investeringen
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Bijdrage uit andere reserves ter dekking afschrijvingslasten
Stand 1 januari	8.627
Toevoegingen	2.564
Revitalisering Centrumplan Borculo	2.564
Onttrekkingen	241
Dekking kapitaallasten	241
Stand 31 december	10.950

Egalisatiereserve bouwgrondexploitaties

Algemene reserve bouwgrondexploitatie	
Doel	Het opvangen van verliezen van de bouwgrondexploitatie
Plafond	Weerstandsvormogen voor bouwgrondexploitaties =2
Vulling	Resultaatbestemming bouwgrondexploitaties met uitzondering van voormalig onderwijsgronden en sportaccommodaties.
Stand 1 januari	6.382
Toevoegingen	148
Resultaat 2024 wonen	148
Onttrekkingen	235
Resultaat 2024 bedrijventerreinen	235
Stand 31 december	6.295

Wegen

Onderhoud wegen	
Doel	Het beschikbaar houden van middelen voor onderhoud wegen dat in het vorige dienstjaar niet zijn uitgevoerd.
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Restantbudget onderhoud wegen.
Stand 1 januari	190
Toevoegingen	574
Saldo 2024	574
Onttrekkingen	0
Stand 31 december	764

Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting	
Doel	De reserve wordt ingezet voor de sloopkosten en het afboeken van restantboekwaarden van onderwijs-gebouwen. Daarnaast kan de reserve worden ingezet om afschrijvingslasten van onderwijshuisvestingsinvesteringen te dekken.
Plafond	Afhankelijk van actualisatie IHP Onderwijs
Vulling	- Bestemmen exploitatieresultaten - Vrijvallende afschrijvingslasten onderwijshuisvesting - Voordelige bouwgrondexploitatieresultaten van voormalige onderwijsgronden
Stand 1 januari	16.648
Toevoegingen	1.649
Bestemming resultaat 2023	1.342
Vrijvallende kapitaallasten 2024	141
Verkoop Veldhoekschool	139
Voordeel sloop Maxxschool	72
Onttrekkingen	0
Stand 31 december	18.342

Sportvastgoed

Sportvastgoed	
Doel	De reserve wordt ingezet voor de sloopkosten en het afboeken van restant-boekenwaarden van sportaccommodaties. Daarnaast kan de reserve worden ingezet om de afschrijvingslasten van de sportaccommodatie-investeringen te dekken.
Plafond	Afhankelijk van visie op sportaccommodaties
Vulling	- Bestemmen exploitatieresultaten - Vrijvallende afschrijvingslasten sportaccommodaties - Voordelige bouwgrondexploitatieresultaten van voormalige sportaccommodaties.
Stand 1 januari	9.439
Toevoegingen	1.411
Bestemming resultaat 2023	1.342
Vrijvallende kapitaallasten 2024	69
Onttrekkingen	264
Onderzoek binnenzwembaden	40
Onderhoud 't Timpke	224
Stand 31 december	10.586

Meerjarenoverzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo	Mutaties	Verwacht saldo	Mutaties	Verwacht saldo	Mutaties	Verwacht saldo	Mutaties	Verwacht saldo
	1-1-2024	2024	31-12-2024	2025	31-12-2025	2026	31-12-2026	2027	31-12-2027
Algemene reserve	26.320		26.320		26.320		26.320		26.320
Bestuurlijke claims	27.957	-2.649	25.308	-2.597	22.711	-43	22.668		22.668
Egalisatiereserve investeringen	8.627	2.323	10.950	-244	10.706	-244	10.462	-244	10.218
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	6.382	-87	6.295		6.295		6.295		6.295
Onderhoud wegen	190	574	764		764		764		764
Onderwijshuisvesting	16.648	1.694	18.342	21	18.363	21	18.384	21	18.405
Sportvastgoed	9.439	1.147	10.586	9	10.595	9	10.604	9	10.613
Totaal	95.563	3.002	98.565	-2.811	95.754	-257	95.497	-214	95.283

JAARREKENING

Balans per 31-12

Balans Activa

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2024	Balans 2023
A.1 Vaste Activa		
A.1.1 Immateriële vaste activa		
A.1.1.2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief		
A.1.1.2.0 Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	248	201
Totaal A.1.1.2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	248	201
A.1.1.3 Bijdragen aan activa in eigendom van derden		
A.1.1.3.0 Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0
Totaal A.1.1.3 Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0
Totaal A.1.1 Immateriële vaste activa	248	201
A.1.2 Materiële vaste activa		
A.1.2.1 Investerings met een economisch nut		
A.1.2.1.0 Investerings met een economisch nut	50.327	52.913
A.1.2.1.1 Investerings met ec nut, ter bestrijding van de kn kan heffing worden gegeven	38.203	35.335
Totaal A.1.2.1 Investerings met een economisch nut	88.530	88.248
A.1.2.2 Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut		
A.1.2.2.0 Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	34.311	33.202
Totaal A.1.2.2 Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	34.311	33.202
A.1.2.3 Materiële vaste activa welke in erfpacht zijn uitgegeven		
A.1.2.3.0 Materiële vaste activa welke in erfpacht zijn uitgegeven	38	38
Totaal A.1.2.3 Materiële vaste activa welke in erfpacht zijn uitgegeven	38	38
Totaal A.1.2 Materiële vaste activa	122.879	121.488
A.1.3 Financiële vaste activa		
A.1.3.1 Kapitaalverstrekking aan:		
A.1.3.1.1 Deelnemingen	6.363	5.148
A.1.3.1.2 Gemeenschappelijke regelingen	72	72
A.1.3.1.3 Overige verbonden partijen	3.401	3.516
Totaal A.1.3.1 Kapitaalverstrekking aan:	9.836	8.737
A.1.3.2 Leningen aan:		
A.1.3.2.2 Deelnemingen	22.970	22.802
A.1.3.2.3 Overige verbonden partijen	8.213	7.959
A.1.3.2.4 Openbare lichamen art. 1, onderdeel a, wet fido	537	1.648
Totaal A.1.3.2 Leningen aan:	31.719	32.409
A.1.3.3 Overige langlopende leningen		
A.1.3.3.0 Overige langlopende leningen	4.060	4.276
Totaal A.1.3.3 Overige langlopende leningen	4.060	4.276
Totaal A.1.3 Financiële vaste activa	45.615	45.421
Totaal A.1 Vaste Activa	168.742	167.110

A.2 Vlottende Activa		
A.2.1 Voorraden		
A.2.1.3 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie		
A.2.1.3.0 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.654	2.210
Totaal A.2.1.3 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.654	2.210
A.2.1.4 Gereed product en handelsgoederen		
A.2.1.4.0 Gereed product en handelsgoederen	100	187
Totaal A.2.1.4 Gereed product en handelsgoederen	100	187
Totaal A.2.1 Voorraden	1.754	2.397
A.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
A.2.2.1 Vorderingen op openbare lichamen		
A.2.2.1.0 Vorderingen op openbare lichamen	10.605	9.688
Totaal A.2.2.1 Vorderingen op openbare lichamen	10.605	9.688
A.2.2.3 Rek. Courantverh. met niet financiële instellingen		
A.2.2.3.0 Rekening-courantverhouding met het Rijk	12.332	14.150
Totaal A.2.2.3 Rek. Courantverh. met niet financiële instellingen	12.332	14.150
A.2.2.4 Overige vorderingen		
A.2.2.4.0 Overige vorderingen	3.128	1.532
Totaal A.2.2.4 Overige vorderingen	3.128	1.532
A.2.2.5 Overige uitzettingen		
A.2.2.5.0 Uitzettingen in 's Rijkskas met een looptijd < 1 jaar	0	0
Totaal A.2.2.5 Overige uitzettingen	0	0
Totaal A.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	26.065	25.370
A.2.3 Liquide middelen		
A.2.3.1 Liquide middelen (kas-, banksaldi)		
A.2.3.1.0 Liquide middelen (kas, banksaldi)	136	305
Totaal A.2.3.1 Liquide middelen (kas-, banksaldi)	136	305
Totaal A.2.3 Liquide middelen	136	305
A.2.4 Overlopende activa		
A.2.4.0 Overlopende activa		
A.2.4.0.0 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel van Europ. overheidslichamen	0	135
A.2.4.0.1 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel van het Rijk	640	488
A.2.4.0.2 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel ov. Ned. overheidslichamen	235	2.495
A.2.4.0.3 Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	2.206	1.259
Totaal A.2.4.0 Overlopende activa	3.081	4.377
Totaal A.2.4 Overlopende activa	3.081	4.377
Totaal A.2 Vlottende Activa	31.036	32.449

Totaal Generaal Activa	199.779	199.559
-------------------------------	----------------	----------------

Recht op verliescompensatie op grond van de wet op de Vennootschapsbelasting 1969

0 0

Balans Passiva

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2024	Balans 2023
P.1 Vaste passiva		
P.1.1 Eigen Vermogen		
P.1.1.1 Reserves		
P.1.1.1.1 Algemene Reserve	26.320	26.320
P.1.1.1.2 Bestemmingsreserves	72.245	69.244
Totaal P.1.1.1 Reserves	98.565	95.564
P.1.1.2 Resultaat na bestemming		
P.1.1.2.0 Resultaat na bestemming	8.089	5.533
Totaal P.1.1.2 Resultaat na bestemming	8.089	5.533
Totaal P.1.1 Eigen Vermogen	106.654	101.097
P.1.2 Voorzieningen		
P.1.2.0 Voorzieningen		
P.1.2.0.0 Voorzieningen	12.287	13.376
Totaal P.1.2.0 Voorzieningen	12.287	13.376
Totaal P.1.2 Voorzieningen	12.287	13.376
P.1.3 Vaste Schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
P.1.3.2 Onderhandse leningen		
P.1.3.2.2 Banken en Financiële instelling binnenland	52.262	54.911
Totaal P.1.3.2 Onderhandse leningen	52.262	54.911
Totaal P.1.3 Vaste Schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	52.262	54.911
Totaal P.1 Vaste passiva	171.204	169.384
P.2 Vlottende Passiva		
P.2.1 netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
P.2.1.1 Kasgeldleningen		
P.2.1.1.1 Overige kasgeldleningen	0	0
Totaal P.2.1.1 Kasgeldleningen	0	0
P.2.1.2 Banksaldi		
P.2.1.2.0 Banksaldi	27	190
Totaal P.2.1.2 Banksaldi	27	190
P.2.1.3 Overige schulden		
P.2.1.3.0 Overige vlottende schulden	7.248	9.306
Totaal P.2.1.3 Overige schulden	7.248	9.306
Totaal P.2.1 netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	7.275	9.496
P.2.2 Overlopende passiva		
P.2.2.0 Overlopende passiva		
P.2.2.0.0 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van Europes overheidslichamen	153	60
P.2.2.0.1 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van het Rijk	12.960	9.057
P.2.2.0.2 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	2.172	4.091
P.2.2.0.3 Overige vooruit ontvangen bedragen	0	0
P.2.2.0.4 verplichtingen die in een volgend jaar tot uitbetaling komen muv jaarlijkse arbeidskosten	6.014	7.472
Totaal P.2.2.0 Overlopende passiva	21.299	20.680
Totaal P.2.2 Overlopende passiva	21.299	20.680
Totaal P.2 Vlottende Passiva	28.574	30.176

Totaal generaal Passiva	199.779	199.559
--------------------------------	----------------	----------------

Gewaarborgde geldleningen	92.602	96.241
---------------------------	--------	--------

Overzicht van Baten en Lasten

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Gewijzigde begroting	Realisatie 2024
010 Onze aantrekkelijke leefomgeving				
Lasten	-22.712	-21.017	-22.542	-22.318
Baten	12.193	12.090	12.255	12.924
Onttrekkingen	1.724	0	743	743
Storting	-612	0	0	-574
Totaal 010 Onze aantrekkelijke leefomgeving	-9.406	-8.928	-9.544	-9.225
020 Passend wonen				
Lasten	-7.241	-7.004	-7.271	-5.621
Baten	3.778	3.131	3.256	2.413
Onttrekkingen	245	102	351	29
Storting	-997	0	-105	-525
Totaal 020 Passend wonen	-4.216	-3.771	-3.769	-3.703
030 Vitaal platteland				
Lasten	-1.334	-528	-1.702	-1.554
Baten	880	1	757	890
Onttrekkingen	188	15	496	260
Storting	-1.155	0	-63	-99
Totaal 030 Vitaal platteland	-1.421	-512	-512	-503
040 Nieuwe energie				
Lasten	-2.093	-1.209	-1.785	-1.204
Baten	1.100	813	1.313	884
Onttrekkingen	0	0	75	76
Storting	-1.299	0	0	-48
Totaal 040 Nieuwe energie	-2.291	-396	-396	-291
050 Een toekomstbestendig sociaal domein				
Lasten	-42.007	-36.466	-48.870	-48.618
Baten	9.169	1.540	9.494	9.792
Onttrekkingen	221	0	545	308
Storting	0	0	0	-118
Totaal 050 Een toekomstbestendig sociaal domein	-32.616	-34.926	-38.831	-38.637
060 Sport en Cultuur				
Lasten	-6.371	-5.342	-6.532	-6.425
Baten	987	238	529	831
Onttrekkingen	435	0	395	342
Storting	-26	0	-69	-69
Totaal 060 Sport en Cultuur	-4.976	-5.104	-5.677	-5.321

070 Werken en leren				
Lasten	-30.273	-28.318	-31.505	-31.541
Baten	12.311	11.454	12.578	13.641
Onttrekkingen	2.133	-20	2.068	2.176
Stortingen	-738	22	-332	-422
Totaal 070 Werken en leren	-16.568	-16.862	-17.191	-16.146
080 Veiligheid				
Lasten	-5.655	-5.870	-6.353	-6.396
Baten	151	124	499	583
Onttrekkingen	34	0	33	0
Totaal 080 Veiligheid	-5.471	-5.746	-5.821	-5.813
090 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering				
Lasten	-23.657	-22.522	-26.178	-25.738
Baten	2.722	2.003	2.883	3.811
Onttrekkingen	1.101	301	1.757	587
Stortingen	-245	-60	-420	-134
Totaal 090 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	-20.080	-20.278	-21.957	-21.475
100 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Lasten	-2.208	-7.145	-3.122	-2.162
Baten	104.784	105.300	112.270	111.365
Totaal 100 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	102.577	98.155	109.148	109.204
Gerealiseerd resultaat	5.533	1.632	5.449	8.089

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. Als er sprake is van her-rubricering dan is hier melding van gemaakt in de toelichting en zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarden. De baten en lasten worden toegekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden als last genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan na het jaar van ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Kosten van disagio worden niet geactiveerd.

Activa van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven maximaal gelijk aan de afschrijvingsduur van de activa die door de betreffende derden wordt gehanteerd.

Materiële vaste activa met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Investeringsbijdragen worden na het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit, niet zijnde sportvelden, met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, als deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

We schrijven lineair af, zoals in de financiële verordening is opgenomen. Bij wijzigingen in de gehanteerde afschrijvingstermijnen blijven de termijnen voor in het verleden gepleegde investeringen intact voor zover niet anders wordt besloten. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan twintigduizend euro worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatstgenoemden worden altijd geactiveerd.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. De percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen. Investeringsbijdragen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut worden geactiveerd en lineair afgeschreven.

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen uitgezette gelden zijn

opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Vlottende activa

Voorraden

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), en een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Rekening houden met de 'Percentage of Completion'. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Eventuele voorziening voor oninbaarheid wordt in mindering gebracht op de vorderingen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Reserves

Naast de algemene reserve zijn er diverse reserves gevormd die voor een specifiek doel bestemd zijn. Het muteren van reserves vindt plaats op aangeven van de raad. Alle mutaties op reserves lopen via het taakveld mutaties reserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting voor de wethouders is echter op contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Voor de Voorziening wethouders maken we gebruik van de sterftetabel GBM/GBV 2017-2022 met rekenrente 2,325%.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen worden berekend op basis van een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de gemeentelijke kapitaalgoederen. Daarbij houden we rekening met de kwaliteitseisen die zijn afgesproken. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die opgenomen is in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van langer dan één jaar.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarborgen en garanties

Van de leningen waar de gemeente borg of garant voor staat, is het totaalbedrag van de geborgde of gegarandeerde schuldrestanten per einde jaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Personeelskosten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen of schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en de verlofaanspraken.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening, het raadsbesluit over de slotwijziging van 26 november en op basis van de kadernota rechtmatigheid 2024. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties en de baten en lasten van de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet; ·
- De financiële rechtmatigheid het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 11 februari 2025 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium worden overschrijdingen van de lasten als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
 - 5.3.1. Er is sprake van een overschrijding van de lasten waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
 - 5.3.2. Er is sprake van een overschrijding van de lasten op een open-einde regeling.
 - 5.3.3. Er is sprake van een afwijking van de baten
 - 5.3.4. Er is sprake van een onderschrijding van de lasten
 - 5.3.5. Er is sprake van een onderschrijding van kredieten
 - 5.3.6. Er is sprake van een afwijking in de toevoeging aan of onttrekking uit de reserves.
 - 5.3.7. Als acceptabele afwijkingen door het college zijn gemeld voor vaststelling van de jaarstukken dan zijn ze ook niet onrechtmatig.
 - Aan het M&O criterium wordt in de te controleren processen van de (verbijzonderde) interne controle (VIC) aandacht geschonken. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV en onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat: Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 4,607 miljoen) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
Een rapporteringstolerantie van € 77.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2024	Balans 2023
A.1.1 Immateriële vaste activa		
A.1.1.2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	248	201
A.1.1.3 Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0
Totaal A.1.1 Immateriële vaste activa	248	201

Verloopoverzicht immateriële vast activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2024:

	Boekwaarde 1-1-2024	Vermeerderingen	Verminderings	Af- schrijvingen	Bijdragen derden/Af- waarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio						0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	201	83		36		248
Bijdragen aan activa in eigendom van derden						0
Totaal	201	83	0	36	0	248

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2024	Balans 2023
A.1.2 Materiële vaste activa		
A.1.2.1.0 Investerings met een economisch nut	50.327	52.913
A.1.2.2.0 Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	34.311	33.202
A.1.2.3.0 Materiële vaste activa welke in erfpacht zijn uitgegeven	38	38
Totaal A.1.2 Materiële vaste activa	84.676	86.153

Verloopoverzicht erfpachtgronden (x 1.000)

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de erfpachtgronden in 2024 weer:

	Boekwaarde 1-1-2024	Vermeerderingen	Verminderings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden/Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Erfpachtgronden	38						38
Totaal	38	0	0	0	0	0	38

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaar de 1-1- 2024	Mutatie activaso ort	Vermeerderin gen	Verminderin gen	Desinvesterin gen	Afschrijving en	Bijdragen derden/Afwaarderi ngen	Boekwaar de 31-12- 2024
Gronden en terreinen	4.439							4.439
Gronden en terreinen, dekking door heffingen	68							68
Woonruimten	257					7		249
Woonruimten, dekking door heffingen								0
Gebouwen	40.755		1284			2826	532	38.682
Gebouwen, dekking door heffingen								0
Grond-, weg-, en waterbouwkun dige werken	314		27	11		4		326
Grond-, weg-, en waterbouwkun dige werken, dekking door heffingen	34.956		3423			1835	84	36.461
Vervoermiddele n	1.422		603			250		1.775
Machines, apparaten en installaties	1.673		96			803		966
Machines, apparaten en installaties, dekking door heffingen								0
Overige materiële vaste activa	741		257			422		577
Overige materiële vaste activa, dekking door heffingen	311		1422			58		1.674
Strategische gronden (voormalig NIEGG)	2999							2.999
Strategische gronden (voormalige Grond en hulpstoffen)	314							314
Totaal	88.248	0	7.112	11	0	6.205	616	88.530

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 1-1-2024	Vermeerderingen	Verminderingen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden/Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen							0
Gebouwen							0
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	33.192	3354			1289	985	34.273
Machines, apparaten en installaties	5						5
Overige materiële vaste activa	4	30					34
Totaal	33.202	3.384	0	0	1.289	985	34.311

Financiële vaste activa

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2024	Balans 2023
A.1.3 Financiële vaste activa		
A.1.3.1 Kapitaalverstrekking aan:		
A.1.3.1.1 Deelnemingen	6.363	5.148
A.1.3.1.2 Gemeenschappelijke regelingen	72	72
A.1.3.1.3 Overige verbonden partijen	3.401	3.516
Totaal A.1.3.1 Kapitaalverstrekking aan:	9.836	8.737
A.1.3.2 Leningen aan:		
A.1.3.2.2 Deelnemingen	22.970	22.802
A.1.3.2.3 Overige verbonden partijen	8.213	7.959
A.1.3.2.4 Openbare lichamen art. 1, onderdeel a, wet fido	537	1.648
Totaal A.1.3.2 Leningen aan:	31.719	32.409
A.1.3.3 Overige langlopende leningen		
A.1.3.3.0 Overige langlopende leningen	4.060	4.276
Totaal A.1.3.3 Overige langlopende leningen	4.060	4.276
Totaal A.1.3 Financiële vaste activa	45.615	45.421

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2024 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 1-1-2024	Mutatie activasoort	Vermeerderingen	Verminderingen	Desinvesteringen	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekking aan:								
Deelnemingen	5.148		1215					6.363
Gemeenschappelijke regelingen	72							72
Overige verbonden partijen	3.516		1222	1338				3.401
Subtotaal	8.737	0	2.437	1.338	0	0	0	9.836
Leningen aan:								
Openbare lichamen (art. 1 Fido)	1.648			1111				537
Woningbouwcorporaties								0
Deelnemingen	22.802		168					22.970
Overige verbonden partijen	7.959		1287	1034				8.213
Subtotaal	32.409	0	1.455	2.145	0	0	0	31.719

Overige langlopende leningen	4.276		5	220				4.060
Uitzettingen in schatkist > 1 jaar								0
Uitzettingen Nederlands Schuld papier > 1jaar								0
Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar								0
Subtotaal	4.276	0	5	220	0	0	0	4.060
Totaal	45.421	0	3.897	3.703	0	0	0	45.615

Kapitaalverstrekkingen aan:

De investeringen en aflossingen bij kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen betreft de rekeningcourant positie bij de SVn voor verschillende regelingen.

In 2024 is er kapitaal verstrekt voor aandelen in Twente Milieu.

Leningen aan:

De aflossing onder openbare lichamen (art. 1 Fido) heeft betrekking op de lening van de VNOG. Deze lening is nu volledig afgelost. Onder overige verbonden partijen is het bedrag vermeld dat bij de deelnemers van de SVn leningen uitstaat.

Er is een lening verstrekt aan de AGEM i.v.m. herijking financiering Zonnepark Braamt door deelname gemeente Berkelland.

Overige langlopende leningen:

De aflossing verantwoord onder de overige langlopende leningen heeft voornamelijk betrekking op in het verleden verstrekte woningfinanciering aan personeel.

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2024	Balans 2023
A.2.1 Voorraden		
300100 Voorr.onderh. werk,waaronder bouwgr.in exploitatie	1.906	2.277
300109 Voorz.vorr.onderh.werk,w.o.bouwgr.in expl	-252	-67
300200 Voorraden,gereed product en handelsgoederen	100	187
Totaal A.2.1 Voorraden	1.754	2.397

De betaalde rente over het vreemd vermogen wordt jaarlijks naar rato toegerekend aan de vervaardigingskosten van de voorraden Bouwgrond in exploitatie en maakt daarmee onderdeel uit van de geactiveerde boekwaarde van de complexen.

Verloop boekwaarde onderhanden werk (bedragen in € 1.000)

De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie bedraagt per 31 december 2024 € 1.905.956. Van het verloop in 2024 is het volgende overzicht te geven:

	Boekwaarde 1-1-2024	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat-neming (winst = -)	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening 31-12-2024	Balans per 31-12-2024 (BW-Vzg)
Bedrijventerreinen							
Kieft 4 Eibergen	2.018	23	442	48	1.647		1.647
Everskamp Ruurlo	490	29	5		514	252	262
Woongebieden							
Zwilbroekseweg / Rekkenseweg Eibergen	-73	-1			-74		-74
KTV Eibergen	-11	-0			-11		-11
Vonderman Noordijk	-151	34		64	-53		-53
Olland Rietmolen	-39	1		18	-20		-20
Hondelinkweg Neede	-6	3		3	0		0
De Mölle Haarlo	-45	-0			-45		-45
De Heuver Gelselaar	18	31	160	65	-46		-46
Leusinkbrink Ruurlo	-22	10	5		-17		-17
Elbrink De Heure Borculo	-51	-1	169	77	-144		-144
Elbrink Leenkamer Borculo	150	7			157		157
Totaal Onderhanden werk	2.276	136	781	275	1.906	252	1.656

Boekwaarde per 31 december 2024 na verwerking resultaat

1906

Raming nog te maken kosten ¹

1577

Raming nog te verwachten opbrengsten

5479

Verwacht eindresultaat exploitatie (-/- is voordelig)

1.996

¹: Dit betreft de raming van kosten exclusief de rentelast over de verwerking van tussentijdse winstnemingen vanaf 2024. Dit effect is bij het Meerjarenperspectief grondexploitatie 2025 meegenomen. Bij benadering bedragen de toekomstige rentelasten over de hogere boekwaarden als gevolg van winstneming € 24.000.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2024	Balans 2023
A.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
A.2.2.1.0 Vorderingen op openbare lichamen	10.605	9.688
A.2.2.3.0 Rekening-courantverhouding met het Rijk	12.332	14.150
A.2.2.4.0 Overige vorderingen	3.128	1.532
A.2.2.5.0 Uitzettingen in 's Rijkskas met een looptijd < 1 jaar	0	0
Totaal A.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	26.065	25.370

Het brutobedrag aan openstaande vorderingen is € 26.530.000. Het bedrag van de openstaande vorderingen bestaat voor een groot deel (€ 8,2 miljoen) uit nog te ontvangen btw compensatiefonds. Voor voorziening dubieuze debiteuren is een bedrag opgenomen van € 280.000.

We hadden ultimo 2024 een minder ruime liquiditeitspositie bij het Rijk dan een jaar daarvoor. Dit is te zien bij de verlaging van de rekening-courantverhouding met het Rijk.

Drempelbedrag Schatkistbankieren

Volgens artikel 52c van het BBV moet worden vermeld wat het drempelbedrag is voor het begrotingsjaar en het bedrag dat per kwartaal buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. Dit is verwerkt in het overzicht hieronder. Vanaf 1 juli 2021 is voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. In onderstaand overzicht is deze aanpassing zichtbaar in de toegenomen ruimte onder het drempelbedrag. Berkelland is in 2024 onder deze drempel gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (€ x 1.000)

(1) Drempelbedrag $= (4b) \times 0,02 + (4c) \times 0,002$ met een minimum van € 1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen (tweede halfjaar) 2.708

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden ((5a)/(5b))	99	197	95	95
(3a) = (1)>(2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.609	2.511	2.613	2.613
(3b) = (2)>(1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	135.400			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	135.400			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat groter is dan € 500 miljoen				
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	9045	17921	8721	8719
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Balans	Balans 2024	Balans 2023
+ A.2.3.1.01 Kassaldi	2	2
+ A.2.3.1.02 Banksaldi	134	303
Totaal	136	305

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2024	Balans 2023
A.2.4.0 Overlopende activa		
A.2.4.0.0 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel van Europ. overheidslichamen	0	135
A.2.4.0.1 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel van het Rijk	640	488
A.2.4.0.2 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel ov. Ned. overheidslichamen	235	2.495
A.2.4.0.3 Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	2.206	1.259
Totaal A.2.4.0 Overlopende activa	3.081	4.377

Afrekening en bandbreedte in relatie tot de Regionale Inkoop

Per zorgaanbieder wordt afgerekend per sub-segment over het totaal van de afgenomen zorgplekken (van alle gemeenten) buiten de bandbreedte. Dit is een saldo van meer- en minderafnames per gemeente, dat onderling zal moeten worden verrekend. De afrekening buiten bandbreedte betekent dat ingeval van minderafname buiten de (onderkant van de) bandbreedte de aanbieder het te veel ontvangen voorschot terugbetaalt. Omgekeerd ontvangt de aanbieder een aanvullend bedrag bij een grotere afname buiten de (bovenkant van de) bandbreedte. Er is dus sprake van een onzekerheid. In welke mate deze situatie zicht voordoet is pas vast te stellen op het moment van afrekening van het leveringsjaar met de zorgaanbieder.

Hieronder een specificatie van de mutaties in de overlopende activa in 2024. (Bedragen met een begin- en eindsaldo onder de € 23.000 zijn bij de overige posten ondergebracht).

A.2.4.0.0 nto voorschot uitkering met spec bestedingsdoel: Europese overheidslichamen	Saldo 31-12-23	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-24
Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: korte ketens	37		37	0
Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Dialoog Boer en Burger	98		98	0
	135	0	135	0

A.2.4.0.1 nto voorschot uitkering met spec bestedingsdoel: Rijk	Saldo 31-12-23	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-24
D14: Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	320		320	0
H35b: Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	277	192	277	192
J32: Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	1299		948	351
M16: Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne		96		96
Herrubricering 31-12-23 naar te vorden/vooruitbetaalde bedragen	-1409		-1409	0
	488	288	137	640

A.2.4.0.2 nto voorschot uitkering met spec bestedingsdoel: Ned overheidslichamen	Saldo 31-12-23	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-24
Provincie Gelderland: Korte ketens	-54	54		0
Provincie Gelderland: Dialoog Boer en Burger	51		51	0
Provincie Gelderland: Needseweg	48			48
Provincie Gelderland: Kavelruil	48		48	0
Provincie Gelderland: Dorpendeal Beltrum		28		28
Provincie Gelderland / 8RHK: Transformatievisie Oudestraat 2030 Nee		160		160
Provincie Overijssel: Detachering	73		73	0
Herrubricering 31-12-23 vanuit te vorderen/vooruitbetaalde bedragen	752		752	0
Herrubricering 31-12-23 vanuit voorschotten Rijk	1577		1577	0
	2.495	241	2.501	235

A.2.4.0.3 Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	Saldo 31-12-24
Nog te verhalen rente geldleningenmodule	603
Afrekening Fijnder	195
Fijnder NTO Tozo	200
VPB	269
Rente Schatkistbankieren	156
Wachtgeld Wethouders	115
Rioolheffing 2024	107
Afrekening ODA	104
Toeristenbelasting 2024	91
Verpact 4e kw 2024	75
Gemeente Winterswijk (ZOOV)	45
Belastingdienst LIV	44
Afrekening PGB	44
Verpact afrekening '23 en '24	40
Afrekening SDA 2022-2024	37
Overige posten	81
	2.206

Eigen Vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

Balans	Balans 2024	Balans 2023
Algemene reserve	26.320	26.320
Bestemmingsreserves:		
Overige bestemmingsreserves	72.245	69.244
Gerealiseerd resultaat	8.089	5.533
Totaal	106.654	101.097

Verloopoverzicht reserves

Het verloop wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

	Saldo 1-1	Bestemming resultaat	Toevoegingen	Onttrekkingen	Ver-minderen ter dekking afschrijving	Saldo 31-12
Algemene reserve	26.320					26.320
Bestuurlijke claims	27.957	2.850	871	4.512	1.858	25.308
Egalisatiereserve investeringen	8.627		2.564		241	10.950
Algemene reserve bouwgrondexploitatie	6.382		148	235		6.295
Onderhoud wegen	190		574			764
Onderwijshuisvesting	16.649	1.342	352			18.342
Sportvastgoed	9.439	1.342	69	264		10.586
Totaal	95.563	5.534	4.578	5.011	2.099	98.565
Gerealiseerd resultaat						8.089
Totaal						106.654

Onder 'Bestemming resultaat' staan de toevoegingen die voortkomen uit de bestemming van het resultaat van het vorige dienstjaar. Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa. Deze afschrijvingen worden gedekt uit reserves.

Algemene reserve

Deze reserve heeft een bufferfunctie en dient in eerste instantie als weerstandscapaciteit. Als het weerstandsvermogen groter is dan 2 en de solvabiliteit groter dan 35% dan kan de reserve gebruikt worden als incidenteel dekkingsmiddel.

Bestuurlijke claims

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve bevat de gereserveerde bedragen voor dekking van genomen raadsbesluiten.

Egalisatiereserve investeringen

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van investeringen.

Algemene reserve bouwgrondexploitaties

Deze reserve heeft een bufferfunctie. De reserve wordt gebruikt om verliezen in de bouwgrondexploitaties op te vangen.

Onderhoud wegen

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet voor het realiseren van onderhoud aan wegen.

Onderwijshuisvesting

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet voor het realiseren van investeringen in en afwaarderingen van onderwijshuisvesting.

Sportvastgoed

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet voor het realiseren van investeringen en afwaarderingen van sportvastgoed.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	Saldo 1-1	Toevoegingen	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12
Voorziening pensioenen wethouders	5.024		215	235	4.573
Wachtgeld wethouders	201	120		180	141
Voorziening RVU	110	34	49		95
Voorziening spaarverlof	476	175		27	624
Voorziening riolering	6.791		481		6.310
Voorziening afval	774		230		544
Totaal	13.376	329	975	442	12.287

In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Personeelsvoorzieningen

De personeelsvoorzieningen zijn in het leven geroepen om toekomstige lasten die het gevolg zijn van personele ontwikkelingen op te kunnen vangen. Het gaat met name om de lasten die voortvloeien uit mobiliteitsvoorzieningen en de lasten voor pensioenen en wachtgeld van wethouders.

Voorziening riolering

Op basis van het vastgestelde watertakenplan is sprake van een art. 44.2 voorziening (voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden). De voorziening heeft als doel tarief egalisatie. Voor- en nadelen in een jaar worden verrekend met de voorziening.

Voorziening afval

Op basis van een stellige uitspraak van de commissie BBV is de egalisatiereserve afval omgezet naar een voorziening. De voorziening is er voor het egaliseren van tekorten en overschotten op het product afvalverwijdering en -verwerking. Door gebruik te maken van een voorziening zorgen we ervoor dat betaalde afvalstoffenheffing ook gebruikt wordt voor afvalverwijdering en inzameling.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De in de balans opgenomen vaste schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Balans	Balans 2024	Balans 2023
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen:		
-binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
-binnenlandse banken overige financiële instellingen	52.262	54.911
-binnenlandse bedrijven		
-overige binnenlandse sectoren		
-buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen		
Totaal	52.262	54.911

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het afgelopen jaar.

	Saldo 1-1	Ver-meerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12
Onderhandse leningen				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	54.911		2648	52.262
-binnenlandse bedrijven				
- overige binnenlandse sectoren				
-buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren				
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen				
Vooruit ontvangen bedragen > 1 jaar				
Totaal	54.911	0	2.648	52.262

Onderhandse leningen:

De totale rentelast voor 2024 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt €1.184.500,14. In 2023 hadden we een rentelast van € 1.233.284,10.

Netto vlottende schulden < 1 jaar

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2024	Balans 2023
P.2.1 netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
P.2.1.1 Kasgeldleningen	0	0
P.2.1.2 Banksaldi	27	190
P.2.1.3 Overige schulden	7.248	9.306
Totaal P.2.1 netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	7.275	9.496

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen overlopende passiva kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2024	Balans 2023
P.2 Vlottende Passiva		
P.2.2.0.0 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van Europes overheidslichamen	153	60
P.2.2.0.1 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van het Rijk	12.960	9.057
P.2.2.0.2 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	2.172	4.091
P.2.2.0.3 Overige vooruit ontvangen bedragen	0	0
P.2.2.0.4 verplichtingen die in een volgend jaar tot uitbetaling komen muv jaarlijkse arbeidskosten	6.014	7.472
Totaal P.2 Vlottende Passiva	21.299	20.680

Vooruit ontvangen bedragen

Hieronder een verloopoverzicht van uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:

P.2.2.0.0 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van Europese overheidslichamen	Saldo 31-12-23	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetalingen	Saldo 31-12-24
EUCF: Europese duurzame energietransitie	60			60
Europees project: P10		144	51	93
	60	144	51	153
P.2.2.0.1 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van het Rijk	Saldo 31-12-23	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetalingen	Saldo 31-12-24
B2: Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-3	3	16	-16
J209: Meerjarige regeling huisvesting aandachtsgroepen	28			28
D8: Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	384	235	380	239
D14: Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	652		478	173
D23: Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen		396	176	220
E3: Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	83			83
E44B: Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptie 2021-2027	340	423		763
E84: Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	481		3	478
G10: Wet inburgering 2021 Gemeentedeel 2024	236	1047	709	574
G13: Onderwijsroute deel gemeente 2024	-16	143	137	-9
G3B: Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) deel openbaar lichaam 2024	91	59	91	59
G4B: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) deel openbaar lichaam 2024		200		200
H8: Regeling Sportakkoord 2020-2022	1			1
H21: Specifieke uitkering cliëntondersteuning	24		24	0
H30: Specifieke uitkering versterking voor sport, bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	20	801	821	0
H31: Regeling specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	6		6	0
H32: Regeling specifieke uitkering meerkosten Energie Openbare Zwembaden	258			258
J32: Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	963		618	346
J55: Aanpak energiearmoede	832		211	620
J9: Specifieke uitkering woningbouwimpuls	2054	56	149	1.962
J94: Regeling eigenaar-bewoner specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	1041	3787	52	4.776
K28: Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	336	2426	582	2.180
L6: Regeling specifieke uitkeringen uitvoering Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	25			25
M16: Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	1174		1174	0
Overig	6		6	0
Herrubricering 31-12-23 vanuit verplichtingen	41		41	0
	9.057	9.576	5.674	12.960
P.2.2.0.2 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	Saldo 31-12-23	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetalingen	Saldo 31-12-24
8RHK/Provincie Gelderland: Transformatievisie Oudestraat 2030 Neede	554		554	0
8RHK: DPRA Centrumplan Borculo oude haven	40		40	0
8RHK: Heerlijk thuis in huis	58		25	32
COA: minderjarigen P	11			11
ODA: subsidie Bodemtaken	46	31	46	31
OPONOA: Wereldboom	81		81	0
POHO Vrijtijdseconomie	730	237	633	334
Provincie Gelderland (J47B): Volkshuisvesting	1421		135	1.286

P.2.2.0.0 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van Europese overheidslichamen	Saldo 31-12-23	Ontvangen bedragen	Vrijgevalen of terugbetalingen	Saldo 31-12-24
Provincie Gelderland: Behoud Café Kerkemijer Rekken		112		112
Provincie Gelderland: Centrumplan/Pro Wonen/Spoorstraat	16			16
Provincie Gelderland: Fasttrack Combischaper Varkens Gelderland		72		72
Provincie Gelderland: Functiever locatie Kolkman Gelselaar	388		388	0
Provincie Gelderland: Gedenkbos	59		38	21
Provincie Gelderland: Karel Doormansstraat	172	193	364	0
Provincie Gelderland: Landschap Berkelland	130		101	29
Provincie Gelderland: Landschapsregeling	-19	24		5
Provincie Gelderland: Talent in Actie	100		100	0
Provincie Gelderland: Toezicht en handhaving	13			13
Provincie Overijssel (E87B) Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater	193		84	109
Regio Achterhoek: Overhead Leader Kosten (doc.nr 8493)	15		15	0
ZonMw: Gewoon Doen (realiseren 4 proeftuinen met nieuwe activiteiten in Berkelland)		100		100
Herrubricering 31-12-23 vanuit verplichtingen	83		83	0
	4.091	768	2.688	2.172
P.2.2.0.4 Verplichtingen die in een volgend jaar tot uitbetalingen komen muv jaarlijkse arbeidskosten				Saldo 31-12-24
Loonheffing				2064
Nog te betalen rente geldleningenmodule				1022
Vooruitbetaalde bedragen regionale inkoop				407
ODA: eindafrekening specialistische adviezen				249
Termijn 7 Nieuwbouw Simmelink				229
BTW-FISC aangifte				211
Afrekening oud papier en tegemoetkoming 2024				209
ntb Stoppersregeling				200
Friesland Campina/Domo inz. Stationsweg				187
Roelofs afrekening grondonderhoud fact 235195				183
Remondis renovatie rioolgemalen 2024 factuur 234940				174
ZOOV december 2024				161
ZIN Jeugd				90
Af te dragen BTW-FISC hoog				65
Netto salarissen				59
SDA JBT/RET 2024 Ntb 66700002				53
Gereserveerd IKB				39
Vitens meeliftvergoeding 2024				35
Huur parkeerplaats P1. 1-10-24 t/m 30-09-2025 (60)				33
Rijksdienst voor cultureel erfgoed				31
NTP Onderhoudskosten Vleermoesplein				30
Afrekening Fijnder				30
Fijnder (compensatie HR-adviseur) fact. 234629				25
High five Development locatie Mensink				25
Visma Raet 231253, 232336 en 233770				24
Resultaat 2024 Stationsweg				24
Overige posten				153
				6.014

Toelichting overzicht van baten en lasten

Korte toelichting overzicht van baten en lasten

Programma Onze aantrekkelijke leefomgeving

Er zijn minder uitkeringen uit het Noaberfonds gedaan dan verwacht. Dit leidt zowel tot minder lasten als tot een lagere onttrekking aan de reserves. Het budget voor groot onderhoud aan wegen is niet volledig uitgegeven omdat nog niet al het werk dat is uitgezet is voltooid. Bij afval is er sprake van extra lasten voor de papierinzameling. Deze lasten worden gedekt uit de voorziening afval. Ook bij Riolering vallen de lasten hoger uit dan gedacht en worden deze hogere lasten gedekt uit de voorziening.

Programma Passend wonen

Er is een overschot op de grondexploitaties voor woningen. Dit is in overeenstemming met het besluit bij de bestuursrapportage toegevoegd aan de reserve bouwgrondexploitaties. Daarnaast zijn voor een tweetal projecten lasten en baten geraamd, die nog niet gerealiseerd zijn omdat de projecten nog in de voorbereidingsfase zitten.

Programma Vitaal Platteland

Dit programma kent vooral meerjarige projecten waarbij een inschatting is gemaakt van de lasten in het begrotingsjaar. De inschatting is in veel gevallen hoger dan de werkelijke uitgaven om te voorkomen dat budgetoverschrijdingen plaatsvinden. In overeenstemming met het besluit bij de bestuursrapportage worden projectgelden verrekend met de reserves.

Programma Nieuwe energie

Dit programma kent vooral meerjarige projecten waarbij een inschatting is gemaakt van de lasten in het begrotingsjaar. De inschatting is in veel gevallen hoger dan de werkelijke uitgaven om te voorkomen dat budgetoverschrijdingen plaatsvinden. In overeenstemming met het besluit bij de bestuursrapportage worden projectgelden verrekend met de reserves.

Programma Een toekomstbestendig sociaal domein

Het tekort bij de Jeugdzorg is ontstaan door een incidenteel nadelig effect uit de afrekening 2022/2023 en 2024 als gevolg van de bandbreedte.

Daarnaast was er een voordeel op de werkelijke realisatie werkelijke regionale inkoop ten opzichte van de raming.

Naast de regionale inkoop verstrekken we zorg in het kader van individuele overeenkomsten en zorg op basis van landelijke afspraken.

Dit betreft situaties waarin de regionale inkoop niet voorziet. Met name in de tweede helft van 2024 is sprake van een toename van deze zorg

en stijgen het aantal individuele overeenkomsten. Dit levert een nadeel op ten opzichte van de begroting.

Naast deze nadelen constateren we dat er op het gebied van persoonsgebonden budget, respijtzorg, jeugdvervoer en jeugdbescherming een aantal voordelen zijn gerealiseerd ten opzichte van de begroting.

Het tekort bij de WMO is met name ontstaan bij de regionale inkoop door de afrekening 2022/2023 en 2024.

Een aanvrager van een voorziening zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op de grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en daarom niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door het college van de gemeente. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdrage kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen

vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. In 2024 is voor € 422.000 aan eigen bijdrage via het CAK verantwoord.

Programma Sport en cultuur bewegen je!

De lasten vallen iets lager uit als gevolg van extra lasten voor de GALA regeling. Aan de batenkant vallen huren hoger uit.

Programma Werken en leren

De lasten komen goed overeen met de ramingen. We ontvangen meer baten dan verwacht door een bijstelling van de BUIG uitkering. Deze bijstelling is benoemd in het raadsvoorstel over de 2e Bestuursrapportage van Fijnder.

Programma Veiligheid

De lasten zijn iets hoger door de afrekening van het project rondom functieverandering. Hiertegenover staan ook hogere baten. Het restant van de hogere baten is het gevolg van geïnde dwangsommen.

Programma Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

De lasten vallen lager uit als gevolg van een lagere dotering aan de voorziening pensioenen wethouders en de grote hoeveelheid vacatures. Aan de batenkant belasten we volgens afspraak meer ICT kosten door aan onze partners. Ook ontvangen we meer inkomsten als gevolg van de zogenaamde paspoortpiek.

Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De lasten en lasten zijn lager doordat de kosten voor het GBTwente hier geraamd zijn maar in werkelijkheid geboekt zijn op de programma's Onze aantrekkelijke leefomgeving (riool en afval) en Algemeen bestuur en bedrijfsvoering (OZB). Daarnaast ontvingen we meer algemene uitkering en rente.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Langlopende overeenkomsten

Naam Crediteur	Totaal	Einde looptijd
Contracten Jeugdzorg	16.700.000	Jaarlijks verlengd
Contracten WMO	12.700.000	Jaarlijks verlengd
SBPost BV	90.000	Jaarlijks verlengd
Wolters Kluwer bv	75.000	Jaarlijks verlengd
Heart BV	600.000	2024
Oliehandel Kusters	150.000	2024
Seesing	350.000	2024
Raetsheren van Orden BV	350.000	2024
Driessen	600.000	2025
Kwiek bv	90.000	2025
ARP Nederland BV	250.000	2026
Stichting Sport Federatie Berkelland	350.000	2026
Stichting Culturije	450.000	2026
Roelofs BV	900.000	2027
PQR BV	1.000.000	2027
Nedvang bv	99.999	2029
Vitam bv Catering	100.000	2030
Cone Nederland bv (Optisport)	500.000	2034
Kringloop Aktief	325.000	2035
AGEM Gemeentelijke Energie bv	475.000	Onbepaald/aandeelhouder
AVI Twente bv/Twence	1.000.000	Onbepaald/aandeelhouder
Centric Netherlands BV	450.000	Onbepaald

Overig niet uit de balans blijkende verplichtingen

Niet van toepassing.

Waarborgen en garanties

Het opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Aard/Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Saldo totaal leningen	Percentage borgstellingen	Restant borg 1-1-2024	Restant borg 31-12-2024
Woningbouw	551.689	538.145	16,1%	89.901	86.703
Hypotheken	1.533	189	51,7%	162	97
De Laarberg	9.500	9.500	50,0%	4.750	4.750
Plaatselijke instellingen	5.882	1.149	91,6%	1.428	1.052
Totaal	568.604	548.983		96.241	92.602

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Werken en leren

Er is sprake van een overschrijding van de lasten van € 36.000. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door extra lasten in het kader van inkomensvoorzieningen.

Veiligheid

Er is sprake van een overschrijding van de lasten van € 43.000. De overschrijding wordt veroorzaakt door hogere lasten voor de Omgevingsdienst.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2024 (Na slotwijziging)	Realisatie 2024	Verschil
070 Werken en leren	-31.505	-31.541	36
080 Veiligheid	-6.353	-6.396	43
Gerealiseerd resultaat	-37.858	-37.937	79

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 11 februari 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3 % van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 4,607 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 4,1 miljoen bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 4,607. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 0 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Incidentele baten 2024	Incidentele lasten 2024	Toelichting op bedragen > 50.000
Onze aantrekkelijke leefomgeving			
Groot onderhoud gebouwen		-91	91 Zie toelichting grootste verschillen.
Begraafrechten	88		88 Meer begrafenissen in 2024.
Riolering	-35		-35
Afval	-55		-55 Kwijtschelding ten onrechte geraamd.
Openbare verlichting		65	-65 Hogere energielasten.
Onderhoud openbaar groen		25	-25
Verkoop openbaar groen	51		Behoudend geraamd.
Omgevingsweg	285	285 Reserve	0
Onderhoud wegen	-574	-574 Reserve	0
Wijk- en kerngericht werken	119	119 Reserve	0
Groenonderhoud en klimaat	59	59 Reserve	0
Noaberfonds	59	59 Reserve	0
Inrichting N18	80	80 Reserve	0
Neede Noord Oost	130	130 Reserve	0
Passend wonen			
Bouwleges	11		11
Subsidie Neede Noord Oost	16		16
Grondexploitatie woningen	-148	-148 Reserve	0
Initiatieven nieuwbouw woningen	-226	-226 Reserve	0
Neede Noord Oost	-126	-126 Reserve	0
Vitaal platteland			
Platteland vernieuwing		15	-15
Stichting Achterhoek Toerisme + vrijetijdsagenda		-24	24
Sloopbonus	-40	-40 Reserve	0
Kavelruil Stelkampsveld	-59	-59 Reserve	0
Asbestsanering	73	73 Reserve	0
Meer bomen	127	127 Reserve	0
Biodiversiteit	53	53 Reserve	0
Nieuwe energie			
Bijdrage CDOKE	105		105 Zie toelichting grootste verschillen.
Duurzaamheidsprojecten	29	29 Reserve	0

Een toekomstbestendig sociaal domein			
Inclusie		-43	43
Opvang Oekraïners	510		510 Zie toelichting grootste verschillen.
Welzijn/gezondheid GALA	296	-143	439 Zie toelichting grootste verschillen.
Jeugd		845	-845 Zie toelichting grootste verschillen.
WMO		-63	63 Incidenteel lagere kosten.
Vrijwillige pijler inburgering	61	61 Reserve	0
Sensire Oekraïners	42	42 Reserve	0
Arbeidstoeleiding	107	107 Reserve	0
Welzijnsorganisaties	44	44 Reserve	0
Transformatie Sociaal domein	53	53 Reserve	0
Versterking cliëntondersteuning	-17	-17 Reserve	0
Talent in actie	-21	-21 Reserve	0
Jeugd GGZ AMV-ers Rekken	-80	-80 Reserve	0
Sport en cultuur			
SPUK Gala combinatiefunctionarissen	203		203 Zie toelichting grootste verschillen.
Ondersteuning kunstbeoefening		-26	26
Monumentensubsidies		-86	86 Neveneffect van provinciaal beleid.
Subsidie Bibliotheek		36	-36
Groot onderhoud gebouwen		-159	159 Zie toelichting grootste verschillen.
Exploitatie sportaccommodaties		87	-87 Met name hogere energielasten.
Onderhoud 't Timpke	224	224 Reserve	0
Vrijval afschrijvingslasten	-69	-69 Reserve	0
Lokale culturele voorzieningen	110	110 Reserve	0
Werken en leren			
OZB scholen		29	-29
Advieskosten school Noord		20	-20
Re-integratie en toeleiding werk	895	-119	1.014 Zie toelichting grootste verschillen.
Vervoerskosten SW		-10	10
Electra markten		20	-20
Lokale aanpak schuldhulpverlening		-60	60
WSW lonen	-122		-122 Zie toelichting grootste verschillen.
Verkoop Veldhoekschool	-139	-139 Reserve	0
Bouw Staringcollege	-70	-70 Reserve	0
Vorbereidingskosten De Marke/Alfrinkschool	118	118 Reserve	0
Vrijval afschrijvingslasten	-141	-141 Reserve	0
Energietoeslag	112	112 Reserve	0
Grondexploitatie bedrijven	235	235 Reserve	0
Oudestraat Neede	1.611	1.611 Reserve	0
Veiligheid			
Dwangsommen	35		35
ODA		130	-130 Zie toelichting grootste verschillen.
Groot onderhoud gebouwen		-20	20 Zie toelichting grootste verschillen.
Ongediertebestrijding		-10	10
VNOG		-15	15
Informatieveiligheid		-15	15
Algemeen bestuur en bedrijfsvoering			
Loonkosten personeel		-48	48
Paspoortpiek	104		104 Zie toelichting grootste verschillen.
Opleidingen		-138	138 Zie toelichting grootste verschillen.
Wethouders pensioenen		-275	275 Zie toelichting grootste verschillen.
Leges vergunningen	30		30
Leges burgerzaken	31		31
Vergoeding medewerkers	34		34 Zie toelichting grootste verschillen.
Groot onderhoud gebouwen		-33	33 Zie toelichting grootste verschillen.
Portikosten		34	-34

Rente en afschrijving	28	-28	
Reserve investeringen	-11	-11	
ICT afschrijvingslasten	183	183 Reserve	0
Thuiswerkregeling	11	11 Reserve	0
RI&E	47	47 Reserve	0
Dienstverlening	62	62 Reserve	0
WOO	-100	-100 Reserve	0
Hybride werken	39	39 Reserve	0
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			
Proceskosten WOZ	-33	33	
Toeristenbelasting	110	110	Zie toelichting grootste verschillen.
Onderhoud gebouwen	-12	12	Zie toelichting grootste verschillen.
Vennootschapsbelasting	-36	36	
Algemene baten en lasten	32	-32	
OZB	80	80	
Korte rente	217	217	Zie toelichting grootste verschillen.
Lange rente	-63	63	Zie toelichting grootste verschillen.
Diverse kleinere verschillen	-64	64	
Totaal incidentele baten en lasten	4.856	2.043	2.813
Structureel:			
Vervoerskosten SW	-35	35	Op basis van ervaringscijfers
Ongediertebestrijding	-50	50	Op basis van ervaringscijfers
Vergoeding medewerkers	150	150	Zie toelichting grootste verschillen.
ICT afschrijvingslasten	408	-408	Zie toelichting grootste verschillen.
Totaal structurele baten en lasten	150	323	-173
Totaal incidenteel	2.813		
Totaal structureel	-173		
Voorspeld resultaat slotwijziging	5.449		
Resultaat 2024	8.089		

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Overzicht taakvelden

Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.1 Bestuur	-2.630	215	0	0	-2.415
0.10 Mutaties reserves	0	0	4.520	-1.988	2.532
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	-8.089	-8.089
0.2 Burgerzaken	-1.252	993	0	0	-258
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-51	4	0	0	-47
0.4 Overhead	-21.817	2.602	0	0	-19.215
0.5 Treasury	-1.346	3.580	0	0	2.234
0.61 OZB woningen	-615	7.316	0	0	6.701
0.62 OZB niet-woningen	-10	4.153	0	0	4.143
0.64 Belastingen overig	-23	213	0	0	191
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-3	95.341	0	0	95.338
0.8 Overige baten en lasten	-121	407	0	0	286
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-29	0	0	0	-29
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-3.378	129	0	0	-3.249
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.310	388	0	0	-922
2.1 Verkeer en vervoer	-7.336	490	0	0	-6.846
2.2 Parkeren	-100	16	0	0	-84
2.4 Economische havens en waterwegen	-1	0	0	0	-1
2.5 Openbaar vervoer	-11	22	0	0	10
3.1 Economische ontwikkeling	-244	6	0	0	-238
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.245	477	0	0	-1.769
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-281	56	0	0	-225
3.4 Economische promotie	-1.270	1.206	0	0	-64
4.1 Openbaar basisonderwijs	-139	0	0	0	-139
4.2 Onderwijshuisvesting	-2.342	233	0	0	-2.109
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.708	514	0	0	-1.194

5.1 Sportbeleid en activering	-2.671	290	0	0	-2.380
5.2 Sportaccommodaties	-812	216	0	0	-596
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-650	1	0	0	-649
5.4 Musea	-474	41	0	0	-433
5.5 Cultureel erfgoed	-117	42	0	0	-75
5.6 Media	-1.025	226	0	0	-799
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.735	266	0	0	-4.469
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-8.339	8.027	0	0	-312
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-5.453	40	0	0	-5.414
6.3 Inkomensregelingen	-14.093	11.491	0	0	-2.602
6.4 WSW en beschut werk	-12.153	1.427	0	0	-10.726
6.5 Arbeidsparticipatie	-88	0	0	0	-88
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-8.214	179	0	0	-8.035
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-5.621	0	0	0	-5.621
6.71B Begeleiding (WMO)	-272	0	0	0	-272
6.71C Dagbesteding (WMO)	-284	0	0	0	-284
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-9.703	0	0	0	-9.703
6.72B Jeugdhulp behandeling	-1.451	0	0	0	-1.451
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-12	0	0	0	-12
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-26	0	0	0	-26
6.73A Pleegzorg	-3.226	0	0	0	-3.226
6.73B Gezinsgericht	-79	0	0	0	-79
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-15	0	0	0	-15
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-1.848	0	0	0	-1.848
6.81A Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	-1.114	1.033	0	0	-81
7.1 Volksgezondheid	-2.161	0	0	0	-2.161
7.2 Riolering	-5.951	7.797	0	0	1.846
7.3 Afval	-3.619	4.046	0	0	427
7.4 Milieubeheer	-2.656	685	0	0	-1.971
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-361	359	0	0	-2
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.234	268	0	0	-966
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-517	578	0	0	61
8.3 Wonen en bouwen	-4.341	1.759	0	0	-2.582
Gerealiseerd resultaat	-151.577	157.134	4.520	-10.078	0

Regeling bezoldingscomponenten WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Gemeente Berkelland van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2024 voor de gemeente Berkelland is € 223.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Leidinggevende topfunctionarissen

Hieronder een overzicht m.b.t de leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1.000	J.A. Satijn	J. Jonker	G. Koudijs	M.N.J. Broers
Functie	Griffier	Gemeente-secretaris	Gemeente-secretaris	Gemeente-secretaris
Duur dienstverband in 2024	1/1 - 31/12	13/05- 31/12	1/1 - 12/05	
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1	
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	Nee	
Dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja	
Bezoldiging				
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	110.478	81.525	42.979	
Beloningen betaalbaar op termijn	17.874	13.522	8.074	
Subtotaal	128.352	95.047	51.053	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	148.331	84.669	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Bezoldiging	128.352	95.047	51.053	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Gegevens 2023				
Duur dienstverband	1/1- 31/12		1/11 - 31/12	1/1 - 31/10
Omvang dienstverband (in fte)	1		1	1
Dienstbetrekking	Ja		Ja	Ja
Bezoldiging 2023				
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	102.535		18.782	111.509
Beloningen betaalbaar op termijn	15.835		2.929	18.732
Totaal bezoldiging 2023	118.370		21711	130241
Individueel WNT-maximum 2023	223.000		37.167	185.833
Bezoldiging	118.370		21711	130241

Overzicht kredieten

Kredieten

In het overzicht kredieten zijn de kredieten weergegeven zoals vastgesteld. Het overzicht geeft een beeld van het oorspronkelijke krediet en de inkomsten en uitgaven tot en met het boekjaar. De kredieten bestaan in sommige gevallen uit meer dan vaste activa, zoals voorraden en financiële vaste activa. Om die reden sluit dit overzicht niet aan bij het verloopoverzicht vaste activa.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot			Uitgaven/inkomsten tot begrotingsjaar			Realisatie 2024			Restant		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
010 Wegen (of Openbare ruimte)												
010.010 Transformatie Oudestraat	-3.043	0	-3.043	-1.475	86	-1.389	-2.373	729	-1.644	806	-815	-9
010.030 Busplein Neede	-138	0	-138	-19	0	-19	166	0	166	-285	0	-285
010.050 Herinrichting: Van Bevervoordestraat Gelselaar	-355	0	-355	0	0	0	0	0	0	-355	0	-355
010.070 Inrichting oud Tracé N18 vanaf Steinkampswg Eibrg	-944	0	-944	-47	0	-47	-33	0	-33	-863	0	-863
010.080 Voorbereiding herinrichting N18 kern Eibergen	-200	0	-200	0	0	0	0	0	0	-200	0	-200
010.090 Aankoop openbare ruimte Maalderij Rietmolen	-125	0	-125	-100	0	-100	0	0	0	-25	0	-25
010.110 Sterrenplt: Sloop en herinrichting Huenderstraat	-113	0	-113	-522	400	-122	-132	117	-15	541	-518	23
010.150 Revitalisering Centrum Borculo(K)	-4.780	0	-4.780	-2.646	50	-2.596	-1.896	104	-1.792	-238	-154	-392
010.160 Reconstructie Stationsweg Borculo(K)	0	0	0	-485	485	0	-28	28	0	512	-512	0
010.170 Vervanging 3 verkeersregelinstallaties	-454	0	-454	0	0	0	0	0	0	-454	0	-454
010.180 Vervanging openbare verlichting langs oude N18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
010.190 Verkeersplateau oude Diepenheimseweg - Rotmansdiekske	-60	0	-60	0	0	0	0	0	0	-60	0	-60
010.200 Reconstructie kruispunt Geesterseweg - Bollertweg	-100	0	-100	0	0	0	-114	0	-114	14	0	14
010.210 Aanpassing Klaashofweg/Schoppenstaestraat	-138	0	-138	0	0	0	0	0	0	-138	0	-138
010.220 Tiny houses Eibergen	-350	0	-350	-8	0	-8	-33	0	-33	-309	0	-309
010.230 Reconstructieprogramma Wegen	-1.100	0	-1.100	-779	0	-779	-348	0	-348	28	0	28
Totaal 010 Wegen (of Openbare ruimte)	-11.898	0	-11.898	-6.081	1.021	-5.061	-4.790	978	-3.812	-1.026	-1.999	-3.025

020 Gecombineerde projecten: riolering en openbare ruimte												
020.020 Rioolvervanging en herinrichting Rozenkamp Neede	-120	0	-120	-79	0	-79	-17	0	-17	-24	0	-24
020.040 Borculoseweg	-2.120	0	-2.120	-51	0	-51	0	0	0	-2.069	0	-2.069
020.050 Herinr. Ruwenhofstr. Neede	-800	0	-800	-65	0	-65	-3	0	-3	-731	0	-731
020.100 Herinr. Voshaarweg/W Sluysterweg Haarlo	-228	0	-228	-184	8	-177	-27	0	-27	-16	-8	-23
020.110 Garvelinkskamp Ruurlo	-1.575	0	-1.575	0	0	0	-16	0	-16	-1.559	0	-1.559
020.130 Burg.Bloemerstr: herinr. fase 1	-500	0	-500	-487	37	-450	-46	0	-46	33	-37	-4
020.140 Project Vijverweg Ruurlo	-250	0	-250	-402	168	-234	-1	0	-1	153	-168	-16
020.150 herinrichting: Lochemseweg	-685	0	-685	-13	0	-13	-26	0	-26	-646	0	-646
020.160 Revitalisering centrum Eibergen	-312	0	-312	-299	0	-299	0	0	0	-13	0	-13
020.190 Herinr. de Rozenkamp Eibergen	-1.730	0	-1.730	-45	0	-45	-39	0	-39	-1.646	0	-1.646
020.200 Herinr. woonstraten wijk oost Beltrum	-3.324	0	-3.324	-12	0	-12	-278	0	-278	-3.034	0	-3.034
020.210 Herinrichtings- en rioolwerkzaamheden Rekken	-3.833	0	-3.833	-21	0	-21	-262	0	-262	-3.550	0	-3.550
020.220 Ontwerpscenario en sociale wijkontwikkeling Neede Noord Oost	-11.600	0	-11.600	-26	0	-26	-103	0	-103	-11.470	0	-11.470
020.230 Masterplan herinrichting Ruurlo-Centrum	-6.463	0	-6.463	0	0	0	0	0	0	-6.463	0	-6.463
Totaal 020 Gecombineerde projecten: riolering en openbare ruimte	-33.540	0	-33.540	-1.685	213	-1.472	-820	0	-820	-31.035	-213	-31.248
030 Riolering en afval												
030.030 Klein onderhoud en relinen 2018-2019	-400	0	-400	-18	0	-18	-213	0	-213	-169	0	-169
030.040 Klein onderhoud en relinen	-200	0	-200	0	0	0	0	0	0	-200	0	-200
030.050 Renoveren rioolgemalen	-1.462	0	-1.462	-281	0	-281	-766	0	-766	-414	0	-414
030.080 Renovatie drukrioolunits	-2.700	0	-2.700	-453	0	-453	-119	0	-119	-2.128	0	-2.128
030.090 Tulp en Anemonenstr real natuurspark/berg nta(K)	-395	0	-395	-108	0	-108	-281	5	-276	-6	-5	-11
030.100 Minicontainers	-1.500	0	-1.500	0	0	0	-1.422	0	-1.422	-78	0	-78
Totaal 030 Riolering en afval	-6.657	0	-6.657	-860	0	-860	-2.801	5	-2.796	-2.996	-5	-3.001
050 Onderwijs en sport												
050.020 Het Simmelink	-5.304	0	-5.304	-4.746	0	-4.746	-6	0	-6	-552	0	-552
050.040 Staring College	-17.215	0	-17.215	-13.982	128	-13.854	-167	11	-156	-3.066	-139	-3.205
050.050 Sporthal Ruurlo	-8.000	0	-8.000	-114	0	-114	-67	0	-67	-7.819	0	-7.819
050.080 Renovatie St. Jozefschool/vorming IKC	-1.196	0	-1.196	0	0	0	0	0	0	-1.196	0	-1.196
050.090 SUVIS bijdragen	-1.160	0	-1.160	-785	375	-410	-948	618	-331	574	-993	-419
050.100 Kiezel en Kei/Heuvelschool	-30	0	-30	-8	0	-8	0	0	0	-22	0	-22
050.110 OBS Noord	-1.257	0	-1.257	-49	2	-47	16	0	16	-1.224	-2	-1.226
050.120 Sloop oude locatie Maxx onderwijs	-78	0	-78	-78	0	-78	-13	0	-13	13	0	13
050.140 Speel- en beweegvoorzieningen	-30	0	-30	0	0	0	-30	0	-30	0	0	0
Totaal 050 Onderwijs en sport	-34.268	0	-34.268	-19.762	505	-19.257	-1.215	629	-586	-13.292	-1.133	-14.425
090 Bedrijfsvoering												
090.010 Materieel	-786	0	-786	-22	0	-22	-685	0	-685	-79	0	-79
090.020 ICT	-680	0	-680	-46	0	-46	-270	0	-270	-365	0	-365
Totaal 090 Bedrijfsvoering	-1.466	0	-1.466	-68	0	-68	-955	0	-955	-443	0	-443
Gerealiseerd resultaat	-87.829	0	-87.829	-28.457	1.738	-26.718	-10.581	1.612	-8.969	-48.792	-3.350	-52.142

Sisa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedrag en voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedrag en voor e (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	
			Indicator: B2/01	Indicator: B2/02	Indicator: B2/03	Indicator: B2/04	Indicator: B2/05	
			0	5	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)				
			Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten				
			Aard controle R	Aard controle n.v.t.				
			Indicator: B2/06	Indicator: B2/07				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Werkelijke kosten
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: B2/08	Indicator: B2/09	Indicator: B2/10	Indicator: B2/11	Indicator: B2/12	Indicator: B2/13
			€4.093	€ 4.093			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)

			Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>
			€0	€14.060	€0	€17.340	€0	€2.244
		Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (t/m jaar T) (artikel 3)	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling		
		Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/24</i>		
			€12.348	€12.348	€0	€0	€16.441	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/01</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/02</i>				
			€ 545	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C92/02</i>	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/03</i>	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/04</i>	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/05</i>	
			€ 50.855	€ 0	6	379	51	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158	Besteding (jaar T) aan afspraken over voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwd e reserve ultimo (jaar T)

		Gemeenten		WPO)	kindcentra en peuterspeelz alen (conform artikel 160 WPO)	Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05		
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 316.020	€ 31.500	€ 32.969	-€ 58	€ 230.237	€ 239.226
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinf ormatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsacht erstandenbele id	Hieronder per regel één gemeente(c ode) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoord ingsinformati e voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsacht erstandenbele id		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
		1						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging en	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 117.372	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T- 1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwd e reserve (jaar T)	Eindverantwo ording (Ja/Nee)		

			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 9.510	€ 297.267	€ 179.895	Nee		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(c ode) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
		1						
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikkingnummer/referentienummer Aard controle n.v.t Indicator: D23/01	Aard van de activiteit besteding (jaar T) Aard controle n.v.t Indicator: D23/02	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: D23/03	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025. Aard controle n.v.t Indicator: D23/04	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t Indicator: D23/06
		1	SB240062	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 24.850	€ 151.150	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 24.850
		2	SB240061	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 0	€ 220.000	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 0
			Eindverantwoordiging (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07					
		1	Nee					
		2	Nee					
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaier	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten

		Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	ormatie			het Rijk komt		laste van Rijksmiddele n
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E3/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/06</i>
			1 2015.080.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnumm er	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantw oording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E3/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E3/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E3/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E3/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E3/12</i>
			1 2015.080.03	€ 8.924	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/06</i>
			1 060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2023/99860	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 060197 Gemeente Aalten	ENW/BSK-2022/21518	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			5	060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.			
				Indicator: E44B/07	Indicator: E44B/08	Indicator: E44B/09			
			1	060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2023/99860	Nee			
			2	060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	Nee			
			3	060197 Gemeente Aalten	ENW/BSK-2022/21518	Nee			
			4	060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	Nee			
			5	060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	Nee			
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Naam/nummer maatregel			
				Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.			
				Indicator: E44B/10	Indicator: E44B/11	Indicator: E44B/12	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
							Aard controle n.v.t.		
							Indicator: E44B/13		
			1	060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2023/99860	aanleg IT riool/afkoppelen verhard oppervlak	Nee		
			2	060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	afkoppelen verhard oppervlak	Nee		
			3	060197 Gemeente Aalten	ENW/BSK-2022/21518	aanleg IT riool/	Nee		
			4	060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	extra waterberging in vijver	Nee		
			5	060197 Gemeente Aalten	IENW/BSK-2022/21518	aanpassen maaiveld, verwijderen drempels	Nee		
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheids maatregelen 2022-2023		Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten		Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.		
				Indicator: E84/01	Indicator: E84/02	Indicator: E84/03	Indicator: E84/04		
				€ 6.272	€ 72.772	€ 36.886	Nee		
				Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveili	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		

				(jaar T)? (Ja/Nee)	gheids- maatregelen per type maatregel (stuks, meters)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/08</i>		
			1 360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h/aantal in Stuks	Nee	2			
			2 361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in Stuks	Nee	2			
			3 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Nee	0			
			4 332 Wegversmalling/aantal in Stuks	Nee	0			
			5 333 As-verspringing/aantal in Stuks	Nee	2			
			6 334 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraten GOW naar 30 km/uur-zone/aantal in Stuks	Nee	0			
IenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één provincie of waterschap (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E87B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E87B/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E87B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E87B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E87B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E87B/06</i>
			1 030004 Provincie Overijssel	S2023-0000928	€ 83.625	€ 91.125	€ 2.280.775	€ 2.688.938
			Kopie beschikkingsnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

			Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08				
		1	S2023-0000928	Nee				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werken inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

			Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Nee				
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2023 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord worden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/02	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/03	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/04	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/05	Besteding (jaar T-1) IOAZ Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/06
			1 061859 Gemeente Berkelland	€ 7.487.685	€ 125.132	€ 256.527	€ 0	€ 82.930
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/08	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/09	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/10	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2A/11	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/12
			1 061859 Gemeente Berkelland	€ 85	€ 95.019	€ 11.424	€ 0	€ 1.656.575
			Hieronder verschijnt de gemeente(code)	Baten (jaar T-1) Loonkostensu	Gederfde baten die voortvloeien	Mutaties (dotaties en vrijval)		

			conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	bsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)		
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle D2		
			Indicator: G2A/13	Indicator: G2A/14	Indicator: G2A/15	Indicator: G2A/16		
		1	061859 Gemeente Berkelland	€ 6.962	€ 0	€ 0		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekkings	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: G3/01	Indicator: G3/02	Indicator: G3/03	Indicator: G3/04	Indicator: G3/05	Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekkings (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkings (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekkings	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonder	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige		

			i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	houd BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstreking) totaal 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord en hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01	Aard controle R Indicator: G3A/02	Aard controle R Indicator: G3A/03	Aard controle R Indicator: G3A/04	Aard controle R Indicator: G3A/05	Aard controle R Indicator: G3A/06
			1 061859 Gemeente Berkelland	€ 10.607	€ 2.252	€ 35.052	€ 0	€ 0
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01	Besteding (jaar T-1) onderzoeksnoten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstreking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstreking
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in jaar T-1 (exclusief	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in jaar T-1 i.v.m.	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in jaar T-1 i.v.m.

					hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator: G3A/07</i>	<i>Indicator: G3A/08</i>	<i>Indicator: G3A/09</i>	<i>Indicator: G3A/10</i>	<i>Indicator: G3A/11</i>	<i>Indicator: G3A/12</i>
		1	061859 Gemeente Berkelland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalversterking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalversterking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalversterking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator: G4/01</i>	<i>Indicator: G4/02</i>	<i>Indicator: G4/03</i>	<i>Indicator: G4/04</i>	<i>Indicator: G4/05</i>	<i>Indicator: G4/06</i>
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalversterking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
			<i>Indicator: G4/07</i>	<i>Indicator: G4/08</i>	<i>Indicator: G4/09</i>	<i>Indicator: G4/10</i>		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
		3	Tozo 3 (1 oktober	0	0	Nee		

			2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstr ekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverst rekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstr ekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskost en (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	
			Indicator: G4/11	Indicator: G4/12	Indicator: G4/13	Indicator: G4/14	Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderh oud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderh oud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperati e kinderopvangt oeslagaffaire	Levensonder houd- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijs te schelden schulden levensonder houd Tozo i.v.m. de herstelopera tie kinderopvan gtoeslagaffai re	Kapitaalverstr ekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstr ekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperati e kinderopvangt oeslagaffaire		
			Aard controle n.v.t.	Gemeente Aard controle R	Gemeente Aard controle D2	Gemeente Aard controle R		
			Indicator: G4/16	Indicator: G4/17	Indicator: G4/18	Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april	€ 0	€ 0	€ 0		

			2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_ totaal 2023	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (aflossing)	
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	
			Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2023 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.					
			Indicator: G4A/01	Indicator: G4A/02	Indicator: G4A/03	Indicator: G4A/04	Indicator: G4A/05	
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 7.543	€ 177.029	
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	-€ 651	€ 19.116	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 8.443	€ 47.163	
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 4.167	€ 7.441	
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 3.236	€ 0	
			Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T-1)		
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R		
			Indicator: G4A/06	Indicator: G4A/07	Indicator: G4A/08	Indicator: G4A/09		
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 7.300	0	0		

			2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 767	0	0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 2.383	0	0		
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 399	0	0		
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	0	0		
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/10	Aard controle R Indicator: G4A/11	Aard controle D2 Indicator: G4A/12	Aard controle R Indicator: G4A/13		
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond	Gemeente	Gemeente	Gemeente			

		van de Wgr	Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 688.413	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 16.135	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende uitkering Aard controle n.v.t. Indicator:				

				H4/02				
			€ 66.149	€ 535.707				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.
			Indicator: H4/03	Indicator: H4/04	Indicator: H4/05	Indicator: H4/06	Indicator: H4/07	Indicator: H4/08
		1	SPUKSPRT24201	€ 535.707	€ 42.899	€ 48.875	€ 70.082	
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoord ding (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	
			Indicator: H21/01	Indicator: H21/02	Indicator: H21/03	Indicator: H21/04	Indicator: H21/05	
			Nee	SPUK is in 2023 afgerond	€ 0	€ 50.000	Ja	
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.
			Indicator: H30/01	Indicator: H30/02	Indicator: H30/03	Indicator: H30/04	Indicator: H30/05	Indicator: H30/06
		1	Lokaal Sportakkoord	€ 35.191	€ 35.190	€ 68.971	Ja	Nee
		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 240.916	€ 240.916	€ 473.488	Ja	Nee
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 54.139	€ 61.861	€ 110.720	Ja	Nee
		4	Kansrijke Start	€ 43.311	€ 50.366	€ 82.290	Ja	Nee
		5	Mentale Gezondheid	€ 13.535	€ 17.173	€ 31.725	Ja	Nee
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 47.371	€ 42.761	€ 88.236	Ja	Nee
		7	Valpreventie	€ 128.580	€ 128.525	€ 262.352	Ja	Nee
		8	Leefomgeving	€ 27.069	€ 51.307	€ 73.676	Ja	Nee
		9	OKO & Vroegsignalering	€ 6.767	€ 5.999	€ 12.248	Ja	Nee

			alcoholproblematiek					
			10 Versterken sociale basis	€ 97.450	€ 82.832	€ 177.680	Ja	Nee
			11 Mantelzorg	€ 27.069	€ 23.009	€ 48.995	Ja	Nee
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 27.069	€ 20.727	€ 46.713	Ja	Nee
			13 Welzijn op recept	€ 25.716	€ 33.752	€ 45.422	Ja	Nee
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 6.767	€ 6.496	€ 12.992	Ja	Nee
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 19.761	€ 20.031	€ 43.158	Ja	Nee
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07					
			Nee					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
		1	060222 Gemeente Doetinchem	€ 191.734				
VRO	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
		Tranche 1 t/m 6 Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/02	Aard controle D1 Indicator: J9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/06
		1	2023-0000051407	Ja	Ja	0	0	0
			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)

			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/08	Aard controle R Indicator: J9/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/10	Aard controle R Indicator: J9/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/12
			1 2023-0000051407	Nee	€ 148.517	€ 1.432.850	€ 0	€ 0
			Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorie en woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16		
			1 2023-0000051407	Ja	De verwerving van gronden in één van de deelprojecten is vertraagd als gevolg van aangetroffen PFAS verontreiniging. De kosten voor bouw- en woonrijp maken schuiven ook op in de tijd. Start bouw binnen 3 jaar is nog altijd mogelijk.	Nee		
VRO	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteit en uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/01	Aard controle R Indicator: J32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/03	Aard controle D2 Indicator: J32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/06
			1 00792076/St. Jozef	€ 0	€ 2.274	Ja		Nee
			2 00792250/Sterrenboog	€ 0	€ 1.815	Ja		Nee
			3 00799887/Wereldboom	€ 0	€ 2.734	Ja		Ja
			4 00909048/Diekmaat	€ 54.673	€ 441.292	Ja		Ja
			5 01732955/Assink	€ 785.875	€ 859.574	Ja		Nee

			6	03057721/Ariënschool	€ 0	€ 1.815	Ja		Ja
			7	03061299/Leeuwerikschool	€ 459.800	€ 471.900	Ja		Ja
			8	03061382/SO Klein Borculo	€ 435.627	€ 438.652	Ja		Ja
			9	03061396/VSO Klein Borculo	€ 624.090	€ 735.099	Ja		Ja
				Kopie Beschikkingnummer/Naam	Zijn de begrotingspos-ten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
				Aard controle n.v.t.	Aard controle D2	Aard controle n.v.t.			
				Indicator: J32/07	Indicator: J32/08	Indicator: J32/09			
			1	00792076/St. Jozef	N.v.t.				
			2	00792250/Sterrenboog	N.v.t.				
			3	00799887/Wereldboom	Nee	School krijgt andere bestemming.			
			4	00909048/Diekmaat	Ja				
			5	01732955/Assink	Ja				
			6	03057721/Ariënschool	Nee	De offerte valt veel hoger uit dan geraamd. Bestuur ziet af van investering.			
			7	03061299/Leeuwerikschool	Nee	Zonnepanel en niet aangebracht, omdat dakconstructie ontoereikend is.			
			8	03061382/SO Klein Borculo	Ja				
			9	03061396/VSO Klein Borculo	Ja				
VRO	J47B	Volkshuisvesting (SiSa tussen medeoverheden)		Hieronder per regel één gemeente/provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente of provincie invullen	Deelplannaam / projectnaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) per deelplan
		Gemeenten		Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R
				Indicator: J47B/01	Indicator:	Indicator:	Indicator:	Indicator:	Indicator:

				J47B/02	J47B/03	J47B/04	J47B/05	J47B/06			
			1	050004 Regio Achterhoek	Deelplan 1 Berkelland	17	45	28	€ 122.808		
			Kopie deelplannaam / project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan						
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R						
			Indicator: J47B/07	Indicator: J47B/08	Indicator: J47B/09						
			1	Deelplan 1 Berkelland	€ 255.648	€ 76.719					
			Eindverantwoordin g (Ja/Nee)								
			Aard controle n.v.t.								
	Indicator: J47B/10										
		Nee									
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoninge n aan wie energiebespar ende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebrui k/de energierekeni ng	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.			
			Indicator: J55/01	Indicator: J55/02	Indicator: J55/03	Indicator: J55/04	Indicator: J55/05	Indicator: J55/06			
			110	€ 41.379	€ 217.056	49	€ 92.556	€ 137.210			
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten						
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.						
			Indicator: J55/07	Indicator:	Indicator:						

				J55/08	J55/09			
			100	€ 77.352	€ 292.570			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparen de maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik /energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.
			Indicator: J55/10	Indicator: J55/11	Indicator: J55/12	Indicator: J55/13	Indicator: J55/14	Indicator: J55/15
			388	255	27	32	198	0
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: J94/01	Indicator: J94/02	Indicator: J94/03	Indicator: J94/04	Indicator: J94/05	Indicator: J94/06
			1 LAI23-03498872	€ 51.929	44	15	0	€ 0
			2 LAI24-03724213	€ 0	0	0	0	€ 0
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)				
		Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.				
		Indicator: J94/07	Indicator:	Indicator:				

				J94/08	J94/09			
			1	€ 0	€ 51.929	Nee		
			2	€ 0	€ 0	Nee		
VRO	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle D2	Aard controle n.v.t.
			Indicator: J209/01	Indicator: J209/02	Indicator: J209/03	Indicator: J209/04	Indicator: J209/05	Indicator: J209/06
		1	RHA2022-03341240	Woonwagenaandplaatsen uitbreiding gemeente Berkelland	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R.	Aard controle n.v.t.	
			Indicator: J209/07	Indicator: J209/08	Indicator: J209/09	Indicator: J209/10	Indicator: J209/11	
		1	Woonwagenaandplaatsen uitbreiding gemeente Berkelland	0	Ja	Nee	Nee	
KGG	K1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Projectnaam/UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee)	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Toelichting
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle R	Aard controle n.v.t.
			Indicator: K1/01	Indicator: K1/02	Indicator: K1/03	Indicator: K1/04	Indicator: K1/05	Indicator: K1/06
		1	UWHS170264	€ 0	Nee	Nee	€ 275.858	De bestemming zal in 2025 gewijzigd worden.
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten

			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 87.923	€ 42.683	€ 409.630	€ 703.940	€ 11.221	€ 317.608
		Eindverantwoordin g (Ja/Nee)						
		Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07						
		Nee						
Aen M	M16	Bekostigingsregelin g opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderings bepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzondering sbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskost en	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoefte van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekking en (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 6.210.288			€ 0	€ 0	€ 291.565
		Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskos ten per geregistreerd e persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
		Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11		
			€ 11.408	€ 0	€ 6.513.261	€ 17.293.221		
Aen M	M24	Regeling eenmalige specifieke uitkering voor gemeenten in verband met het treffen van maatregelen ter vermindering van overlast en	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld		

OCW

		criminaliteit veroorzaakt door asielzoekers in 2023 en 2024					
		Gemeenten					
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: M24/01</i>	<i>Indicator: M24/02</i>	<i>Indicator: M24/03</i>	<i>Indicator: M24/04</i>	
			€ 81.742	€ 81.742	Ja		

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van de gemeente Berkelland

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de gemeente Berkelland gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024 en van het vermogen van de gemeente Berkelland op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2024;
2. de balans per 31 december 2024;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de rechtmatigheidsverantwoording van het college van Burgemeester en Wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024;
5. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen;
6. het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook vallen:

- de Nederlandse controlestandaarden;
- het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado);
- de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024;
- de controleverordening, vastgesteld door de Raad op 17 januari 2023;
- het controleprotocol, vastgesteld door de Raad op 17 januari 2023;
- het controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Berkelland zoals vereist in

- de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta);
- de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO);
- andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland.

Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.536.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

201

Op basis van hoofdstuk 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie zijn de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de Raad overeengekomen dat wij aan de Raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 77.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Bij de aanvang van onze controle hebben wij een frauderisico analyse uitgevoerd. Hierbij hebben wij risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening als gevolg van fraude. De uitkomsten van deze frauderisico analyse zijn vertaald naar generieke en specifieke controlewerkzaamheden die onderdeel uitmaken van onze controleaanpak.

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het systeem van interne beheersing, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het College van Burgemeester en Wethouders inspeelt op frauderisico's. Ook hoe het College van Burgemeester en Wethouders het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de Raad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het beperken van frauderisico's.

Als onderdeel van het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Aangezien de baten hoofdzakelijk bestaan uit de Algemene uitkering, subsidie ontvangsten van het Rijk en Provincies, lokale heffingen en leges, onderkennen we geen frauderisico in de verantwoording van de baten. De algemene uitkering en de subsidie ontvangsten zijn beperkt tot een opgave van derden. De lokale heffingen en leges betreffen een veelheid van posten van beperkte omvang waardoor geen risico ontstaat op een afwijking van materieel belang.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

We hebben de beschikbare controle-informatie in overweging genomen en navraag gedaan bij relevante personen, waaronder de concerncontroller, de gemeentesecretaris en de portefeuillehouder financiën. Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Uit het geheel van onze werkzaamheden volgen geen signalen van aanwijzingen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerd frauderisico	Controlewerkzaamheden en observaties
MO: Beïnvloeden schattingen en doorbreking interne beheersing De directie/het College van B&W heeft een unieke positie om fraude te plegen, omdat ze in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het de directie. Wij hebben in dat kader bijzondere aandacht gehad voor tendenties in schattingen als gevolg van mogelijke druk op de directie/het College van B&W om het resultaat te beïnvloeden.	Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing die het risico op doorbreking van de interne beheersing moeten mitigeren, waaronder de ingebouwde waarborgen in de processen met betrekking tot handmatige journaalposten. In respons op de bevindingen vanuit deze werkzaamheden hebben wij journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria, journaalposten gegenereerd tijdens het proces van opmaken van de jaarrekening met mogelijk resultaat sturend effect. Wij hebben bij de controlewerkzaamheden specifieke aandacht gehad voor eventuele manipulatie of bovenmatige bemoeienis van het management bij de totstandkoming van cijfers en belangrijke toelichtingen. Daarnaast hebben wij op journaalposten die zijn gegenereerd door, of in opdracht van, de directie/het College van B&W specifieke controlewerkzaamheden verricht. Wij hebben specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van schattingen. Wij hebben getoetst of de gehanteerde uitgangspunten en veronderstellingen adequaat zijn. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het management bij deze schattingen. <i>Indicatie uitkomst werkzaamheden</i> Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie of vooringenomenheid van de directie bij schattingsposten.
Prestatieonderbouwingen Het risico dat inkoopfacturen betaald worden, zonder dat hier een prestatie tegenover staat	Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen geëvalueerd die bedoeld zijn om het risico op fraude te beperken met betrekking tot het leveren van de prestaties van de ingekochte goederen en diensten. Wij hebben door middel van een deelwaarneming vastgesteld dat de levering van goederen/diensten voor de onderzochte gevallen heeft plaatsgevonden overeenkomstig de inkoopfacturen. <i>Indicatie uitkomst werkzaamheden</i> Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot de inkoop.

Ongeautoriseerde betalingen

Een combinatie van te ruime bevoegdheden ten aanzien van het doorvoeren van wijzigingen in stambestanden crediteuren, de verwerking van inkoopfacturen biedt in opzet aan medewerkers de gelegenheid om onrechtmatige betalingen te laten verrichten met als doel het oneigenlijk toe-eigenen van activa.

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing die het risico op het verrichten van onrechtmatige betalingen moeten mitigeren.

Tevens hebben wij werkzaamheden verricht op de rechtenindeling in het bankpakket en de interne procedures met betrekking tot de controle van personeelsmutaties. Tot slot hebben wij middels data-analyse alle bankmutaties geanalyseerd.

Indicatie uitkomst werkzaamheden

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het verrichten van onrechtmatige betalingen.

Corruptierisico

Het risico op corruptie door ambtenaren, bestuurders en toezichthouders

We hebben vastgesteld dat er maatregelen zijn genomen rondom het bewaken van de integriteit en het voorkomen van integriteitsschendingen. We hebben navraag gedaan of er meldingen zijn geweest.

Indicatie uitkomst werkzaamheden

We hebben geen specifieke aanwijzingen voor corruptie of vermoedens van corruptie.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Het College van B&W heeft de jaarrekening opgesteld waarbij inzicht is gegeven is de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te kunnen vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Onze controlewerkzaamheden om het inzicht, dat het College B&W, geeft te evalueren en de beoordeling van de gehanteerde veronderstellingen omvatten onder andere:

- Kennisnemen van de toelichting op de financiële positie zoals deze is beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen;
- Kennisnemen van de beoordeling van de Provincie over de financiële positie inzake de begroting 2024 en 2025 en evalueren of de daarbij behorende opmerkingen voldoende zijn toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen;
- Evalueren van het proces van risicoanalyse en de gehanteerde veronderstellingen die het College van B&W heeft gehanteerd bij de totstandkoming van de informatie opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen;
- Evalueren of de paragraaf Weerstandsvermogen alle relevante informatie bevat, waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben gekregen;
- Inwinnen van inlichtingen bij het college over zijn kennis van risico's na de periode van de door het College van B&W verrichte risicoanalyse.

Uit onze werkzaamheden blijkt dat de door het college gegeven inzicht aanvaardbaar is.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstreking SiSa.

Het college van Burgemeester en Wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstreking SiSa. In dit kader is het college van Burgemeester en Wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van Burgemeester en Wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder

- de Nederlandse controlestandaarden,
- het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado)
- de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2024, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2024 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstreking SiSa.

Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;

- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de raad voor de jaarrekening

De Raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met :

- de Nederlandse controlestandaarden;
- het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado);
- de Nota verwachtingen accountantscontrole 20 februari 2025;
- het controleprotocol, vastgesteld door de Raad op 17 januari 2023;
- het Controleprotocol WNT 2024;
- ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van Burgemeester en Wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening.
Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Doetinchem, 21 mei 2025

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

207

Lid van: **stolwijk kennisnetwerk**

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar

Keulenstraat 12
7418 ET Deventer

Nieuweweg 273
6603 BN Wijchen

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928
iban NL31RABO0105152153

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN

Toelichting

In deze bijlage zijn de verplichte indicatoren opgenomen zoals voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording. De beleidsindicatoren hebben in de meeste gevallen geen relatie met onze doelstellingen en activiteiten. De gegevens worden voor het grootste gedeelte via de website 'waar staat je gemeente' verzameld. Daar worden de nieuwste beschikbare cijfers gepubliceerd, net zoals de vergelijking met Nederland. De cijfers in deze bijlage zijn van 4 maart 2025.

Een passende woning

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	per 1.000 woningen				Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	Nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
		2019	3,5	9,2		
		2020	5,1	8,9		
		2021	5,1	8,9		
		2022	3,3	9,3		
		2023	3,2	9,1		
Demografische druk	%				CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
		2020	84	70		
		2021	83,3	70,1		
		2022	83,5	70,3		
		2023	83,7	70,3		
		2024	84,6	70,4		

Onze aantrekkelijke leefomgeving

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner				CBS statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
		2019	169	161		
		2020	190	170		
		2021	154	169		
		2022	133	148		
		2023	128	150		

Een toekomstbestendig Sociaal Domein

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met een delict voor de rechter	%				CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
		2019	0	1		
		2020	1	1		
		2021	1	1		
		2022	1	1		
		2023	1	1		
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%				CBS Jeugd	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
		2019	3	6		
		2020	4	6		
		2021	3	6		
		2022	4	6		
		2023	4	6		
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%				CBS Jeugdmonitor	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polis administratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
		2019	1	2		
		2020	2	2		
		2021	2	2		
		2022	2	1		
		2023	2	2		
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar				CBS CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.
		2020	10,8	11,9		
		2021	13,5	12,9		
		2022	13,2	13,2		
		2023	10,7	11,1		
		2024	11,8	11,5		

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met jeugdbescherming	%				CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
		2020	1,3	1,2		
		2021	1,4	1,2		
		2022	1,4	1,2		
		2023	1,0	1,0		
		2024	1,0	0,9		
Jongeren met jeugdreclassering	%				CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
		2019	0,3	0,4		
		2020	0,3	0,4		
		2021	0,2	0,3		
Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo	per 10.000 inwoners				CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
		2020	710	700		
		2021	740	704		
		2022	740	710		
		2023	730	700		
		2024	680	650		

Werken en leren

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Funcziemenging	%				CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
		2019	46,6	53,3		
		2020	46,6	53,3		
		2021	46,9	53,3		
		2022	47,7	53,8		
		2023	48,0	54,2		
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar				LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
		2019	149	151,3		
		2020	151,8	158,1		
		2021	153,2	164,9		
		2022	160,9	174,1		
		2023	163,1	181,8		
Banen	per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar				CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
		2019	641,7	792,1		
		2020	647,1	795,9		
		2021	653,5	805,5		
		2022	675,7	825,4		
		2023	687,7	836,6		
Netto arbeids-participatie	%				CBS - Arbeidsdeelname	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
		2019	67,2	68,8		
		2020	69,3	68,4		
		2021	70,4	70,4		
		2022	73,1	72,2		
		2023	72,6	73,1		
Personen met een bijstands-uitkering	per 10.000 inwoners				CBS - Participatiewet	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
		2020	259,5	459,7		
		2021	228,3	431,2		
		2023	172,4	344,8		
		2024	188,6	343,6		
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen				DUO/Ingrado	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
		2015	0,7	2,3		

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
		2016	1,0	1,8		
		2017	0,6	1,8		
		2023	3,0	6,3		
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2016	12	27	DUO/Ingrado	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.
						De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
		2019	16	25		
		2020	13	20		
		2021	13	20		
		2022	20	24		
		2023	19	27		
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%				DUO/Ingrado	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
		2019	1,1	2		
		2021	1,4	19		
		2022	1,1	2,4		
		2023	1,5	2,4		
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar				CBS - Participatiewet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
		2020	552,4	202,0		
		2021	550,5	197,7		
		2022	549	197,7		

Nieuwe energie

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Hernieuwbare elektriciteit	%				Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat	
		2018	6,3	17,5		
		2019	7,5	20		
		2020	11,2	26,8		
		2021	17,5	33,1		
		2022	27,0	40,9		

Sport en Cultuur bewegen je!

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Niet-sporters	%				Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
		2016	46,5	48,7		
		2020	47,4	49,3		
		2022	46,1	46,4		

Veiligheid

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren				Stichting Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar.
		2020	6	11		
		2021	9	8		
		2022	9	8		
		2023	8	9		
		2024	8	9		
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners				CBS - Criminaliteit	Het aantal geweldsmisdrijven.
		2020	2,4	4,5		
		2021	2,6	4,3		
		2022	3,6	4,5		
		2023	3,0	4,2		
		2024	3,1	4,3		
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners				CBS - Criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag.
		2020	4,3	6,2		
		2021	4,9	6,1		
		2022	5,1	6,0		
		2023	4,4	5,8		
		2024	3,5	5,7		
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners				CBS - Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen per 1000 inwoners
		2020	0,7	1,8		
		2021	0,9	1,3		
		2022	0,9	1,4		
		2023	0,5	1,3		
		2024	0,8	1,2		
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners				CBS - Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners
		2020	0,3	2,0		
		2021	0,6	1,8		
		2022	0,3	2,3		
		2023	0,7	2,5		
		2024	0,3	2,2		

Algemeen bestuur en Bedrijfsvoering

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000				CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
		2020	255	271		
		2021	273	290		
		2022	298	317		
		2023	357	368		
		2024	370	379		
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€				COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
		2020	648	700		
		2021	705	733		
		2022	689	823		
		2023	846	860		
		2024	897	-		
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€				COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
		2020	806	773		
		2021	867	810		
		2022	851	905		
		2023	967	942		
		2024	1.022	-		
Formatie	Fte per 1.000 inwoners				Eigen begroting	
		2020	7,5			
		2021	7,9			
		2022	8,3			
		2023	8,1			
		2024	8,3			
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners				Eigen begroting	
		2020	7,3			
		2021	7,2			
		2022	7,6			
		2023	7,3			
		2024	7,6			
Apparaatskosten	Kosten per inwoner				Eigen begroting	
		2020	732,55			
		2021	705,78			
		2022	1.053,93			
		2023	978,02			
		2024	1.103,51			
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen				Eigen begroting	
		2020	17,5			
		2021	15,0			
		2022	3,0			
		2023	18			
		2024	14			
Overhead	% van totale lasten				Eigen begroting	
		2020	8,45			

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
		2021	11,85			
		2022	14,29			
		2023	-12,46			
		2024	-12,68			

